

श्री शेषाचल साधुमहाराज आनंदवनअगाडि.

शुद्धिपत्र.

संख्या	पंक्तिः	अशुद्धाक्षराणि	शुद्धाक्षराणि	संख्या	पंक्तिः	अशुद्धाक्षराणि	शुद्धाक्षराणि
२	१८	स्यवधूतं	स्यवधूतं	१९	१९	खेधो	खेधो
२	१९	त्वादित्या	त्वादित्या	२०	६	वेणवान्	वेणवान्
३	३	सिन्वे	सिन्वे	२२	१६	स्पूनु	स्पूनु
५	७	सदनृतस्य	सदनृतस्य	२२	१८	हविः	हविः
६	१२	तुर्यज्ञ	तुर्यज्ञ	२४	१७	स्थवि	स्थवि
६	१६	पोहामि	पोहामि	२७	१०	रस्याम	रस्याम
६	१८	जस्यै	जस्यै	२७	१६	द्रवन्ता	द्रवन्ता
७	८	यत्क	यत्क	३५	९	भुवस्व	भुवस्व
९	९	भुवस्व	भुवस्व	४०	२०	जध्रिरे	जध्रिरे
१०	७	यानि	यानि	४१	८	र्यज्ञे	र्यज्ञे
१२	३	पुनः	पुनः	४१	१०	प्रजा	प्रजा
१८	९	अपावधी	अपावधी	४१	१०	वौअ	वौअ

४१	१९	आदित्यं	अदित्यं
४२	८	षट्पतून्	षट्पतून्
४३	१०	रक्ष	रक्ष
४४	१९	बृहस्पतये	बृहस्पतये
४५	३	ब्राह्मणानां	ब्राह्मणानां
४६	६	विश्रा	विश्रा
४७	११	नादशु	नाशु
४७	१२	वधुः	वधुः
४८	७	शृण्वन्तु	शृण्वन्तु
५०	१५	वृत्	व्रत
५०	१५	महौअ	महौअ
५१	४	स्यत्कून्	स्यक्तून्
५५	१८	भृशत्	भ्रशत्
५७	५	नरर्क्षबिभिः	नरर्क्षबिभिः

५७	१६	अस्यौ	अस्यौ
५८	२०	इद्रा	इन्द्रा
५९	१	प्रश्न	पृश्न
५९	५	वृता	व्रता
६०	१२	कृत्वो	क्रत्वो
६०	१६	इत्किला	इत्किला
६१	२	यत्किञ्च	यत्किञ्च
६१	४	बादध्व	बाधध्व
६१	१२	हृदे	हृदे
६५	९	सहमाना	सहमाना
६७	१२	गृच्छन्तु	गृच्छन्तु
६८	११	छा	शा
७०	१३	हृतं	हृतं
७६	२	स्वर्गे	स्वर्गे

७६	१	पुञ्जिक	पुञ्जिक	१२८	१२	होव्यै	होव्यै
७८	१८	अर्वाङ्गस्व	अर्वाङ्गस्व	१२२	१२	हान्त्या	हान्त्या
७९	१४	नयस्व	नयस्व	१३०	१३	माशो	माशो
७९	१७	ज्येष्ठ्या	ज्येष्ठ्या	१३४	७	वशा	वशा
८३	१	गृहि	गृहि	१३८	१६	शकाते	शकाते
८४	१०	इरण्या	इरण्या	१४०	१०	मृक्षगभिः	मृक्षलाभिः
८४	११	वृज्या	वृज्या	१४१	९	हृदा	हृदा
८८	१६	मुवना	मुवना	१४१	१८	यस्यच्छाया	यस्यच्छाया
९१	११	अकः	अकः	१४२	१२	शृणुयाम	शृणुयाम
१११	११	चतुर्दश	चतुर्दश	१४३	६	चपालं	चपालं
११२	२	यक्ष्य	यक्ष्य	१४६	९	न्द्रः	न्द्रः
११५	१४	बलं	बलं	१४६	१८	मेमे	मेमे
११६	१६	याहि	याहि	१४७	५	दथ	दथ
११८	८	इन्द्रियं	इन्द्रियं	१५०	१४	वरवृषभ	वरवृषभ

१५१ २० शिक्षितो

शिक्षितौ

१५२ २ नराशःस

नराशःस

१६१ १७ पाथ

पाथ

१६३ १ नागा

नागा

१६३ ७ थुस्व

थुस्व

१६८ ११ पदज्ञा

पदज्ञा

१६८ १९ ओषधी

ओषधी

१६९ ११ रश्मिना

रश्मिना

१७३ ११ कारि

कारि

१७३ १३ येऽपी

येपी

१७६ १५ म्यसौ

म्यसौ

१७६ १९ भवतु

भवन्तु

१७९ १ दुते

धुते

१७९ २ दुते

धुते

१८३ २ बर्हिभ्यो

बर्हिभ्यो

१८६ ८ मर्षत्

मर्षत्

१८७ ३ कर्षे

कर्षे

१७६ १० ते

ते

॥ अथ प्रथमदशकात्मः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीयज्ञवल्क्यगुरुभ्योनमः॥ हरिः ॐ॥ इषेत्वा जेत्वा वाच्य
 वेत्स्य । देवो वस्साविना प्राप्येत्नु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥१॥ आप्नीयध्व मध्या इन्द्राय
 भागम् प्रजावर्तारनर्मावा अयश्माः ॥ मावस्तेन ईशतमा वशः ॥२॥ अन्वा अस्मिन् गो
 पतौ स्यान्तवर्हीः ॥ यजमानस्य पशून्पाहिवसोः पवित्रे अभि ॥३॥ ?

द्यौः सिधुधिव्यसिमानरिश्चनो यमोऽसि ॥ त्रिश्चक्राः परमेष्ठ्याम्नाः ॥ इह स्वमाह्वा
 मीते यज्ञपतिर्हार्षित् ॥ वसोः यविल्लमसि दानार्थं वसोः पविल्लमसि महस्वधारम् ॥२॥
 देवस्त्वा सविता पुनानुवसोः पविल्लेण शनर्थेरेण ॥ सुप्वाकाभे दुभः ॥३॥ सविश्वा
 युस्साविश्चर्कमा सविश्चर्थायाः ॥ इन्द्रस्य स्वाभागश्चोमनान्नमिदमिच्छां हव्यः
 रक्षस्व ॥ ४ ॥ २

अश्वेव तपेत्तत्र अरिष्यमितच्छेक्यन्तन्मे गायताम् ॥ इह महसद्गुनस्तस्य मुपेमि ॥

क॒स्त्वा॒युन॒कि॒स॒त्वा॒ युन॒कि॒क॒स्मे॒त्वा॒युन॒कि॒त॒स्मे॒त्वा॒युन॒कि॒॥ क॒र्म॒णि॒वा॒न्वे॒षा॒य॒वा॒मा॒२॥
 प्र॒त्यु॒ष्ट॒र॒क्षः॒ प्र॒त्यु॒ष्टा॒अ॒र॒त॒यो॒नि॒ष्ट॒स॒र॒क्षो॒नि॒ष्ट॒सा॒अ॒र॒त॒यः॒॥ उ॒र्व॒न्त॒रि॒क्ष॒म॒न्वे॒मि ॥३॥
 धू॒र॒सि॒धूर्व॒धूर्व॒न्त॒धूर्व॒त॒यो॒ऽस्मा॒न्धूर्व॒ति॒॥ भूर्व॒त॒यं॒व॒य॒न्धूर्वा॒मः ॥४॥ दे॒वा॒ना॒म॒सि॒स॒
 क्षि॒त॒मै॒व॒ह॒नि॒त॒म॒भ्य॒प्रि॒त॒म॒ञ्जु॒ष्ट॒त॒म॒न्दे॒व॒हृ॒त॒म॒म् ॥ अ॒ह॒र॒त॒म॒सि॒ह॒वि॒र्या॒न॒न्द॒हृ॒स्व॒मा॒
 ह्ना॒म॒ति॒य॒ज्ञ॒प॒ति॒ह्वा॒र्षि॒त॒॥ ५॥ वि॒ष्णु॒स्त्वा॒क्र॒म॒ता॒मु॒रु॒वा॒ना॒या॒प॒ह॒त॒र॒क्षो॒य॒च्छ॒न्ता॒म॒प॒ञ्च॒॥
 दे॒व॒स्य॒त्वा॒स॒वि॒तुः॒प्र॒स॒वे॒ऽश्वि॒नो॒र्वा॒हु॒भ्या॒म॒पू॒ष्णो॒ह॒स्ता॒भ्या॒म् ॥६॥ अ॒ग्नये॒जु॒ष्ट॒इ॒ष्ट॒ह॒णा॒
 म्य॒ग्नि॒षो॒मो॒भ्या॒ञ्जु॒ष्ट॒इ॒ष्ट॒ह॒णा॒मि ॥ भू॒ता॒य॒त्वा॒ना॒रा॒ते॒य॒स्व॒र॒भि॒वि॒र॒व्ये॒ष॒म् ॥७॥ इ॒ष्ट॒हृ॒
 न्ता॒न्दु॒र्याः॒पृ॒थि॒व्या॒मु॒र्व॒न्त॒रि॒क्ष॒म॒न्वे॒मि॒॥ पृ॒थि॒व्या॒स्त्वा॒ना॒भौ॒सा॒द॒या॒म्या॒दि॒त्या॒उ॒प॒स॒थे॒॥
 अ॒ग्ने॒ह॒व्य॒र॒क्ष॒स्व ॥ ८ ॥ ३

पा॒वि॒त॒स्यो॒ वै॒ष्ण॒व्यो॒स॒वि॒तु॒र्वः॒प्र॒स॒व॒उ॒त्पु॒ना॒मि॒॥ अ॒च्छि॒द्रे॒ण॒य॒वि॒त्रे॒ण॒सू॒र्य॒व्य॒दि॒शि॒भिः॒॥ १॥

देवीरापोअग्नेयुवोअग्नेपुत्रः ॥ अग्रइममद्यज्ञप्रयनमुधानुद्व्यलपनिन्दवायुवस ॥ २ ॥
 शुष्माइन्द्रोऽवृणीतवृत्रयेयूयामिन्द्रमवृणीध्वंवृत्रतयेप्रोक्षिनास्म्य ॥ अग्रवेन्वाजुष्टुम
 प्रोक्षाम्यग्नीपोमभ्यान्वाजुष्टुमप्रोक्षामि ॥ ३ ॥ देव्यायकर्मणशुन्धन्वन्देवयज्यायि ॥
 यद्वोऽशुद्धः पराजवानेतद्वस्तच्छुन्धामि ॥ ४ ॥ ४

शर्मस्यवधूतधरक्षोऽवधूताअराणयः ॥ अदित्यास्त्वगीसिप्रनित्वादिनिर्वेत्तु ॥ १ ॥
 अद्विरासिवानस्पत्योद्यावासिपृथुवृध्नः ॥ प्रनित्वादित्यास्त्वर्गेवत्तु ॥ २ ॥ अग्नेस्त
 नूरसिवाचोविसर्जनम् ॥ देववीतयेत्वायदृह्णामि ॥ ३ ॥ बृहन्यावासिचानस्पत्य
 स्सइदन्देवेभ्यः ॥ हव्यश्रामीष्वसुशमिशर्मिष्वहविष्कृदेहि ॥ ४ ॥ कुक्कुटोऽसिमधु
 जिह्वइषमूर्जमावद ॥ वयस्सङ्घातेसङ्घातेजेषम ॥ ५ ॥ वर्षवृद्धमसिप्रतिवावर्ष
 वृद्धवेत्तु ॥ परापृतरक्षःप्रतिपृताअराणयः ॥ ६ ॥ अपहतरक्षोवायुर्वोविबि

शु० य० क० शा०

२

द० १ अ० १ अ० ५

क्तु ॥ दे॒वो॒वस्स॒विता॒प्रति॒यद्द॒णालु॒हिर॒ण्यपा॒णिर॒च्छि॒द्रेण॒पाणि॒नो ॥ ७ ॥ ५

धृ॒ष्टि॒रस्य॒पद्मि॒अ॒ग्नि॒मामा॒द॒ञ्ज॒हि ॥ नि॒ष्क्र॒व्याद॒*से॒धादे॒वय॒जँव॒ह ॥ ध॒रुव॒मसि॒
पृ॒थि॒वीन्ट॒*ह ॥ ब॒ह्वव॒नि॒त्वाक्ष॒त्रव॒नि॒सजा॒तव॒न्युप॒द॒धामि॒द्विष॒तोव॒धाय ॥ २ ॥ अ॒ग्नेब्र॒ह्म
गृ॒भ्णीष्व॒धरु॒णम॒स्यन्त॒रिक्ष॒न्ट॒*ह ॥ ब॒ह्वव॒नि॒त्वाक्ष॒त्रव॒नि॒सजा॒तव॒न्युप॒द॒धामि॒द्विष॒तो
व॒धाय ॥ ध॒र्वम॒सिदि॒र्वन्ट॒*ह ॥ ब॒ह्वव॒नि॒त्वाक्ष॒त्रव॒नि॒सजा॒तव॒न्युप॒द॒धामि॒द्विष॒तो
व॒धाय ॥ ३ ॥ वि॒श्वो॒भ्यस्त्वा॒शा॒भ्यउ॒प॒द॒धामि॒द्विष॒तोव॒धाय ॥ चि॒त॒स्स्थो॒र्ध्वोचि॒तो
शृ॒गूणा॒मङ्गि॒रसान्त॒पसा॒तप्य॒ध्वम् ॥ ४ ॥ ६

श॒र्मास्य॒वधू॒त॒रक्षो॒ज्वधू॒ताअ॒रा॒तयः ॥ अ॒दि॒त्यास्त्व॒गसि॒प्रानि॒त्वादि॒न्नि॒वे॒न्तु ॥ १ ॥
धि॒षणा॒सिप॒र्वती॒प्रति॒त्वादि॒त्यास्त्व॒ग्वे॒न्तु ॥ दि॒वस्त्व॒कम्अ॒न्यसि॒धिष॒णासि॒पावे॒न्तया॒प्रानि॒
त्वाप॒र्वती॒वे॒न्तु ॥ २ ॥ धा॒न्यम॒सिधि॒नुहि॒दे॒वान्धि॒नुहि॒यज्ञ॒नधि॒नुहि॒यज्ञ॒पनि॒मधि॒नुहि॒मौय॒ग्

इ॒न्य॒शु॒॥३॥ प्रा॒णाय॑त्वा॒ना॒प॒त्वा॒व्या॒ना॒य॒त्वा॒। दी॒र्घा॒मनु॑प्र॒सि॒ति॒ना॒यु॒य॒थान्द॒वा॒व॒म्स
 वि॒ता॒प्र॒ति॒प॒ह्णा॒नु॒हि॒र॒प॒य॒पा॒णि॒ग॒च्छि॒द्रे॒ण॒या॒णि॒ना॒ ॥ च॒क्षु॒दे॒त्वा॒म॒र्ह॒ना॒मु॒द॒यो॒ऽसि॒ ॥४॥
 वे॒दो॒ऽसि॒वे॒ऽय॒न॒त्वन्दे॒व॒वे॒द॒वे॒भ्यो॒वि॒दो॒ऽभ॒वः॒ ॥ ने॒न॒म॒ह्य॒व्वे॒दो॒ऽभ॒व॒ ॥ ५ ॥ ७
 दे॒व॒स्य॒त्वा॒स॒वि॒तुः॒प्र॒स॒वे॒ऽश्वि॒नो॒र्वा॒हु॒भ्या॒मु॒पू॒ष्णो॒ह॒स्ता॒भ्या॒सु॒म॒व्व॒पा॒मि॒स॒मा॒प॒ओ॒य
 धी॒भि॒स्स॒मो॒ष॒ध॒यो॒र॒से॒न॒ ॥ स॒ऽश्व॒व॒ती॒र्ज॒ग॒ती॒भि॒स्स॒म॒मु॒धु॒म॒र्ना॒म॒मु॒म॒र्ना॒भिः॒पृ॒थ॒य॒न्ना॒म्।
 ज॒न॒य॒त्यै॒त्वा॒सँ॒य्यो॒मि॒ ॥१॥ इ॒द॒म॒ग्नो॒रि॒द॒म॒ग्नी॒षो॒म॒यो॒रि॒षे॒त्वा॒ ॥ घ॒र्मो॒ऽसि॒वि॒श्वा॒यु॒रु॒ग्र
 था॒ उ॒रु॒ग्र॒थ॒स्वो॒रु॒ने॒य॒ज्ञ॒प॒तिः॒प्र॒थ॒ता॒म् ॥२॥ अ॒ग्नि॒ष्टे॒त्व॒च॒म॒हि॒ः॒सा॒द॒न्त॒रि॒नि॒ः॒र॒क्षो॒ऽन्त
 रि॒ता॒अ॒रा॒तयः॒ ॥ दे॒व॒स्त्वा॒स॒वि॒ता॒श्र॒प॒य॒तु॒व॒र्षि॒ष्टे॒ऽधि॒ना॒के॒ ॥३॥ मा॒भे॒मा॒सँ॒व्वि॒व॒था॒अ—
 त॒मे॒रु॒र्ध॒ज्ञो॒ऽत॒मे॒रु॒र्ज॒मा॒न॒स्य॒प्र॒जा॒भू॒यात् ॥ बि॒ता॒य॒त्वा॒द्वि॒ता॒य॒त्वे॒क॒ता॒य॒त्वा ॥४॥ ८
 दे॒व॒स्य॒त्वा॒स॒वि॒तुः॒प्र॒स॒वे॒ऽश्वि॒नो॒र्वा॒हु॒भ्या॒मु॒पू॒ष्णो॒ह॒स्ता॒भ्या॒सु॒ ॥ आ॒द॒दे॒ऽव्व॒र॒कृ॒त॒न्दे॒वे

भ्यः ॥ इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणस्सहस्रभृष्टिशततेजाः ॥ वायुरसि तिग्मतेजा द्विषतो व-
धः ॥ शृण्वैवर्मासि पृथिवि देवसवितः ॥ ओषध्यास्ते मूलमुमाहिः ॥ सिषमाः ॥ ब्रजङ्गच्छ-
गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्बिधाने देवसवितः परमस्यामृ पृथिव्याः ॥ शतेन पार्श्वैः ॥ योऽस्मान्द्वेष्टिय-
ञ्च वयनद्विष्मस्तम तो मामौक् ॥ ३ ॥ अपारं रुक्मव्यासमृ पृथिव्यै देवयजनात् ॥ ब्रजङ्गच्छगो-
ष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्बिधाने देवसवितः परमस्यामृ पृथिव्याः ॥ शतेन पार्श्वैः ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्च
वयनद्विष्मस्तम तो मामौक् ॥ अररो दिवस्मापसो द्रप्सस्ते द्यास्मास्कन् ॥ ब्रजङ्गच्छगोष्ठानं
वर्षतु ते द्यौर्बिधाने देवसवितः परमस्यामृ पृथिव्याः ॥ शतेन पार्श्वैः ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्च वय-
नद्विष्मस्तम तो मामौक् ॥ ४ ॥ गायत्रेण त्वाच्छन्दसा परिहृणामि त्रेष्टुभेन त्वाच्छन्दसा
परिहृणामि जागेतेन त्वाच्छन्दसा परिहृणामि ॥ सुभवा चासि शिवा चासि स्योना चासि
सुषदा चासि ॥ ऊर्जस्वती चासि पयस्वती चासि ॥ पुगक्रस्य त्रिष्टयो विराड्दिन्नुदादाय पृथि-

वीज्जीवदनुम। बामैरेयः २ अन्द्रमसिस्वधाभिस्तान्धीरासोऽनुदिऽययजन्ते। द्विपतोद
 जोऽसि६। १। प्रत्युष्टः २१क्षः प्रत्युष्टा अगनयोनिष्टसः २१क्षो निष्टता अगनयः। अनिशितोऽग्नि
 सपत्नः। शिद्राजिर्नन्त्वावाजध्यैयैसमसोऽग्निमा प्रत्युष्टः २१क्षः प्रत्युष्टा अगनयोनिष्टसः २१
 क्षो निष्टता अरातयः। अनिशितासि सपत्नाक्षिद्राजिर्नन्त्वावाजध्यैयैसमसोऽग्निमा॥ १।
 अदित्येरास्नासीन्द्राण्यसन्नहनम्। विष्णोर्वैष्णोऽस्यूर्जत्वादेव्यनत्वाचक्षुषावपद्रया
 मि॥ २॥ अग्नेर्जिह्वासिसुभूर्देवभ्यः। धाक्ष्णोऽग्नेर्भवयजुर्वेयजुषे। सवितुस्त्वाप्रसव
 उतुपुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्यस्यरादिसभिः। सवितुर्वैः प्रसवउतुपुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रे
 णसूर्यस्यरादिसभिः॥ ३॥ तजोऽसिः शुक्रमस्यमृतमसिधामनामासि। प्रियन्दवानाम
 नाधृष्टन्देवयजनम्॥ ४॥ यस्तेप्राणः पशुषु प्रविष्टो देवानां विष्टामनुयोजितस्थे॥ आ
 त्मन्वान्त्सौमभृतवान्हिभूत्वाभिर्गच्छस्वर्यजमानायविन्द॥ ५॥ १० हरिः ३० भू

मि॒त्रावरु॑णौत्वोत्तरतः परि॒यत्तान्ध्र॑वेणधर्मेणा वि॒श्वस्यारि॑ः ॥ यज॑मानस्यपरि॒
 धिर॑स्यग्निरिच्छे॒द्धितः ॥४॥ वी॒तिहो॑त्रन्त्वाकवेद्यमन्नः॒ समि॑धीमहि ॥ अ॒ग्नेवृ॒ह
 न्तम॑ध्वरे ॥५॥ समि॑दसिसूर्यस्त्वापु॒स्ताप॑तुकस्याश्चि॒दभि॑शस्ये ॥ म॒विनु॑र्वाद्
 स्यः ॥६॥ ऊ॒र्णम्र॑दसन्त्वास्तृ॒णामि॒स्वाम॑भ्यन्दे॒वेभ्यः ॥ आ॒त्वाव॑सवो॒न्द्रा आ॒दि
 त्या॑ससदन्तु ॥७॥ घृ॒ताच्य॑सिजु॒ह्वना॑मसदम्प्रियेणधाम्ना प्रिये॒मद॑सिर्साद ॥ घृ॒ना
 च्य॑स्युपभृ॒न्नाम॑सेदम्प्रियेणधाम्ना प्रिये॒सद॑सिर्साद ॥ घृ॒नाच्य॑सिद्ध॒वानाम॑सेदम्प्रिये
 णधाम्ना प्रिये॒सद॑सिर्साद प्रियेणधाम्ना प्रिये॒सद॑सिर्साद ॥८॥ ध्र॒वाअ॑सदन्तु
 स्यो॒नौता॑विष्णोपाहि ॥ पा॒हिय॑ज्ञम्पा॒हिय॑ज्ञपतिम्पाहि॒मौर्व्य॑ज्ञन्यम् ॥९॥ १
 अ॒ग्नेवा॑जि॒द्वज॑न्त्वासा॒रिष्य॑न्त॒व्वाजि॑तः॒सम्मा॑जिम् ॥ नमो॑दे॒वेभ्य॑स्स्वधा
 पि॒तृभ्य॑स्सुय॒मेमे॑भूयास्तम् ॥१॥ अ॒स्कन्न॑मद्याज्यन्दे॒वेभ्य॑स्तमि॒त्रया॑सम् ॥ अ॒ङ्घ्रि॒घ्ना

शु० य० क० स्तो०

द० १ अ० २ अ० २

विष्णो॒मात्वा॒वकमिषम् ॥२॥ वसु॒मती॒समे॒तेच्छा॒यामुप॒स्थेयँ॒ दिव॒रणो॒, स्थान॑न॒मासि॥
इत॒इन्द्रो॒वीर्य॑म॒कृणो॒दुध्वौ॒ध्वर॑आ॒स्थात् ॥३॥ अ॒ग्नेव॒हो॒द्रा॒उवे॒दूत्य॑म् ॥ अ॒व॒तान्त्वा॒द्या
वा॒पृथि॒वीअ॒व॒त्वन्या॒वापृ॒थि॒वी ॥४॥ स्वि॒ष्ट॒कृ॒दे॒वभ्य॑इन्द्र॒आर्जे॒य॒ग॒ह॒विषः॑भू॒स्व॒ह॥ स
ज्योति॑षा॒ज्योतिः॑ ॥५॥ अत्र॒पि॒तरो॒न्माद॑प॒ध्वय॑धा॒भाग॑ला॒हुव॑त्स॒ध्वम् ॥ अ॒ग्नी
म॒द॒न्त॒पि॒तरो॒यथा॒भाग॑मा॒वृषा॑विषत् ॥६॥ उप॒हृ॒ता॒पृथि॒वाज॑तो॒न्मा॒भृ॒थि॒वीमा॒ताह्व॑य
ताम् ॥ अ॒ग्निरा॒ग्नीप्रा॒त्स्वाहा॑ ॥७॥ उप॒हृ॒तो॒द्यै॒न्पि॒नो॒प॒जान्द्वौ॒न्वि॒नाह्व॑याम् ॥ अ॒हिरा
ग्नीप्रा॒त्स्वाहा॑ ॥८॥ म॒र्यादा॑मिन्द्र॒इन्द्रि॒यन्द॑धा॒त्वस्मा॒न्ना॒रो॒ल॒घवा॑न्स॒चन्ता॑म् ॥ अ
स्माकं॑स॒न्त्वाशि॑र्य॒स॒त्यान॑स्स॒न्त्वाशि॑र्यः ॥ अ॒थैवा॒जि॒ह्वा॒ज॒न्त्वा॒स॒ष्ट्याः॑सँ॒व्वाज॑
जित॑ःस॒म्मूर्जि॑म् ॥ ९ ॥ २

दे॒व॒स॒वि॒तरे॒त॒न्त्वा॒वृणो॑ते॒वृह॑स्पति॒स्त्र॒ह्माण॑म् ॥ त॒व॒स्म॒न॑से॒प्र॒व्र॒वीमि ॥१॥

मनो गायत्रैर्गायत्रीविष्टुभिर्विष्टुजगलैर्नारयण्यष्टुभिः ॥ अतुष्टुजगलैर्नारयण्यष्टुभिः
विष्टुभ्यो देवभ्यः ॥ २ ॥ बृहस्पतिर्देवानां ब्रह्मा हस्पतुष्टुवाच ॥ अतुष्टुभ्यो
स्तः पाप्मेन हस्पतुष्टुभ्यो देवभ्यः ॥ ३ ॥ सित्रम्यस्तुष्टुवाच ॥ अतुष्टुभ्यो
त्वासवितुः प्रसवेऽश्विनोऽश्वभ्यां स्पृष्टुगोहस्ताभ्याम् ॥ अतुष्टुभ्यो
भौसाद्याभ्यां दित्या उपसर्थ ॥ देवस्य त्वान्न विनुः प्रमेवऽश्विनोऽश्वभ्यां स्पृष्टुगोहस्ता
भ्याम् ॥ ४ ॥ आददेऽग्नेऽश्वेन प्राश्नामिष्टुहस्पतेर्मुनेन ॥ आददेऽग्नेऽश्वेन देवतास्ता
इदं क्षेमयन्तु ॥ ५ ॥ स्वाहा कृतञ्जतरमिन्द्रस्य गच्छ ॥ घलिनमिमांसां स्मृक् धाऊ
ध्वम्मेनाभैस्सीद ॥ ६ ॥ इन्द्रस्य त्वाजटरे सादयामि ॥ प्रजापतेर्भागोऽस्यूजस्त्वान्य
यस्वान् ॥ ७ ॥ प्राणापानौ भैपाहि समानव्यानौ भैपाह्य दानव्यानौ भैपाहि ॥ उर्ग
स्यूजस्ममयिधे ह्यक्षितिरसि मा भैक्षेष्ठा अमुतामुष्मिंश्छेक इह च ॥ ८ ॥ एषा ते अग्नेस

शु० य० क० शा०

६

द० १ अ० २ अ० ३

मि॒त्तयाव॑र्ध॒स्वचा॑च॒व्याय॑स्व ॥ ब॒र्धिषी॑महि॒चव॑यमाच॒व्यासि॑षीमहि ॥ ९ ॥ ए॒तत्ते
दे॒वस॑वि॒तुर्य॑ज्ञ॒म्प्राहु॑र्बृ॒हस्प॑ते॒यब्र॑ह्मणे ॥ ते॒नय॑ज्ञ॒मवे॑ते॒नय॑ज्ञ॒पति॑न्ते॒नमा॑मव ॥ १० ॥
मनो॑ज्योति॒र्जुष॑तामा॒ज्यस्य॑बृ॒हस्प॑ति॒र्यज्ञ॑मि॒मन्त॑नोतु ॥ अ॒रिष्ट॑य॒ज्ञस्स॑मि॒मन्द॑धा
तुवि॒श्वेदे॒वास॑इ॒हमा॑द॒यन्ता॑मो॒३प्र॑तिष्ठ ॥ ११ ॥ ३

अ॒ग्नीषो॑मयो॒लज्जि॑ति॒मनू॑र्जे॒षव॑जस्यमा॒प्रस॑वे॒नप्रो॑हामि ॥ अ॒ग्नीषो॑मौ॒तम
प॑नु॒दतौ॑य्यो॒ऽस्मान्दे॒ष्टिय॑श्च॒वय॑न्दि॒ष्मोवा॑जस्यै॒नम्प्र॑स॒वेना॑पो॒हामि ॥ इ॒न्द्रा॑न्यो॒रुज्जि॑
ति॒मनू॑र्जे॒षव॑जस्यमा॒प्रस॑वे॒नप्रो॑हामि ॥ इ॒न्द्रा॑ग्नी॒तम॑प॒नुद॑तौ॒य्योऽस्मा॑न्दे॒ष्टिय॑श्च॒वय॑
न्दि॒ष्मोवा॑जस्यै॒नम्प्र॑स॒वेना॑पो॒हामि ॥ १॥ वसु॑भ्य॒स्त्वारु॑द्रे॒भ्यस्त्वा॑दि॒त्येभ्य॑स्त्वा ॥
स॒र्जाना॑थान्धा॒वापृ॑थि॒र्वामि॒त्रावरु॑णौ॒त्वावृ॑ष्य॒वता॑म् ॥ २॥ व्य॒न्तुव॑यो॒रिसो॑रि॒हाणा
म॒स्तामृ॑ष॒र्षत॑द्गच्छ ॥ व॒शापृ॑क्षि॒र्भुत्वा॑दि॒वङ्ग॑च्छ॒ततो॑नो॒वृष्टि॑माव॒ह ॥ ३ ॥ च॒क्षुष्या॑

असिचक्षुर्मेषाहि ॥ यम्परिधिम्पर्यथैवाग्नेदेवपिणिभिर्गुह्यमानः ॥१॥ तन्तएत
मनुजोपम्भराम्येनेत्वदपचेनयति । अग्नेःप्रियम्पाथोऽपीतम् ॥२॥ सःस्ववर्मा
गास्थेयपा वृहन्तःप्रस्तरष्टाःपरिभ्रज्यश्चदेवाः ॥ इमाव्वाचमभिर्विश्वेग्रुणन्त आसद्या
स्मिन्वर्हिषिमादयध्वस्वाहावाद् ॥ वृताचींस्योधुयोपानःसुमेस्यस्सुमेसमाधत्त
म् ॥ ६ ॥ ४

अग्नेऽदब्धायोज्जीतमपाहिमादियोःपाहिप्रसित्वपाहिदुरिष्ट्यपाहिदुरद्वन्ये ॥
आविषन्नःपितुङ्कृणुमुपदायो नैस्वाहावाद् ॥१॥ अग्नयेसंव्वेशपतेचस्वाहासरस्वत्ये
यशोभगिन्यैस्वाहा ॥ उत्तुखलेमुत्तलयच्चशूर्पआशिष्ठेपद्वयादियत्तपाले ॥ २ ॥
उत्तुषोविष्कषस्सजुहोमिसत्यास्तन्तुयजमानस्यकामास्वाहा ॥ आप्यायतान्जु
वाहविषाघृतेनयज्ञैर्यज्ञस्मप्रतिदेवभद्रयः ॥ सूर्यायाऊधोअदित्याउपस्थउरुधारा

शु० य० क० शा०

७

द० १ अ० २ अ० ५

पृथिवीये॒अ॒स्मिन् ॥ ३ ॥ दे॒वा॒गा॒तु॒वि॒दो॒गा॒तु॒मि॒त्वा॒गा॒तु॒मि॒त ॥ म॒न॒स॒स्प॒तइ॒
म॒न्द॒व॒य॒ज्ञ॒स्वा॒हा॒वा॒ते॒धाः ॥ ४ ॥ स॒म्ब॒र्हि॒र॒इ॒ता॒ह॒वि॒षा॒घृ॒ते॒न॒स॒मा॒दि॒त्यै॒र्व॒सु॒भि॒
स्स॒म्भ॒र॒द्भिः ॥ स॒मि॒न्द्रो॒वि॒श्व॒दे॒वे॒भि॒र॒इ॒ता॒न्दि॒व्य॒न्न॒भो॒ग॒च्छ॒तु॒य॒त्स्वा॒हा ॥ ५ ॥ क॒स्त्वा॒
वि॒मु॒ञ्च॒ति॒स॒त्वा॒वि॒मु॒ञ्च॒ति॒क॒स्मै॒त्वा॒वि॒मु॒ञ्च॒ति॒ त॒स्मै॒त्वा॒वि॒मु॒ञ्च॒ति॒ पो॒षा॒य॒र॒क्ष॒साम्भ॒
गो॒ऽस्मि॒ ॥ ६ ॥ वे॒षो॒ऽज्यु॒प॒त्र॒पो॒द्वि॒प॒तो॒ग्री॒वा॒उ॒प॒वे॒दि॒हि ॥ वे॒दो॒ऽअ॒ग्न॒सु॒भ॒ग॒धा॒र॒ये॒ह ॥ ७ ॥
क॒ङ्काः॒ क॒र्म॒ण॒या॒अ॒न॒पा॒यि॒तो॒य॒था॒त॒न् ॥ जु॒हो॒मि॒त्वा॒सु॒भ॒ग॒सौ॒भ॒गा॒व॒पु॒रु॒त॒म॒पु॒रु॒ह॒त॒श्च॒
व॒स्य॒न् ॥ ८ ॥ ५

सँव॒च॒सा॒य॒सा॒स॒न्त॒नृ॒भि॒र॒ग॒न्त॒हि॒म॒सा॒न् ॥ दि॒वे॒न ॥ त्व॒ष्टा॒मु॒द॒त्रो॒वि॒द॒धा॒तु॒
रा॒यो॒ऽनु॒मा॒ष्टु॒न॒शे॒यि॒द्वि॒ष्ट॒सु ॥ १ ॥ य॒ज्ञा॒त॒ज्य॒न॒उ॒प॒च ॥ शि॒ये॒भे॒स॒न्ति॒ष्ट॒स्वा॒रि॒ष्टे॒भे॒स॒
न्ति॒ष्ट॒स्वा॒स्वि॒ष्टे॒भे॒स॒न्ति॒ष्ट॒स्वा॒श॒दि॒वि॒वि॒गु॒र्च्य॒क॒स्त्वा॒जा॒र॒ते॒न॒ऽऽ॒न॒द॒सा॒त॒तो॒नि॒र्भ॒क्नः॒ ॥

योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्दिप्सः ॥ अन्तरिक्षे विष्णुर्व्यकः स्तत्रेष्टुभेनच्छन्दः सान्तोनि
 भैक्षः ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्दिप्सः ॥ दृथिव्यां विष्णुर्व्यकः स्तत्रायत्रेणच्छन्दः सान्तोनि
 ततोनिर्भक्तः ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्दिप्सः ॥ ३ ॥ अस्मादुशोऽहोऽग्निप्रियाया
 अगन्मखः ॥ सञ्ज्योनिपात्न ॥ ४ ॥ स्वयम्भूभिध्रेदोरदितर्विचोदोऽदितर्वोतेदे
 हि ॥ सूर्यस्यादृतमन्यावेन ॥ ५ ॥ अतयहने सुगृहयतिरहन्त्वयादृतयस्यादृया
 सम ॥ सुगृहपतिस्त्वज्ययादृतयस्यादृयाः ॥ ६ ॥ अस्तृशिणोनाहिरस्याजित
 न्नुशतः हिमाः ॥ तिम्रनस्तजमान ॥ शिवायिभूर्यस्यादृतमन्यावेन ॥ ७ ॥ उ
 रविष्णोविक्रमस्वोरुक्षयायनस्तृधि ॥ दृतदृतयोनेपिवद्रप्रयज्ञपतिन्तिर ॥ ८ ॥
 ततोऽसितन्तुरस्यनुमातनुहि ॥ अस्मिन्यज्ञस्याः सादुक्त्यायामस्मिन्नेऽस्मिन्नेऽस्मिन्ने
 ॥ ९ ॥ इदम्मेकमेदव्वीर्यम्पुत्रोनुसन्तनोतु ॥ अथैतत्तपतव्रतमचारिपन्तदशकन्त

न्मोऽराधि ॥ इदमहय्यएवास्मिसएवास्मि ॥ १० ॥ ६

अग्नयेकव्यवाहनायस्वाहासोमायपितृमतेस्वाहा ॥ अपहताअसुरारक्षा०
सिवेदिषदः ॥ १ ॥ येरूपाणिप्रतिमुञ्चमानाअसुरास्सन्तस्वधयाचरन्ति ॥ परा
पुरौनिपुरोयेभरन्त्यग्निष्ठांल्लोकात्प्रणुदालस्मात् ॥ २ ॥ अबीपितरोमादयध्वय्य
थाभागमावृषायध्वम् ॥ अमीनदन्तपितरौयथाभागमावृषायिषत ॥ ३ ॥

नमोवःपितरश्शुष्मानयनमोवःपितरस्तपसे ॥ नमोवःपितरोयज्जीवन्तस्मैनमोवः
पितरोरसाय ॥ नमोवःपितरोवोरायमन्यवेस्वधार्यैवःपितरोनर्मः ॥ एतद्वःपित
रोवासौयहान्नःपितरोदत्त ॥ ४ ॥ उदायुषास्वायुषोत्पजन्यस्यधामभिः ॥ उ
दस्थाममृतोऽअनु ॥ ५ ॥ आर्धत्तपितरोगर्भेङ्कुमारम्पुंकरस्त्रजम् ॥ यथेहपुरुषोऽ
सत् ॥ ६ ॥ ऊर्जवहन्तरिमृतङ्घृतम्पयः कीलालम्परिबुर्तम् ॥ स्वयास्थतर्पयतमे

पितृन् ॥ ७ ॥ ७ ॥ हरिः ॐ ॥ कृष्णोऽसिनव ॥ ९ ॥ अग्नेवाजनिच्च
 ॥ १ ॥ देवसन्निरेकादश ॥ ११ ॥ अग्नीपोमयोष्यद् ॥ ६ ॥ अग्नेऽदधायोऽ
 ष्ट ॥ ८ ॥ सँवर्चसादश ॥ १० ॥ अग्नयकव्यवाहनायसत ॥ ७ ॥ सप्तानु
 वाकेषुषष्टिः ॥ ६० ॥ कृष्णइमस्मेपाष्टिः ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदसंहितापाठोद्वितीयो
 ऽध्यायः हरिः ॐ ॥

समिधाग्निन्दुवस्यतघृतैर्वोधयतातिथिम् ॥ आस्मिन्हव्यजुहोतन ॥ १ ॥
 सुसमिद्धायशोचिषेघृतन्तीवञ्जुहोतन ॥ अग्नयेजान्वेदसे ॥ २ ॥ तन्त्वासमि
 क्षिराङ्गिरोघृतेनवर्धयामसि ॥ बृहच्छोचायविक्ष्व ॥ ३ ॥ उपर्याग्नेहविष्मतीर्घृ
 तार्चीर्यन्तुहर्यत ॥ जुषस्वसमिधोमम ॥ ४ ॥ भूर्भुवस्वद्यौरिवभूम्नाभूमिरिव
 चरिणा ॥ तस्यास्तेप्रथिविदेवयजनिपृष्टेऽग्निमन्नादमन्नाद्यायार्दधे ॥ ५ ॥ आय

ज्ञैःपृथि॒रक॒मीद॒सद॒न्मात॑र॒स्पुः ॥ पि॒तर॑श्चप्रयन्त्स्वः ॥ ६ ॥ अन्तश्चरतिरो
चनास्यप्राणाद॒पान॑ती ॥ व्य॒ख्यन्म॒हिषो॒दिव॑म् ॥ ७ ॥ त्रि॒श॒द्द्वाम॒विरा॑जति
वाक्प॒तङ्गाय॑धीयते ॥ प्र॒तिव॑स्तोरह॒द्यभिः ॥ ८ ॥ १

अ॒ग्नि॒ज्योति॑षन्त्वावायुमती॒म्प्राण॑वतीम् ॥ स्व॒र्ग्यो॒स्वर्गा॒योप॑द॒धामि॒भा
स्व॒तीम् ॥ अ॒ग्नि॒ज्योति॑ज्योति॒रभि॑स्वाहा ॥ १ ॥ सू॒र्य॒ज्योति॑ज्योति॒स्सूर्य॑स्स्वाहा ॥ २ ॥
स॒जृ॒दे॒वेन॑सवि॒त्रास॒जूर॒येन्द्र॑वत्या ॥ जु॒षा॒णोअ॒ग्निर्व॑नुस्वाहा ॥ ३ ॥ स॒जृ॒दे॒वेन॑
सवि॒त्रास॒जूर॒येन्द्र॑वत्या ॥ जु॒षा॒णस्सू॒र्योवि॑तुस्वाहा ॥ ४ ॥ इ॒हपु॒ष्टिम्पु॒ष्टिप॑तिदं
धा॒त्वि॒हप्र॒जा॒रू॒र्मय॑तुप्र॒जाप॑तिः ॥ अ॒ग्नये॑ष्ट॒हप॑तयेर॒यि॒मने॑पु॒ष्टिप॑तयेस्वाहा ॥ अ॒ग्न
येऽन्ना॒दाया॑न्न॒पत॑येस्वाहा ॥ ५ ॥ अ॒न॒मि॒त्र॒मैअ॒धरा॑ग॒नमि॒त्रमु॑द॒क्कृधि ॥ इन्द्रा॑न

मित्रस्यश्चान्मेजनमितस्पुरस्कृषि ॥ ६ ॥ इन्द्रः पश्चादिन्द्रः पुरस्तादिन्द्रोऽस्मौ २३ अ
भिपलुचिश्चतः ॥ इन्द्रो जिघांसताममनांसि विपृचीनाव्यस्यतात् ॥ ७ ॥ समि
दसि समिद्धो मे अग्नेर्दादिहि ॥ समद्धा नो अग्नेर्दाद्यान्म ॥ ८ ॥ २

उपप्रयन्तो अघ्वरस्मन्वैवोचेमाद्ये ॥ आरे अस्मे च शृण्वन्ते ॥ १ ॥ अग्नि
मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् ॥ अपा धरेतांसि जिन्वति ॥ २ ॥ उभा वा
मिन्द्राग्नी आहुवध्या उभाराधस्तस्सहमादयेध्वे ॥ उभा दातारो इषां रयीणां मुभावा
जस्य सा तये हुवेवाम् ॥ ३ ॥ अयन्ते यानिर्ऋत्वियो यतो जातो अरे चथाः ॥ तश्चानन्न
म आरोहाथानो वर्धयारयिम् ॥ ४ ॥ अयमिह प्रथमो धापि धातुभिर्होताय जिष्ठो अ
ध्वरेष्वीढ्यः ॥ यममवानो भृगवो विरुरुवर्नेषु चित्तिविविश्वे विशे ॥ ५ ॥
अस्य प्रत्नामनुयतं शुक्रन्दुहे अह्वयः ॥ पर्यस्स हस्त्रसाद्युषिम् ॥ ६ ॥ तनूपा अ

अग्ने॒ऽसि॒तन्व॒मे॒पा॒ह्या॒यु॒र्दा॒अग्ने॒स्या॒यु॒र्मे॒दे॒हि ॥ व॒र्चो॒दा॒अग्ने॒ऽसि॒वर्चो॒मे॒दे॒हि ॥ ७ ॥
 अग्ने॒यन्मे॒तन्वा॒ऊन॒न्तन्म॒आ॒पृ॒ण ॥ इ॒न्धा॒ना॒स्त्वा॒शत॒हि॒मा॒द्यम॒न्त॒स॒मि॒धीम॒हि
 ॥ ८ ॥ व॒र्य॒स्वन्तो॒वय॒स्कृ॒त॒सह॒स्वन्त॒स्सह॒स्कृ॒तम् ॥ अ॒ग्नै॒स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒नम॒द
 ब॒धा॒सो॒अ॒दा॒भ्यम् ॥ ९ ॥ चि॒त्रा॒व॒सो॒स्व॒स्ति॒ते॒पा॒र॒म॒क्षी॒य ॥ स॒न्त्व॒म॒ग्ने॒सू॒र्य॒स्य
 व॒र्च॒स॒ग॒था॒स्स॒मृ॒षी॒णा॒स्तु॒ते॒न ॥ १० ॥ स॒मि॒प्रे॒ये॒ण॒धा॒न्ना॒स॒म॒ह॒मा॒यु॒पा॒स॒व्व॒र्च॒सा
 स॒म्प्र॒ज॒या॒स॒रा॒य॒स्पो॒र्वे॒ण॒मि॒षी॒य ॥ अ॒न्ध॒स्स्या॒न्धो॒वो॒र॒क्ष॒म॒ह॒स्य॒म॒हो॒वो॒भ॒क्षी
 य ॥ ११ ॥ ऊ॒र्ज॒स्स॒थो॒ज्ज॒व्वो॒भ॒क्षी॒य॒रा॒य॒स्पो॒र॒प॒स्थ॒रा॒य॒स्यो॒र॒व्वो॒भ॒क्षी॒य ॥ रे॒व॒ती
 र॒म॒ध्व॒म॒स्मि॒न्यो॒ना॒अ॒स्मि॒नो॒ष्टे॒ऽस्मि॒न्क्ष॒ये॒ऽस्मि॒द्धे॒के ॥ १२ ॥ इ॒ह॒व॒स्ते॒तो॒मा
 प॒गा॒त ॥ स॒ऽहि॒ता॒सि॒वि॒श्व॒रू॒प्यू॒र्जा॒मा॒वि॒शो॒प॒त्ये॒न ॥ १३ ॥ उ॒प॒त्वा॒ग्नो॒दि॒वो॒दि॒
 वे॒दो॒षा॒व॒स्त॒र्धिया॒व॒यम् ॥ न॒मो॒भ॒र॒न्त॒ए॒म॒सि ॥ १४ ॥ रा॒ज॒न्त॒म॒ध्व॒रा॒णा

क्षोपा॒मृत॒स्य॒दी॒दि॒त्रि॒म् ॥ वर्ध॑मानः॒स्व॒द॒मे ॥ १५ ॥ स॒नः॒पि॒त॒व॒सू॒न॒व॒ग्ने॒सू॒
 पा॒य॒नो॒भ॒व ॥ स॒र्व॒स्वा॒न॒स्स्व॒स्त॒ये ॥ १६ ॥ अ॒ग्ने॒त्व॒न्तो॒अ॒न्ने॒म॒उ॒त॒त्रा॒ता॒शि
 वो॒र्भ॒वा॒व॒रू॒थ्यः ॥ व॒सु॒ग॒न्नि॒व॒सु॒श्र॒वा॒अ॒च्छा॒ना॒क्षि॒द्य॒म॒त्त॒म॒ः॒र॒यि॒न्दाः ॥ १७ ॥
 त॒न्त्वा॒शो॒चि॒ष्ठ॒दा॒दि॒व॒स्सु॒म्ना॒र्य॒नू॒न॒मी॒म॒ह॒स॒खि॒भ्यः ॥ स॒नो॒वो॒धि॒श्र॒धी॒ह॒व॒मु॒रु
 व्या॒णो॒अ॒घा॒य॒त॒स्स॒म॒स्मा॒त् ॥ १८ ॥ इ॒ळ॒ए॒ह्या॒दि॒त॒ए॒हि॒का॒म्य॒ए॒हि ॥ म॒यि
 वः॒का॒म॒ध॒र॒ण॒म्भू॒या॒त् ॥ १९ ॥ सो॒मा॒न॒स्व॒र॒ण॒ङ्क॒णु॒हि॒त्र॒ह्म॒ण॒स्प॒ते ॥ क॒क्ष॒व
 न्तै॒य्य॒ओ॒शि॒जः ॥ २० ॥ यो॒रे॒वा॒न्यो॒अ॒मी॒व॒हा॒व॒सु॒वि॒त्पु॒ष्टि॒व॒र्ध॒नः ॥ स॒न॒स्सि॒म
 ष॒व॒त्पु॒य॒स्तु॒रः ॥ २१ ॥ मा॒न॒श्श॒सो॒अ॒र॒स॒पो॒धूर्तिः॒प्र॒ण॒ज्ज्य॒त्य॒स्य ॥ र॒क्षा॒णो॒ब्र॒ह्म
 ण॒स्प॒ते ॥ २२ ॥ मा॒हि॒त्री॒णा॒म॒वो॒ऽस्तु॒द्य॒क्ष॒स्मि॒त्र॒स्वा॒र्य॒म॒णः ॥ दु॒रा॒भ॒व॒व्व॒रु
 ण॒स्य ॥ २३ ॥ न॒हि॒ते॒षा॒म॒मा॒च॒न॒ना॒ध्व॒सु॒वा॒रे॒षु ॥ ई॒शे॒रि॒पु॒र॒घ॒श॒सू॒तः ॥ २४ ॥

तेहि॒पुत्रा॒सो॒अ॒दि॒तेः॒प्र॒जी॒व॒से॒म॒र्त्या॒य ॥ ज्योति॒र्यच्छन्त्य॒जस्व॒म् ॥ २५ ॥ क
 दा॒चन॒स्त॒री॒र॒सि॒ने॒द्र॒स॒श्चा॒सि॒दा॒शु॒षे ॥ उ॒पो॒पे॒न्नु॒म॒ध॒व॒न्भू॒यइ॒न्नु॒ते॒दा॒न॒न्दे॒वस्य॒
 पृ॒च्यते ॥ २६ ॥ तत्स॒वितु॒र्वरे॒ण्य॒भ॒र्गो॒दि॒वस्य॒धी॒महि ॥ धि॒यो॒यो॒नः॒प्र॒चो
 द॒यात् ॥ २७ ॥ प॒रि॒ते॒दू॒ळ॒भो॒रथो॒ऽस्माँ॒र॒अ॒श्रो॒तु॒वि॒श्वतः ॥ ये॒न॒र॒क्ष॒सि॒दा॒शु
 षः ॥ स॒मि॒द्धो॒मा॒स॒म॒र्ध॒य॒प्र॒ज॒यो॒च॒ध॒ने॒नच ॥ २८ ॥ ३

भूर्भुवस्स्वस्सुप्रजाः प्रजयाभूयासम् ॥ सुवीरैर्वैरैस्सुपोषःपोषैः ॥ १ ॥ न
 र्यप्रजाममैपाहिशस्यपशून्मैपाहि ॥ आगन्मविश्वेवैदत्समस्मभ्यैव्वसुवित्तमम् ॥ २ ॥
 अग्ने॑ सम्राळभिद्यन्नमभिसहआयच्छस्व ॥ अयमग्निर्गृहपतिर्गाहिपत्यः प्रजावान्व
 सुवित्तमः ॥ ३ ॥ अग्ने॑गृहपते॑ऽभिद्यन्नमभिसहआयच्छस्व ॥ गृहामाविभीतमावेष
 ध्वमूर्जस्विन्नतएमासि ॥ ४ ॥ उ॒र्ज॒स्मि॒त्र॒न्न॒द्र॒स्सु॒म॒ना॒स्सु॒मे॒धा॒गृ॒ह॒नै॒मि॒म॒न॒सामो॒द॒

मानः ॥ येषामध्येतिप्रवसन्त्येषुसौमनसावहुः ॥ ५ ॥ गृहानुपह्वयामहेतेनोजान
 न्तुजानतः ॥ उपहृताइहगावउपहृताअजावयः ॥ ६ ॥ अथोअन्नस्यकीलालउपहृ
 तोयहर्षुणः ॥ क्षेमायवदशान्त्यैप्रपद्ये ॥ शिवदृशम्दृशय्योदशैर्योः ॥ ७ ॥ २ ॥
 प्रघासिनोहवामहेमरुतश्चरिशादसः ॥ करम्भेणसजोपसः ॥ १ ॥ य
 द्ग्रामे यदरण्येयत्सभायैय्यदिन्दिने ॥ यदेनश्चक्रुमावयमिदन्तदवयजामहे
 स्वाहा ॥ २ ॥ मोपूर्णइन्द्रात्रपृत्सुदेवैरस्तिहिप्मतिशुग्मिन्नवयाः ॥ मह
 श्चिद्यस्यमीद्वल्लुर्बोयव्याहविविप्मतोमरुतोवन्देत्तगीः ॥ ३ ॥ अक्रन्कर्मकर्मकृत
 स्सहवाचामयोभुवा ॥ देवेभ्यःकर्मकृत्वास्तम्प्रेतसचाभुवः ॥ ४ ॥ अवभृथ
 निचुम्पुणनिचरुरसिनिचुम्पुण ॥ अवदेवदेवकृतेमनोऽयासिपमवमत्यैर्मत्यैकृत
 म्पुरुग्वोदेवारिषस्पाहि ॥ ५ ॥ ५

पूर्णादविपरापतमुपूर्णापुनरापत ॥ वस्नेविक्रीणावहाइषमूर्जशूतकृतो
॥ १ ॥ देहिमेदामितेनिर्मेधेहिनिर्तेदधौ ॥ निहारान्निहरामितेनिहारान्निहरा
सिमेस्वाहा ॥ २ ॥ ६

अक्षन्नमीमदन्तह्यविप्रियाअधूषत॥ अस्तोपतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामती
योजान्विन्द्रतेहरी ॥ १ ॥ सुसन्दर्शन्त्वावयम्मधवन्वन्दिषीमहि ॥ प्रनून
म्पूर्णबन्धुरस्स्तुतोयासिवशौऽनुयोजान्विन्द्रतेहरी ॥ २ ॥ मनोन्वाहुवामहे
नाराशूसेनस्तोमेन ॥ पितृणाञ्चमन्मभिः ॥ ३ ॥ आनएतुमनःपुनःकृत्वे
दक्षायजीवसे ॥ ज्योत्स्वसूर्यन्दशे ॥ ४ ॥ पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः ॥
जीवन्वातूस्वचेमहि ॥ ५ ॥ वयसौमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः ॥ प्रजावन्तस्सच
महि ॥ ६ ॥ ७

ए॒ष॒ते॒रु॒द्र॒भा॒ग॒स्स॒ह॒स्व॒स्त्रा॒न्वि॒क॒या॒त्त॒जु॒ष॒स्व॒स्वा॒हो ॥ ए॒ष॒ते॒रु॒द्र॒भा॒ग॒आ॒गु॒स्ते
 प॒शुः ॥१॥ अ॒व॒रु॒द्र॒म॒दी॒म॒ह्य॒व॒दे॒व॒न्॒य॒स्व॒क॒म् ॥ य॒था॒नो॒व॒स्य॑स॒स्कर॑द्य॒थान॑उ॒श्र॒य॒स
 स्कर॑द्य॒थानो॒व्य॒व॒सा॒य॒या॒त् ॥ २॥ भे॒ष॒ज॒म॒सि॒भे॒ष॒ज॒ङ्ग॒वे॒ऽध्या॒य॒पु॒रु॒षा॒य॒भे॒ष॒ज॒म् ॥ सु॒ग
 स्मे॒पा॒य॒मे॒ष्यै ॥३॥ ॒य॒स्व॒क॑य्य॒जाम॑हे॒सु॒ग॒न्धि॒म्पु॒ष्टि॒व॒र्ध॒न॒म् ॥ उ॒र्वा॒र॒क॒मि॒व॒व॒न्ध॒ना
 न्मृ॒त्यो॒मु॒क्षी॒य॒मा॒मृ॒ता॒त् ॥४॥ ॒य॒स्व॒क॑य्य॒जाम॑हे॒सु॒ग॒न्धि॒म्प॒ति॒वे॒द॒न॒म् ॥ उ॒र्वा॒र॒क॒मि॒
 व॒व॒न्ध॒ना॒दि॒तो॒मु॒क्षी॒य॒मा॒मु॒तः ॥५॥ ए॒ते॒न॒रु॒द्रा॒व॒से॒न॒प॒रो॒मू॒र्ज॒व॒तो॒ती॒हि ॥ अ॒व॒त॒त
 ध॒न्वा॒पि॒ना॒का॒व॒सः॒कृ॒ति॒वा॒सा॒अ॒हिः॒स॒न्न॒दि॒श॒व॒श॒ान्तो॒ती॒हि ॥ ६ ॥ <
 वा॒जि॒नौ॒व्वा॒जौ॒ज्व॒तु॒भ॒क्षो॒अ॒स्मा॒त्र॒त॒स्सि॒क्त॒म॒मृ॒त॒म्व॒ला॒य ॥ वि॒श्वे॒द्वा॒अ॒भिय॑त्स
 स्व॒भू॒वु॒स्त॒न्मा॒धि॒नो॒तु॒प्र॒ज॒या॒ध॒ने॒न ॥ १ ॥ वा॒ज्य॒ह॑व्वा॒जि॒न॒स्यो॒प॒हृ॒त॒उ॒प॒हृ॒त॒स्य॒भ
 क्ष॒यामि ॥ वा॒जे॒वा॒जी॒भू॒या॒सम् ॥ २ ॥ स॒वि॒त्रा॒प्र॒सू॒तो॒दे॒व्य॒आ॒प॒उ॒न्द॒न्तु॒ते॒नू

शु० य० क० शा०

१३

३० १ अ० ३ अ० ९

म ॥ दी॒र्घायु॒त्वाय॒वर्च॑से ॥ ३ ॥ क॒श्यप॑स्य॒न्यायु॒षअ॒मद॑मे॒न्यायु॒षम् ॥
येद्दे॒वाना॑न्यायु॒षन्त॑न्मे॒अस्तु॑न्यायु॒षम् ॥ ४ ॥ ये॒नधा॑ताबृ॒हस्प॑तेरि॒न्द्रस्य॑चायु॒षेव
प॒त् ॥ ते॒नैते॒वपा॑मि॒ब्रह्म॑णाजी॒वाते॒वीव॑नाय ॥ ५ ॥ दी॒र्घायु॒त्वाय॒बला॑य॒व
र्च॑से ॥ सु॒प्रजा॑स्त्वाय॒चासा॒अथो॑जी॒वश॑रद॒शत॑म् ॥ ६ ॥ १ ॥ ह॒रिःॐ ॥
स॒मिधा॑ग्निम॒ष्ट ॥ ८ ॥ अ॒ग्निज्यो॑तिष॒न्त्वाच ॥ ८ ॥ उ॒पप्र॑यन्तोऽष्टा॒विंश॑तिः ॥ २८ ॥
भूर्भुव॑स्स॒स ॥ ७ ॥ प्र॒धासि॑नः॒पञ्च ॥ ५ ॥ पू॒र्णाद॑वि॒द्वे ॥ २ ॥ अ॒क्षन्न॑मी॒मद॑न्त॒व
द् ॥ ६ ॥ ए॒षते॑व ॥ ६ ॥ वा॒जिना॑वाजश्च ॥ ६ ॥ न॒वानु॑वा॒क्रेषु॑द॒स॒स॒तिः ॥ ७६ ॥
इति॑शु॒क्लय॒जुर्वे॒दका॑ण॒वसं॑हि॒तापा॑ठ॒तृती॒योऽध्या॑यः ॥
ह॒रिःॐ ॥ ए॒द॒र्मग॑न्म॒देव॑य॒जन॑मृ॒थि॒ठया॑य॒वदे॒वासा॑अ॒जुप॑न्त॒विश्वे ॥ ऋ॒क्स्ता
मा॒भ्याक्ष॑न्त॒रन्तो॑य॒जुर्भी॒राय॑सो॒षेण॑स॒मिषा॑म॒देम ॥ १ ॥ इ॒माआ॑प॒शमु॑मे॒सन्तु

दे॒वीरोष॑धे॒त्वाय॑स्व॒स्वाधिते॑मै॒नं हि॑सीः ॥ आपो॑अ॒स्मान्मा॒नर॑इ॒शुन्ध॑यन्तु॒घृते॑न
नो॒घृत॑त्वं पु॒नन्तु ॥ २ ॥ वि॒श्वं हि॒रि॒प्र॒म्व॒हन्ति॑ दे॒वीम॒दि॒दाभ्य॑इ॒शुचि॑रापू
तर्ष॑मि ॥ दी॒क्षा॒तप॑सो॒स्तनू॑र॒सि तान्त्वा॑ शि॒वा श॒माम्प॑रि॒ दधे॑भ॒द्रं व॑र्ण॒म्पु
ष्य॑न् ॥ ३ ॥ १

म॒हीना॑म्य॒योऽसि॒वर्चो॑दा॒असि॒वर्चो॑मे॒देहि ॥ वृ॒त्रस्य॑क॒र्नान॑का॒सिच॑क्षु॒दा॒असि॑
चक्षु॑र्मे॒देहि ॥ १ ॥ चि॒त्प॒ति॒र्मापु॒नातु॑वा॒क्प॒ति॒र्मापु॒नातु॑दे॒वोमा॑स॒विता॑पु॒नात्वा॑च्छि॒द्रे
ण॒पवि॑त्रे॒णसू॑र्य॒स्यर॑श्मि॒भिः ॥ तस्य॑ते॒पवि॒त्रप॑ते॒पवि॒त्रपू॑त॒स्यय॑त्कामः पु॒नेत॑च्छ॒केय॑म् ॥
२ ॥ आ॒वो॒दे॒वास॑ई॒महे॒वाम॑म॒प्रय॑त्य॒ध्वरे ॥ आ॒वो॒दे॒वास॑आ॒शिषो॑य॒ज्ञिया॑सो॒हवा॑
मे॒हे ॥ ३ ॥ स्वा॒हाय॑ज्ञ॒म्मन॑स॒स्वाहो॑रो॒रन्तरि॑क्षात् ॥ स्वा॒हावा॑वा॒गृथि॑वी॒भ्या
स्वा॒हावा॑ता॒दार॑भे ॥ ४ ॥ २

आकू॒त्यैप्र॒युजे॒ऽग्नये॒ स्वाहा॒ मे॒धायै॒ मन॒से॒ऽग्नये॒ स्वाहा॒ दी॒क्षायै॒ तप॒से॒ऽग्नये॒ स्वाहा॒ सर॒स्व

त्यै॒ पू॒ष्णे॒ऽग्नये॒ स्वाहा ॥ आपो॒ दे॒वीर्बृ॒हती॒र्वि॒श्वश॒म्भुवो॒द्यावा॒पृथि॒वीउ॒र्वन्तरि॒क्ष ॥

बृ॒हस्प॒तये॒हवि॒षावि॒धेम॒स्स्वाहा ॥ १ ॥ वि॒श्वोदे॒वस्य॒नेतु॒र्मतो॒र्बुरी॒तस॒ख्यम् ॥ वि

श्वो॒राय॒दे॒षुध॒यति॒द्य॒न्नवृ॒णीत॒पुण्य॒से॒स्वाहा ॥ २ ॥ ३

ऋ॒क्साम॒योशि॒शल्यै॒स्यस्ते॒वामार॑भे॒तेमा॒पात॒म् ॥ आ॒स्यय॒ज्ञस्यो॒दृचः ॥ १ ॥ श

मी॒सि॒शर्म॑मे॒यच्छ॒नम॑स्ते॒अस्तु॒मामा॑हि॒ःसीः ॥ ऊ॒र्गस्या॒ङ्गिर॒स्यूर्ण॑म॒घ्राऊ॒ज्ज॒म्मे॒य

च्छ ॥ २ ॥ सोम॒स्यनी॒विर॑सि॒विष्णो॒ऽशर्मा॑सि॒शर्म॑य॒ज॒ज्ञान॒स्य ॥ इ॒न्द्र॒स्ययो

निर॑सि॒सुस॒स्याःकृ॒षस्ति॒ष्ठधि ॥ ३ ॥ उ॒च्छ॒यस्व॒वन॒स्पत॑ऊ॒र्वोमा॑पा॒ह्य॒ःह॒सः ॥

आ॒स्यय॒ज्ञस्यो॒दृचः ॥ ४ ॥ ४

व॒तंकृ॒णु॒तव॑तंकृ॒णु॒तव॑तंकृ॒णु॒त ॥ अ॒ग्नि॒ब्र॒ह्मा॒ग्नि॒यज्ञो॒वन॒स्पति॑र्य॒ज्ञियः ॥ १ ॥ ५

वी॒न्धि॒य॒स्मना॒महे॒सु॒ष्टु॒र्ला॒काम॒भि॒ष्टये ॥ व॒चो॒दा॒ँव्वि॒श्र॒धाय॒स॒ सु॒ती॒र्थानो॑अ॒सद॒शे ॥
 २ ॥ ये॒दे॒वाम॒नो॒जा॒ताम॒नो॒यु॒जो॒द॒क्ष॒क॒न॒वः ॥ ते॒नो॒वि॒न्नु॒नेन॑ः॒पा॒न्तु॒नेभ्य॒स्स्वा
 हा ॥ ३ ॥ श्वा॒त्राःपी॒ताभे॒चन॒यूय॒मापो॑अ॒स्माक॒मन्त॒रुद॑र॒मु॒ञ्ज॒वाः ॥ ता॒अ॒स्मभ्य॑
 म॒यक्ष॒माअ॑न॒मीवा॒अना॒गस॒स्वद॑न्तु॒दे॒वीर॒मृता॒कृता॒वृधः ॥ ४ ॥ इ॒यन्ते॒यजि॒या॒त
 नू॒रपो॑मु॒श्चाभि॒न॒प्र॒जाम् ॥ अ॒हो॒मु॒च॒स्वाहा॒कृताः॒पृथि॒वीमा॒वि॒शत॒पृथि॒व्याम॒म्भ॒व ॥
 ५ ॥ अ॒ग्ने॒त्व॒सु॒जा॒यहि॒वय॑सु॒र्मन्दि॒पी॒माहि ॥ र॒क्षा॒णोअ॒प्र॒यु॒च्छन्प्र॒वृधे॒नः पु॒न
 स्तृ॒धि ॥ ६ ॥ पु॒न॒र्म॒नः पु॒न॒रा॒युर्म॑आ॒गापु॒नश्च॒भ्रुः पु॒नश्श्रो॒त्रो॒ल॒स्मआ॒गात् ॥ पु॒नः प्रा
 णः पु॒न॒रा॒त्साम॑आ॒गौ द्वै॒श्वान॒रोअ॒द॒ब्ध॒स्तनू॑पाअ॒ग्निमी॒पातु॑दु॒रिता॑द॒व॒द्यात् ॥ ७ ॥ त्व
 म॒ग्नेव्र॒तपा॑अ॒सिदे॒वआ॒मत्ये॒ष्वा ॥ त्व॒य्ये॒ज्ञे॒ष्वी॒ड्यः ॥ ८ ॥ रा॒स्वे॒यत्सो॒माभू॑यो॒भर ॥
 दे॒वो॒न॒स्स॒वि॒ताव॒सो॒र्दा॒ताव॒स्वदा॒त् ॥ ९ ॥ ५

एषा॒ते॒शु॒क्र॒त॒नू॒रे॒त॒द्व॒र्च॒स्त॒या॒स॒म्भ॒व॒भ्रा॒ज॒ङ्ग॒च्छ ॥ जू॒र॒सि॒धृ॒ता॒म॒न॒सा॒नु॒ष्टा॒वि॒ष्ण॒
वे ॥ १ ॥ तस्या॒स्ते॒स॒त्य॒सं॒व॒सः॒प्र॒स॒वे॒त॒नु॒य॒न्त्र॒म॒शी॒य॒स्वा॒हा ॥ च॒न्द्र॒म॒सि॒शु॒क्र॒म॒
स्य॒मृ॒त॒म॒सि॒वै॒श्वे॒द॒म॒सि ॥ २ ॥ चि॒द॒सि॒म॒ना॒सि॒ध॒र॒सि॒द॒क्षि॒णा॒सि॒क्ष॒त्रि॒या॒सि॒य॒ज्ञि॒
या॒स्य॒दि॒ति॒र॒स्यु॒भ॒य॒त॒श्शी॒र्ष्णी ॥ सा॒न॒स्सु॒भ्रा॒ची॒सु॒प्र॒ती॒ची॒भ॒व ॥ ३ ॥ मि॒त्र॒स्त्वा॒प॒दि॒व॒
धी॒ता॒म्पू॒षा॒ध्व॒न॒स्या॒वि॒न्द्रा॒या॒ध्य॒क्षाय ॥ अ॒नु॒त्वा॒मा॒ता॒म॒न्य॒ता॒म॒नु॒पि॒ता॒नु॒भ्रा॒ता॒
स॒ग॒भ्यो॒ऽनु॒स॒खा॒स॒यू॒थ्यः ॥ ४ ॥ सा॒दे॒वि॒दे॒व॒म॒च्छ॒ही॒न्द्रा॒य॒सो॒म॒म् ॥ रु॒द्र॒स्त्वा॒व॒
ते॒य॒तु॒स्वा॒स्ति॒सो॒म॒स॒खा॒पु॒न॒रे॒हि ॥ ५ ॥ ६

व॒रू॒य॒स्य॒दि॒ति॒र॒स्या॒दि॒त्या॒सि॒रु॒द्रा॒सि॒च॒न्द्रा॒सि ॥ बृ॒ह॒स्प॒ति॒ष्ट॒वा॒सु॒ध॒रे॒म्णा॒तु॒रु॒
द्रो॒व॒सु॒मि॒रा॒च॒के ॥ १ ॥ अ॒दि॒त्या॒स्त्वा॒मूर्ध॒न्ना॒जि॒घ्रि॒मि॒दे॒व॒ज॒ने॒नृ॒थि॒व्याः ॥ इ॒ळा॒
या॒स्प॒द॒म॒सि॒धृ॒त॒व॒त्स्वा॒हा ॥ २ ॥ अ॒स्मे॒र॒म॒स्वा॒स्मे॒ने॒व॒न्धुः ॥ त्वे॒रा॒यो॒अ॒स्मे॒रा॒यः ॥ ३ ॥

मावयूरायस्पोषेणवियौष्मतोतोरायः॥ समस्येदेव्याधियासन्दाक्षिणयोरुचक्षसा॥
 मामआयुःप्रमोषीमोअहन्तववीरान्विदेयतवदेविसन्दाशि ॥ १ ॥ ७
 एषतैगायदोभागइतिमसोमाय ब्रूतादेपतत्रैष्टुभोभागइतिमसोमाय ब्रूतात् ॥ एष
 तेजागतोभागइतिमसोमायब्रूताच्छन्दोमानानाःसाम्राज्यङ्गच्छतादितिमसोमाय
 ब्रूतात् ॥ १ ॥ आस्माकौऽसिशुकस्तेग्रह्यः ॥ विचितस्त्वाविचिन्वन्तु ॥ २ ॥
 अभित्यन्देवःसंचितारोग्योःकविक्रतुमर्चामिसत्यसंवःरत्नधामभिप्रियम्मतिङ्क
 विम् ॥ ऊर्वायस्यामतिर्भाआदित्यतत्सर्वीमनिहिरण्यपाणिरमिमीतसुकतुःकृपास्वः
 ॥ ३ ॥ प्रजाभ्यस्त्वाप्रजास्त्वानुप्राणन्तु ॥ प्रजास्त्वमनुप्राणिहि॥ ४ ॥ ८
 चन्द्रन्त्वाचन्द्रेणकीणामिशुकःशुक्रेणामृतममृतेन ॥ सग्मेतेगोरस्मेतैचन्द्राणि॥
 १ ॥ तपसस्तनूरसिप्रजापतेर्वर्णः॥ परमेणपशुनाकीयसेसहस्रपोषम्पुषेयम् ॥ २ ॥

मि॒त्रो॒न॒प॒हि॒सु॒मि॒त्र॒ध॒इ॒न्द्र॒स्यो॒रु॒मा॒वि॒श॒द॒क्षि॒णम् ॥ उ॒श॒न्नु॒श॒न्त॒स्यो॒न॒स्स्यो॒नम् ॥
 ३॥ स्व॒ान॒भ्रा॒जा॒ङ्ग॒रे॒व॒म्भ॒रे॒ह॒स्त॒सु॒ह॒स्त॒कृ॒श॒नो ॥ ए॒ते॒व॒स्सो॒म॒क्र॒य॒णा॒स्ता॒ब्र॒क्ष॒ध्व॒
 म्मा॒वो॒द॒भन् ॥२॥ परि॒मा॒शे॒दु॒श्च॒रि॒ता॒ह्वा॒ध॒स्व॒मा॒सु॒च॒रि॒ते॒भज ॥ उ॒दा॒यु॒षा॒स्वा॒यु॒षो
 द॒स्थ॒ास॒मृ॒तौ॒२५अ॒नु॥५॥ प्रा॒ति॒प॒न्था॒म॒प॒द्म॒हि॒स्वा॒स्ति॒ग॒म॒ने॒ह॒मम् ॥ ये॒न॒वि॒श्वाः॒प॒रि॒द्वि॒
 वो॒वृ॒ण॒क्ति॒वि॒न्द॒ते॒वसु॥६॥ १

अ॒दि॒त्या॒स्व॒ग॒स्य॒दि॒त्यै॒स॒द॒आ॒सी॒द ॥ अ॒स्त॒भ्ना॒द्या॒मृ॒ष॒भो॒अ॒न्त॒रि॒क्ष॒म॒मि॒मी॒त॒व
 रि॒मा॒ण॒म्या॒धि॒व्याः ॥ आ॒सी॒द॒द्वि॒श्वा॒भु॒व॒ना॒नि॒स॒म्रा॒ट्श्चे॒त्ता॒नि॒व॒रु॒ण॒स्य॒व॒तानि ॥१॥
 व॒ने॒षु॒व्य॒न्त॒रि॒क्ष॒न्त॒ता॒न॒वा॒ज॒म॒र्व॒सु॒प॒य॒उ॒स्त्रि॒या॒सु॥ ह॒त्सु॒क्र॒तु॒व॒रु॒णो॒वि॒श्व॒मि॒न्दि॒वि
 सू॒र्य॒म॒द॒धा॒त्सो॒म॒म॒द्रौ ॥२॥ सू॒र्य॒स्य॒च॒क्षु॒रो॒हो॒शे॒र॒क्ष॒णः॒कर्॒न॒न॒काम् ॥ य॒त्रै॒त॒देश॒भि॒र्ग
 य॒से॒भ्रा॒ज॒मा॒नो॒वि॒ष॒श्चि॒ता ॥३॥ उ॒स्वा॒ए॒न॒न्भू॒वा॒हो॒यु॒ज्य॒था॒म॒न॒श्च॒वी॒र॒ह॒णो॒ब्र॒ह्म॒चो॒द॒

नो ॥ स्वस्तियजमानस्य गृहान्गच्छतम् ॥ ४ ॥ भद्रो मेऽसि प्रच्यवस्व भुवस्प
 ते विश्वान्यभियामानि ॥ मात्वापरिपरिणो विदन्मात्वा परिपन्थिनो विदन्मात्वा
 वृका अघायवो विदन् ॥ इयेनो भूत्वा परापतयजमानस्य गृहान्गच्छन्नासोऽस्तु
 म् ॥ ५ ॥ नमो मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे महोदेवाय नदतः समर्पयत ॥ दुर्गदशेदे-
 वजाताय केतवे दिवस्पुत्राय मूर्ध्नीयाशः सत ॥ ६ ॥ वरुणस्योत्तमममि वरुणस्य
 स्कम्भसजनीस्थः ॥ वरुणस्य ऋतमदन्यसि वरुणस्य ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋ-
 तसदनीमासीद ॥ ७ ॥ याते धामानि हाविषाय जन्ति ताते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञ-
 म् ॥ गयस्फानः प्रतरणस्सुवीरोऽजीरहा प्रचरासो मदुर्यान् ॥ ८ ॥ १०

एदमगन्मतस्वः ॥ ३ ॥ महीनाश्च तस्वः ॥ ४ ॥ आकूत्यैद्वे ॥ २ ॥ ऋक्सामयोश्च तस्वः ॥ ४ ॥
 व्रतं कृणुत नव ॥ ९ ॥ एषाते पञ्च ॥ ५ ॥ वस्यसि च तस्वः ॥ ४ ॥ एष ते च ॥ ४ ॥ चन्द्रन्त्वाषद ॥

६॥ अदित्यास्त्वगष्टा॥८॥ दशानुवाकेष्वेकोनपञ्चाशता॥९॥ इति शुक्लयजुर्वेद का
ण्व संहितापाठे चतुर्थोऽध्यायः॥ हरिःॐ॥

हरिः ॐ॥ अयेस्तनूरसिविष्णवेत्वासोमस्यतनूरसिविष्णवेत्वा ॥ अतिथि
रातिथ्यमसिविष्णवेत्वाइयेनार्यत्वासोमभृते विष्णवेत्वाग्र्यैत्वारार्यस्योषदेविष्णवे
त्वा ॥१॥ अग्नेर्जनिर्लमसिदृषणौस्थः ॥ उर्वश्यस्यायुरसिपुरूरवांसि ॥ गायत्रे
णत्वाच्छन्दसामन्थामिवैष्टुभेनत्वाच्छन्दसामन्थामि जागतेनत्वाच्छन्दसामन्था
मि ॥२॥ भवतन्नस्सर्मनसौसर्वेतसाअरेपसौ ॥ मायज्ञूहिंसिष्ट म्मायज्ञपतिआ
तेवेदसौशिवाभेवतमध्वनः ॥३॥ अग्नाअग्निश्चरतिप्रविष्टृक्प्रीणाम्पुत्रोअभिशस्तिपा
वा ॥ सनस्स्योनस्सुयजायेजेहदेवेभ्योहव्यसूतदसप्रयुच्छन्स्त्वाहा ॥४॥ १

आर्पतयेत्वागृह्णामिपरिपतयेत्वागृह्णामि ॥ तनूनप्तेःशक्रारायशक्रमन्नोजिघाय ॥

१ ॥ अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजः ॥ अनभिदशस्त्यभिदशस्तिपा अदभिदश
 स्तेन्यम् ॥ २ ॥ अअसासत्यमुपगेषः सुविनेमाधाः ॥ अअनेव्रतपास्त्वेव्रतपाः ॥ ३ ॥
 यातवतनूरियस्ता मयियामम तनरेपासा त्वयि ॥ सहनो व्रतपतेव्रतान्यनुमेदी
 क्षान्दीक्षापतिर्मन्यतामनु तपस्तपस्पतिः ॥ ४ ॥ अशुरः शुष्टे देवसोमाप्यायता
 मिन्द्रायैकधनविदे ॥ आनुभ्यमिन्द्रः प्यार्यतामात्वामिन्द्राय प्यायस्व ॥ ५ ॥
 आप्याययास्मान्सखीन्त्सन्यामेधया ॥ स्वस्ति तेदेवसोम सुत्यामुदचमशीय ॥
 ६ ॥ एष्टारायः प्रेषे भगाय ॥ ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवेनमः पृथिव्यै ॥ ७ ॥
 यातेअमेयदशयातनूर्विषिष्ठा गह्वरेष्ठा ॥ उम्रैव्वचोअपावधीत्वेषव्वचोअपावधीत्स्वा
 हो ॥ यातेअमे रजदशया तनूर्विषिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उम्रैव्वचोअपावधीत्वेषव्वचोअ
 पावधीत्स्वाहा ॥ यातेअमे हरीशया तनूर्विषिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उम्रैव्वचोअपावधीत्वेष

वचोअपावधीत्स्वाहा ॥ ८ ॥ २

तसार्थनीमेऽसिचित्तार्थनीमेऽसि ॥ अवतान्माव्यथितमवतान्मानार्थितम् ॥१॥
विदेरन्नेर्नभोनामाम्नेअङ्गिरआयुनानाम्नेहि ॥ योस्यामृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नाम
यज्ञियन्तेनत्वादधे ॥ विदेरन्नेर्नभोनामाम्नेअङ्गिरआयुनानाम्नेहि ॥ योद्वितीयस्या
मृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधे ॥ विदेरन्नेर्नभोनामाम्नेअङ्गिरआ
युनानाम्नेहि ॥ यस्तृतीयस्यामृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधे ॥
अनुत्वादवर्वीतयेसि ॥ ह्यसि सपत्नसाहीदेवेभ्यः कल्पस्वासि ॥ ह्यसि सपत्नसाहीदेवेभ्य
दशुन्धस्वसि ॥ ह्यसि सपत्नसाहीदेवेभ्यः कल्पस्वस्व ॥२॥ ३

इन्द्रघोषस्त्वावसुभिः पुरस्तात्पातु प्रचेतास्त्वारुद्रैः पश्चात्पातु ॥ मनोजवास्त्वापि
तृभिर्दक्षिणतः पातु विश्वकर्मात्वादित्यैरुत्तरतः पातु ॥१॥ इदमहन्तसंस्वावीहि ह्ययज्ञा

त्रिस्तृजामि ॥ सि॒द्धा॒सि॒स्वाहा॑सि॒द्धा॒स्यादि॒त्यव॑निस्स्वाहा ॥२॥ सि॒द्धा॒सि॒ब्रह्म॑व
 निः॒क्षत्र॑वनिस्स्वाहा॑ सि॒द्धा॒सि॒सु॒प्रजा॒वनी॑राय॒स्योष॑वनिस्स्वाहा ॥ सि॒द्धा॒स्याव॑हद
 वा॒न्यज॑मानाय॒स्वाहा॑भू॒तेभ्य॑स्वा ॥३॥ ध्र॒वो॒ऽसि॒पृथि॒वीन्द् ॥ ह॒ध्रव॑क्षि॒दस्य॑न्त रि॒क्ष
 न्द् ॥ अ॒च्युत॑क्षि॒दसि॒दि॒वन्द् ॥ हा॒ग्नेर्भ॑स्मा॒स्यग्नेः॑पु॒रीष॑मा॒सि ॥४॥ ४

यु॒ञ्जते॒ मन॑ उ॒तयु॑ञ्जते॒धियो॑ वि॒प्रावि॑म्र॒स्यबृ॒हतो॑वि॒पश्चितः॑ ॥ वि॒होत्रा॑ द॒धेव॑यु
 ना॒विदे॑क॒इन्म॒हीदे॒वस्य॑स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥ १ ॥ इ॒दं॒विव॑ष्णुर्विच॒क्रमे॑त्रे॒धानि॑ द॒धेप
 दम् ॥ स॒मू॒ह॒लम॑स्यपा॒सूरे॑ स्वाहा ॥ २ ॥ इ॒रा॒वती॑ धे॒नुम॑तीहिभू॒त० सू॒यव॑
 सि॒नीम॑न॒वेद॑ श॒स्या ॥ व्य॑स्क॒न्नारो॑द॒सो वि॑ष्ण॒एते॑ दा॒धर्थ॑पृथि॒वी म॑भितो॒ मधू॑
 खै॒स्स्वाहा॑ ॥ ३॥ दे॒व श्र॑तौ॒दे॒वैवा॒घोष॑तम् ॥ प्रा॒चीप्रि॑त॒मध्व॑रङ्क॒ल्पय॑न्ती ऊ॒र्ध्वय्य॑
 ज॒न्नय॑त॒म्मा जि॒ह्वर॑तम् ॥ ४ ॥ स्व॒ज्ञो॒ष्ठमा॑व॒दत॑न्द॒वीदु॒र्ये आयु॑र्मानि॒वादि॑ष्ट॒म्प्रजा॑

म्मानिर्वीदिष्टम् ॥ अत्ररमे थाँव्वर्म्मन्पृथिव्याः ॥ ५ ॥ विष्णोर्नुकँव्वीर्यीणि प्रवो
 चैय्यः पार्थिवानिविमेरजाूसि ॥ योअस्क्भायदुत्तरँ सधस्थँड्विचक्रमाण स्त्रे
 धोरुगायो विष्णवेत्वा ॥ ६ ॥ दिवोवां विष्णउतवां पृथिव्या महोवाविष्ण उरोर
 न्तरिक्षात् ॥ उभाहिहस्ता वसुना पृणस्वाप्रयच्छ दक्षिणादोतसव्याद्विष्णवेत्वा ॥
 ७ ॥ प्रताद्विष्णुस्तवतेवीर्येण मृगोनभीमः कुचरोगिरिष्ठाः ॥ यस्योरुषुत्रिषु विक्र
 मेष्वधिक्षियन्ति भुव्नानि विश्वा ॥ ८ ॥ विष्णोराराटमसि विष्णोश्श्रप्त्रेस्थोवि
 ष्णोस्स्यूरसिविष्णोर्ध्रुवौऽसि ॥ वैष्णवमसिविष्णवेत्वा ॥ ९ ॥ ५

देवस्यत्वासवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पुष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्थसीद
 महूरक्षसोप्रीवाअपिकृन्तामि ॥ बृहन्नसिबृहद्रवावृहतीमिन्द्रायवाचैव्वद ॥ रक्षो
 हर्णव्वलगहनैव्वेष्णवीम् ॥ १॥ इदमहन्तव्वलगमुद्रपामियन्नोनिष्ठोयममात्योनिच

खानं॥ इ॒द॒म॒ह॒न्तै॒व्व॒ल॒ग॒मु॒द्र॒पा॒मि॒य॒न्न॒स्स॒मा॒नो॒य॒म॒स॒मा॒नो॒नि॒च॒खानं॥ इ॒द॒म॒ह॒न्तै॒
 व्व॒ल॒ग॒मु॒द्र॒पा॒मि॒य॒न्न॒स्स॒व॒न्धु॒र्य॒म॒स॒व॒न्धु॒नि॒च॒खानं॥ इ॒द॒म॒ह॒न्तै॒व्व॒ल॒ग॒मु॒द्र॒पा॒मि॒य॒न्
 स्स॒जा॒तो॒य॒म॒स॒जा॒तो॒नि॒च॒खानो॒त्क॒ल्या॒ङ्कि॒रामि॥२॥ स्वर॒ळ॑स्सि॒स॒प॒त्त॒हा॒स॒त्र॒रा॒ळ॑स्य
 भि॒मा॒ति॒हा॥ ज॒न॒रा॒ळ॑स्सि॒ र॒क्षो॒हा॒ सर्व॒रा॒ळ॑स्य॒मि॒त्र॒हा॥३॥ र॒क्षो॒ह॒णो॑ व॒ल॒ग॒ह॒नः
 प्रो॒क्षा॒मि॒ वैष्ण॒वा॒त्र॒क्षो॒ह॒णो॑ व॒ल॒ग॒ह॒नो॑ऽर्व॒न॒यामि॒ वैष्ण॒वान्॥ र॒क्षो॒ह॒णो॑ व॒ल॒ग॒ह॒नो॑
 ऽर्व॒स्तृ॒णामि॒ वैष्ण॒वान्॥४॥ र॒क्षो॒ह॒णो॑ व॒ल॒ग॒ह॒ना॒उ॒प॒धा॒मि॒ वैष्ण॒वी॒ र॒क्षो॒ह॒णो॑ व
 ल॒ग॒ह॒नो॑ प॒र्यू॒हामि॒ वैष्ण॒वी॥ वैष्ण॒व॒म॒सि॒ वैष्ण॒वा॒स्त्य॥५॥ ६

दे॒व॒स्य॒त्वा॒ स॒वि॒तुः॒ प्र॒स॒वे॒ऽश्वि॒नो॒र्बा॒हु॒भ्या॒म्पू॒ष्णो॒ह॒स्ता॒भ्याम्॥ आ॒द॒दे॒ना॒र्य॒सी
 द॒म॒ह॒ र॒क्ष॒सो॒प्री॒वा॒ अपि॒ कृ॒न्ता॒मि॥ य॒वो॑ऽसि॒ य॒व॒धा॒स्म॒द्दे॒वो॒य॒व॒या॒रा॒तीः॥ दि॒वे
 त्वा॒न्त॒रि॒क्षा॒य॒ त्वा॒य॒धि॒व्यै॒त्वा॥ १॥ शु॒न्ध॒न्तो॒ल्लो॒काः॒ पि॒तृ॒ष॒द॒नाः॒ पि॒तृ॒ष॒द॒न॒म

सि ॥ उद्वि॒व॒ स्त॒भाना॒न्तरि॒क्ष्मपृ॒णद॒ह॒स्व पृथि॒व्याम् ॥ २ ॥ द्य॒तान॒स्त्वा॒ मारु॒
तो॒र्मिनो॒तु मि॒त्रावरु॑णौ ध्रु॒वेण ध॒र्म॒णा ॥ ब्र॒ह्मव॒नित्वा क्ष॒त्रव॒नि रा॒यस्यो॒षव॒निप॒यू
हामि ॥ ३ ॥ ब्र॒ह्मद॒ह॒ क्ष॒त्रन्द॒ह॒ह्युद॒ह॒प्रजा॒न्द॒ह ॥ ध्रु॒वासि॑ ध्रु॒वोऽस्मि॒न्ध॒ज
मान॒ आ॒य॒तने॒ भू॒यात् ॥ घृ॒तेन॑ द्या॒वापृथि॒वी पू॒र्येथा॒मिन्द्र॒स्यच्छ॒दिर॑सि वि॒श्वज॒न
स्य॒च्छा॒या ॥ ४ ॥ प॒रित्वा॒ गि॒र्वणो॒गिर॑ इ॒मार्भ॒वन्तु वि॒श्वतः॑ ॥ वृ॒द्धायु॒मनु॒वृद्ध॒यो॒जु
ष्टा॒भ॒वन्तु॒जुष्ट॒यः॥५॥ इन्द्र॒स्य स्यू॒रसीन्द्र॒स्य ध्रु॒वोऽसि॥ ऐ॒न्द्रम॒सि॒वै श्र॒दे॒वम॑सि॥६॥ ७

वि॒भू॒र॑सि प्र॒वाह॑णो॒वाहिर॑सि ह॒व्यवा॑हनः ॥ श्वा॒त्रोऽसि॒ प्र॒चे॒तास्तु॒थोऽसि॒ वि॒श्व
वे॒दाः ॥१॥ उ॒शि॒ग॒सि॒क वि॒र॒ह्व॑रि॒रसि॒वम्भ॑रिः ॥ अ॒व॒स्यू॑रसि दु॒व॒स्वाञ्जु॒ध्यू॑रसि
मा॒र्जा॒ली॒र्यः ॥२॥ ऋ॒त॒धा॒मा॒सि स्व॒ज्योति॑स्समु॒द्रोऽसि॒ वि॒श्वव्य॑चाः ॥ अ॒जा॒र॒स्य॒दे॒
पा॒द॒हि॒र॒सि॒बु॒ध्न्यः ॥ ३ ॥ स॒म्रा॒ळ॑सि कु॒शानुः॒ परि॒प॒द्योऽसि॒ प॒र्व॒मानः॑ ॥ न॒भो॒ऽसि॒

प्रत॒क्तां मृ॒ष्टां॒ गति॒ ह॒व्य॒सू॒द॒नः ॥ ४ ॥ स॒मू॒हो॒ गति॒ वि॒श्व॒धे॒दा उ॒जा॒तिरि॒क्तस्य॑ प्र॒ति
 हा ॥ अ॒क्षय॑स्स॒ग॒रास्स॒र्गा॒रा स्य॒न॒गे॒ण ना॒स्त्रा॒गे॒द्रे॒णा॒नि॒दि॒न ॥ पा॒त्र॒सो॒म॒यः पि॒बु॒न
 मो॒क्ष॒यो॒न॒मो॒धो॒ऽस्तु॒ मा॒मां हि॒ऽसि॒ष्ट ॥ ५ ॥ ८
 ल्यो॒ति॒र॒गति॒ वि॒श्व॒रू॒पे॒दि॒व॒श्चे॒यान्दे॒वानां॑ श्र॒व॒सि॒त् ॥ त्व॒ध्व॒मे॒ति॒ तनु॑कृ॒द॒स्य॑ दे॒वो
 भ्यो॒ऽज्य॑कृ॒ते॒भ्यः ॥ उ॒त्प॒न॒ना॒मि॒ व॒र॒य॒श्चा॒ह ॥ तु॒या॒णो॒अ॒त॒ग॒ज॒व॒स॒ वे॒तु॒खा॒ह ॥ ३ ॥
 अ॒ग्ने॒न॒य॑ सु॒प॒था॒रा॒थे अ॒स्मान्नि॒श्च॒नि॒ दे॒व॒व॒तु॒नी॒नि वि॒द्वान् ॥ ॥ दु॒यो॒ज्य॑स्म॒च्यु॒तु॒रा
 ण॒मे॒नो॒भू॒यि॒ष्ठा॒न्ने॒न॒भ॒उ॒र्कै॒र्वि॒वे॒म ॥ २ ॥ अ॒य॒ज्ञो॒अ॒ग्नि॒यो॒वि॒व॒स्व॒णो॒त्त॒व॒य॒सृ॒यः पु॒र
 ए॒तु प्र॒भि॒न्द॒न् ॥ अ॒र्य॑व॒जा॒जि॒अ॒य॒तु वा॒ज॒सा॒ता अ॒य॒श्श॒न॒अ॒य॒तु॒ज॒हृ॒पा॒ण॒स्स॒वा॒ह ॥
 ३ ॥ उ॒रु॒र्वि॒ष्णो॒ वि॒क्र॒म॒स्रो॒रु॒क्ष॒या॒य॒ न॒स्व॒धि ॥ वृ॒त॒हृ॒त॒यो॒ने॒ वि॒व॒प्र॒य॒ज्ञ॒प॒ति॒न्ति॒र॒स्वा
 हा ॥ ४ ॥ दे॒व॒स॒वि॒त॒रे॒ष॒ते सो॒म॒स्त॒रु॒क्ष॒स्व मा॒त्वा द॒भ॒न् ॥ ए॒त॒र॒य॒न्दे॒व सो॒म

दे॒वो॒ दे॒वाँ॑ २५ उ॒पा॒गाः ॥ ५ ॥ इ॒द॒म॒ह॒म॒म॒नु॒ष्य॒न्त्स॒ह॒रा॒य॒स्यो॒षे॒ण॒स्वा॒हा॒ नि॒र्व॒ण॒स्य॒पा॒दा॒न्मु॒
च्ये ॥ अ॒मे॒ व्र॒त॒पा॒स्त्वे॒व्र॒त॒पाः ॥ ६ ॥ या॒त॒व॒ त॒नू॒र्म॒य्य॒भू॒दे॒वा॒सा॒त्वा॒यि॒ या॒म॒मे॒त॒नू॒
स्व॒य्य॒भू॒दि॒य॒साम॒यि॒ ॥ य॒था॒य॒थ॒न्नो॒ व्र॒त॒प॒ते॒ व्र॒ता॒न्य॒नु॒ मे॒दी॒क्षा॒न्दी॒क्षा॒प॒ति॒र॒म॒
स्ता॒नु॒ त॒प॒स्त॒प॒स्प॒तिः ॥ ७ ॥ ९

उ॒स॒र्वि॒ष्णो॒ वि॒क्र॒म॒स्वो॒रु॒क्ष॒यो॒य॒ न॒स्कृ॒धि ॥ घृ॒त॒द्व॒त॒यो॒ने॒ पि॒व॒घ्न॒प्र॒ य॒ज्ञ॒प॒ति॒न्ति॒र॒स्वा॒
ह्नी ॥ १ ॥ अ॒त्य॒न्यौ॑ २५ अ॒गा॒न्ना॒न्यौ॑ २५ उ॒पा॒गा॒म् ॥ अ॒र्वा॒क्त्वा॒ पर॑भ्यः प॒रोऽव॑रेभ्यः ॥
२ ॥ त॒न्त्वा॒ जु॒पा॒मे॒हे॒ दे॒व॒व॒न॒स्प॒ते॒ दे॒व॒य॒ज्या॒ग्ने ॥ दे॒वा॒स्त्वा॒ दे॒व॒य॒ज्या॒ग्ने॒ जु॒प॒न्तौ॒ वि॒
ष्ण॒वे॒त्वा ॥ ३ ॥ ओ॒ष॒धि॒ त्रा॒य॒स्व॒ स्व॒धि॒ने॒ मे॒न॒हि॒ःसीः ॥ दि॒व॒श्मो॒ले॒खी॒र॒न्त॒रि॒क्ष॒
म्मा॒हि॒ःसीः॒ पृ॒थि॒व्या॒स॒म्भ॒व॒ ॥ ४ ॥ अ॒य॒ हि॒त्वा॒ स्व॒धि॒नि॒स्ते॒ति॒ जा॒नः॒ प्रा॒णि॒ना॒य॒म॒ह॒ने॒ सो॒
भ॒गा॒य ॥ अ॒त॒स्त्वं॒ दे॒व॒ व॒न॒स्प॒ते॒ श॒त॒व॒ल्शो॒वि॒रो॒ह॒ स॒ह॒स्र॒व॒ल्शो॒वि॒त्र॒य॒ः॒ रु॒हे॒म ॥ ५ ॥ १० ॥

इति पञ्चमोऽध्यायः॥ ६१॥ अग्नेस्तनूरसिचनस्त्रः॥ १॥ आपनयेऽष्टा॥ नानसप्तर्षिद्वि॥ २॥
इन्द्रधोपश्चतस्त्रः॥ ३॥ युञ्जतेनवा॥ ४॥ देवस्यत्वापञ्च॥ ५॥ द्विर्नयदेवस्यत्वापञ्च॥ ६॥ वि
भूरसिपञ्च॥ ७॥ ज्योतिरसिमत॥ ८॥ उग्रविष्णोपञ्च॥ ९॥ दशतुल्यसिपुपञ्च
पञ्चाशत्॥ १०॥ अग्नेस्तनूरसिहस्तर्षिपञ्चदश्याशत्॥

हरिः ॐ ॥ देवस्यत्वा सवित्रुः प्रसेवेऽजितोऽतिदुष्याष्टु
ष्णो हस्तज्याम्॥ आर्दे नार्यसीदमहं रक्षतोर्षिवा अपिदुग्धसतिविपदेऽसि य
वयास्मद्देवो यवयारीती॥ दिवे त्वान्तरिक्षाग्रत्वाद्युधिउग्रे स्त्री ॥ शुन्यन्तौल्लोकाः
पितृषदन्ताः पितृषदन्तमसि॥ ११॥ अग्नेरीरसिस्त्रावेदा उक्षेत्तुणामेनस्य विन्तादधि
त्वा स्यास्यति॥ देवस्त्वा सविता मध्वा नक्तुपिप्पलाभ्यस्तवौषधीभ्यः॥ दिवम
ग्नेणास्पृक्ष आन्तरिक्षस्मर्ध्वेनाग्राः पृथिवीमुपरिणाट्हीः॥ १२॥ या ते धामान्युग्रम

सिगम॑ध्ये॒ यत्र॒ गालो॒ भूरिश्रु॑हा॒ अयासः॑॥ अत्रा॒ है तदु॑त्सायस्य॒ विष्णोः॑ परम॑म्पद॒
 मव॑भारि॒भूरि॑ ॥३॥ ब्रह्म॑वनि॒ त्वा क्षत्र॑वनि॒ राय॑स्थाप॒वनि॒ पथू॑हा॒मि॥ ब्रह्म॑ दृ॒ह॒ क्ष
 त्रन्दु॑ः॒ हायु॑दृ॒ह प्र॒जान्दृ॒ह ॥४॥ विष्णोः॑ कर्मा॒णि पश्य॑त॒ यतो॑ ब्र॒तानि॒ पस्प॑श ॥
 इन्द्र॑स्य यु॒ज्यस्स॑खा ॥५॥ तद्विष्णोः॑ परम॑म्पद॒ सदा॒ रश्मि॑न्नि॒ सु॒गयः॑॥ दि॒र्गव
 च॒भ्रुरा॑त॒तम् ॥६॥ परि॒ वीर॑सि॒ परि॒ त्वा दे॒ववि॑क्षो॒ व्यम॑न्तास ॥ परी॑मै॒व्यज॑मान ॥
 रायो॑मनु॒प्याणा॑न्दि॒वस्सू॒नुस्य॑यने॒ दृथि॒व्याल॑श्रे॒क अ॒गम॑यन्ने॒ पशुः ॥७॥ ?
 उपा॒वीर॑स्सु॒प दे॒वान्दे॒वीर्वि॑हाः प्रा॒गु॒लक्षि॑जो॒ बहि॑न॒सान्दे॒व त्वदु॑र्व॒मुत्स॑ह॒व्या
 ते॒ स्वद॑न्ताम् ॥८॥ र॒थनी॑र॒मो य॒म्बुह॑स्पते॒ धारा॑या॒ वग्मु॑नि ॥ क॒नस्य॑त्वा॒ दे॒वह॑वि॒
 पा॒शेन॑ प्र॒तिमु॑ञ्चामि॒ धर्षा॑न्मानु॒पः ॥ दे॒वस्य॑त्वा॒ सवि॑तुः प्र॒सवे॑ऽश्वि॒नोर्बा॒हुभ्या॑
 म्पू॒ष्णो ह॑स्ताभ्याम् ॥९॥ अ॒र्मापो॑मा॒भ्याञ्जु॑प्र॒न्नि॒धुन॑दि॒म ॥ अ॒द्भ्यस्त्वो॑प॒धीभ्य॑

प्रोक्षाभ्यनु त्वा माना मन्यतामनुपितानुभ्राता सगर्भ्योऽनुसन्धा संपृथ्वः ॥ अग्नी
 पोमाभ्यान्त्वा जुष्टस्प्रोक्षामि ॥ ३ ॥ अपारम्येकस्यार्थोदेर्विस्मदन्तु ॥ स्वातन्त्र्यस्य
 देवहविः ॥ ४ ॥ सन्तं प्राणो वातेन गच्छताः समहानि यजेद्विः ॥ सत्यजपान्ता
 शिवा ॥ ५ ॥ घृतेनाक्तौ पशुन्प्राप्यथाः रेवति यजमाने ॥ प्रियन्धा आदिश ॥ ६ ॥
 उरोरन्तरिक्षात्सजृद्वेन वातेन ॥ अस्य हविषस्मना यज सगर्भ्य दन्वा भव ॥ ७ ॥
 वर्षो वर्षीयसि यज्ञं यज्ञपत्तिन्धाः ॥ स्वाहा देवभ्यो देवभ्यस्स्वाहा ॥ सार्हिभूत
 पृदाकुः ॥ ८ ॥ २ ॥

नमस्त आनानानर्वा प्रेहि ॥ घृतस्य कुल्या उप कृतलप्य
 पथ्या उप ॥ १ ॥ देवीगपः शुद्धावाद्भवः सुपरे विष्टादेवपु ॥ सुपरेविष्टा यय
 म्यरे वेष्टारो भूयास्म ॥ २ ॥ वाचन्ते शुन्धामि प्राणन्ते शुन्धामि चक्षुरन्ते शु-

प॒थीर्हि॒ सी॒र्धा॒न्नो धा॒न्नो राज॒स्ततो॑ वरु॒ण नो मु॒ञ्च ॥ यदा॒हुर॒ध्न्या इति॑ वरु॒णे
ति श॒र्पामहे॑ ततो॑ वरु॒ण नो मु॒ञ्च ॥ ३ ॥ सु॒भि॒त्रिया न॒ आप ओष॑धयस्सन्तु
दु॒र्मि॒त्रियास्त॑स्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि॒ यज्वं॑ वयन्दि॒व्यमः ॥ ४ ॥ इ॒दमा॑पः प्र॒व्र
हत॑ यत्किज्वं दुरि॒तम्प्रयि॑ ॥ यद्वा॒हम॑भिदु॒द्रो ह्यद॑शे॒ष उ॒तानु॑तम् ॥ ५ ॥ ५

ह॒वि॒ष्मती॑रि॒मा ओषो॑ ह॒वि॒ष्मो अ॒वि॒वा॒सति॑ ॥ ह॒वि॒ष्मन्दे॒वो अ॒वद॑रो ह
वि॒ष्मो अस्तु॑ सू॒र्यः ॥ १ ॥ अ॒मे॒वोऽप॑न्नगृहस्य स॒द॒ति स॒द॒य॒ति ॥ इ॒न्द्रा॒ग्न्यो॒र्यो
ग॒धेयी॑स्य मि॒त्रावरु॑णयोर्भा॒गधेयी॑स्थ ॥ वि॒श्वे॒षा॒न्द॒वज॑रोऽग्ना॒गधेयी॑स्थ ॥ २ ॥ अ
मू॒र्या उप॑सू॒र्ये याभि॑र्वा सू॒र्यस्सह॑ ॥ ता॒नो हि॒न्वन्त्स्वध॑रम् ॥ ३ ॥ ६

हृ॒दे त्वा म॑न॒से त्वा दि॒वे त्वा सू॒र्याव॑ त्वा ॥ उ॒द्यो अ॒ध्वस्ति॒वि दे॒वेषु॑ हो
न्नो य॒च्छ ॥ १ ॥ सोम॑राज॒न्विश्वा॑स्त्वम्ब॒जा उ॒पार्गे॑ह ॥ वि॒श्वास्त्वा॒म्बजा॑ उ॒पार्गे॑

हन्तु ॥ २ ॥ शृ॒णो॒त्व॒ग्नि॒स्स॒मि॒धा ह॒व॒स्मे शृ॒ण॒व॒न्त्वा॒पो धि॒ष॒णा॒श्च दे॒वीः ॥ श्रो
 ता॒ आ॒वा॒णो वि॒दु॒षो न य॒ज्ञः शृ॒णोतु॑ दे॒व॒स्स॒वि॒ता ह॒व॒स्मे स्वाहा ॥३॥ दे॒वी॒रा॒पो
 अ॒या॒न्न॒पा॒द्यो वे॒ज॒र्मि॒ह॒वि॒ष्यः ॥ इ॒न्द्रि॒या॒वा॒न्म॒दि॒न्त॒मः ॥ ४ ॥ त॒न्दे॒वै॒भ्यो दे॒व॒न्ना
 दा॒त शु॒क्र॒पे॒भ्यः ॥ ये॒षा॒म्भा॒ग॒स्थ स्वाहा ॥ ५ ॥ का॒र्षि॒र॒सि स॒सु॒द्र॒स्य त्वा क्षि॒त्या
 उ॒न्न॒यामि ॥ स॒मा॒पो अ॒द्भि॒र॒ग्मत॑ स॒मो॒ष॒धी॒भि॒रो॒ष॒धीः ॥ ६ ॥ य॒मे॒क्ष॒ष्टु॒सु॒म॒त्य॒म॒वा
 वा॒जै॒षु य॒ज्ञ॒नाः ॥ स॒य॒न्ता श॒श्र॒ती॒रि॒ष॒स्स्वाहा ॥ ७ ॥
 दे॒व॒स्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्र॒स॒वे॒ऽश्वि॒नो॒र्बा॒हु॒भ्या॒न्पू॒ष्णो ह॒स्त॑भ्याम् ॥ आ॒दे॒रा॒व॒सि
 ग॒भी॒रि॒मि॒म॒ध्व॒र॒ङ्क॒धी॒न्द्रा॒य॒सु॒भू॒त॒सम् ॥ उ॒त्त॒मे॒न॒ प॒वि॒नो॒र्ज॒स्व॒न्त॒न्न॒धु॒म॒न्त॒स्य
 य॒स्व॒न्त॒म् ॥ नि॒द्रा॒भ्या॒ स्थ दे॒व॒श्र॒त॑स्त्तर्पय॒ताम् ॥ १ ॥ म॒नो॒मे॒त॑र्पय॒तवा॒च॒ग्मे॒त
 र्प॒य॒त॑प्रा॒ण॒स्मे॒त॑र्पय॒तच॒क्षु॒र्मे॒त॑र्पय॒त श्रो॒त्र॒स्मे त॑र्पय॒त ॥ आ॒त्मा॒न॒मे॒त॑र्पय॒त प्र

जाम्भैतर्पयत पशून्मैतर्पयत गणान्मैतर्पयत गणामेमावितृषन् ॥ २ ॥ इन्द्रा
 यत्वावसुमते रुद्रवत इन्द्रायत्वादित्यवते ॥ इन्द्रायत्वाभिमातिघ्ने इयेनायत्वा
 सोमभृतेऽग्नयेत्वारायस्पोषदे ॥ ३ ॥ यत्तैसोमदिवि ज्योतिर्यत्पृथिव्याय्यदुराअ
 न्तरिक्षे ॥ तेनास्मै यजमानायोरुराये कृध्याधि दातेवौचः ॥ ४ ॥ श्वान्नास्थ
 वृत्ततुरोगौगूर्ता अमृतस्य पत्नीः ॥ तादेवीदेवत्रैम्यज्ञन्नयतोपहृतास्सोमस्य
 पिबत ॥ ५ ॥ माभेर्मा सँविवक्त्रथा ऊर्जन्यत्स्व धिषणे वीङ्ग्वीसती वीळयेथा
 मूर्जैन्दधाथाम् ॥ पाप्माहतोन सोमः ॥ ६ ॥ प्रागपागुदंगधराकसर्वतस्त्वादि
 शआधावन्तु ॥ अम्बनिष्परसमरीर्विदाम् ॥ ७ ॥ त्वमङ्गद्रशःसिषोदेवद्रश
 विष्टमर्त्यम् ॥ नत्वदन्योर्मघवन्नस्ति मर्दितेन्द्र ब्रवीमि तेवचः ॥ ८ ॥ ८
 हरिःॐ ॥ देवस्यत्वासत् ॥ ७ ॥ उपावीरस्यष्ट ॥ ८ ॥ नमस्तेसत् ॥ ७ ॥ सन्ते

पञ्च ॥ ५ ॥ समुद्रम्पञ्च ॥ ५ ॥ हविष्मतीस्तिस्त्रः ॥ ३ ॥ हृदेत्वासप्त ॥ ७ ॥
 देवस्यत्वाष्ट ॥ ८ ॥ अष्टानुवाकेषुपञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इषेदेवस्यसमाःपञ्चाशत्
 इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेषष्टोऽध्यायः ॥ हरिःॐ
 हरिःॐ ॥ वाचस्पतये पवस्व वृष्णोअशुभ्याङ्गभस्तिपूतः ॥ देवोदेवेभ्यः पव
 स्व येषाम्भागोऽसि मधुमतीर्न इषस्त्वधि ॥ १ ॥ यत्ते सोमादाभ्यन्नाम जागृ
 वि तस्मैते सोम सोमाय स्वाहा ॥ स्वाहोर्विन्तरिक्षमन्वेमि स्वाङ्कृतोऽसि विश्वे
 भ्य इन्द्रियेभ्योदिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ॥ २ ॥ मनस्त्वाष्ट स्वाहा त्वा स्वभवस्सू
 र्याय ॥ देवेभ्यस्त्वा मरीचिपभ्योदेवाशोयस्मै त्वेळे ॥ तत्सत्यमुपरिप्लुतां भ
 ज्जेन हतोसौ फट्प्राणाय त्वाव्यानायत्वा ॥ ३ ॥ १

उपयामर्यहीतोऽस्यन्तर्यच्छ मधवन्पाहि सोमम् ॥ उरुष्य रायोवैषोयजस्व ॥ १ ॥

अन्तस्ते द्यावापृथिवी दधाम्यन्तर्दधाम्युर्वन्तरिक्षम् ॥ सजृद्वेभिरवैः पौश्चा
न्तर्यामिर्मघवन्मादयस्व ॥ स्वाहोर्वन्तरिक्षमन्वेमि स्वाङ्कृतोऽसि विश्वेभ्य इन्द्रि
येभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ॥ मनस्स्वाष्टु स्वाहा त्वास्वभवस्सूर्याय ॥ देवे
भ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य उदानायत्वा ॥ २ ॥ २

आवायो भूष शुचिपाउर्पनस्सहस्रन्ते नियुतौ विश्रवार ॥ उपेतै अन्योमय
मया मियस्य देवदाधिषे पूर्वपेयव्वायवेत्वा ॥ १ ॥ इन्द्रवायू इमे सुता उपप्रयोभि
रागतम् ॥ इन्द्रवोवा मुशन्तिहि ॥ उपयामगृहीतोऽसि वायव इन्द्रवायुभ्या
न्तैषते योनिस्सजोषोभ्यान्त्वा ॥ २ ॥ ३

अयव्वास्मिन्नावरुणा सुतस्सोमं कृतावृधा ॥ ममेदिह श्रत हवम् ॥ उपया
मगृहीतोऽसि मित्रावरुणा भ्यान्त्वा ॥ १ ॥ रायावयस्सस्वाः सोमदेम हव्येन दे

वायवसेन गावः ॥ तान्धेनुभिर्मित्रावरुणा युवन्नोविश्वाहा धत्तमनपस्फुरन्तीम् ॥
एषते योनिर्ऋतायुभ्यान्त्वा ॥ २ ॥ ४

यावाङ्कशा मधुमत्यश्विना सूनुतावती ॥ तया यज्ञस्मिमिक्षतम् ॥ उपयाम
गृहीतोऽस्यश्विभ्यान्त्वैवते योनिर्माध्वीभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ ५

तम्प्रतनया पूर्वया विश्वेभया ज्येष्ठतातिस्वर्हिषदस्वर्विदम् ॥ प्रतीचीनै
वृजनन्दोहसेधुनिमाशुअयन्तमनु यासुवर्धसे ॥ उपयामगृहीतोसिशण्डायत्वा ॥ १

एषते योनिर्वीरताम्पाद्यपमृष्टशण्डोदेवास्त्वा शुक्रयाः प्रणयन्त्वनाधुष्टासि ॥
सुवीरोवीरान्प्रजनयन्परीक्षाभि रायस्पोषेण यजमानम् ॥ सअमानोदिवा पृथि
व्यः शुक्रश्शुक्रशोचिषा निरस्तशण्डश्शुक्रस्याधिष्ठानमसि ॥ २ ॥ अच्छिन्न
स्यते देवसोम सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारस्याम ॥ साप्रथमासस्सृतिर्वि

श्व॒र्वा॒रा स॒प्र॒थ॒मो॒व॒रु॒णो॒मि॒त्रो॒अ॒ग्निः ॥ ३ ॥ स॒प्र॒थ॒मो॒बृ॒ह॒स्प॒ति॒श्च॒कि॒त्वा॒स्त॒स्मा
इ॒न्द्रा॒य सु॒त॒मा॒जु॒होत॒ स्वाहा ॥ त॒म्प॒न्तु हो॒त्रा म॒धो॒र्य॒स्त्वि॒ष्ट॒व॒ष्ट॒य॒त्सु॒भृ॒त॒य॒त्स्वा
हा ॥ ४ ॥ ६

अ॒यँ॒व॒ने॒न॒श्चो॒द॒य॒त्प॒थि॒ग॒र्भा ज्योति॑र्जरा यूर॑ज॒सो॒वि॒माने ॥ इ॒म॒म॒पा॒स्त॒ङ्ग॒मे
सू॒र्य॒स्य शि॒शु॒न्न॒वि॒प्रा म॒ति॒भो॒रि॒ह॒न्ति ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि म॒र्का॒य॒त्वा ॥ १ ॥
म॒नो॒न॒येषु ह॒र्व॒नेषु ति॒ग्म॒व्वि॒प॒श॒च्या व॒नु॒थो॒द्र॒व॒न्त ॥ आ॒य॒श॒र्या॒भि॒स्तु॒वि॒नु॒म॒णो
अ॒स्याश्री॑णी॒तादि॒शङ्ग॑भ॒स्तौ ॥ २ ॥ ए॒ष॒ते यो॒निः प्र॒जाः पा॒ह्य॒प॒मृ॒ष्टो॒म॒र्को॒दे॒वा
स्त्वा म॒न्थि॒पाः प्र॒ण॒य॒न्त्व॒ना धृ॒ष्टा॒सि ॥ सु॒प्र॒जाः प्र॒जाः प्र॒ज॒न॒य॒न्प॒री॒ह्य॒भि रा॒य
स्पो॒षे॒ण य॒ज॒मा॒नम् ॥ स॒ञ्ज॒मा॒नो॒दि॒वा पृ॒थि॒व्या म॒न्थी म॒न्थि॒शो॒चि॒षा॒नि॒र॒स्तो
म॒र्को॒म॒न्थि॒नो॒धि॒ष्ठान॑म॒सि ॥ ३ ॥ अ॒च्छि॒न्न॒स्य॒ते दे॒व॒सो॒म सु॒वी॒र्य॒स्य रा॒य॒स्पोष॑

स्य॒द॒दि॒तार॑स्स्या॒म ॥ सा॒प्र॒थ॒मा स॑स्कृ॒तिर्वि॒श्व॒वा॒रा स॒प्र॒थ॒मो॒वरु॑णो॒मित्रो॑अ॒ग्निः ॥

४ ॥ स॒प्र॒थ॒मो॒बृ॒ह॒स्प॒ति॑श्चि॒त्वास्त॑स्मा॒इन्द्रा॑य सु॒तमा॑जु॒होत॒ स्वाहा ॥ तु॒स्प॒न्तु
हो॒त्रा म॒धे॒र्य॒त्स्विष्ट॑य॒त्सुभृ॑त॒य्य॒त्स्वाहा ॥ ५ ॥ ७

ये॒दे॒वा॒सो॒ दि॒व्ये॒का द॒श॒स्य पृ॒थि॒व्याम॑ध्वे॒का द॒श॒स्य ॥ अ॒प्सु॒क्षि॒तो॒महि॑नै॒का
द॒श॒स्य ते॒दे॒वा॒सो॒यज्ञ॑मि॒मञ्जु॑ष॒ध्वम् ॥ १ ॥ उ॒य॒या॒म॒य॒हीतो॑ऽस्या॒ग्र॒य॒णो॑ऽसि॒ स्वा
ग्र॒य॒णः ॥ पा॒हि॒य॒ज्ञ॒म्पा॒हि॒य॒ज्ञ॒प॒तिम् ॥ २ ॥ वि॒ष्णु॒स्त्वा॒मिन्द्र॑ये॒ण पा॒तु॒वि॒ष्णु
न्स्व॒म्पा॒ह्यभि॑स॒र्व॒ना॒नि पा॒हि ॥ सोमः॑ प॒वते॑ सोमः॑ प॒वते॑ सोमः॑ प॒वते ॥ ३ ॥

अ॒स्मै ब्र॒ह्म॒णे प॒वते॑ऽस्मै॒ क्ष॒त्राय॑ प॒वते॑ऽस्मै॒सु॒न्वते॑ य॒ज॒मा॒ना॒य॒प॒वते ॥ इ॒ष॒ऊ॒र्जे प॑
वते॑ऽद्भ्य॒ओष॑धी॒भ्यः प॒वते॑ द्या॒वा पृ॒थि॒वी॒भ्या॒म्प॒वते॑ सु॒भू॒ता॒य॒ प॒वते॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सा॒य
प॒वते ॥ वि॒श्वे॒भ्य॒स्त्वा दे॒वे॒भ्य॒एष॑ते॒ योनि॑र्वि॒श्वे॒भ्य॒स्त्वा दे॒वे॒भ्यः ॥ ४ ॥ ८

उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा बृहद्वेते वयस्वत उक्थायुवङ्गुहामि ॥ यत्तद्विन्द्र
 बृहद्वयस्तस्मैत्वा विष्णवेत्वैषतेयोनिरुक्थेभ्यस्त्वा ॥ १ ॥ देवेभ्यस्त्वा देवायुव
 इङ्गुहामियज्ञस्यायुषे मित्रावरुणाभ्यान्त्वा देवायुवङ्गुहामि यज्ञस्यायुषे ॥ इन्द्रा
 यत्वा देवायुवङ्गुहामियज्ञस्यायुषइन्द्राभिभ्यान्त्वा देवायुवङ्गुहामियज्ञस्यायुषे ॥
 इन्द्रायत्वा देवायुवङ्गुहामियज्ञस्यायुषइन्द्रावरुणाभ्यान्त्वा देवायुवङ्गुहामि यज्ञ
 स्यायुषे ॥ इन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वा देवायुवङ्गुहामि यज्ञस्यायुषइन्द्राविष्णु
 न्त्वादेवायुवङ्गुहामि यज्ञस्यायुषे ॥ २ ॥ १

मूर्धनान्दिवोअरतिमृथिव्यावैश्वानरमृत आज्ञातमग्निम् ॥ कविस्त
 मतिथिअनानामासन्नापात्रअनयन्त देवाः ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसिध्रुवज्ज
 ध्रुवक्षितिर्ध्रुवाणान्ध्रुवतमोऽच्युतानामच्युतक्षित्तमः ॥ एषते योनिवैश्वानराय

त्वा ॥ २ ॥ धृ॒व॒न्ध॒वे॒ण॒ म॒र्न॒सा॒ वा॒चा॒सो॒म॒व॒न॒या॒मि ॥ अ॒र्था॒न॒ इ॒न्द्र॒इ॒द्रि॒हो॒
स॒प॒त्ना॒स्स॒म॒न॒स॒स्कर॑त् ॥ ३ ॥ १०

य॒स्ते॒ द्र॒प्स॒स्स॒क॒न्द॒ति॒ य॒स्ते॒ अ॒शु॒भ्रा॒र्वि॒च्यु॒तो॒धि॒ष॒ण॒यो॒रु॒प॒स्या॒त् ॥ अ॒ध्व॒यो॒र्वा॒प॒रि॒वा॒
यः॒प॒वि॒त्रा॒त्त॒न्ते॒ जु॒हो॒मि॒ म॒र्न॒सा॒ व॒ष॒ट्कृ॒त॒स्त्वा॒हा॒ दे॒वा॒ना॒मु॒त्क॒र्म॒ण॒म॒सि ॥ १ ॥ ११

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ म॒ध॒वे॒त्त्वो॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ मा॒ध॒वा॒य॒त्वा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒
ही॒तो॒ऽसि॒ शु॒क्रा॒य॒त्त्वो॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ शु॒च॒ये॒त्वा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ न॒म॒से॒त्त्वो॒
प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ न॒म॒स्या॒य॒त्वा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒धे॒त्त्वो॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽस्यू॒र्जे॒
त्वा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ स॒ह॒से॒त्त्वो॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ स॒ह॒स्या॒य॒त्वा ॥ उ॒प॒
या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ त॒प॒से॒त्त्वो॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ त॒प॒स्या॒य॒त्वा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽस्य॒
ह॒स॒स्प॒त॒ये॒त्वा ॥ १ ॥ १२

इन्द्राग्नी आगत० सुत० ग्रीभिर्नभोवरेण्यम् ॥ अस्य णोतिन्धियेषिता ॥ उपयाम

गृहीतोऽसीन्द्राग्निभ्यान्त्वेषते योनिरिन्द्राग्निभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ १३

आघाये अग्निमिन्यते स्तृणन्ति बर्हिर्गनुषक् ॥ येषामिन्द्रोयुवा सखा ॥

उपयामगृहीतोऽस्य ग्रीन्द्राभ्यान्त्वेषते योनिरग्नीन्द्राभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ १४

ओमासश्चर्षणीधृतो विश्वेदेवास आगत ॥ दाश्वा० सौदाशुषस्सुतम् ॥ उ

पयामगृहीतोऽसि विश्वेभ्यस्स्वा देवेभ्य एषते योनिर्द्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ १ ॥ १५

विश्वेदेवास आगत शृणुतामइम० हवम् ॥ एदृत्वर्हिर्निधीदत ॥ उपया

मगृहीतोऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एषते योनिर्द्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ १ ॥ १६

इन्द्रमरुत्वइहर्षाहिसोमय्यथादायति अर्षिबस्सुतस्य ॥ तव प्रणीतीतव शूरशर्मन्ना

विवासन्तिकवयस्सुयज्ञाः ॥ उपयामगृहीतोऽसिन्द्रा यत्वामरुत्वत एषते योनिरिन्द्रा

यत्वामरुत्वते ॥ १ ॥ १७

मरुत्वन्तं नृषभञ्ज्या वृषानमकं शरिन्द्रिय शशासमिन्द्रम् ॥ विश्वासाहम
वसे नूतनायोऽग्रसंहोदामिहतशुभेन ॥ उपषासपृष्टोऽसीन्द्रयत्वा मरुत्व
त एषते योनिरिन्द्राय त्वामरुत्वते ॥ १ ॥ १८

उपयामयहीतोऽसि मरुताम् ॥ ओजसेत्वा ॥ १ ॥ १९

सजोराइन्द्रसर्गणो मरुद्रिस्तोममिषव वृत्रहाशूरविद्वान् ॥ जद्धिदशशरपशूधेनु
दस्वाथाभश्ङ्कयुहि विश्वतो नः ॥ उपयामयहीतोऽसीन्द्रयत्वा मरुत्वत एषते
योनिरिन्द्रायस्वा मरुत्वते ॥ १ ॥ २०

महोऽइन्द्रो नृवदार्चर्षणि प्राउतद्विबर्हा अभिनस्सहोभिः ॥ अस्मद्यगवावृषे
वीर्ययोरुः पशुस्सुकृतः कर्त्तुर्भिर्भूत् ॥ उपयामयहीतोऽसि महेन्द्रयत्वेषते योनि

महेन्द्रायत्वा ॥ १ ॥ २१

महौ२इन्द्रो॒य ओज॑सा पर्जन्यो॒वृष्टि॑माँ॒श्इव ॥ स्तोमैर्वत्स॑स्ये वावृ॒षे ॥ उ॒
पयाम॑गृहीतो॒ऽसि महेन्द्रा॑य त्वे॒षते योनि॑महेन्द्राय॒त्वा ॥ १ ॥ २२ ॥ हरिः॑ ॐ ॥

वा॒चस्त्व॑येति॒स्त्रः ॥ ३ ॥ उप॑याम॒गृहीतो॒ऽसि ॥ २ ॥ आवा॑यो ॥ २ ॥ अयँ॒वर्वा
ब्रे॒द्रे ॥ २ ॥ यावा॑मेका ॥ १ ॥ तम्प्र॒ब्रथा॑च॒तस्त्रः ॥ ४ ॥ अयँ॒व्वेनः॑ प॒ञ्च ॥ ५ ॥ येदे॑

वासश्च॒तस्त्रः ॥ ४ ॥ इन्द्रा॑य॒त्वाब्रे ॥ २ ॥ मूर्ध॑नन्ति॒स्त्रः ॥ ३ ॥ यस्ते ॥ १ ॥ म॒षवे ॥ १ ॥

इन्द्रा॒ग्नीआ॑गतम् ॥ १ ॥ आघा॑ये ॥ १ ॥ ओमा॑सश्च॒र्षणी॑धृतः ॥ १ ॥ वि॒श्वेदे॒वा

सः ॥ १ ॥ इन्द्र॑म॒रुत्वः ॥ १ ॥ म॒रुत्व॑न्तँवृ॒षभ॑म् ॥ १ ॥ व॒रुता॑मोज॒से ॥ १ ॥

सजोषा॑इन्द्र ॥ १ ॥ महौ॒इन्द्रः ॥ १ ॥ महौ॒इन्द्र॑इत्ये॒कैका ॥ १ ॥ द्वावि॑शत्यनु॒वाकेषु

च॒त्वारि॑ श॒श्व ॥ ४० ॥ इति॑ शु॒क्लयजु॑र्ब॒र्दका॑ण॒वलि॑हिता॒पठि॑तस॒मोऽध्या॑यः ॥ हरिः॑ ॐ

हरीःॐ ॥ कदाचनस्तरीरसि नेन्द्रसश्चसि दाशुपे ॥ उपोपेन्नन्धवन्भूयइन्नते
दानन्देवस्य पृच्यतआदित्येभ्यस्त्वा ॥ १ ॥ कदाचनप्रयुच्छत्युभे निपासि जन्म
नी ॥ तुरीयादित्य सर्वनन्तइन्द्रयमातस्था अमृतन्दिदृग्मादित्येभ्यस्त्वा ॥ २ ॥
यज्ञोदेवानाम्प्रत्येति सुन्नमादित्यासोभवता नृळयन्तः ॥ आवोवोची सुमतिर्व
वृत्यादहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा ॥ विवस्वाँरआदित्यपते सोम
पीथस्तस्मिन्मत्स्व ॥ ३ ॥ १

श्रद्धस्मैनरोवचसे दधातनयदा शीर्दा वम्पती वाममश्रतः ॥ पुमान्पुत्रो
जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारप एषते एहे ॥ १ ॥ २
वाममद्यसवितर्वाममुश्चोदिवेदेवे वाममस्मभ्यःसावीः ॥ वामस्य हिक्षयस्य
देवभूरै रयाधियावामभाजस्याम ॥ १ ॥ ३

शु० य० क० शा०

३१

द० १ अ० ८ अ० ६

उपयामगृहीतोऽसि सावित्रोऽसि चनोवाश्चनोमयि भेहि ॥ जिन्व यज्ञञ्जिन्व

यज्ञपतिम्भगायसवित्रेत्वा ॥ १ ॥ ४

उपयामगृहीतोऽसि सुशर्मोसि सुप्रतिष्ठानोबृहदुक्षाय नमः ॥ विश्वेभ्यस्वा

देवेभ्य एषते ओनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ १ ॥ ५

उपयामगृहीतोऽसि बृहस्पतिपुतस्य ते देवसोम ॥ इन्द्रइन्द्रियावतः पत्नी

वतोग्रहीरश्व्यासम् ॥ १ ॥ अहम्परस्तादहन्नवस्ताद्यदन्तारिक्षन्तर्दुमे पितासि ॥

अहसूर्येमुभयतो ददर्शाहन्देवानाम्परमङ्गहायत् ॥ २ ॥ अग्ने वाक्पत्नि सजू

देवेनत्वष्ट्री ॥ सोमम्यिषस्वाहा ॥ ३ ॥ प्रजापतिर्वृषासि रेतोधारेतोमयिभेहि ॥

प्रजापतेस्तेवृष्णरेतोषसोरेतोधाम शीय ॥ ४ ॥ ६

उपयामगृहीतोऽसि हरिरसिहारियोजनोहरिभ्यान्त्वा ॥ हर्योर्धानास्थ सहसो

मा इन्द्रा॒य ॥ १ ॥ यस्ते॑ दे॒व सो॒मा श्र॒सनि॑भे॒क्षोयो॒गोस॒निः ॥ तस्य॑त इष्ट॒य जुष॑
स्सु॒तस्तो॑मस्य श॒स्तोक्थ॑स्योप॒हूत॑उ॒पहू॑तस्य भ॒क्षया॑मि ॥ २ ॥ ७

यु॒क्ष॒वाहि॑ के॒शिना॒ हरी॒ वृ॒षणा॒ क॒क्षय॑ग्रा ॥ अ॒था न॒इन्द्र॑ सोम॒या गिरा॑मुप॒श्र
ति॒श्वर ॥ उ॒प॒याम॑गृ॒हीतो॒ऽसीन्द्रा॑य त्वा वो॒ळशि॑न ए॒षते॒ योनि॑रिन्द्रा॒य त्वा वो॒
ळशि॑ने ॥ १ ॥ ८

आ॒तिष्ठ॑ वृ॒त्रह॒नर॑थैर्यु॒क्ताते॒ ब्रह्म॑णा ह॒री ॥ अ॒र्वाची॑नमु॒ते म॒नो॒ग्रावा॑ कृ॒णो
तु व॒नुना ॥ उ॒प॒याम॑गृ॒हीतो॒ऽसीन्द्रा॑य त्वा वो॒ळशि॑न ए॒षते॒ योनि॑रिन्द्रा॒य त्वा
वो॒ळशि॑ने ॥ १ ॥ ९

इन्द्र॒मि॒च्छरी॑ वह॒तोप्र॑तिधृष्ट॒शव॑सम् ॥ ऋ॒षीणा॑श्च॒स्तुती॑रुप॒ यज्ञ॑श्च म॒नुषा॑
णाम् ॥ उ॒प॒याम॑गृ॒हीतो॒ऽसीन्द्रा॑य त्वा वो॒ळशि॑न ए॒षते॒ योनि॑रिन्द्रा॒य त्वा वो॒ळ

दिने ॥ १ ॥ १०

यस्मान्न जातः परोऽन्योऽस्ति यआविवेश भुवनानिविश्वा ॥ प्रजापतिः प्र
जयासंश्रणस्त्रीणि ज्योतींश्चि सचते सपोलदी ॥ १ ॥ इन्द्रश्च सम्राडवरुण
श्चराजा तौते भक्षश्चक्रतुरग्रएतम् ॥ तयोरोरुहमनु भक्षन्मक्षयामिवाग्देवी जुषा
णासोर्मस्य तृप्यतु सहस्राणेन स्वाहा ॥ २ ॥ ११

अग्नआपूश्चि पवस आसुवोर्जमिर्वध्नः ॥ आरेवाधस्व दुच्छुनाम् ॥ उ
पयामर्हतीतोऽस्यग्रये त्वा वर्चस एषते योनिरग्रये त्वावर्चसे ॥ अग्ने वर्चस्वन्व
र्चस्वास्त्वन्देवेष्वसि ॥ वर्चस्वानहर्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १२

अग्ने पर्वस्व स्वपो अस्मे वर्चस्सुवीर्यम् ॥ दधेद्रयिस्त्रयि पोषम् ॥ उपया
मर्हतीतोऽस्यग्रये त्वावर्चस एषते योनिरग्रये त्वावर्चसे ॥ अग्ने वर्चस्वन्वर्चस्वा

स्त्वन्देवेष्वसि ॥ वर्चस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १३

उत्तिष्ठन्नोजसा सह पीत्वी शिष्रेअवेपयः ॥ सोममिन्द्र चमसुतम् ॥ उप
यामृहीतोऽसीन्द्राय त्वौजस एषते योनिरिन्द्राय त्वौजसे ॥ इन्द्रौजस्वन्नोज
स्वाःस्त्वन्देवेष्वसि ॥ ओजस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १४

अहंश्रमस्य केतवोविरडमयोजनोऽनु ॥ आजन्तोअग्नयौयथा ॥ उपया
मृहीतोऽसि सूर्यायत्वा आज एषते योनिस्सूर्यायत्वा आज्ञे ॥ सूर्य आजस्व
न्आजस्वाःस्त्वन्देवेष्वसि ॥ आजस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १५

उदुत्य आतवैदसन्देवव्वहन्ति केतवः ॥ दृशे विश्वाय सूर्यम् ॥ उपयाम
ृहीतोऽसि सूर्यायत्वा आज एषते योनिस्सूर्यायत्वा आज्ञे ॥ सूर्य आजस्वन्आ
जस्वाःस्त्वन्देवेष्वसि ॥ भ्राजस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १६

चित्रन्दे॒वाना॒मु॒द॒गा॒द॒नी॒क॒श्च॒क्षु॒र्मि॒त्र॒स्य॒ व॒रु॒ण॒स्या॒ग्नेः ॥ आ॒प्रा॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒ अ॒
न्त॒रि॒क्ष॒सू॒र्य॒ आ॒त्मा॒ ज॒ग॒त॒स्त॒स्थु॒र्ब॒श्च ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसि॒ सूर्या॑य॒त्वा आ॒ज॒
ए॒ष॒ते॒ यो॒नि॒स्सूर्या॑य॒त्वा आ॒जे ॥ सूर्य॑ आ॒ज॒स्व॒न्भ्रा॒ज॒स्वा॒स्त्व॒न्दे॒वे॒ष्वसि॑ ॥ आ॒
ज॒स्वान॒ह॒र्म॒म॒नु॒ष्ये॒षु॒भू॒या॒सम् ॥ १ ॥ १७

वि॒र्न इ॒न्द्र मृ॒धो॒ज॒हि॒नी॒चा य॒च्छ पृ॒त॒न्य॒तः ॥ यो॒अ॒स्माँ॒अ॒भि॒दा स॒त्य॒ध॒र॒ङ्ग
म॒या त॒मः ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसी॒न्द्रा॑य॒त्वा वि॒मृ॒ध ए॒ष॒ते यो॒नि॒रि॒न्द्रा॑य॒त्वा वि॒
मृ॒धे ॥ १ ॥ १८

वा॒च॒स्प॒तिँ॒ वि॒श्व॒क॒र्मा॒ण॒मू॒तये॑ म॒नो॒जु॒व॒न्वा॒जे अ॒द्याहु॑वे॒म ॥ स॒नो॒वि॒श्वा॒नि॒ह
व॒नानि॑ ज॒ोष॒द्वि॒श्व॒श॒म्भू॒र्व॒से सा॒धु॒क॒र्मा ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसी॒न्द्रा॑य॒त्वा वि॒श्व॒क॒
र्म॒ण ए॒ष॒ते यो॒नि॒रि॒न्द्रा॑य॒त्वा वि॒श्व॒क॒र्म॒णे ॥ १ ॥ १९

वि॒श्व॒क॒र्म॒न्ह॒वि॒षा॒ वा॒यु॒धा॒न॒स्त्व॒य्य॒ज॒स्व॒ पृ॒थि॒वी॒मु॒त॒द्याम् ॥ मु॒ह्य॒न्त्व॒न्ये॒ अ॒
भि॒त॒स्स॒प॒त्न्या॒ इ॒हा॒स्मा॒क॒म्म॒घ॒वा॒ सूरि॑रस्तु ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्रा॒य॒त्वा वि॒श्व
क॒र्म॒ण॒ ए॒ष॒ते॒ यो॒नि॒रि॒न्द्रा॒य॒त्वा वि॒श्व॒क॒र्म॒णे ॥ १ ॥ २०

वि॒श्व॒क॒र्म॒न्ह॒वि॒षा॒ व॒र्द्ध॒नेन॑ त्रा॒ता॒र॒मि॒न्द्र॒म॒कृ॒णो॒रयु॒ध्यम् ॥ त॒स्मै वि॒श॒स्स॒मे॒न
म॒न्त॒पूर्वी॒रय॒मु॒ग्रो॒वि॒ह॒व्यो॒यथा॑सत् ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्रा॒य॒त्वा वि॒श्व॒क॒र्म॒ण॒ए॒
ष॒ते॒ यो॒नि॒रि॒न्द्रा॒य॒त्वा वि॒श्व॒क॒र्म॒णे ॥ १ ॥ २१

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽस्य॒ग्रे॒ त्वा॒गा॒य॒त्र॒च्छ॒न्द॒स॒ङ्गु॒ह्ना॒मी॒न्द्रा॒य॒त्वा त्रि॒ष्टुप्॒च्छ॒न्द॒स॒ङ्गु॒
ह्ना॒मि ॥ वि॒श्वे॒भ्य॒स्त्वा दे॒वे॒भ्यो॒जग॑च्छ॒न्द॒स॒ङ्गु॒ह्ना॒म्यनु॑ष्टुप्तेऽभि॒गरः ॥ १ ॥ ब्र॒
ह्मी॒नान्त्वा प॒त्न॒न्नाधू॑नोमि कु॒कू॒न॒न॒नान्त्वा प॒त्न॒न्नाधू॑नोमि भ॒न्द॒न॒नान्त्वा प॒त्न॒न्ना
धू॑नोमि स॒र्व॒न्त॒मा॒नान्त्वा प॒त्न॒न्नाधू॑नोमि ॥ शु॒क्र॒न्त्वा शु॒क्र॒आ॒धू॒नो॒स्यहो॑रूपे सू॒

र्यस्य रश्मिषु ॥ २ ॥ ककुहं रूपं नृषभस्य रोचते बृहत्सोमस्सोमस्य पुरोगादशु-
 क्रश्शुक्रस्य पुरोगाः ॥ यत्ते सोमादाभ्यन्नाम जागृवितस्मैत्वा गृह्णामि तस्मैते
 सोमसोमाय स्वाहा ॥ ३ ॥ उशिकृत्वन्देव सोमाग्नेः प्रियम्पाथोपीहि वशीत्व
 न्देव सोमेन्द्रस्य प्रियम्पाथोपीहि ॥ अस्मत्सखा त्वन्देव सोम विश्वेषान्देवा-
 नां प्रियम्पाथोपीहि ॥ ४ ॥ २२ हरिः ॐ

कदाचनतिस्रः ॥ ३ ॥ श्रदस्मै ॥ १ ॥ वाममद्य ॥ १ ॥ सावित्रः ॥ १ ॥ सुरा-
 र्भेत्यैकैका ॥ १ ॥ बृहस्पतिचतस्रः ॥ ४ ॥ हरिरसिद्धे ॥ २ ॥ युध्वाहि ॥ १ ॥
 आतिष्ठ ॥ १ ॥ इन्द्रमित्यैकैका ॥ १ ॥ यस्मान्नजातइतिद्वे ॥ २ ॥ अग्नआयूषि-
 ॥ १ ॥ अमेपवस्व ॥ १ ॥ उत्तिष्ठन् ॥ १ ॥ अदृश्रम् ॥ १ ॥ उदुत्यम् ॥ १ ॥ चि-
 त्रम् ॥ १ ॥ विनः ॥ १ ॥ वाचस्पतिम् ॥ १ ॥ विश्वकर्मन् ॥ १ ॥ विश्वकर्मन्नि

त्यैकैका ॥ १ ॥ अग्रेयेत्वाचतस्तः ॥ ४ ॥ द्वाविंशत्यनुवाकेषुद्वात्रिंशत् ॥ ३२ ॥ शु-
क्लयजुर्वेदकाणवसंहितापाठेअष्टमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ प्राणाय मे वचो॑दावर्च॑से पवस्व व्यानाय॑ मेवचो॑दा वर्च॑से पवस्व ॥
उ॒दानाय॑ मेवचो॑दावर्च॑से पवस्व वाचेमे॑ वचो॑दावर्च॑से पवस्व ॥ १ ॥ क्रतू॑दक्षा
भ्या॒म्मे वचो॑दावर्च॑से पवस्व ओ॒त्राय॑मे वचो॑दावर्च॑से पवस्व ॥ चक्षु॑भ्या॒स्मेव
चो॑दसौवर्च॑से पवेथाम् ॥ २ ॥ आ॒त्मने॑ मेवचो॑दावर्च॑से पवस्वौज॑से मेवचो॑दा
वर्च॑से पवस्वायु॑षे मेवचो॑दावर्च॑से पवस्व ॥ वि॒श्वाम्भ्यो॑मे प्रजा॒भ्योवचो॑दसौ व
र्च॑सेपवेथाम् ॥ ३ ॥ कौ॒ऽसि कतमो॑ऽसि कस्या॑सि कोना॑मोसि ॥ यस्य॑ते
ना॒माम॑न्महि॒यन्त्वा॒सोमे॒नाती॑त॒पाम् ॥ ४ ॥ भूर्भुव॑स्वस्सुप्रजाः प्रजया॑ भूयासम् ॥
सुवी॒रोवी॒रैस्सु॒पोषः॑ पोषैः ॥ ५ ॥ १

उ॒दु॒त्य॒आ॒त॒वे॒द॒स॒न्दे॒व॒व्व॒ह॒न्ति॒ के॒त॒वः॑ ॥ द॒शे॒वि॒श्व॒थी॒य॒सूर्य॑म् ॥ १ ॥ चि॒त्र॒न्दे॒वा॒ना
 मु॒द॒गा॒द॒नी॒क॒ञ्च॒क्षु॒मि॒त्र॒स्य॒ व॒रु॒ण॒स्या॒ग्नेः॑ ॥ आ॒प्रा॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒ अ॒न्त॒रि॒क्ष॒सूर्य॑ आ
 त्मा॒ ज॒ग॒त॒स्त॒स्थु॒षश्च॑ ॥ २ ॥ अ॒ग्ने॒न॒यं॑ सु॒प॒था॒रा॒ग्रे अ॒स्मान्नि॒श्व॒नि दे॒व व॒यु॒ना
 नि॒ वि॒द्वान् ॥ यु॒यो॒ध्य॒स्मज्जु॑हु रा॒णमे॒नो॒भूयि॒ष्ठान्ते॒न॒म॒ उ॒क्कि॑व्वि॒धे॒म ॥ ३ ॥ अ॒य
 न्नो॒अ॒ग्नि॒र्वि॒व॒स्कृ॒णो॒त्वय॑स्मृ॒धः पु॒र॒प्तु प्र॒भि॒न्दन् ॥ अ॒यँव॒वा॒जा॒ज्य॒तु वा॒ज॒सा॒ता
 अ॒यँ॒शत्रूँ॒ज्य॒तु॒ज॒हृ॒षा॒ण॒स्वाहा॑ ॥ ४ ॥ रू॒पे॒ण॒त्रो॒रूप॑म॒भ्या॒गान्तु॒थोवो॑वि॒श्वे॒वे॒दा
 वि॒भ॒जतु॑ ॥ ऋ॒त॒स्य॒प॒था॒ग्ने॒त॒ च॒न्द्र द॑क्षि॒णाः ॥ ५ ॥ वि॒स्वः प॒श्य॒व्यन्त॑रि॒क्ष्य
 त॒स्व स॒द॒स्यैः॑ ॥ ब्रा॒ह्म॒ण॒मद्य॑वि॒दे॒य पि॒तृम॑न्त॒मपै॒तृम॑त्य॒मृषि॑मा॒पेय॑सु॒धातु॑ द
 क्षि॒णम् ॥ ६ ॥ अ॒स्मद्रा॑ता दे॒व॒न्ना ग॑च्छ॒प्र॒दा॒ता॒रमा॑वि॒श ॥ अ॒ग्नये॑त्वा॒मह्य॑व्वरु
 णो॒द॒दातु॑ सौ॒म॒य॒त॒त्वम॑श॒यात् ॥ ७ ॥ आ॒रु॒दा॒त्र॒प॒धि म॒योम॑ह्य॒प्र॒ति॒ग्रही॒त्रे ॥ रु

द्राय॑त्वा म॒ह्य॑व॒रु॒णो॒द॒दा॒तु॒ सौ॒ऽमृ॒त॒त्व॒म॒श्ना॒त् ॥ प्रा॒णो॒दा॒त्र ए॒धि म॒यो॒म॒ह्य॑म्प्र
 ति॒ग्रही॒त्रे ॥ ब॒ह॒स्प॒तये॒त्वा म॒ह्य॑व॒रु॒णो॒द॒दा॒तु॒ सौ॒ऽमृ॒त॒त्व॒म॒श्ना॒त् ॥ त्व॒ग्दा॒त्र
 ए॒धि॒म॒यो॒म॒ह्य॑म्प्रति॒ग्रही॒त्रे ॥ य॒माय॑त्वा म॒ह्य॑व॒रु॒णो॒द॒दा॒तु॒ सौ॒ऽमृ॒त॒त्व॒म॒श्ना॒त् ॥
 व॒यो॒दा॒त्र ए॒धि म॒यो॒म॒ह्य॑म्प्रति॒ग्रही॒त्रे ॥ ८ ॥ कौ॒ऽदा॒त्क॒स्मा अ॒दा॒त्कामो॑ऽदा॒त्का
 मा॒या॒दा॒त् ॥ का॒मो॒दा॒ता का॒मः प्रा॒ति॒ग्रही॒ता का॒मै॒तत्ते त॒र्द॒का॒म॒ स॒ता भु॒न॒जा
 मे॒है ॥ ९ ॥ २

स॒मि॒न्द्र॒णो॒मन॑सा ने॒षि॒गो॒भि॒स्स॒सू॒रि॒भिर्म॑व॒न्त्स॒स्व॒स्त्या ॥ स॒म्ब॒ह्य॒णा॒दे
 व॒कृ॒तै॒य्य॒द॒स्ति स॒न्दे॒वाना॑ऽसु॒मतौ॑ य॒ज्ञि॒याना॑म् ॥ १ ॥ सँ॒व्व॒र्च॒सा प॑र्य॒सा स॒न्त
 नू॒भि॒र्गन्म॑हि॒ मन॑सा स॒शिवे॑न ॥ त्व॒ष्टा सु॒द॒त्रो॒वि॒द॒धातु॑ रा॒यो॒नु॒ मा॒र्षु त॒न्वो
 य॒द्वि॒लि॒ष्टम् ॥ २ ॥ धा॒ता॒रा॒ति॒स्स॒विते॑द॒ञ्जु॒षन्ता॑म्प्रा॒प॒ति॒र्नि॒धि॒पा दे॒वो॒अ॒ग्निः ॥

शु० य० क० शा०

३६

अ० १८०९ अ० ३

त्वष्टा॒विष्णुः प्र॒जया॒ स॒र्राणो॒यज॒माना॒य द्रवि॒णन्द॒धातु ॥ ३ ॥ सु॒गावो॒दे॒वा
स्स॒र्दना॒ अक॒र्मय॒ आ॒जमे॒दस्स॒र्वनञ्जु॒षाणाः ॥ भर॒माणा॒ वह॒माना॒ हवी॒ऽल्य
स्मे ध॒त्त वस॒वोव॒सूनि ॥ ४ ॥ यौ॒ऽआ॒वह॒ उ॒शतो॒दे॒व दे॒वास्तान्प्र॒ेरय॒स्वे अ॒ग्ने
स॒धस्थे ॥ ज॒क्षि॒वाऽसः॒पि॒वाऽस॒श्च वि॒श्वेसु॒हृर्म॒स्वरा॒तिष्ठ॒तानु ॥ ५ ॥ व॒य
॒हित्वा॑ प्र॒यति॒ यज्ञे॒ अस्मि॒न्नग्ने॒ होतो॒रम॒वृणी॒मही॒ह ॥ ऋ॒ध॒गया॒ ऋ॒ध॒गुता॒शमि
॒ष्टाः प्र॒जान॒न्यज्ञ॒मुप॒याहि॒ वि॒द्वान् ॥ ६ ॥ दे॒वा॒गातु॒विदो॒गातु॒मित्वा॒ गातु॒मित ॥
म॒न॒स॒स्पत॒ इम॒न्दे॒व यज्ञ॒स्वाहा॒ वाते॒ धाः ॥ ७ ॥ य॒ज्ञेय॒ज्ञ॒च्छ य॒ज्ञप॒ति॒ङ्गच्छ
स्वाँ॒य्योनि॒ङ्गच्छ॒ स्वाहा॑ ॥ ए॒षते॒ यज्ञो॒र्यज्ञ॒पते॒ सह॒सूक्ता॒कस्स॒र्ववी॒रस्त॒ञ्जुष॒स्व
स्वाहा॑ ॥ ८ ॥ ३

माहि॒र्भूमा॒पृदा॒कुः ॥ उरु॒ऽहि॒राजा॒वरु॒णश्च॒कार॒सूर्या॒यप॒न्थाम॒न्वेत॒वाडि॒ अप॒दे॒पादा॒

प्रति॒धा॒त॒वे॒क॒रु॒ता॒प॒व॒क्ता॒हृ॒द॒या॒वि॒धि॒श्चि॒त् ॥ न॒मो॒व॒रु॒णा॒या॒भि॒ष्टि॒तो॒व॒रु॒ण॒स्य॒पा॒शः॥१॥
 अ॒ग्ने॒र॒नी॒क॒म॒प॒ आ॒वि॒वे॒शा॒पा॒न्न॒पा॒त्प्र॒ति॒ र॒क्ष॒न्न॒ सु॒र्य॒म् ॥ द॒मे॒द॒मे॒ स॒मि॒ध॒य॒क्ष्य॒मे
 प्र॒ति॒ ते॒ जि॒ह्वा॒ घृ॒त॒मु॒च्च॒र॒ण॒य॒त्स्वा॒हा ॥ २ ॥ स॒मु॒द्रे॒ ते॒ हृ॒द॒य॒म॒प्स्व॒न्त॒स॒न्त्वा॒वि
 श॒न्त्वा॒वो॒ष॒धी॒रु॒ता॒पः ॥ य॒ज्ञ॒स्य॒त्वा॒ य॒ज्ञ॒प॒ते॒ सू॒क्तो॒क्तौ॒ न॒मो॒वा॒के॒ वि॒धे॒म॒ य॒त्स्वा॒हा ॥
 ३ ॥ दे॒वी॒रा॒प॒ ए॒ष॒वो॒ग॒र्भ॒स्त॒सु॒ग्री॒त॒सु॒भृ॒त॒म्बि॒भृ॒त ॥ दे॒व॒सो॒मै॒ष॒ते॒ लो॒कः
 परि॒च॒ व॒क्षि॒ श॒ञ्च॒व॒क्षि॒ ॥ अ॒व॒भृ॒थ॒ नि॒चु॒म्पु॒ण॒ नि॒चे॒रु॒सि॒ नि॒चु॒म्पु॒ण ॥ अ॒व॒दे॒व॒दे॒
 व॒कृ॒त॒मे॒नो॒या॒सि॒ष॒म॒व॒म॒त्यै॒र्म॒त्यै॒कृ॒त॒म्पु॒रु॒रा॒व॒णो॒दे॒व॒ रि॒ष॒स्पा॒हि ॥ दे॒वा॒नो॒ऽस॒मि
 द॒सि ॥ ४ ॥ ४

ए॒ज॒तु॒ द॒श॒मा॒स्यो॒ग॒र्भो॒ज॒रा॒यु॒णा॒ स॒ह ॥ य॒था॒य॒व्वा॒यु॒रे॒ज॒ति॒ य॒था॒स॒मु॒द्र॒ ए॒ज॒
 त्ये॒ वा॒य॒न्द्द॒श॒मा॒स्यो॒अ॒स्र॒ज॒रा॒यु॒णा॒ स॒ह ॥ १ ॥ य॒स्या॒स्ते॒ य॒ज्ञि॒यो॒ग॒र्भो॒य॒स्या॒यो

निर्दि॒रण॒यी ॥ अ॒ज्ञान्य॒दृ॒ता यस्य॒ तस्मा॒त्रा स॒मज॒गि॒मस्त्वाहा ॥ २ ॥ पु॒
रु॒द॒स्मोवि॒षु॒रूप॒ इन्दु॒रन्त॒र्महि॒मान॒मान॒ज धी॒रः ॥ एक॒पदी॒न्दि॒पदी॒न्त्रि॒पदी॒श्चतु॒
ष्यदी॒मष्टा॒पदी॒म्भुव॒नानु॒ प्रथ॒न्तास्त्वाहा ॥ ३ ॥ मरु॒तोय॒स्य हि॒क्षये॒ पाथादि॒
वो वि॒मह॒सः ॥ ससु॒गोपा॒त मो॒जनः ॥ ४ ॥ मही॒धौः पृथि॒वी च॒न इ॒मैय्य॒ज्ञ
मि॒मि॒क्षता॒म् ॥ पि॒ष्टता॒न्नोभ॒रीम॒भिः ॥ ५ ॥ ५

आजि॒घ्र कल॒शंम॒ह्यात्वा॒ विश॒न्ति॒वन्द॒वः ॥ पुन॒रूर्जा॒ निर्व॒तस्व॒ सान॒स्तह
स्व॒ग्धुक्षो॒रुधो॒रा प॒र्यस्व॒ती पुन॒र्मा वि॒शता॒द्रयिः ॥ १ ॥ ह॒व्ये का॒म्यइ॒ळे रन्ते
च॒न्द्रे ज्यो॒तोदि॒ते सर॒स्वति॒ महि॒ विश्र॑ति ॥ प॒ताते॒ अ॒घ्न्ये ना॒मानि॒ दे॒वेषु॒ मासु॒क
त॒म्ब्रता॒त् ॥ २ ॥ इ॒ह रति॑रि॒ह र॑म॒ध्वमि॒ह धृ॒तिरि॒ह स्व॒धृति॑स्त्वाहा ॥ उप
सृ॒जन्ध॒रुण॑स्मा॒त्रे ध॒रुणो॑मा॒तरन्ध॒न्यत्रा॒यस्पो॒षम॒स्मासु॒ दी॒धर॑त्स्वाहा ॥ ३ ॥ अ॒ग

न्मज्ज्योतिरमृता अभू॒म दि॒वम्पृथि॒व्या अ॒ध्या॒रु॒हाम ॥ अ॒वि॒दाम॒ दे॒वान्स्व॒ज्यो॒
 तिः ॥ ४ ॥ यु॒वन्ता॒मिन्द्रा॒ पर्व॒ता पु॒रोयु॒धा यो॒नःपृ॒त॒न्या द॒प॒त॒न्तमि॒द्धं त॒व्वज्रे॒ण
 त॒न्तमि॒द्धं त॒म ॥ दू॒रे च॒त्ताये॒च्छन्त्सद्ग॒हन॑य्यदि॒नक्ष॒दस्मा॒कश्श॒त्र॒न्परि॒शूर॒ वि॒श्व
 तो॒द॒र्मा द॒र्शीष्ट॒ विश्व॑तः ॥ ५ ॥ भूर्भु॒वस्स्व॒स्सुप्र॒जाः प्र॒जया॒ भूया॑सम् ॥ सु॒वी
 रो॒वीरै॒स्सुपो॑षः पोषैः ॥ ६ ॥ ६

परमेष्ठ्यभिधीतः प्रजापतिर्वीचिव्याहृतायामन्धो अच्छैतस्सवित्तासन्याम् ॥
 विश्वकर्मा दीक्षार्थं स्पृषासौमक्रयेण्याम् ॥ १ ॥ इन्द्रश्च मरुतश्च क्रया योपो
 स्थितः ॥ असुरः पण्यमानो मित्रः कीतः ॥ २ ॥ विष्णुर्दिशपि विष्ट ऊरा आस
 न्नो विष्णुर्नरन्धिषः प्रोह्यमाणः ॥ सोम आगतो वरुण आसन्यामासन्नः ॥ ३ ॥
 अग्निराग्नीध्र इन्द्रो हविर्धाने ॥ अथर्वो पावह्विचमाणो विश्वे देवा अशुषुन्युप्य

म॒निषु ॥ ४ ॥ वि॒ष्णुरा॒प्रीत॒पाओ॒प्याथ्य॒मानो॒यम॒स्सूय॒मानो॒ विष्णु॒स्सस्मि॒भ्रय॒मा
 णः ॥ वा॒युः पू॒य मा॒नश्शु॒क्रःपू॒तः ॥ ५ ॥ शु॒क्रःक्षी॒रश्ची॒र्मन्धी॒सं॒क्त॒श्रीः ॥ वि
 श्वे॒ दे॒वाश्च॒र्मसे॒षून्नी॒तो सु॒हो मा॒यो॒द्यतः ॥ ६ ॥ रु॒द्रो हू॒यमा॒नो वा॒तोऽभ्या॒वृत्तो
 नृ॒चक्षाःप्र॒ति॒ख्यातो॒ भक्षः॒ पीतः॒ पित॒रो नारा॒क्षसा॒स्साय॒मानः ॥ सि॒न्धु॒रव॒भृथा
 यो॒द्यत॒स्समु॒द्रोभ्य॒वह्नि॒यमा॒णस्स॒लिलःप्र॒हृतः ॥ ७ ॥ य॒योरो॒जसा॒ स्क॒भि॒ता र॒जा
 ऽसि॒ वी॒र्य॒भि॒वी॒रत॒ मा॒शवि॒ष्टा ॥ या॒पत्ये॒ते अ॒प्रती॒तास॒होभि॒र्विष्णू॒ अग॒न्वरु॒णा
 पूर्व॒हूतौ ॥ ८ ॥ दे॒वान्दि॒वं म॒गन्य॒ज्ञस्त॒तोमा॒द्रवि॒णम॒ष्टुम॒नुष्यो॒नन्तरि॒क्षम॒गन्य
 ज्ञस्त॒तोमा॒द्रवि॒णम॒ष्टु ॥ पि॒तृन्पृ॒थिवी॒ म॒गन्य॒ज्ञस्त॒तोमा॒द्रवि॒णम॒ष्टुय॒ज्ञश्च॒ लोक॒मग
 न्य॒ज्ञस्त॒तोमे॒ भद्र॒मे॒भूत ॥ ९ ॥ ७ हरिःॐ

प्रा॒णाय॒मे॒पच ॥ ५ ॥ उ॒दुत्य॒न्नव ॥ ९ ॥ स॒मिन्द्र॒णोऽष्ट ॥ ८ ॥ मा॒हिश्च॒त

त्वः ॥ ४ ॥ एजतुदशमास्यः पञ्च ॥ ५ ॥ अजिघ्रषद् ॥ ६ ॥ परमेष्ठीनव ॥ ९ ॥
 सप्तानुवाकेषुषट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ प्राणावाज होतायजाषट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥
 इति शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेनवमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिः ॐ ॥ देव सवितः प्रसुव यज्ञमप्रसुवेमम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्वः केत
 पाः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्नो अथवाजस्वदतु ॥ १ ॥ ध्रुवसदन्त्वा नृषद
 ममनस्सदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा
 जुष्टतमम् ॥ २ ॥ अप्सुषदन्त्वा घृतसदव्योमसदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसी
 न्द्रायत्वा जुष्टङ्गह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ पृथिवि सदन्त्वान्तरिक्ष
 सदन्दिविसदन्देव सदन्नाकसदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गह्ण
 म्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ ३ ॥ अपाः सरसमुद्रयससूर्ये सन्तस्समा

हितम् ॥ अपा॒श्रस॒स्य॒यो रस॑स्त॒व्वो गृह्णाम्यु॒त्तमम् ॥ उप॒याम॑र॒गहीतोऽसीन्द्रा॑
यत्वा जुष्ट॑ङ्ग॒ह्णाम्येष॑ते यो॒निरिन्द्रा॑यत्वा जुष्ट॒तमम् ॥ ४ ॥ ग्रहा॑ ऊर्जा॒हुतयो॑
व्यन्तो॒विप्रा॑य म॒तिम् ॥ तेषाँ॒विवि॑दि॒प्रियाणाँ॒व्होमिष॑मूर्ज॒स्सम॑ग्र॒भम् ॥ उप॒
याम॑र॒गहीतोऽसीन्द्रा॑यत्वा जुष्ट॑ङ्ग॒ह्णाम्येष॑ते यो॒निरिन्द्रा॑यत्वा जुष्ट॒तमम् ॥ ५ ॥
सम्पृ॒चस्य॑ स॒म्मा भ॒द्रेण॑ पृ॒ङ्क्त ॥ वि॒पृच॑स्थवि॒र्मापा॑येन॒पृङ्क्त ॥ ६ ॥ १

इन्द्र॑स्य वज्रोऽसि वाज॒सास्त्वय॑यै॒व्वार्ज॑स्सेत् ॥ वाज॑स्य नु प्र॒सवे॑ मा॒तर॑म्म
ही मदि॑त्तिन्नाम वच॑सा करा॒महे ॥ यस्या॑मिदं॒विवि॑धश्च॒भुवन॑मावि॒वेश तस्या॑न्नो
देव॑स्स॒विता॒ धर्म॑ सावि॒षक् ॥ १ ॥ दे॒वीरा॑पो आ॒पान्न॑पाद्यो॒र्व ऊर्मिः॑ प्र॒तूर्तिः॑ ॥ क
कुन्मा॑न्वाज॒सास्तेना॑यै॒व्वार्ज॑स्सेत् ॥ २ ॥ अ॒प्स्वन्त॑र॒मृते॑म॒प्सु भै॒षज॑म॒पामु॑त प्र
श॑स्तिभिः ॥ अ॒श्राभ॑व॒त वाजि॑नः ॥ ३ ॥ वा॒तौवा॑नो म॒नोवा॑ग॒न्धर्वा॑स्स॒सप्त॑वि॒श

तिः ॥ ते अग्रे॒श्व॒स॒यु॒अ॒स्ते अ॒स्मि॒ञ्ज॒व॒मा॒द॒युः ॥ ४ ॥ वा॒ते॒र॒हा भ॒व वा॒जि
न्यु॒ज्य॒मा॒न इ॒न्द्र॒स्ये॒व॒द॒क्षि॒णः श्रि॒ये॒धि ॥ यु॒अ॒न्तु त्वा म॒रु॒तो॒वि॒श्वे॒द॒स आ॒ते
त्व॒ष्टा प॒त्सु ज॒व॒न्द॒धातु ॥ ५ ॥ ज॒वो॒य॒स्ते वा॒जि॒न्नि॒हि॒तो॒गु॒हा॒य॒श्च॒ये॒ने परी॒तो॒अ
च॒र॒च्च वा॒ते ॥ ते॒न नो॒वा॒जि॒न्ब॒ल॒वा॒न्ब॒ले॒न वा॒जि॒च्चै॒धि स॒मे॒ने च॒पा॒र॒यि॒ष्णुः ॥ ६ ॥
वा॒जि॒नो॒वा॒जि॒तो॒वा॒ज॒स॒रि॒ष्य॒न्तः ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते॒र्भा॒ग॒म॒व जि॒घ्रत ॥ ७ ॥ २

दे॒व॒स्य॒ व॒य॒स॒वि॒तु॒स्स॒वे स॒त्य॒स॒व॒सः ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते॒रु॒त्त॒म॒न्ना॒क॒रु॒हे॒मे॒न्द्र॒स्यो॒त्त
म॒न्ना॒क॒रु॒हे॒म ॥ दे॒व॒स्य॒ व॒य॒स॒वि॒तु॒स्स॒वे स॒त्य॒स॒व॒सः ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते॒रु॒त्त॒म॒न्ना
क॒म॒रु॒हो॒मे॒न्द्र॒स्यो॒त्त॒म॒न्ना॒क॒म॒रु॒हाम ॥ १ ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते वा॒ज॒ञ्ज॒य बृ॒ह॒स्प॒ते॒ये वा॒चि
व॒व॒द॒त ॥ बृ॒ह॒स्प॒ति॒व॒वा॒ज॒ञ्जा॒प॒य॒त ॥ २ ॥ इ॒न्द्र॒वा॒ज॒ञ्ज॒ये॒न्द्र॒यि॒वा॒चि॒व॒व॒द॒त ॥
इ॒न्द्र॒व॒वा॒ज॒ञ्जा॒प॒य॒त ॥ ३ ॥ ए॒षा व॒स्सा स॒त्या सँ॒वा॒गे भू॒ध॒या बृ॒ह॒स्प॒ति॒व॒वा॒ज

म॒र्जीज॒पत ॥ अ॒जीज॒पत बृ॒हस्पति॑वाच॒वर्नस्प॑तयोवि॒मुच्य॑ध्व॒न् ॥ ४ ॥ दे॒वस्य॑
 वय॑ सं॒वितु॑स्सवे स॒त्यस॑वसः ॥ बृ॒हस्प॑ते॒र्वाज॒जितो॑ वा॒र्जज्जे॑ष्म ॥ ५ ॥ वा॒जि
 नो॑ वा॒र्जज्ज॒यता॑ध्व॒नस्सक॑भ॒न्नन्तः॑ ॥ यो॒र्जना॑मि॒र्मा॒नाः का॒ष्ठाङ्ग॑च्छ॒त ॥ ६ ॥ ए॒षस्य॑
 वा॒जी क्षि॒पणि॑न्तु॒रण्य॑ति ग्री॒वाया॑म्ब॒द्धो अ॒पि॒कक्ष॑ आ॒सनि॑ ॥ क॒र्तु॒न्द॒धिका॑ अ
 नु॑ स॒न्तवी॑त्व॒त्पथा॑मङ्गा॒स्यन्वा॑ प॒र्नफि॑णत् ॥ ७ ॥ उ॒तस्मा॑स्य द्र॒वत॑स्तु॒रण्य
 तः प॒र्णन्न॑ वे॒रनु॑ वाति प्र॒गर्धि॑नः ॥ इ॒येन॑स्ये॒वध्र॑ज॒तो अ॒ङ्गस॑म्प॒रि द॒धिका॑व॒णस्स
 हो॒र्जा त॑रि॒त्रतः॑ ॥ ८ ॥ श॒न्नो॒भव॑न्तु वा॒जिनो॑ह॒वेषु॑ दे॒वता॑ता मि॒तद्र॑व॒स्स्वर्काः॑ ॥
 ज॒म्भय॑न्तोऽहि॒वृक॑र॒क्षांसि॑ स॒र्नैम्य॑स्मद्य॒यव॑न्न॒मीवाः॑ ॥ ९ ॥ तेनो॑ अ॒र्वन्तो॑ह
 व॒नश्र॑तो ह॒व॑न्वि॒श्वे॒श्रृण॑वन्तु वा॒जिनो॑ मि॒तद्र॑वः ॥ स॒हस्र॑सा मे॒धसा॑ता इ॒वत्स॑ना
 म॒हो॒येध॑र्न॒समि॑थेषु ज॒भ्रिरे॑ ॥ १० ॥ वा॒र्जेवा॑जे॒वत॑ वा॒जिनो॑नो॒धने॑षु वि॒प्राअ॑मृता

ऋतज्ञाः ॥ अस्यमर्ध्वः पिबत मादयध्वन्तुसायातपथिभिर्देव यानैः ॥ ११ ॥ आ
मा वा॒रज॒स्य प्र॒सवो ज॒गम्यादे॒मे द्यावा॑पृथि॒वी विश्व॑रूपे ॥ आ॒मा गन्ता॑स्पि॒तरा
मा॒तरा शु॒वमामा॒ सोमो॑ अमृ॒तत्वाय॑ गम्यात् ॥ १२ ॥ वा॒जिनो॑ वा॒जजितो॑ वा
ज॑स्रसृ॒वाः ॥ बृ॒हस्प॑तेर्भोगम॒र्ध जिघ्र॑त निमृ॒जानाः ॥ १३ ॥ ३

आप॑ये स्वाहा स्वाप॑ये स्वाहा पि॒जाय॑स्वाहा क॒र्तवे॑ स्वाहा ॥ व॒सवे॑ स्वाहा
ह॒र्प॒तये॑ स्वाहा ॥ अ॒होमु॒ग्धाय॑स्वाहा मु॒ग्धाय॑ वै॒न शि॒नाय॑स्वाहा वि॒न शि॒न आ
न्या॑यनाय स्वा॒हान्त्या॑य भौ॒वना॑यस्वाहा भु॒व॒नस्य॑ प॒तये॑ स्वाहाधिप॒तये॑ स्वाहा ॥
१ ॥ आ॒यु॒र्यज्ञे॑न कल्प॒ताम्रा॒णो य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ताअ॒धुर्य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ताअ॒ध्र्य॒ज्ञेन॑
कल्प॒ताम् ॥ पृ॒ष्ठ॒य॒ज्ञेन॑ कल्प॒तो॒य्य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ताम् ॥ २ ॥ जा॒य॒एहि॑ स्वो॒रोहा॑
व ॥ प्र॒जा॒प॑तेः प्र॒जाअ॑भूम॒स्वर्दे॒वा अ॒गन्मा॑मृ॒ताअ॑भूम ॥ ३ ॥ अ॒स्मेवो॑अ॒स्त्व

न्द्रियमस्मे नृ॒म्णमु॒तक्र॑तुः ॥ अस्मेवर्ची॒सि सन्तु॑वः ॥ ४ ॥ नमो॑मात्रे पृथि॒
 त्व्या इ॒यन्ते॒राड्य॑न्ता॒सि य॒र्मनः॑ ॥ ध्रु॒वोऽसि॑धरुणः कृ॒ष्यैक्षे॑माथर्यै पोषाय ॥ ५ ॥ ४
 वा॒ज॒स्ये॒मस्प्र॑सवस्सु॒षुवे॒ऽग्रे॒सोम॑रा॒जानि॒मोष॑धी॒ष्वप्सु ॥ ता॒अस्म॑भ्यस्मधु॒म
 ती॒र्भ॒वन्तु॑ वय॒ःप्रा॒ष्ट्रे जा॒णया॑म॒ पुरो॑हिताः ॥ १ ॥ वा॒ज॒स्ये॒दस्प्र॑सव आ॒र्बभू॑वे॒मा
 च॒ विश्वा॒ भु॒र्वना॑नि॒ सर्व॑तः ॥ स॒र्नेमि॑ राजा परि॒याति॑ वि॒द्वात्र॑यि॒मपु॒ष्टिँ॒व्वर्ध॑ये॒मा
 नो॒अस्मे ॥ २ ॥ वा॒ज॒स्ये॒मास्प्र॑सवदि॒शश्चि॒त्रे दि॒वमि॑माच॒ विश्वा॒भु॒र्वना॑नि॒ स॒म्रा
 द॒ ॥ अ॒दि॒त्सन्त॑न्दापयति प्र॒जान॑न्त्स॒र्नो रयि॑स्सर्व॒वीर॑न्नि यच्छतु ॥ ३ ॥ अ
 भे॒ अच्छा॑व दे॒हनः॒ प्रति॑नस्सु॒मना॑ भव ॥ प्र॒नो॒यच्छ॑ सहस्रजि॒त्व॒हि॒ध॒न॒दा अ
 सि ॥ ४ ॥ सोम॑रा॒जानि॒मव॑सेऽग्निमन्वा॒रभा॑महे ॥ आ॒दि॒त्य॑विवि॒ष्णु॒सूर्य॑म्ब्र
 ह्माण॑श्च बृ॒हस्प॑ति॒म् ॥ ५ ॥ प्र॒नो॒यच्छ॑त्वर्थ॒मा प्र॒पूषा॑ प्र॒सर॑स्वती ॥ प्र॒वाग्दे॒वी

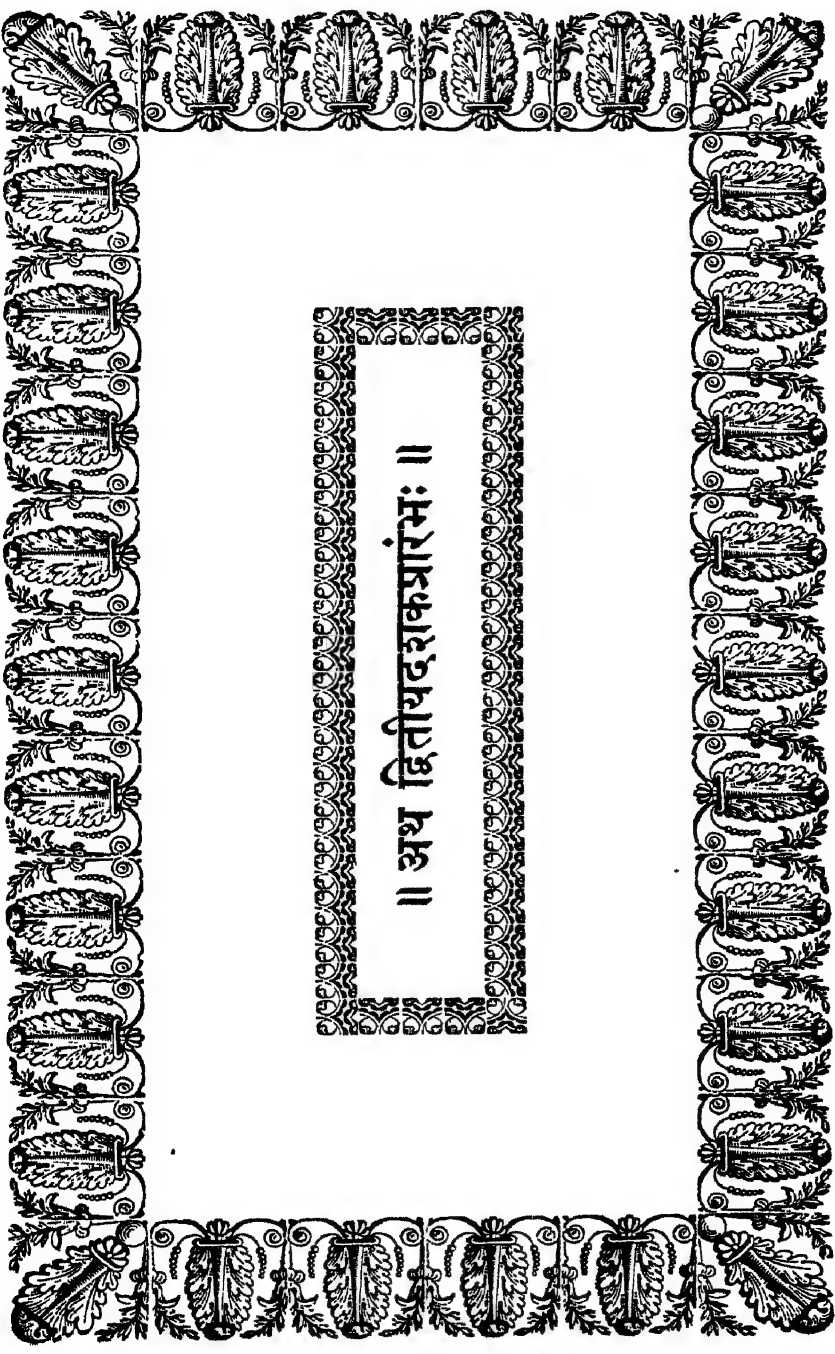
द॒दातुनः ॥ ६ ॥ अ॒र्य॒म॒ण॒म्बृ॒ह॒स्प॒ति॒मि॒न्द्र॒न्दा॒नाय॒ चो॒दय ॥ वाच॑ँ॒वि॒ष्णु॑ ॥
 सर॑स्वती॒ऽस॒वि॒तार॑श्च॒ वा॒जि॒नम् ॥ ७ ॥ दे॒व॒स्य॒त्वा स॒वि॒तुः प्र॒सवे॑ऽश्चि॒नो॒र्बा॒हु॒भ्या
 स्पृ॒ष्णो॒ह॒स्ता॒भ्याम् ॥ सर॑स्वत्यै॒ वा॒चो॒यन्तु॑र्यै॒ तुर्ये॒न्द॒धामि ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते॒ष्ट॒वा
 साम्रा॑ज्ये॒नाभि॑षि॒ञ्चामी॒न्द्र॒स्य॒ त्वा सा॒म्राज्ये॒नाभि॑षि॒ञ्चामि ॥ ८ ॥ ५

अ॒ग्नि॒रे॒काक्ष॑रेण॒ प्रा॒णमु॑द॒जय॑त्तमु॒ज्जैष॑मा॒श्विनौ॒ द्व्यक्ष॑रेण॒ द्वि॒पदो॑मनु॒व्यानु॑द॒ज
 य॒तान्ता॒नुज्जैष॑म् ॥ वि॒ष्णु॒र्यक्ष॑रेण॒ त्री॒नि॒माँ॒हो॒कानु॑द॒जय॑त्तानु॒ज्जैष॑ऽसो॒मश्च॑तु॒र
 क्ष॑रेण॒ चतु॑ष्पदः॒ प॒शूनु॑द॒जय॑त्तानु॒ज्जैष॑म् ॥ १ ॥ पू॒षा॒पञ्च॑क्ष॑रेण॒ पञ्च॑ ऋ॒तूनु॑
 द॒जय॑त्तानु॒ज्जैष॑ऽस॒वि॒ता ष॒ष्ठक्ष॑रेण॒ ष॒ष्ठतू॑नु॒द॒जय॑त्तानु॒ज्जैष॑म् ॥ म॒रु॒त॒स्स॒प्ताक्ष॑रे
 ण॒ स॒प्त॒ग्रा॒म्या॒न्य॒शूनु॑द॒जय॑ऽस्ता॒नुज्जैष॑म्बृ॒ह॒स्प॒ति॒र॒ष्टाक्ष॑रेण॒ गाय॑त्री॒ मु॒द॒जय॑त्ता
 मु॒ज्जैष॑म् ॥ २ ॥ मि॒त्रो॒न॒वाक्ष॑रेण॒ त्रि॒वृ॒त॒ऽस्तो॒ममु॑द॒जय॑त्तमु॒ज्जैष॑व्व॒रु॒णो॒द॒शा

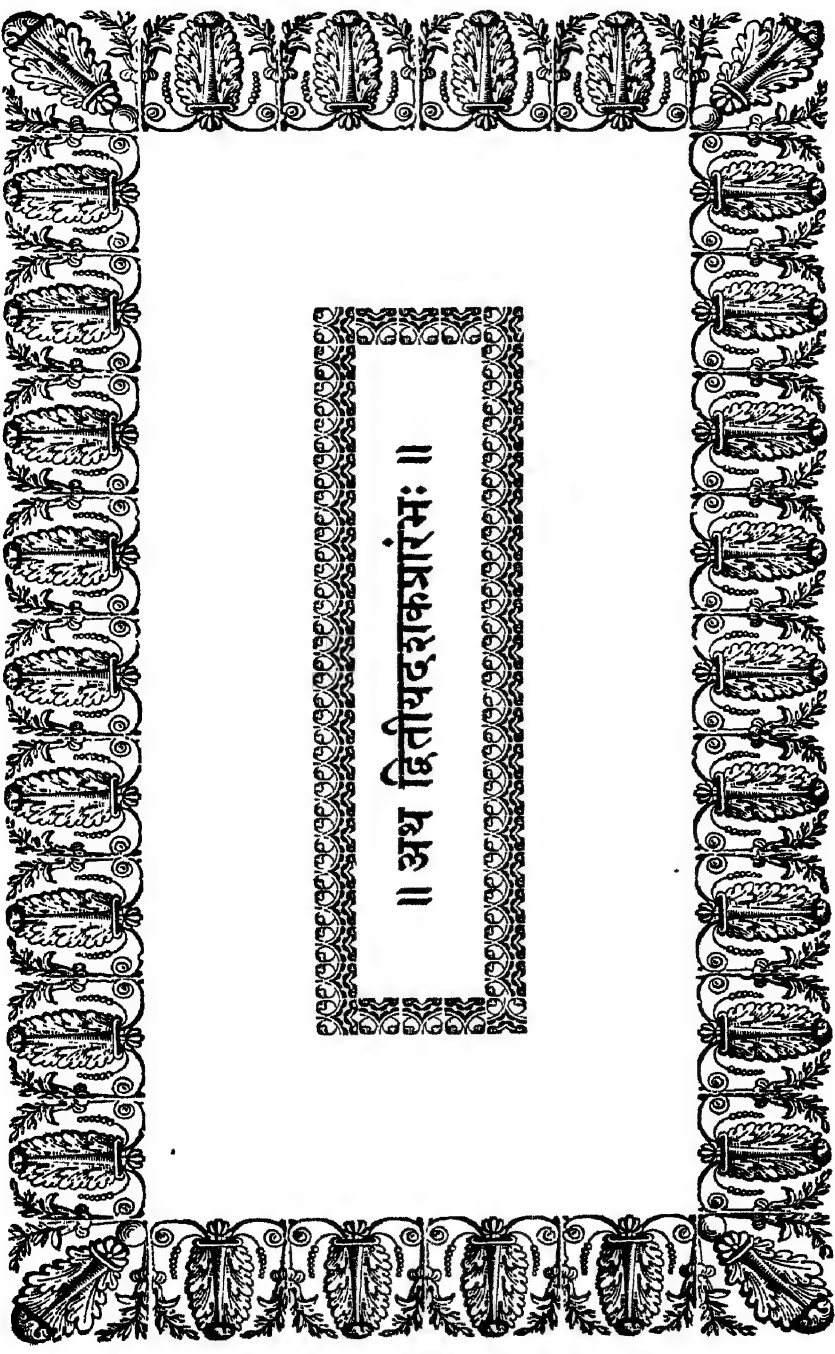
क्षरेण विराजमुदजयत्तामुज्जैषम् ॥ इन्द्रएकादशाक्षरेण त्रिष्टुभमुदजयत्तामुज्जै
 षंविश्वे देवाद्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयःस्तामुज्जैषम् ॥ ३ ॥ वसंवस्त्रयोदशा
 क्षरेण त्रयोदशःस्तोममुदजयःस्तमुज्जैषःरुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दशःस्तोममु
 दजयःस्तमुज्जैषम् ॥ आदित्याः पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदशःस्तोममुदजयःस्तमुज्जै
 षमादितिषोऽष्टाक्षरेण षोऽष्टशःस्तोममुदजयत्तमुज्जैषम् ॥ प्रजापतिस्सप्तद
 शाक्षरेण सप्तदशःस्तोममुदजयत्तमुज्जैषम् ॥ ४ ॥ ६ ॥ हरिः ॐ

देवसवितषट् ॥ ६ ॥ इन्द्रस्यवज्ररसप्त ॥ ७ ॥ देवस्यवयन्त्रयोदश ॥ १३ ॥
 आपयेपञ्च ॥ ५ ॥ वाजस्येममष्ट ॥ ८ ॥ अग्निरेकाक्षरेणचतस्रः ॥ ९ ॥ षष्ठनुवा
 केषु त्रयश्चत्वारिंशत् ॥ १३ ॥ देवसवितरिमःस्तनन्त्रयश्चत्वारिंशत् ॥ हरिः ॐ

॥ इति प्रथमोदशकःसमाप्तः ॥

॥ अथ द्वितीयदशकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ हरिःॐ ॥ ए॒ष॒तै॒ नि॒र्ऋ॒ते भा॒गस्त
 ज्जु॒षस्व॒ स्वाहा॒ग्नि॒नेत्रे॒भ्यो दे॒वेभ्यः॒ पुर॒स्सद्भ्य॒स्वाहा॒ य॒म॒नेत्रे॒भ्यो दे॒वेभ्यो॒ द
 क्षि॒ण॒सद्भ्य॒स्वाहा॒ ॥ वि॒श्वदे॒वनेत्रे॒भ्यो दे॒वेभ्यः॒ पश्चात्सद्भ्य॒स्वाहा॒ मि॒त्राव
 रु॒ण॒नेत्रे॒भ्योवा मरु॒त्नेत्रे॒भ्योवा दे॒वेभ्य॒ उत्तर॒सद्भ्य॒स्वाहा॒ ॥ सोम॒नेत्रे॒भ्यो दे॒वेभ्य॒उ
 परि॒सद्भ्यो॒दु॒व॒स्व॒द्भ्य॒स्वाहा॒ ॥ १ ॥ ये॒दे॒वा अ॒ग्नि॒नेत्राः॒ पुर॒स्सद॒स्तेभ्य॒स्वाहा॒ ये॒दे
 वा॒य॒म॒नेत्रा॒दि॒क्षि॒ण॒सद॒स्तेभ्य॒स्वाहा॒ ॥ ये॒दे॒वा वि॒श्वदे॒वनेत्राः॒ पश्चात्सद॒स्तेभ्य॒स्वा
 हा॒ ये॒दे॒वा मि॒त्राव॒रु॒ण॒नेत्रा॒वा मरु॒त्नेत्रा॒वोत्तर॒सद॒स्तेभ्य॒स्वाहा॒ ॥ ये॒दे॒वास्सोम॒ने
 त्रा॒ उप॒रि॒सदो॒ दु॒व॒स्व॒न्तस्तेभ्य॒स्वाहा॒ ॥ २ ॥ अ॒ग्ने स॒ह॒स्व प्र॒त॒ना अ॒भि॒मा॒तीर
 पो॒स्य ॥ दु॒ष्टर॒स्तर॒क्षर॒ति॒र्वि॒ची॒धा य॒ज्ञ॒वा॒ह॒सि ॥ दे॒वस्य॒त्वा स॒वि॒तुः प्र॒स॒वे॒ऽश्वि
 नो॒र्वाहु॒भ्याम्पू॒ष्णो॒ह॒स्तो॒भ्याम् ॥ ३ ॥ उ॒पा॒शो॒र्वि॒रि॒ण जु॒होमि॒ ह॒त॒रक्ष॒स्वाहा॒ ॥

शु० य० क० शा०

४३

द० १ अ० १ अ० १

रक्षसान्त्वा वधायावधिष्मरक्षोऽमुष्यत्वा दरादपुर्गजयित्वा ॥ जुषणोऽन्वात्यस्य
वेतुस्वाहा ॥ ४ ॥ १

अपोदेवा मधुमतीरघुष्णन्तूर्जस्वतीरजस्वदितानाः ॥ यमिर्नितानकणा अ
भ्यविञ्चन्याभिरिन्द्रमनयन्त्यरातीः ॥ १ ॥ वृष्णंऊर्जसि राष्ट्रदा राष्ट्रमे दे
हिस्वाहा वृष्णंऊर्जसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मेदेहि ॥ वृष्टेर्देवसिराष्ट्रदा राष्ट्रमे
देहिस्वाहा वृषसेनोऽसिराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मेदेहि ॥ २ ॥ अस्थेनस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमे
दत्तस्वाहात्थेनस्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मेदत्त ॥ वीर्यस्वतीस्य राष्ट्रदा राष्ट्रमेदत्त
स्वाहौर्जस्वतीस्य राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मेदत्त ॥ आपः परिवर्हिणीस्थराष्ट्रदा राष्ट्र
म्मेदत्तस्वाहापः परिवर्हिणीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मेदत्त ॥ अपाम्पतिरसिराष्ट्रदा
राष्ट्रम्मेदेहि स्वाहापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मेदेहि ॥ अयान्नभौऽसि राष्ट्र

दाराष्ट्रम्भेदेहि स्वाहापाङ्गभौजि राष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ सूर्यवर्चसस्थराष्ट्र
 दाराष्ट्रम्भे दत्तस्वाहा सूर्यवर्चसस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ सूर्यवर्चसस्थराष्ट्र
 दाराष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा सूर्यवर्चसस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ प्रजक्षितस्थराष्ट्रदा
 राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा त्रिजक्षितस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ अनास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेद
 त्तस्वाहावाशस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ आन्दास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा
 मान्दास्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ शकरीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा शकरीस्थ
 राष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ जनभृतस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा जनभृतस्थरा
 ष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ विश्वभृतस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा विश्वभृतस्थरा
 ष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ शैष्ठस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्भेदत्तस्वाहा शैष्ठस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम
 भुभैदत्त ॥ आपस्वाराङ्गीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रमुभैदत्त ॥ ३ ॥ सम्मधुमतीर्मेधुम

तीभिः पृथ्यन्ताम्महि॒क्षत्र॒इक्षत्रिया॒ यवन्वानाः ॥ अना॑धृष्टास्सीदत स॒होर्जसा॒
महि॒ क्षत्र॒इक्षत्रिया॒ यद॒धृतीः ॥ ४ ॥ २

स॒विता॒त्वा प्र॒सवाना॑ सु॒वताम॒ग्निर्ह॒पतीना॑ सोमो॒वनस्पतीनाम् ॥ बृहस्प
ति॒र्वाच इन्द्रो॒ज्यैष्ठ्याय॒ रुद्रः प॒शूना॒स्मिन्न॒स्त्याय॒ वरु॒णो ध॒र्मप॒तीनाम् ॥ १ ॥
इम॒न्दे॒वा अस॒पत्न॑ सु॒वध्व॒म्मह॒ते क्ष॒त्वाय॒ मह॒ते॒ज्यैष्ठ्याय॒ ॥ इम॒ममु॒ममु॒ज्यपु॒ब
ममु॒ष्याः पु॒बम॒स्यैवि॒शे ॥ २ ॥ ए॒षवः॒ कुर॒वोरा॒जैववः॒ पञ्चाला॒ राजा ॥ सोमोऽ
स्माक॑म्ब्राह्म॒णाना॑ राजा ॥ ३ ॥

सोम॑स्य॒त्विषि॑रस्य॒ग्नये॒ स्वाहा॒ सोमाय॒ स्वाहा॑ स॒वित्रे॒ स्वाहा॒ सर॒स्वत्यै॒ स्वाहा॑ ॥
पू॒ष्णे॒ स्वाहा॒ बृह॒स्पत॑ये॒ स्वाहा॑ ॥ १ ॥ इन्द्रा॑य॒ स्वाहा॒ शाय॒ स्वाहा॒ शोका॑य॒ स्वाहा॑
घोषा॑य॒ स्वाहा॒ भगा॑य॒ स्वाहा॒र्य॒ग्नेस्वाहा॑ ॥ स॒वि॒तुर्वः॒ प्र॒स॒व॒उ॒पु॒ना॒म्य॒च्छि॒द्रेण॑

पवित्रेण सूर्यस्य रात्रिमाभिः ॥ अनिभृष्टमासि वाचोबन्धुस्तयो जास्सोमस्य दात्रमासि
 स्वाहाराजस्वः ॥ २ ॥ सधमादो द्यम्निनीरापेता अनाधृष्टा अपस्योवसानाः ॥ पस्त्या
 सुचक्रे वरुणस्सधस्य मपा शिशुर्मातृतमास्वन्तः ॥ ३ ॥ क्षत्रस्योल्बमासि क्षत्रस्य जरा
 र्वसि क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि ॥ इन्द्रस्य वार्त्रिघ्नमासि त्वया यैव वृत्रवध्या
 न्मित्रस्यासि वरुणस्यासि ॥ ४ ॥ रुजासि द्रुवासि क्षुपासि ॥ पतितनम्प्राञ्चम्पातैन
 स्पत्यञ्चम्पातैर्नन्तिर्यञ्चान्दिग्भ्यः पत ॥ ५ ॥ आविर्मर्या आवित्तो अभिर्यहपति
 रावित्त इन्द्रो वृद्धश्रवा आवित्तः पूषा विश्ववेदा आवित्तौ मित्रावरुणौ धृतव्रतौ ॥
 आवित्ते द्यावापृथिवी विश्वशम्भू आवित्तादितिरुरुशर्मा ॥ ६ ॥ ४

अवैष्टा दन्दशूकाः प्राचीमारोह गायत्री त्वावतु ॥ रथन्तरक्षाम त्रिवृत्स्तो
 मोवसन्त ऋतुर्ब्रह्म द्रविणम् ॥ १ ॥ दक्षिणामारोह त्रिष्टुप्त्वावतु ॥ बृहत्सामप

अ॒द॒श॒स्त्वो॒मौ ग्री॒ष्म॒ऋतुः॒क्षत्र॒न्द्रवि॒णम् ॥ २ ॥ प्र॒ती॒ची॒मारो॒ह ज॒गती॒त्वाव॒तु ॥
 वै॒रूप॒ऽसाम॑स॒सद॒श॒स्त्वो॒मौ वर्षा॑ऋ॒तुर्वि॒द्भवि॒णम् ॥ ३ ॥ उ॒दी॒ची॒मारो॒हानु॒ष्टु॒त्वा
 व॒तु ॥ वैरा॒ज॒ऽसामै॑क॒त्रि॒ऽश॒स्तोम॑द्द॒शर॒हतुः फ॒ल॒न्द्रवि॒णम् ॥ ४ ॥ ऊ॒र्ध्वा॒मा
 रो॒ह प॒ङ्क्ति॒स्त्वाव॒तु ॥ शा॒क॒रो॒वते॒ साम॑नी त्रि॒णव॒त्रय॒स्त्रि॒ऽशौ स्तो॒मौ हे॒मन्त
 शि॒शि॒रा ऋ॒तूव॒चो॒द्भवि॒णम् ॥ द्र॒त्य॒स्त॒नृमु॒चो॒द्दि॒शरः ॥ ५ ॥ सोम॑स्य त्वि॒बिरा॑सि त
 वे॒वमे॒ त्वि॒र्षिर्भू॒यात् ॥ मृ॒त्योः पा॒द्यो॒जो॒ऽसि॒त॒हो॒ऽस्य॒मृ॒त॑म॒सि ॥ ६ ॥ हि॒र॒ण्य
 रू॒पा उ॒षसो॑वि॒रोक॒ उ॒मा इ॒न्द्रा उ॒दि॒तर॑सू॒र्य॒ध ॥ आ॒रो॒ह॒त॒व॒रु॒ण मि॒त्र ग॒तं
 न्त॒र्तश्च॒क्ष॒आ॒थामा॑दि॒ति॒न्दि॒ति॒श्च ॥ मि॒त्रो॒ऽसि॒ व॒रु॒णो॒ऽसि ॥ ७ ॥ ५

सोम॑स्य॒त्वा द्य॒म्नेना॑भि॒षि॒ञ्चा॒स्य॒धो॒ध्रा॒ज्ञ॒सा सू॒र्य॒स्य व॒र्च॒सा ॥ इ॒न्द्र॒स्ये॒न्द्रि॒येण॑
 म॒रुता॑मो॒ज॒सा क्ष॒त्राणा॑ङ्क्ष॒त्त॒पति॑रे॒भ्यति॑दि॒द्यन्पा॑हि ॥ १ ॥ इ॒म॒न्दे॒वा अस॑प॒त्नः

सुवध्वम्महते क्षत्वाय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्याय ॥ इमममुममुष्यपु
 त्रममुष्याः पुत्रमस्यैविशे ॥ ३ ॥ एषपुत्रः कुरुतो राजैपवः पञ्चालाराजा ॥ सो
 मोऽस्माकम्बाह्यणानां राजा ॥ ३ ॥ प्रपर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठान्नावधरन्ति स्व
 सिचइयानाः ॥ ताआववृत्तन्नधरा गुदका अहिमुन्यमनुरीयमायाः ॥ विष्णो
 विक्रमणमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि विष्णोः क्रान्तमसि ॥ ४ ॥ प्रजापते नत्वदे
 तान्यन्योविश्वरूपाणि परिता वयूव ॥ इत्काभास्ते जुहमस्तन्नोअस्तुवयः स्याम
 पतयोरयीणाम् ॥ ५ ॥ रुद्रयस्ते कविपरजाम् ॥ तस्यैहुतमस्यमेष्टमसिस्वाहा ॥ ६ ॥ ६

इन्द्रस्य वज्रोऽसि मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषां शुनज्मि ॥ अव्यथा
 यैत्वा स्वधायै त्वारिष्टः फल्गुनः ॥ मरुताभ्यस्तवेन जयापाममनसासमिन्द्रियेण ॥
 ॥ १ ॥ मातङ्गन्दते वयन्तुराषाळ्युक्तासोअब्रह्मता विदसाम ॥ तिष्ठारथमधि यद्

अ॒ह॒स्ता र॒द॒मी॒न्दे॒व॒यु॒वसे॒स्व॒श्वा॒न् ॥२॥ अ॒ग्नये॑य॒दृ॒ह॒प॒ते॒ये स्वा॒हा सो॒मो॒य व॒न॒स्प॒ते॒ये
 स्वा॒हा ॥ इ॒न्द्र॒स्ये॒न्द्रि॒याय॒ स्वा॒हा म॒रु॒तामो॒ज॒से स्वा॒हा ॥ दृ॒थि॒वि मा॒त॒मामि॒हि॒ःसी
 मो॒अ॒ह॒न्त्वा॒म् ॥३॥ ह॒॒स्स॒इ॒शु॒चि॒ष॒ड्सु॒रन्त॒रि॒क्ष॒स॒द्धो॒ता वे॒दि॒ष॒द॒ति॒थि॒दु॒रो॒ण॒स॒त् ॥
 नृ॒ष॒द्व॒र॒स॒द॒त॒स॒द्व॒यो॒म॒स॒द॒ब्ज॒ा गो॒जा ऋ॒त॒जा अ॒द्रि॒जा ऋ॒त॒म्बु॒ह॒त् ॥४॥ इ॒य॒द॒स्या॒यु॒र
 स्या॒यु॒मे॒दे॒हि॒यु॒ङ्ङ॒सि व॒र्चो॑ऽसि व॒र्चो॑मे दे॒हि ॥ ऊ॒र्ग॒स्यू॒र्ज॒स्मा॒रि धे॒ही॒न्द्र॒स्य॒वा॒म्बा॒हू
 वी॒र्य॒कृ॒ता उ॒पा॒व॒ह॒रामि ॥ ५ ॥ ७

स्यो॒ना॒सि सु॒ष॒दा॒सि क्ष॒त्र॒स्य॒यो॒नि॒रा॒सि ॥ स्यो॒ना॒मा॒सी॒द सु॒ष॒दा॒मा॒सी॒द क्ष॒त्र
 स्य॒यो॒नि॒मा॒सी॒द ॥ १ ॥ नि॒र्ब॒सा॒द धृ॒त॒व्र॒तो व॒रु॒णः प॒स्त्या॒स्त्रा ॥ सा॒म्रा॒ज्या॒य सु॒
 क्र॒तुः ॥२॥ अ॒भि॒भू॒र॒स्य॒यो॒ना॒मे॒ता॒स्ते॒प॒ञ्चा॒दि॒शः॒क॒ल॒प॒न्ता॒म् ॥ ब्र॒ह्म॒स्व॒म्ब्र॒ह्मा॒सि ॥३॥
 स॒वि॒ता॒सि स॒त्य॒प्र॒स॒वो व॒रु॒णो॑ऽसि स॒त्यौ॒जाः ॥ इ॒न्द्रो॑ऽसि वि॒शो॒जा रु॒द्रो॑ऽसि सु॒शे

वः ॥४॥ प्रियङ्करश्रेयस्करभूयस्कर ॥ इन्द्रस्यवज्रोऽसितेनेमेरुध्य ॥ ५ ॥ अग्निः
पृथु॒र्ध॒र्म॒ण॒स्पति॒र्जुषा॒णोअ॒ग्निः पृथु॒र्ध॒र्म॒ण॒स्पतिः ॥ आ॒ज्य॒स्य ह॒विषो॒वेतु स्वाहा ॥
स्वाहा॑कृ॒तास्मू॒र्यस्य र॒दिम॒भि॒र्यत॒ध्वस्स॒जाता॒नास्म॒ध्यमे दृ॒द्याय ॥ ६ ॥ ८

स॒वि॒त्राप्र॑स॒वि॒त्रा सर॑स्वत्यावा॒चा ॥ त्वष्ट्रा॑रूपैः पू॒ष्णा प॒शुभि॑रिन्द्रे॒णास्मै ॥ १ ॥
बृ॒ह॒स्पति॑ना ब्र॒ह्म॒णा वरु॑णेनौजसा॒ग्निना तेज॑सासोमे॒न राज्ञा ॥ वि॒ष्णुना दे॒वत॑या
द॒श॒म्येर्म॑य्यज्ञैर्वि॒ष्णुमा॒प्त॒वानि ॥ २ ॥ ९

अ॒श्विभ्या॑म्पच्यस्व सर॑स्वत्यै पच्यस्वेन्द्रा॒य सु॒त्रा॒म्णे पच्य॑स्व ॥ वा॒योः पू॒तः
पा॒वि॒त्रेण॑प्रत्यङ्क्सोमो॒माति॑स्त्रि॒तः ॥ इन्द्र॑स्य शु॒ज्य॒स्सखा ॥ १ ॥ कु॒वि॒द॒क्ष्यव॑मन्तो॒य
वा॒ञ्चि॒थथा॒दान्त्य॑नु पूर्॒व॒व्वि॒व॒र्य ॥ इ॒हे॒ह॒षाङ्क॑णुहि॒भोज॑गानि ये॒वाहि॑षे॒नम॑ उ॒क्ति॒न्न
ज॒ग्मुः ॥ उ॒प॒या॒म॒रु॒हीतो॑ऽस्याश्चि॒भ्यान्त्वा सर॑स्वत्यैत्वेन्द्रा॒य त्वा॒सु॒त्रा॒म्णे ॥ २ ॥

शु० य० क० शा०

४७

द० २ अ० १ अ० १०

युव॒सुरा॒र्मम॒श्विना॒ नमु॒चा आ॒सुरे स॒चा ॥ वि॒पि॒पा॒ना॒शुभ॒स्पती॒ इन्द्र॒ङ्गम॒र्त्त॒वा
व॒तम् ॥ ३ ॥ पु॒त्रमि॒वपि॒तरां॑ अ॒श्विनो॒भेन्द्रा॒वधुःका॒व्यैर्द॒सना॒भिः ॥ य॒सुरा॒र्मव्य
पि॒ब॒श॒चीभि॒स्सर॑स्वती॒ त्वाम॒घव॒न्नभि॒ष्णक् ॥ ४ ॥ १० ॥ हरिःॐ

ए॒ष॒ते॒च॒त॒स्रः ॥ ४ ॥ अ॒पो॒दे॒वाश्च ॥ ४ ॥ स॒वि॒ता॒त्वा॒ति॒स्रः ॥ ३ ॥ सोम॒स्य
त्वि॒षि॒षद् ॥ ६ ॥ अ॒वे॒ष्टा॒स॒प्त ॥ ७ ॥ सोम॒स्य॒त्वा॒षद् ॥ ६ ॥ इन्द्र॒स्य॒व॒ज्रः
प॒ञ्च ॥ ५ ॥ स्यो॒ना॒सि॒षद् ॥ ६ ॥ स॒वि॒त्रा॒द्वे ॥ २ ॥ अ॒श्विभ्या॒श्च॒त॒स्रः ॥ ४ ॥ इ॒
शानु॒वा॒केषु॒ स॒प्त॒च॒त्वारि॑ःशत् ॥ ४७ ॥ ए॒ष॒ते॒ते॒जोऽसि॒स॒प्त॒च॒त्वारि॑ःशत् ॥ अर्थे
त॒ओज॒स्वती॒रा॒पोऽपा॒म्प॒ति॒रपा॒ङ्गम॑स्सूर्यवर्चस्सूर्यत्वचोव्रजक्षितो वाशा मान्दा
श॒श॒क्री॒र्जन॒भृतो॒विश्व॒भृत॑इ॒ष्टा आपः॑ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठे एकाद
शोऽध्यायः हरिःॐ

श्रीगुरुभ्योनमः हरिःॐ ॥ युञ्जानः प्रथमम्मनस्तत्त्वाय सविता धियः ॥ अ-
 भेज्योर्तिर्निचाय्य पृथिव्या अध्याभरत् ॥ १ ॥ युक्तेन मनसा वयन्देवस्य सवि-
 तुस्सवे ॥ स्वर्गेयाय शक्त्या ॥ २ ॥ युक्तत्वाय सविता देवान्स्वर्धतोधियादि-
 वम् ॥ बृहज्ज्योतिःकरिष्यतस्सविता प्रसुवातितान् ॥ ३ ॥ युञ्जते मन उत
 युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतोविपश्चितः ॥ विहोत्वादधे वयुना विदेकइन्म-
 ही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः ॥ ४ ॥ युजेवाम्बह्म पूव्यन्नमोभिर्विश्लोक एतुप-
 श्येव सूरैः ॥ शृण्वन्तु विश्वे अमृतस्य पुत्रां आये धामानि दिव्यानि तस्थुः ॥
 ५ ॥ यस्य प्रयाणमन्वन्यद्दद्युर्देवादेवस्य महिमानमोजसा ॥ यः पार्थिवानि
 विममे सप्तशोरजांसि देवस्सविता महित्वना ॥ ६ ॥ देव सवितः प्रसुवय
 न्नाम्प्रसुव यज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगेन्धर्वः केतपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पति-

र्वा॒र्च॒न्स्व॒द॒तु ॥ ७ ॥ इ॒म॒न्नो॒दे॒व स॒वित॒र्यज्ञ॒म॒घ्न॒ण॒य दे॒वा॒व्य॒स॒खि॒वि॒द्स॒त्वा
 जि॒त॒न्ध॒न॒जि॒त॒स्व॒र्जि॒त॒म् ॥ ऋ॒चा॒स्तो॒म॒स॒म॒र्ध॒य गा॒य॒त्रे॒ण र॒थ॒न्त॒र॒म्बु॒ह॒द्वा य॒त्र
 र्वा॒र्त॒नि स्वा॒हा ॥ ८ ॥ दे॒व॒स्य॒त्वा स॒वि॒तुः प्र॒स॒वेऽश्वि॒नो॒र्बा॒हु॒भ्या॒म्पू॒ष्णो॒ह॒स्तो॒भ्या
 म् ॥ आ॒र्द॒दे॒गा॒य॒त्रे॒ण च्छ॒न्द॒सा॒ङ्गि॒र॒स्व॒त्पृ॒थि॒व्या॒स्स॒ध॒स्था॒दा॒ग्नि॒म्पु॒री॒ष्य॒म॒ङ्गि॒र॒स्व
 दा॒भ॒र ॥ त्रै॒ष्टु॒भेन॒च्छ॒न्द॒सा॒ङ्गि॒र॒स्व॒त् ॥ ९ ॥ अ॒ग्निर॒सि ना॒र्य॒सि त्वया॒ व॒य॒म
 मि॒श॒के॒म ख॒नितु॒म् ॥ स॒ध॒स्य॒ आ॒जा॒ग॒तेन॒च्छ॒न्द॒सा॒ङ्गि॒र॒स्व॒त् ॥ १० ॥ ह॒स्तं
 आ॒धा॒र्य स॒वि॒ता बि॒भ्र॒द॒ग्नि॒रि॒ण॒य॒यी॒म् ॥ अ॒ग्ने॒ज्यो॒ति॒र्नि॒चा॒य्य पृ॒थि॒व्या अ
 ध्या॒भ॒र॒दा॒नु॒ष्टु॒भेन॒ च्छ॒न्द॒सा॒ङ्गि॒र॒स्व॒त् ॥ ११ ॥ १

प्र॒तू॒त्त॒वा॒जि॒न्ना॒द्र॒व॒वा॒रि॒ष्टा॒म॒नु॒स॒न्व॒त॒म् ॥ दि॒विते॒ जन्म॑ प॒र॒म॒म॒न्त॒रि॒क्षे त॒व
 नाभिः॑ पृथि॒व्या॒म॒धि॒यो नि॒रि॒त् ॥ १ ॥ यु॒ञ्जा॒था॒श्रा॒स॒भ॒यु॒व॒म॒स्मि॒न्या॒मै बृ॒ष॒ण॒व

सू ॥ अ॒ग्नि॒भर॑न्त॒मस्म॒युम् ॥ २ ॥ यो॒गै॒योगे॑ त॒वस्तर॑ँ॒व्वाजे॒वाजे॑ ह॒वाम॑हे ॥
स॒र्वाय॑ इ॒न्द्रं मू॒तये॑ ॥ ३ ॥ प्र॒तूर्वे॒न्नेह्य॑व॒क्राम॑न्न॒शस्ती॑ रु॒द्रस्य॑ गा॒र्णप॑त्य॒म्मयो॑भू
रो॒हि ॥ उ॒र्वन्त॑रि॒क्ष॒व्वी॒हि स्व॑स्ति ग॒व्यूति॑र॒भयानि॑ कृ॒ण्वन्पू॑ष्णा स॒युजो॑ स॒ह ॥
४ ॥ पृ॒थि॒व्यास्स॑ध॒स्थाद॒ग्नि॒म्पु॒री॒ष्यमा॑ङ्गिर॒स्वदा॑ भ॒र ॥ अ॒ग्नि॒म्पु॒री॒ष्यमा॑ङ्गिर॒स्व
द॒च्छे॒मोऽग्नि॒म्पु॒री॒ष्यमा॑ङ्गिर॒स्वद्गिरि॑ष्यामः ॥ ५ ॥ अ॒न्व॒ग्नि॒रुष॑सा॒मग्र॑म॒ख्यद॑न्व॒हो
नि॒प्रथ॑मो जा॒तवे॑दाः ॥ अ॒नु॒सू॒र्यस्य॑ पु॒रु॒वाच॑ र॒श्मीन॑नु॒द्यावो॑पृ॒थिवी॑ आ त॑त
न्य ॥ ६ ॥ आ॒गत्य॑ वा॒ज्यध्वा॑न॒स॒र्वा मृ॒धो वि॒धूनु॑ते ॥ अ॒ग्निःस॑ध॒स्ये म॒हति॑
च॒क्षुषा॑ नि॒चिकी॑षते ॥ ७ ॥ आ॒क्रम्य॑ वा॒जिन्पृ॑थि॒वीमा॑ग्निमि॒च्छ रु॒चात्व॑म् ॥ भू
मे॒र्वृत्वा॑र्य नो ब्रू॒हि यतः॑ख॒नेम॑ तँ॒व्वय॑म् ॥ ८ ॥ द्यौ॒स्ते पृ॒ष्ठम्पृ॑थि॒वी स॑ध॒स्यमा॑
त्मान्तरि॒क्षःस॑मु॒द्रो यो॑निः ॥ वि॒ख्याय॑ च॒क्षुषा॑ त्वम॒भि॒तिष्ठ॑ पृ॒तन्य॑तः ॥ ९ ॥

उत्क्रा॑म॒ मह॑ते सौ॒भगा॑यास्मा॒दा॒स्थाना॑द्द्र॒विणो॒दा वा॑जिन् ॥ वय॑स्य॒साम सु॒
 मतौ॑ पृथि॒व्या अ॒ग्नि॒इ॒ख॒न॒न्त उप॑स्थे अस्याः ॥ १० ॥ उ॒द॒क्र॒मी॒द॒द्र॒वि॒णो॒दा॒वा
 ज्य॒र्वा॒क॒स्सु॒लो॒क॒सु॒कृ॒त॒म्पृ॒थि॒व्याम् ॥ ततः॑ ख॒ने॒म सु॒प्र॒ती॒क॒म॒ग्नि॒स्यो॒रु॒हा॒णा
 अधि॒ना॒क॒मु॒त्त॒मम् ॥ ११ ॥ आ॒त्वा जि॒घर्षि॑ मन॒सा घृ॒तेन॑ प्र॒ति॒क्षि॒यन्त॑म्भु॒वना
 नि बि॒श्वा ॥ पृथु॑न्ति॒रश्वा॒व॒र्य॒सा बृ॒ह॒न्त॑व्यचि॒ष्टम॑द्यैर॒भ॒स॒न्द्शान॑म् ॥ १२ ॥
 आवि॒श्र॒तः प्र॒त्यश्च॑जि॒घर्म्य॑ र॒क्ष॒सा मन॑सा तज्जु॒षेत ॥ मर्यै॑श्री॒स्स्पृ॒ह॒य॒द्र॒णो अ
 धि॒र्नाभि॑मृ॒शे त॒न्वा ज॒भू॒राणः॑ ॥ १३ ॥ परि॒ वाज॑प॒तिः का॒वि॒र॒ग्नि॒र्ह॒व्या॒न्य॒क्रमी
 त् ॥ द॒ध॒द्र॒त्नानि॑ दा॒शु॒षे ॥ १४ ॥ परि॒त्वा॒द्ये पु॒र॑व्यै॒व्वि॒प्र॒स॒ह॒स्य धी॑महि ॥
 धृ॒ष॒द्र॒णो॒न्दि॒वे॒दि॒वे भे॒त्ता॒र॒भ॒ङ्गा॒व॒ताम् ॥ १५ ॥ त्वम॑ग्ने द्य॒भि॒स्त्व॒मा॒शु॒क्ष॒णि
 स्त्वम॑द्भ॒य॒स्त्वम॑श्म॒न॒स्परि॑ ॥ त्व॑वने॒भ्य॒स्त्वमो॑ष॒धी॒भ्य॒स्त्वन्नु॑णान्नृ॒णान्नृ॑प॒ते जा॒य॒से

शुचिः ॥ १६ ॥ २

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ पृथिव्यास्सध
स्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्स्वनामि ॥ ज्योतिष्मन्तन्त्वाग्नेसुप्रतीकमजस्त्रेण भानु
नादीर्यतम् ॥ शिवम्प्रजाभ्योऽहिः सन्तम्पृथिव्यास्सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्व
त्स्वनामः ॥ १ ॥ अपामृष्टमसियोनिर्गन्धस्समुद्रमभितः पिन्वमानम् ॥ वर्धमा
नोमहौऽआच पुष्करे दिवोमात्रयावरिणा प्रथस्व ॥ २ ॥ शर्मचस्थो वर्मचस्थोऽ
च्छिद्रे बहुले उभे ॥ व्यचस्वती सँवसाथाम्भृतमाग्निम्पुरीष्यम् ॥ ३ ॥ सँव
साथाम्भ्रविदा समीची उरसात्मना ॥ अग्निमन्तभैरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्तमज
स्त्रामित् ॥ पुरीष्योऽसि विश्वभरा अर्धवात्वा प्रथमोनिरमन्थदग्ने ॥ ४ ॥ त्वा
मग्ने पुष्करा दध्यथर्वा निरमन्थत ॥ मूर्ध्नोविश्वस्य वाघतः ॥ ५ ॥ तमुत्वा द

ध्यङ् ऋषिः पुत्र ईधे अथर्वणः ॥ वृत्रहर्णम्पुरन्दरम् ॥ ६ ॥ तमुत्वा पाभ्यो वृषा
 समीधिदस्युहन्तमम् ॥ धनञ्जय॒रणे॑ ॥ ७ ॥ सीद॒होत॒स्वउ॒लोके॑ चि॒कित्वा
 न॒त्सा॒द्या यज्ञ॑ सु॒कृत॒स्ययो॒नौ ॥ दे॒वावी॒दे॒वान्हा॒विषा॑ य॒जास्य॑मै॒ बृह॒द्यज॑माने वयो
 धाः ॥ ८ ॥ नि॒होता॑ होतृ॒षद॑ने वि॒दान॒स्त्वेषो॑ दी॒दिवा॑ अस॒दत्सु॒दक्षः॑ ॥ अ॒द
 व्य॒वृ॒तप्र॒मति॑र्वि॒सिष्ट॒स्सह॒स्वम्भ॒रद॒शुचि॒जिह्वा॒अग्निः॑ ॥ ९ ॥ स॒सृ॒सीद॒स्व म॒हौ॒२अ
 सि॒शोच॑स्व दे॒ववी॑र्त॒मः ॥ वि॒धूम॑म॒ग्ने अ॒रुषा॑मि॒मेध्य॑ सृ॒जप्र॑शस्त दर्श॒तम् ॥ १० ॥ ३
 अ॒पोदे॒वीरु॒पसृ॒ज म॒धुम॑ती॒रय॒क्ष्माय॑ प्र॒जाभ्यः॑ ॥ तासा॑मा॒स्थाना॑दु॒ज्जिह॒तामोष॑
 ध॒यस्सु॒पिप्प॒लाः ॥ १ ॥ सन्ते॑ वा॒युमौ॒तरि॑श्वा द॒धातू॑त्ताना॒या हृद॑यै॒य्याद्वि॑क॒स्तम् ॥
 योदे॒वाना॒ञ्चरा॑सि प्रा॒णथे॑न क॒स्मै दे॒वव॑र्ष॒ळस्तु॑ तु॒भ्यम् ॥ २ ॥ सु॒जातो॑ ज्योतिषा
 स॒हश॑र्मव॒रूथ॒मा सं॒दत्स्वः॑ ॥ वा॒सो॒अग्ने॑ वि॒श्वरू॒पसू॑न्य॒यस्व॑ वि॒भाव॑सो ॥ ३ ॥

उदु॒तिष्ठ॒स्वध्व॒रावा॒नो दे॒व्या धि॒या ॥ द॒शे॒च॒भा॒सा बृ॒हता सु॒शु॒क्रनि॒राग्ने या॒हि॒सु
श॒स्तिभिः ॥ ४ ॥ ऊ॒र्ध्व ऊ॒ष्णं उ॒तये॒तिष्ठा दे॒वो न स॒विता ॥ ऊ॒र्ध्वोवा॒जस्य स
नि॒ता यद॒ब्जिभिर्वा॒घाद्भिर्वि॒ह्वयाम॑हे ॥ ५ ॥ स॒जातो ग॒र्भो अ॒सिरो॒दस्यो॒रग्ने
चा॒रुर्वि॒भृ॒तओ॒षधीषु ॥ चि॒त्रादि॒शशुः प॒रित॑मा॒स्यत्कू॒न्प्रमा॒तृभ्यो अ॒धि क॒निक॒द
द्वा : ॥ ६ ॥ स्थि॒रोभ॑व वी॒ड्वङ्ग आ॒शुर्भ॑व वा॒ज्यर्व॑न् ॥ पृथु॒र्भ॑व सु॒षद॒स्त्वम॒ग्नेः
पु॒रीष॒वाह॑णः ॥ ७ ॥ शि॒वोभ॑वप्र॒जाभ्यो मानु॑षीभ्य॒स्त्वम॑ङ्गिरः ॥ मा॒द्यावा॑ पृथि
वी अ॒भि शौ॒चीर्मान्त॑रि॒क्षम्मा॑व॒नस्प॑तीन् ॥ ८ ॥ प्रै॒तुवा॒जी क॒निक॒दन्नान॑द॒द्रास॑
भ॒स्पत्वा ॥ भ॒रन्न॑ग्नि॒म्पु॒रीष्य॑म्मा॒पाद्या॑यु॒पः पु॒रा ॥ ९ ॥ वृषा॑ग्नि॒वृष॑ण॒म्भ॒रन्न
पा॒ङ्गभ॑स्समु॒द्रिय॑म् ॥ अ॒न्न आ॒याहि॑ वी॒तये॑ ॥ ऋ॒त॒स्य॒स्यदृ॒त॒स्य॒स्यसि॒म्पु॒री
ष्य॑म॒ङ्गिर॒स्वद्भ॑रामः ॥ १० ॥ ओ॒षध॑यः प॒तिमो॒दध्व॑म॒ग्निरे॒त॒सि॒स्य॒स्यदृ॒त॒स्य॒स्य

युष्माः ॥ व्यस्यन्विश्वा॒निर॒अमी॒वा नि॒षीद॒न्नो अप॒दुर्म॒तिज्ज॒हि ॥ ११ ॥ ओष॒
धयः॒ प्रति॒गृभ्णी॒त पु॒ष्यव॒तीस्सु॒पिप्प॒लाः ॥ अ॒य॒व्वो गर्भं॒ ऋ॒त्वि॒र्यः प्र॒ल॒स॒ध॒स्थ
मा॒स॒दत् ॥ १२ ॥ वि॒पा॒ज॒सा पृ॒थु॒ना शो॒शु॒चानो॒ बा॒ध॒स्व द्वि॒षो र॒क्ष॒सो अ॒मी॒वाः ॥
सु॒श॒र्म॒णो बृ॒ह॒त॒श॒र्मि॒णि॒स्याम॒ग्नेर॒ह॒सु॒ह॒व॒स्य॒प्र॒णी॒तौ ॥ १३ ॥ ४

आपो॒हि॒ष्ठा म॒योभु॒व॒स्तान॒ ऊ॒र्जे द॒धा॒तन ॥ म॒हे॒र॒णाय॒ च॒क्ष॒से ॥ १ ॥ यो॒वः॒शि॒
व॒त् मो॒र॒स॒स्तस्य॑ भा॒जय॒ ते॒हनः॑ ॥ उ॒श॒ती॒रि॒व मा॒तरः॑ ॥ २ ॥ त॒स्माअ॒र॒ङ्ग मा॒
म॒वो यस्य॑क्ष॒याय॒ जि॒न्व॒थ ॥ आ॒पो॒ज॒न॒र्य॒था॒चनः॑ ॥ ३ ॥ मि॒त्र॒स्स॒सृ॒ज्य॒ पृ॒थि॒वी
म॒भू॒मि॒ञ्च ज्योति॑षा॒ सह ॥ सु॒जा॒त॒ज्जा॒तवै॒द॒स॒म॒य॒क्ष॒माय॑ त्वा स॒सृ॒जामि॒ प्र॒जा
भ्यः ॥ ४ ॥ रु॒द्रा॒स्स॒सृ॒ज्य॒ पृ॒थि॒वीम्बृ॒ह॒ज॒यो॒ति॒स्स॒र्मि॒धि॒रे ॥ ते॒षा॒म्भानु॑र॒ज॒न्त्र इ॒च्छु
क्रो दे॒वेषु॑ रो॒च॒ते ॥ ५ ॥ स॒सृ॒ष्टा॒न्व॒सु॒भो रु॒द्रैर्धि॑रैः क॒र्म॒ण॒याम्मु॒द॒म् ॥ ह॒स्ता॒भ्या

म॒मृ॒द्वी॒ङ्क॒त्वा सि॒नी॒वा॒ली कृ॒णो॒तु ताम् ॥ ६ ॥ सि॒नी॒वा॒ली सु॒क॒प॒दां सु॒कुरी॒रा
स्वो॒प॒शा ॥ सा तु॒भ्य॒म॒दि॒ते म॒हो॒खान्द॒धातु ह॒स्तयोः ॥ ७ ॥ उ॒खा॒ङ्क॒णो॒तु
श॒क्त्या बा॒हु॒भ्याम॒दि॒ति॒र्धिया ॥ मा॒ता पु॒त्र॒य्यथो॒प॒स्थेसा॒ग्नि॒म्बि॒भर्तु॒ गर्भ॒ आ ॥ ८ ॥
म॒खस्य॑ शि॒रो॒ऽसि व॒स॒व॒स्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ गा॒य॒त्रेण॑ च्छ॒न्द॒साङ्गि॒र॒स्वद॒ध्र॒वासि॑ पृथि॒
व्य॒सि ॥ धा॒र॒या म॒यि प्र॒जा॒ः रा॒य॒स्योष॑ङ्गो॒प॒त्य॒ः सु॒वीर्य॑ः स॒जा॒ता॒न्यज॑मानाय ॥
रु॒द्रा॒स्त्वाकृ॒ण्वन्तु॑ त्रै॒ष्टु॒भेन॑ च्छ॒न्द॒साङ्गि॒र॒स्वद॒ध्र॒वा॒स्यन्त॑रि॒क्ष॒मसि॑ ॥ धा॒र॒या म॒यि
प्र॒जा॒ः रा॒य॒स्योष॑ङ्गो॒प॒त्य॒ः सु॒वीर्य॑ः स॒जा॒ता॒न्यज॑मानाय ॥ आ॒दि॒त्या॒स्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑
जा॒ग॒तेन॑ च्छ॒न्द॒साङ्गि॒र॒स्वद॒ध्र॒वा॒सि द्यौर॑सि ॥ धा॒र॒या म॒यि प्र॒जा॒ः रा॒य॒स्योष॑ङ्गो
प॒त्य॒ः सु॒वीर्य॑ः स॒जा॒ता॒न्यज॑मानाय ॥ वि॒श्वे॒त्वा दे॒वा वै श्रान॑राः कृ॒ण्वन्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑
च्छ॒न्द॒साङ्गि॒र॒स्वद॒ध्र॒वा॒सिदि॒शो॒ऽसि ॥ धा॒र॒या म॒यि प्र॒जा॒ः रा॒य॒स्योष॑ङ्गो॒प॒त्य॒ः

सु॒वी॒र्यै॒ स॒जा॒ता॒न्य॒ज॒मा॒नाय ॥ अ॒दि॒त्यै रा॒स्ना॒स्य॒दि॒ति॒ष्ठे वि॒ल॒ङ्घ॒य॒न्मा॒तु ॥ ९ ॥
 कृ॒त्वाय॒ सा म॒ही॒मु॒खा॒मृ॒न्म॒र्या॒य्यो॒नि॒म॒ग्नये ॥ पु॒त्रे॒भ्यः प्रा॒य॒च्छ॒द॒दितिः श्र॒पया
 नि॒ति ॥ १० ॥ व॒से॒व॒स्त्वा धूप॑यन्तु गा॒य॒त्रेण॑ च्छ॒न्द॑सा॒ङ्गि॒रस्व॑द्र॒द्रा॒स्त्वा धूप॑यन्तु
 त्रै॒ष्टु॒भेन॑ च्छ॒न्द॑सा॒ङ्गि॒रस्व॑त् ॥ आ॒दि॒त्या॒स्त्वा धूप॑यन्तु जा॒ग॒तेन॑ च्छ॒न्द॑सा॒ङ्गि॒रस्व॑
 द्वि॒श्वे त्वा दे॒वा वै॒श्वान॑रा धूप॑यन्त्वानु॒ष्टु॒भेन॑ च्छ॒न्द॑सा॒ङ्गि॒रस्व॑त् ॥ इ॒द्र॑स्त्वा धूप॑
 यतु॒ वरु॑णस्त्वा धूप॑यतु वि॒ष्णु॑स्त्वा धूप॑यतु ॥ ११ ॥ ५

अ॒दि॒ति॒ष्ठा दे॒वी वि॒श्वदे॒व्याव॑ती ॥ पृ॒थि॒व्या॒स्स॒ध॒स्थे अ॒ङ्गि॒रस्व॑त्त्वे॒न॒त्वव
 ट ॥ १ ॥ दे॒वाना॑न्त्वा प॒त्नीर्दे॒वीर्वि॒श्वदे॒व्याव॑तीः ॥ पृ॒थि॒व्या॒स्स॒ध॒स्थे अ॒ङ्गि॒
 रस्व॑द्द॒ध॒तू॒खे ॥ धि॒ष॒णा॑स्त्वा दे॒वीर्वि॒श्वदे॒व्याव॑तीः ॥ पृ॒थि॒व्या॒स्स॒ध॒स्थे अ॒ङ्गि॒
 रस्व॑द्भी॒न्धि॒ता॒मु॒खे ॥ व॒रु॒न्नी॒ष्ट्वा दे॒वीर्वि॒श्वदे॒व्याव॑तीः ॥ पृ॒थि॒व्या॒स्स॒ध॒स्थे

अङ्गिरस्वच्छपयन्तूखे ॥ मास्त्वोदेवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गिरस्व
 तपचन्तूखे ॥ जनयस्त्वाच्छन्नपत्रोदेवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गिर
 स्वतपचन्तूखे ॥२॥ मित्ररयचर्षणीधृतोऽवो देवस्यसानसि ॥ द्यम्नाश्चित्रश्रवस्तम
 म् ॥३॥ देवस्त्वासवितोद्वपतुसुपाणिस्वङ्गरिस्सुबाहुरुतशक्त्या ॥ अव्यथमानापृ
 थिव्यामाशादिशआपृण ॥४॥ उत्थायबृहतीभवोदुतिष्ठध्रुवात्वम् ॥ मित्रैतान्तनुखा
 म्यरिददाम्यभित्याण्षामाभेदि ॥ वसवस्त्वाच्छन्दन्तुगायत्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वद्रा
 स्त्वाच्छन्दन्तुत्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ आदित्यास्त्वाच्छन्दन्तुजागेतेनच्छन्द
 साङ्गिरस्वद्विश्वेत्वादेवावैश्वानराआच्छन्दन्त्वानुष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥५॥ ६

आकूतिमग्निमप्रयुजःस्वाहा मनो मेधामग्निमप्रयुजःस्वाहा ॥ चित्तविविशतम
 ग्निमप्रयुजःस्वाहा वाचो विधूतिमग्निमप्रयुजःस्वाहा ॥ प्रजापतये मनवेस्वाहा

नै वैश्वा॒नराय॒ स्वाहा ॥ १ ॥ वि॒श्वो दे॒वस्य॑ ने॒तुर्म॑तो॒ वुरी॑त स॒ख्यम् ॥ वि॒श्वो
 राय॑ इ॒षुष्य॑ति द्यु॒न्न॒वृणी॑त पु॒ष्यसे॒ स्वाहा ॥ २ ॥ मा सु भि॒त्या मा सु रि॒षोऽ
 ब॒ धृ॒ष्णु वी॒रय॑स्वसु ॥ अ॒ग्निश्चे॒दङ्क॑रिष्यथः ॥ ३ ॥ द॒ह॒स्व दे॒वि पृ॒थि॒वि स्व॒स्त
 य॑ आ सु॒री मा॒या स्व॒धया॑ कृ॒तासि॑ ॥ जुष्ट॑न्दे॒वेभ्य॑ इ॒दम॑स्तु ह॒व्यम॑रि॒ष्टा त्वमु
 दि॒हि य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ॥ ४ ॥ द॒न्न॒स्सर्पि॑रा॒सुतिः॒ प्र॒त्नो हो॒ता व॑रेण्यः ॥ स॒हस॑स्पु
 लो अ॒द्भुतः॑ ॥ ५ ॥ पर॑स्या अ॒धि स॑न्वतो॒ऽवरो॑ऽअ॒भ्यातर॑ ॥ य॒त्राह॑मस्मि॒ताँऽअ
 व ॥ ६ ॥ पर॑म॒स्याः परा॑वतो॒ रोहि॑द॒श्च इ॒हा ग॑हि ॥ पु॒रीष्यः॑ पु॒रुप्रि॑योऽमे॒त्वन्त
 रा॒मृधः॑ ॥ ७ ॥ यद॑ग्रे का॒निका॑नि चिदा॒ते दा॑रुणि द॒धम॑सि ॥ सर्व॑न्तद॒स्तु
 ते घृ॒तन्तज्जु॑षस्वयविष्ठय ॥ ८ ॥ यद॑त्युपजिह्विका॒यद्ग॒मो अ॒तिस॑र्यति ॥ सर्व॑न्त
 द॒स्तुते घृ॒तन्तज्जु॑षस्वयविष्ठय ॥ ९ ॥ अ॒ह॒र॒ह॒प्र॒याव॑म्भ॒रन्तो॑ऽश्वा॒येव॑तिष्ठ॒तेधा॒सम॑

स्मै ॥ रायस्पोषेण समिषा मदन्तोऽग्रे माते प्रतिवेशा रिषाम ॥ १० ॥ नाभा
 पृथिव्यास्समिधाने अग्नौ रायस्पोषाय बृहते हवामहे ॥ इरम्मदम्बृहदुक्थय्यज
 ब्रज्जेतारमग्निमृतना सुसासहिम् ॥ ११ ॥ यास्सेना अभीत्वरिराव्याधिनीरुणा
 उत ॥ ये स्तेना ये चतस्करास्ताः स्ते अग्नेऽपि दधाम्यास्ये ॥ १२ ॥ दष्ट्राभ्या
 म्मलिम्लूञ्जभ्यैस्तस्कराँऽउत ॥ हनुभ्याः स्तेनान्भगवस्ताः स्ववङ्खाद् सुखा
 दितान् ॥ १३ ॥ ये जनेषु मलिम्लव स्तेनासस्तस्करा वने ॥ ये कक्षेष्वाघायवस्ता
 ः स्ते दधामि जम्भयोः ॥ १४ ॥ यो अस्मभ्यमरातीयाद्यश्चनो देवतेजनः ॥ नि
 न्दाव्यो अस्मान्धिप्साच्च सर्वन्तम्ममसा कुरु ॥ १५ ॥ सः शितम्मे ब्रह्मसूशितं
 वीर्यम्बलम् ॥ सः शितइक्ष्वज्जिष्णु यस्याहमस्मि पुरोहितः ॥ १६ ॥ उदेषाम्बाहू
 अतिरमुद्गर्चो अथोबलम् ॥ क्षिणोमि ब्रह्मणामित्रानुन्नयामि रत्नौ अहम् ॥ १७ ॥

शु० य० क० शा०

५४

द० १ अ० २ अ० ७

अन्नपतेऽन्नस्य नोदेहानमीवस्य शुष्मिणः ॥ प्रप्रं दातारन्तारिष ऊर्जन्नो ब्रेहि
द्विपदे चतुष्पदे ॥ विश्वकर्मणे स्वाहा ॥ १८ ॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवस्समि
न्धताम्पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः ॥ द्यूतेन त्वन्तन्ववर्धयस्वसत्यास्सन्तुयजमान
स्यकामास्स्वाहा ॥ १९ ॥ ७ ॥ हरिःॐ

शुञ्जान एकादश ॥ ११ ॥ प्रतूर्तव्वाजिन्बोळश ॥ १६ ॥ देवस्यत्वादश ॥ १० ॥
अपोदेवीस्त्रयोदश ॥ १३ ॥ आपोह्येकादश ॥ ११ ॥ अदितिष्टत्रापञ्च ॥ ५ ॥ आ
कृतिमेकोनविंशतिः ॥ १९ ॥ सप्तानुवाकेषुपञ्चाशीतिः ॥ ८५ ॥ शुञ्जानोऽग्नेजा
तान्यञ्चाशीतिः ॥ शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहितापाठे द्वादशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्गर्ममायुःश्रिये रुचानः ॥ अग्निर
मृतो अभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासा समनसाविरूपे

धा॒प॒र्य॑ते॒ शि॒शु॒मे॒कं॑ स॒मी॒ची ॥ द्या॒वा॒क्षा॒मा॒रु॒ह॒मो अ॒न्त॒र्वि॒भा॒ति दे॒वा अ॒ग्नि
 न्धा॒र॒य॒न्द्र॒वि॒णो॒दाः ॥ २ ॥ वि॒श्वो रू॒पा॒णि प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒ते क॒विः प्रा॒सा॒वी॒न्द्र॒न्दि॒प
 दे॒ च॒तु॒ष्प॒दे ॥ वि॒ना॒क॒म॒ख्य॒त्स॒वि॒ता व॒रे॒णो॒ऽनु॒ प्र॒या॒ण॒मु॒ष॒सो वि॒रा॒ज॒ति ॥ ३ ॥
 सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रु॒त्मा॑ ॥ स्त्रि॒वृ॒त्ते शि॒रः ॥ गा॒य॒त्र्य॒धु॒र्बु॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रे प॒क्षौ ॥ ४ ॥ स्तो
 म॒आ॒त्मा॒च्छ॒न्दा॑ ॥ स्य॒ङ्गा॒नि य॒जू॒षि ना॒म ॥ सा॒म॒ते त॒नू॒वी॒म॒दे॒व्यै॒य॒ज्ञा॒या॒ज्ञि
 य॒म्पु॒च्छ॒न्धि॒ष्ण॒यो॒ऽश॒फाः ॥ ५ ॥ सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रु॒त्मा॒न्दि॒व॒ङ्ग॒च्छ॒स्वः प॒त ॥ वि
 ष्णोः॒क्र॒मो॑ऽसि स॒प॒त्न॒हा गा॒य॒त्र्य॒च्छ॒न्द आ॒रो॒ह ॥ पृ॒थि॒वी॒म॒नु वि॒क्र॒म॒स्व ॥ वि॒ष्णोः
 क्र॒मो॑ऽस्य॒भि॒मा॒ति॒हा लै॒ष्टु॒भ॒च्छ॒न्द आ॒रो॒ह ॥ अ॒न्त॒रि॒क्ष॒म॒नु वि॒क्र॒म॒स्व ॥ वि
 ष्णोः॒क्र॒मो॑ऽस्य॒रा॒ती॒य॒तो ह॒न्ता जा॒ग॒त॒च्छ॒न्द आ॒रो॒ह ॥ दि॒व॒म॒नु॒वि॒क्र॒म॒स्व ॥
 वि॒ष्णोः॒क्र॒मो॑ऽसि श॒त्र॒य॒तो ह॒न्ता॒नु॒ष्टु॒भ॒च्छ॒न्द आ॒रो॒ह ॥ दि॒शो॒नु॒वि॒क्र॒म॒स्व ॥

६ ॥ अ॒क्र॒न्द॒द॒ग्नि॒स्त॒नय॒न्नि॒वद्यौः॒क्षामा॒रोरि॒ह॒द्वीरु॒धस्स॒मञ्ज॒न् ॥ स॒द्यो ज॒ज्ञानो
 वि॒हीमि॒द्धो अ॒ख्यदा॒रोद॒सी भानु॒ना भा॒त्यन्तः ॥ ७ ॥ अ॒ग्नेभ्या॒वर्ति॒न्नभि॒मा
 नि॒वर्त॒स्वायु॒षा वर्च॒सा प्र॒जया॒ धने॒न ॥ स॒न्यामे॒धया॒ रथ्या॒ पोषे॒ण ॥ ८ ॥ अ
 ग्ने॒ अङ्गि॒र॒श्श॒तन्ते॒ सन्त्वा॒ वृ॒त॒स्सह॒स्र॒न्त उपा॒वृ॒तः ॥ अ॒धापो॒षस्य॒ पोषे॒ण पु॒न॒र्नो
 न॒ष्टमा॒कृ॒धि पु॒न॒र्नो र॒यिमा॒कृ॒धि ॥ ९ ॥ पु॒न॒रू॒र्जा नि॒वर्त॒स्व पु॒न॒र॒ग्न इ॒षायु॒षा ॥
 पु॒न॒र्नः पा॒ह्यः॒हसः॒ ॥ १० ॥ स॒ह॒रथ्या॒ नि॒वर्त॒स्वाग्ने॒ पि॒न्व॒स्व धा॒रय ॥ वि॒श्व
 प॒न्थ्या वि॒श्वत॒स्प॒रि ॥ ११ ॥ आ॒त्वाहा॒र्षम॒न्तर॒भूर्ध्र॒वस्ति॒ष्ठा वि॒चाचि॒लिः ॥ वि
 श॒स्त्वा सर्वा॒ वाञ्छ॒न्तु मा॒त्वद्राष्ट्र॒मधि॒भृ॒शत् ॥ १२ ॥ उ॒दु॒त्तमै॒व॒रुण॒पाश॒मस्स॒द
 वा॒धमै॒वम॒ध्यम॒श्र॒थाय ॥ अ॒थाव॒यमा॒दित्य॒ व्र॒ते त॒वाना॒गसो॒ आ॒दित्ये॒ स्या
 म ॥ १३ ॥ अ॒ग्ने बृ॒हन्नु॒षसा॒मूर्ध्वो॒अ॒स्थान्नि॒र्जग॒न्वान्त॒मसो॒ ज्योति॒षागा॒त् ॥

अ॒ग्नि॒र्भा॒नुना॒ रु॒शता॒ स्व॒ङ्ग आ॒जातो॒ विश्वा॒स॒द्वा॒न्य॒प्राः ॥ १४ ॥ ह॒स॒स॒शु॒चिष॒
 द्र॒सुर॒न्तरि॒क्ष॒स॒द्घोता॒ वे॒दि॒ष॒द॒ति॒थि॒र्दुरो॒ण॒सत् ॥ नृ॒ष॒द्व॒र॒स॒ह॒त॒स॒द्व्यो॒म॒स॒द॒ब्जा
 गो॒जा ऋ॒त॒जा अ॒द्रि॒जा ऋ॒त॒म्बु॒हत् ॥ १५ ॥ सी॒द॒त्व॒म॒मा॒तु॒र॒स्या उप॒स्थे वि॒श्वा
 न्य॒ग्ने॒व॒यु॒ना॒नि वि॒द्वान् ॥ मै॒ना॒न्त॒प॒सा॒मा॒चि॒षा॒भि॒शो॒ची॒र॒न्त॒र॒स्याः शु॒क्र॒ज्यो॒ति॒र्वि
 भा॒हि ॥ १६ ॥ अ॒न्त॒र॒ग्ने रु॒चा त्व॒मु॒खा॒या॒स॒द॒ने॒स्वे ॥ त॒स्या॒स्त्व॒ह॒र॒सा तप॒
 आ॒त॒वे॒दः शि॒वो॒भ॒व ॥ १७ ॥ शि॒वो॒भू॒त्वा म॒ह्य॒म॒ग्ने अ॒थो सी॒द॒शि॒व॒स्त्व॒म् ॥
 शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒श॒स्स॒र्वा॒स्व॒य्यो॒नि॒मि॒हा॒स॒दः ॥ १८ ॥ १

दि॒व॒स्प॒रि प्र॒थम॒ञ्ज॒ने अ॒ग्नि॒स्म॒द॒द्वि॒तीय॒म्प॒रि जा॒त॒वे॒दाः ॥ तृ॒ती॒य॒म॒प्सु नृ॒म
 णा अ॒ज॒स्र॒मि॒न्धा॒न ए॒न॒अ॒र॒ते स्वा॒धीः ॥ १ ॥ वि॒द्वाते॒ अ॒ग्ने त्रे॒धा त्र॒या॒णि वि॒द्वाते
 धा॒म वि॒भृ॒ता पु॒रु॒त्रा ॥ वि॒द्वाते॒ नाम॒ पर॒म॒ङ्गु॒हा॒य॒द्वि॒द्वा त॒मु॒त्स॒य्य॒त आज॒ग

शु. य. क. शा.

शु० य० क० शा० १६

१ ॥ २ ॥ समुद्रत्वा नृमणां अस्वन्तर्नृचक्षा ईधे दिवोअग्न ऊर्धन् ॥ तृतीयेत्वा
रजसि तस्थिवाऽसमपासुपस्थे महिषा अवर्धन् ॥ ३ ॥ अक्रन्ददग्निस्तनयोन्निव
बौः क्षामोरेरिह द्वीरुधस्समञ्ज ॥ सद्योज्ञानो विहोमिद्धोअख्यदारोदसी भानुनो
भात्यन्तः ॥ ४ ॥ श्रीणामुदारो धरुणो रथीणामर्मनीषाणाम्प्रापेणस्सोर्मगोपाः ॥
वसुस्सनुस्सहस्रो अस्सुराजा विभात्यग्र उषसोमिधानः ॥ ५ ॥ विश्वस्य केतुर्भुव
नस्य गर्भआरोदसी अपृणाज्जायमानः ॥ वीळुञ्चिदद्रिमभिनरपायअनायदग्निम
यजन्त पञ्च ॥ ६ ॥ उशिकपोवको अरतिस्सुमेधा मर्तेष्वग्निरमृतो निधायि ॥
इयर्ति धूममरुषम्भारिअदुच्छुक्केण शोचिषा व्यामिनक्षन् ॥ ७ ॥ दृशानो रुक्म
उब्भ्या व्ययौहर्मर्षमायुःश्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतो अभवद्वयोभिर्यदेन्नद्यौरजन
यत्सुरेताः ॥ ८ ॥ यस्तै अद्य कृणवद्भद्रशोचेऽपूपन्देव घृतवन्तमग्ने ॥ प्रतन्नय

प्रतर॑वस्योअ॒च्छाभि॒सु॒घ्न॒न्दे॒वभ॑क्त्यविष्ट ॥ ९ ॥ आ॒त॒स्म॒भ॒ज॒सौ श्र॒व॒से॒ष्व॒ग्न उ॒
 कथ॑उ॒क्थ आ॒भ॒ज॒श॒स्य॒म॒नि ॥ प्रि॒य॒स्सू॒र्ये॒प्रि॒यो अ॒ग्रा भ॑वात्युज्जातेन॑ भि॒न॒द॒दु॒ज्ज
 नि॒तैः ॥ १० ॥ त्वा॒म॒ग्ने य॒ज॒मा॒ना अ॒नु॒द्य॒न्वि॒श्वा व॒सु॒द॒धिरे॒ वा॒र्या॒णि ॥ त्व॒र्या॒ सह
 द्र॒वि॒णमि॒च्छ॒मा॒ना व्र॒ज॒ह्म॑न्तमु॒शि॒जो वि॒व॒त्रः ॥ ११ ॥ अ॒स्ता॒ व्य॒भि॒र्न॒रा॒सु॒शे
 वो॒ वैश्वा॒न॒र॒क्व॒बि॒भि॒स्से॒त्स॒ गो॒पाः ॥ अ॒द्वे॒ष॒या॒वा॒पृ॒थि॒त्री हु॒वे॒म दे॒वा ध॑त्त रयि॒म॒स्मे
 सु॒वी॒र॒म् ॥ १२ ॥ २

स॒मि॒धा॒ग्नि॒न्दु॒व॒स्य॒त घृ॒तैर्बो॑धय॒तानि॑थिम् ॥ आ॒स्मि॒न्ह॒व्या जु॑होतन ॥ १ ॥
 उ॒दु॒त्वा वि॒श्वे दे॒वा अ॒ग्ने भ॑र॒न्तु चि॒त्ति॒भिः ॥ स॒नो भ॑व शि॒व॒स्त्व॒सु॒प्र॒ती॒को
 वि॒भा॒व॒सुः ॥ २ ॥ प्रे॒द॒ग्ने ज्योति॑ष्म॒न्याहि॒ शि॒वेभि॑र॒र्वि॒भि॒ष्ट॒वम् ॥ बृ॒ह॒द्भि
 र्भा॒नुभि॑र्भा॒स॒न्माहि॑सी॒स्तन्वा॒ प्र॒जाः ॥ ३ ॥ अ॒क॒न्द॒द॒शि॒स्त॒न॒र्य॑न्नि॒व॒द्योः क्षा

मारेरिहृद्दीरुधस्समञ्जन् ॥ सद्योज्ञानो विहीमिच्छो अख्यदारोदसी भानुना
 भात्यन्तः ॥ ४ ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृण्वे वियत्सूर्यो नरोचते बृहद्भाः ॥ अ-
 भियः पूरुस्पृतना सुतस्थौ दीदाय दैव्योअतिथिःशिवोनः ॥ ५ ॥ आपोदेवीः
 प्रतिगृभ्णीत भस्मैतस्योनेकृणुध्वःसुरभा उलोके ॥ तस्मै नमन्ताञ्जनयस्सुपत्नी
 मीतेवपुलम्बिभृताप्स्वेनत् ॥ ६ ॥ अप्सवग्ने सधिष्ट वसौर्बधीरनु रुध्यसे ॥ ग
 र्भे सञ्जायसे पुनः ॥ ७ ॥ गर्भो अस्यौर्बधीनाङ्गर्भो वनस्पतीनाम् ॥ गर्भो
 विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भो अयामसि ॥ ८ ॥ प्रसद्यभस्मना योनिमपश्च पृथि-
 वीमग्ने ॥ सःसृज्य मातृभिष्टवज्ज्योतिष्मान्पुनरासदः ॥ ९ ॥ पुनरासद्यस
 दानमपश्च पृथिवीमग्ने ॥ शोर्बे मातुर्यथोपस्येन्तरस्याःशित्रतमः ॥ १० ॥ पु
 नरूजा निर्वर्तस्व पुनरग्न इषायुषा ॥ पुनर्नः पाह्यःहंसः ॥ ११ ॥ सहरय्या

निर्व॑र्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्व॒स्वधा॑र॒य ॥ वि॒श्व॒ज्ज्वा॒ वि॒श्वत॑स्य॒रि ॥ १२ ॥ बो॒धो॒मे अ॒
 स्य॒वच॑सो॒ यवि॑ष्ठम॒हि॒ष्ठस्य॑ प्र॒भृत॑स्य स्व॒धावः ॥ पी॒य॑ति॒त्वो अ॒नु॒त्वो गृ॑णाति
 व॒न्दारु॑ष्टे त॒न्व॑व॒न्दे अ॒ग्ने ॥ १३ ॥ स॒बो॒धि सू॒रि॒र्मघ॑वा वसु॒पते॑वसु॒दावन् ॥
 यु॒यो॒ध्य॒स्मद॑द्दे॒षा॒सि॒वि॒श्व॒कर्म॑णे॒ स्वाहा॑ ॥ १४ ॥ पु॒न॒स्त्वादि॒त्या रु॒द्रा व॑स॒वस्स
 मि॒न्धता॑म्पु॒न॒र्ब्र॒ह्माणो॑ वसु॒नीथ॑ यज्ञैः ॥ धृ॒तेन॑ त्वन्त॒न्व॑व॒र्धय॑स्व स॒त्यास्स॑न्तु
 य॒ज॒मा॒नस्य॑ का॒मा॒स्स्वाहा॑ ॥ १५ ॥ ३

अ॒प॑त॒वी॒तवि॑च॒स॒र्पता॑तो॒येऽत्त्व॑स्थ पु॒राणा॑ येच॒नू॒तनाः ॥ अ॒दा॒द्यमो॑ऽव॒सान॑म्पृ
 थि॒व्या अ॒क्र॒न्निम॑प्ति॒तरो॑ लो॒कम॑स्मै ॥ १ ॥ सं॒ज्ञान॑म॒सि का॒मध॑र॒णभ॑म॒यि॒ते का
 म॒ध॒रण॑म्भू॒यात् ॥ अ॒ग्ने॒र्भ॒स्मा॒स्य॒ग्नेः पु॒री॒षम॑सि ॥ चि॒त॒स्थ परि॑चित॒ ऊ॒र्ध्वचि॑
 तः॒श्रय॑ध्वम् ॥ २ ॥ अ॒य॒सो अ॒ग्नि॒र्य॒स्मिन्त्सोम॑मि॒न्द्र॒सुत॑न्द॒धेज॑ठरे॒ वाव॑शानः ॥

सहस्रियँ॒व्वाज॒मत्य॒न्नस॒तिः॑ स॒स॒वान्त्सन्स्तू॒र्यसे॒ जात॑वेदः ॥ ३ ॥ अ॒ग्नेय॑त्तेदि॒
 वि॒वर्चः॑ पृथि॒व्याँय्य॒दोष॑धीष्व॒प्स्वार्य॑जत्र ॥ येनान्त॑रिक्षमु॒र्वीत॑तन्थ त्वेष॒सभा
 नु॒र्गर्गो॑ नृचक्षाः ॥ ४ ॥ अ॒ग्ने दि॒वो अ॒र्णम॑च्छाजिगास्यच्छा दे॒वैर॒क्षि॒षेधि
 ष्य॒याये ॥ या॒रोच॑ने परस्तात्सू॒र्यस्य॑ याश्चा॒वस्तो॑दुपतिष्ठन्त आ॒र्पः ॥ ५ ॥ पु॒
 री॒ष्योसो॑ अ॒ग्नयः॑ प्रा॒वणे॑भिस्सजो॒र्षसः॑ ॥ जु॒षन्तो॑य्य॒ज्ञम॑द्र॒हो॒ऽज॒मीवा॒ इवो॑ महीः ॥ ६ ॥
 इ॒ळा॒म॒ग्रेपु॒रुद॒सू॒स॒नि॒हो॒श॒श्च॒त्तम॑ ह॒व॒मा॒नाय॑ साध ॥ स्या॒न्नस्सू॑नुस्तनयो
 वि॒जा॒वा॒ग्रे सा॒ते सु॒म॒ति॒भू॒त्वस्मे ॥ ७ ॥ अ॒य॒न्ते यो॒निर्ऋ॒त्वियो॒ यतो॑जातो अ॒रोच॑
 थाः ॥ त॒ज्जान॑न्न॒ग्न आ॒रोहा॒थानो॑ वर्ध॒यारा॑यिम् ॥ ८ ॥ चि॒द॒सि तया॑ दे॒व
 तया॑ङ्गि॒रस्व॑द्भ॒वासी॑द ॥ परि॒चि॒द॒सि तया॑दे॒व॒तया॑ङ्गि॒रस्व॑द्भ॒वासी॑द ॥ ९ ॥ लो॒
 क॒म्पृ॒ण॒च्छि॒द्र॒म्पृ॒णाथो॑ सी॒द॒भ॒वा॒त्वम् ॥ इ॒द्रा॒ग्नी॒त्वा बृ॒ह॒स्प॒ति॒रस्मि॒न्योना॑सी

षदन् ॥ १० ॥ ताअस्य सू॒द॒दोह॒सस्सोम॑श्च॒रीण॑न्ति प्र॒श्नयः ॥ जन्म॑न्दे॒वानो॑वि
 श॒स्त्रि॒ष्वारो॑चने दि॒वः ॥ ११ ॥ इन्द्र॑विवश्वा॒ अवी॒वृध॑न्त्समु॒द्रव्य॑च॒सद्भिः ॥ रथी
 तंम॒रथी॑नो॒व्वाजा॑ना॒स॒त्पति॑म्पतिम् ॥ १२ ॥ समि॑त॒सङ्क॒ल्पे॒था॒स॒म्प्रियौ॑ रो
 चि॒ष्णू सु॑मन॒स्यमा॑नौ ॥ इ॒षमू॒र्जम॑भि स॒व्वसा॑नौ ॥ १३ ॥ स॒व्वाम्मना॑सि सँ
 वृ॒ता स॒मुचि॑त्तान्या॒कर॑म् ॥ अ॒ग्नेपु॑री॒ष्याधि॑पा भ॒व त्वन्न॑ इ॒षमू॒र्जय्य॑ज॒मानाय॑
 धेहि ॥ १४ ॥ अ॒ग्ने त्व॑म्पु॒रीष्यो॑ रयि॒मान्पु॒ष्टिमा॑र॒असि ॥ शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शस्स
 वाँ स्व॑य्यो॒निमि॒हास॑दः ॥ १५ ॥ भ॒वत॑न्न॒स्सम॑नसौ स॒चेत॑सा अ॒रेप॑सौ ॥ मा॒यज्ञ॑
 हि॒सि॒ष्टम्मा॑ य॒ज्ञप॑ति॒ज्जात॑वे॒दसौ॑ शि॒वौभ॑वत॒म॒द्यनः॑ ॥ १६ ॥ मा॒तेव॑ पु॒त्रमृ॑थि
 वी पु॑री॒ष्यम॒ग्नि॒स्वेयो॑ना॒भारु॑खा ॥ ताँ॒वि श्रै॒र्वैर्व॑क्तु॒भिस्स॑व्वि॒दानः॑ प्र॒जाप॑ति
 वि॒श्वक॑र्मा वि॒सुञ्च॑तु ॥ १७ ॥ ४

अ॒सु॒न्वन्त॒मये॒जमा॒नमि॒च्छस्ते॒नस्ये॒त्याम॒न्विहि॒ तस्कर॒स्य ॥ अ॒न्यम॒स्मादि॒
 च्छसा॒तइ॒त्यान॒मो दे॒वि नि॒र्ऋ॒ते तु॒भ्यम॒स्तु ॥ १ ॥ नम॒स्तुते॒ नि॒र्ऋ॒ते ति॒ग्मते
 जो य॒स्मयँ॒व्विच॑रुता बन्धमेतम् ॥ यमे॒नत्वं॒य्यम्या सँ॒ वि॒वदा॒नोत्तमे॒नाके॒ अधि
 रो॒हयै॒नम् ॥ २ ॥ यस्या॒स्ते घो॒र आ॒सञ्जु॒होम्ये॒षाम्बन्धा॒नामव॒सर्ज॑नाय ॥ या
 न्त्वाज॒नो भू॒मिरि॒ति प्र॒मन्द॑ते नि॒र्ऋ॒तिन्त्वा॒हम्यारि॑ वे॒दवि॒श्वतः ॥ ३ ॥ यन्ते॑ दे॒
 वी नि॒र्ऋ॒तिरा॒बबन्ध॑ पा॒शइ॒ग्रीवा॒स्ववि॒चृत्य॑म् ॥ तन्ते॒ वि॒ष्याम्या॒युषो॒ न म॒ध्या
 द्यैत॒म्पितु॑म॒ङ्घ्रि प्र॒सूतः ॥ नमो॒ भूत्यै॒ येद॒ञ्चका॑र ॥ ४ ॥ नि॒वेश॒नस्सङ्ग॑म
 नो व॒सूनाँ॒व्विश्वा॑ रूपाभि॒चष्टे॒ शची॑भिः ॥ दे॒व इ॒व स॒विता॒ सत्य॒ धर्मेन्द्रो॒ न
 तस्थौ॒ समरे॒ पथी॑नाम् ॥ ५ ॥ सी॒रा यु॒ञ्जन्ति॒ कवयो॑ यु॒गा वि॒तन्वते॒ पृथक् ॥
 धी॒रा दे॒वेषु॑ सु॒म्रया ॥ ६ ॥ यु॒नक्त॒ सी॒रा वि॒युगा॒ तनु॒ध्वङ्कृते॒ योनौ॑ व॒पते॒हवी

ज॒म् ॥ गिरा च॑श्रु॒ष्टिस्सभ॑रा अ॒सन्नो ने॒दीय॑ इ॒त्स्तृ॒ण्यः प॒क्कमे॒यात् ॥ ७ ॥ शु॒-
न॒सु॒फाला॑ वि॒कृ॒षन्तु॑ भूमि॒ः शु॒नङ्की॒नाशो॑ अ॒भिर्य॑न्तु वा॒हैः ॥ शु॒नो सी॒रा ह॒-
विषा॑ तो॒शमा॒ना सु॒पिप्प॒ला ओष॑धीः क॒र्तम॒स्मे ॥ ८ ॥ घृ॒तेन॑ सी॒ता म॒धुना॑स
म॒ज्यतो॑व्वि॒श्वैर्दे॒वैरनु॑मता मरु॒द्धिः ॥ उ॒र्ज॒स्वती॑ प॒र्यसा॑ पि॒न्वमा॒नास्मान्त्सी॑ति
प॒र्यसा॒भ्याव॑वृ॒त्स्व ॥ ९ ॥ ला॒ङ्गल॒म्पवी॑रव॒त्सुशे॒र्व॒ सोम॑पि॒त्सरु॑ ॥ तदु॒द्र॒पति॑
गा॒मवि॒म्रफ॒ल्यश्च॒पीव॑री॒मप्र॒स्थाव॑द्र॒थवा॑ह॒णम् ॥ १० ॥ का॒र्मङ्का॒मदु॒धे धु॒क्ष्व मि॑-
त्राय॑ व॒रु॒णाय॑च ॥ इ॒न्द्रा॒याश्चि॒भ्याम्पू॒ष्णे प्र॒जाभ्य॑ ओष॑धी॒भ्यः ॥ ११ ॥ वि॑-
मु॒च्यध्व॑म॒घ्न्यादे॒वया॒ना अ॒गन्म॑तम॒स॒स्यार॑मस्य ॥ ज्योति॑रा॒पाम ॥ १२ ॥ स॒-
जूर॑ब्दो अ॒र्यवो॑भि॒स्सज॒रूषा॑ अ॒रुणी॑भिः ॥ स॒जोर्ष॑सा अ॒श्विना॑द॒सोभि॑स्सज॒रूस्सू॒-
र॒ष्ट॒त॒रोन॑ स॒जूर्वै॒श्वान॑र इ॒ळया॑ घृ॒तेन॑ स्वाहा ॥ १३ ॥ ५

शु० य० क० शा०

६०

द० २ अ० ३ अ० ६

या ओषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगम्पुरा ॥ मनैनुबभ्रणामहू शतन्यामो
नि ससत्त्वं ॥ १ ॥ शतैवो अम्बधामानि सहस्रमुतवो रुहः ॥ अर्धा शतकृत्वो
यूयमिमम्मे अगदङ्कृत ॥ २ ॥ ओषधीः प्रति शुष्णीत पुष्पवतीः प्रसूवरीः ॥
अश्वइव सजित्वरीर्वीरुधः पारयि षण्वः ॥ ३ ॥ ओषधीरिति मातरस्तद्वो देवीरु
पद्भुवे ॥ सनेयमश्वङ्गाव्वास आत्मानन्तवपूरुष ॥ ४ ॥ अश्वथेवो निषदन्मर्षणे
वो वसतिष्कृता ॥ गोभाजइकिलासथ यत्सनवथ पूरुषम् ॥ ५ ॥ यत्रौषधीस्सम
गमत राजानस्समिता इव ॥ विप्रस्स उच्यते भिषग्रक्षो हामीवचातनः ॥ ६ ॥
अश्ववती सौमावतीमूर्जयन्तीमुदोजसम् ॥ आवित्सिसर्वा ओषधीरस्मा अरिष्ट
तोतये ॥ ७ ॥ उच्छुष्मा ओषधीनाङ्गावो गोधादिवरते ॥ धनं सनिष्यन्तीना
मात्मानन्तव पूरुष ॥ ८ ॥ इष्कृतिर्नामवो माताथो यूयस्थ निष्कृतीः ॥ सीराः

पतत्रिणीं स्थनयदामयतिनिष्कृ॒थ ॥ ९ ॥ अति विश्वाः परिष्ठास्तेनइव ब्रजम
 क्रमुः ॥ ओषधीः प्राञ्च्यवुर्यक्तिञ्च तन्वो रपः ॥ १० ॥ यदिमा वाजयन्नहमोष
 धीर्हिस्त आदधे ॥ आत्मा यक्ष्मस्य नश्यतिपुरा जीवयुभौ यथा ॥ ११ ॥ यस्यौ
 षधीःप्रसर्पथाङ्गमङ्गम्परुषरुः ॥ ततो यक्ष्मंविवाद्ध्व उग्रो मध्यमशीरिव ॥ १२ ॥
 साक्ययक्ष्मप्रपत चाषेण किकिदीविना ॥ साक्यैवातस्य ध्राज्या साकन्नश्य निहा
 कया ॥ १३ ॥ अन्यावौ अन्यामवत्वन्यान्यस्या उपोवत ॥ तास्सवीस्संविदाना
 इदम्मे प्रावतावचः ॥ १४ ॥ याः फलिनीर्याअफला अपुषपायाश्च पुष्पिणीः ॥
 बृहस्पतिप्रसूतास्तानौ मुञ्चन्त्वूहसः ॥ १५ ॥ मुञ्चन्तु मा शपथ्यादथौ वरु
 ण्यादुत ॥ अथौ यमस्य पङ्क्तीशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् ॥ १६ ॥ अवयतीस्सम
 वदन्त दिव ओषधयस्परि ॥ यञ्जीवमश्नवामहे नस रिष्याति पूरुषः ॥ १७ ॥

शु० य० क० शा०

६१

द० २ अ० ३ अ० ६

या ओ॒षधी॒स्सोम॑राज्ञिर्वि॒ह्वि॒शत॑विचक्षणाः ॥ तासा॑मसि त्वमु॒त्तमा॑रङ्गा॒माय॑ श
०॒हृदे ॥ १८ ॥ याओ॒षधी॒स्सोम॑राज्ञीर्वि॒ष्टिताः॑ पृथि॒वीमनु॑ ॥ ब॒हस्पति॑प्रसूता अ॒स्यै
सन्द॑त्त वीर्यम् ॥ १९ ॥ याश्चेदमु॒पशृ॑ण्वन्ति याश्च॒द्रूप॑रागताः ॥ सर्वा॑स्सङ्गत्य
वीरु॒धोऽस्यै॑ सन्द॑त्तवीर्यम् ॥ २० ॥ नाशयि॒त्री ब॒लास॑स्याशै॒स उप॑चितामसि ॥
अथो॑ शतस्य यक्ष्मा॒णाम्पाका॑रोरसि नाश॑नी ॥ २१ ॥ मावो॑ रिष॒त्खनि॑ता यस्मै
चाह॒ङ्खना॑मिवः ॥ द्वि॒पञ्चतु॑ष्पद॒स्माक॑सर्वमस्त्वनातुरम् ॥ २२ ॥ ओष॑धयस्मै
व्वद॑न्ते सोमे॒न सह॑ राज्ञा ॥ यस्मै॑ कृ॒णोति॑ ब्राह्मणस्तू॒राज॑न्यारयामसि ॥ २३ ॥
त्वाङ्ग॑न्धर्वा अ॒खन॑स्त्वामिन्द्र॒स्त्वामिन्द्र॑हस्पतिः ॥ त्वामो॑षधे सोमो राजा, वि॒द्वा
न्यक्ष॑मादमुच्यत ॥ २४ ॥ त्वमु॒त्तमा॑स्योषधे तव॒वृक्षा॑ उप॒स्तयः॑ ॥ उप॑स्तिरस्तु
सोऽस्मा॑क्यो अस्माँ॒अभि॑दासति ॥ २५ ॥ ६

मामो हि॒सीज्जनि॒ता यः पृथि॒व्या योवा दि॒वस्सत्य॑धर्मा॒ न्यान॑द् ॥ यश्चा
प॒श्चन्द्वाःप्र॑थमो ज॒जान॑ कस्मै॒ देवाय॑ ह॒विषो॑ वि॒धेम ॥ १ ॥ अ॒भ्याव॑र्तस्व पृथि
वि यज्ञेन॑ पय॒सा सह ॥ वय॑न्ते॒ अग्नि॑रिषि॒तो अ॑रोहत् ॥ २ ॥ अग्ने॒ यत्तै शु॒
क्र॒य्यच्च॑न्द्र॒य्यत्पू॑त॒य्यच्च॑ यज्ञि॒येम् ॥ तद्दे॒वभ्यो॑ भ॒राम॑सि ॥ ३ ॥ इ॒षमूर्ज॑मह
मि॒त आ॒द॒मृत॑स्य योनि॒महिष॑स्य धा॒राम् ॥ आमा॑ गो॒षु वि॒शत्वा॑त॒नूषु॑ जहा
मि॒ सेदि॑मनि॒राम॑सीवाम् ॥ ४ ॥ अ॒ग्रेत॑व श्रवो॒वयो॑ म॒हि भ्राज॑न्ते अ॒र्चयो॑विभा
व॒सो ॥ बृ॒ह॒द्भानो॑ शर्व॒सा वा॒जमु॒क्थ्य॑न्द॒धासि॑ दा॒शुर्बे॑ कवे ॥ ५ ॥ पाव॑कव
र्चा॒शुक्र॑वर्चा॒ अनू॑नवर्चा॒ उदि॑य॒क्त्रवि॒भानु॑ना ॥ पु॒त्रोमा॑तरो वि॒चर॑न्नु॒पाव॑सि पृ
ण॒क्षिरो॑द॒सी उ॒भे ॥ ६ ॥ ऊ॒र्जीन॑पा॒जात॑वेद॒स्सुश॑स्तिभिर्म॒न्दस्व॒ धीति॑भिर्हि॒तः ॥
त्वे इ॒षस्स॑न्द॒धुर्भू॑रि॒ वर्ष॑सश्चि॒त्रोत॑यो वा॒मजी॑ताः ॥ ७ ॥ इ॒र॒ज्य॑न्न॒ग्ने प्र॑थयस्व

जन्तुभिरस्मे राये॑अमर्त्य ॥ सद॑र्शतस्य वपु॑षो वि॒राज॑सि पृ॒णाक्षि॑ सान॒सिङ्क॑
 तुम् ॥ ८ ॥ इ॒ष्कर्ता॑रिमध्वरस्य प्र॒चेत॑सङ्क्षय॒न्त॑ राध॒सो महः॑ ॥ राति॑व्वाम
 स्य सु॒भगा॑म्मह॒मीमिष॑न्दधासि सान॒सि॒रयि॑म् ॥ ९ ॥ ऋ॒तावा॑न॒स्महिष॑विविश्च
 दर्श॑तमग्नि॒ सु॒न्नाय॑दधिरे पु॒रोज॑नाः ॥ श्रु॒त्कर्ण॑सप्रथस्तमन्त्वा गिरा दै॒व्य॒स्मा
 नु॒षायु॑गा ॥ १० ॥ आप्य॑यस्व स॒मेतु॑ते वि॒श्वत॑स्सोम वृ॒ष्ण्यम् ॥ भवा॑ वा
 जस्य सङ्ग॑थे ॥ ११ ॥ स॒न्तेप॑या॒सि स॒मुय॑न्तु वा॒जास्त॑वृ॒ष्ण्यान्य॑भिमातिषा
 हः ॥ आप्य॑यमानो अमृ॒ताय॑ सोम दि॒विश्र॑वा॒स्युत्त॑मानि धि॒ष्व ॥ १२ ॥
 आप्य॑यस्व मदि॒न्तम॑ सोमवि॒श्वेभि॑र॒शुभिः॑ ॥ भवा॑न॒स्सप्र॑थस्तम॒स्सखा॑वृधे ॥
 १३ ॥ आ॒ते व॒त्सो मनो॑ यमत्परमा॒चित्स॑धस्थात् ॥ अ॒द्येत्वा॑ङ्कामया गिरा ॥
 १४ ॥ तुभ्य॑न्ता अ॒ङ्गिर॑स्तमवि॒श्वोस्तु॑क्षितयः पृथक् ॥ अ॒ग्नेकामा॑य येमिरे ॥

१५ ॥ आग्नेः प्रियषु धामसुकामा भूतस्य भव्यस्य ॥ सभ्राळकावरजाल ॥
१६ ॥ ७ ॥ हरिःॐ

दृशनोऽष्टादश ॥ १८ ॥ दिवस्परिद्वादश ॥ १९ ॥ समिधाग्निस्पञ्चदश ॥ १५ ॥
अपेतसप्तदश ॥ १७ ॥ असुन्वन्तन्त्रयोदश ॥ १३ ॥ याओषधीःपञ्चविंशतिः ॥
२५ ॥ मामाषोऽदश ॥ १६ ॥ सप्तानुवाकेषुषोऽदशोत्तरदशतम् ॥ ११६ ॥ इतिशुक्ल
यजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेऽष्टोदशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ मयि गृह्णाम्यग्ने अग्निःश्रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ॥
मामु देवतास्सचन्ताम् ॥ १ ॥ अपामृष्टमसि योनिरग्नेस्समुद्रमभितः पिन्वं
मानम् ॥ वर्धमानो महौऽआच पुष्करे दिवोमात्रया वरिष्णा प्रथस्व ॥ २ ॥
ब्रह्म ज्ञानम्प्रथमम्पुरस्ताद्विर्सीमतस्सुरुचो वेन आवः ॥ सबुद्ध्यो उपमा ओ

स्य वि॒ष्टास्स॒तश्च॒योनि॒मस॒तश्च॒विर्वः ॥ ३ ॥ हि॒रण्य॒गर्भ॒स्सम॑व॒र्तता॒ग्ने भू॒तस्य॑ जा
 तः प॒तिरे॒क आसी॑त् ॥ सदा॑ धा॒रपृ॒थिवी॒न्यामु॒तेमा॒ङ्गस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धे
 म ॥ ४ ॥ द्र॒प्सश्च॒स्कन्द॑ पृ॒थिवी॒मनु॒द्यामि॒मश्च॒ योनि॒मनु॒ यश्च॒ पूर्वंः ॥ समा
 न॑य्योनि॒मनु॒ सञ्चर॑न्त॒न्द्रप्स॑ञ्जु॒होम्यनु॑ स॒त हो॒त्राः ॥ ५ ॥ नमो॑ऽस्तु स॒र्पेभ्यो॑
 ये॒केच॑ पृ॒थिवी॒मनु॑ ॥ ये॒अन्त॑रि॒क्षेये॒ दिवि॑ तेभ्य॒स्सर्पे॑भ्यो नमः ॥ ६ ॥ या॒इषं
 वो या॒तु धा॒नाना॑य्ये॒वा वन॑स्पती॒रनु॑ ॥ ये॒वाव॑टे॒षु शे॒रते॑ तेभ्य॒स्सर्पे॑भ्यो नमः ॥
 ७ ॥ ये॒वामी॑ रो॒चने॒ दिवो॑ ये॒वा सूर्य॑स्य रा॒श्मिषु॑ ॥ ये॒षाम॑प्सु स॒दस्कृ॑तन्तेभ्य॒
 स्सर्पे॑भ्यो नमः ॥ ८ ॥ कृ॒णु॒ष्व पा॒जः प्र॒सिति॑न्नपृ॒थ्वी॒य्याहि॑ रा॒जेवाम॑र्माँ॒रुद्भे
 न ॥ तु॒ष्ठीमनु॑ प्र॒सिति॑न्द्रू॒णानो॑ऽस्ता॒सि वि॒ध्य र॒क्षस॑स्त॒पिष्ठेः ॥ ९ ॥ तव॑अ
 मास॑ आशु या॒पत॑न्त्यनु॒ स्पृश॑धृष॒ता शोशु॑चानः ॥ तपू॑ष्य॒ग्ने जु॒हो॑ प॒तङ्गान॑

स॒न्दि॒तो वि॒मृ॒ज वि॒ष्व॒गु॒ल्काः ॥ १० ॥ प्र॒ति॒स्प॒शो वि॒सृ॒ज॒तूर्णिं त॒मो भ॒वा पा॒
यु॒र्वि॒शो अ॒स्या अ॒द॒ब्धः ॥ यो॒नो दू॒रे अ॒घ॒शो॒सो॒यो अ॒न्य॒ग्ने मा॒कि॒ष्टे व्य॒थि॒रा
द॒ध॒र्षी॒त् ॥ ११ ॥ उ॒द॒ग्ने ति॒ष्ठ प्र॒त्या॒त॒नु॒ष्व॒न्य॒मि॒त्रो॒ऽओष॒ता॒त्ति॒ग्म॒हे॒ते ॥ यो॒नो
अ॒रा॒ति॒ः॒स॒मि॒धा॒न॒च॒क्रे नी॒चा त॒न्ध॒य॒त॒स॒न्न॒शु॒ष्कम् ॥ १२ ॥ ऊ॒र्ध्वो भ॒व प्र॒ति
वि॒ध्या॒ध्य॒र॒म॒दा॒वि॒ष्कृ॒णु॒ष्व दै॒व्या॒न्य॒ग्ने ॥ अ॒व॒स्थि॒रा त॒नु॒हि या॒तु॒जूना॑आ॒मि॒म॒जा
मि॒म्र॒मृ॒णी॒हि॒श॒त्रून् ॥ १३ ॥ अ॒ग्ने॒ष्ट॒वा॒ते॒ज॒सा सा॒द॒या॒मि ॥ अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ दि॒वः॒ककु॒
त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या॒अ॒यम् ॥ अ॒पा॒ः॒रे॒ता॒ऽसि॒जि॒न्व॒ति ॥ इ॒न्द्र॒स्य॒त्वौ॒ज॒सा सा॒द॒या
मि ॥ १४ ॥ भु॒वो य॒ज्ञ॒स्य र॒ज॒स॒श्च॒ने॒ता य॒त्ना॒नि॒यु॒द्भि॒स्स॒च॒से शि॒वा॒भिः ॥ दि॒
वि मूर्धा॒न॒न्दा॒धि॒षे स्व॒र्षा॒अ॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒ह॒म् ॥ १५ ॥ १
भु॒वा॒सि ध॒रु॒णा॒स्तृ॒ता वि॒श्व॒क॒र्म॒णा ॥ मा॒त्वा॒ स॒मु॒द्र उ॒द्री॒न्मा॒सु॒प॒णो॑ऽव्य॒थ

माना पृथिवीन्दह ॥ १ ॥ प्रजापतिष्टवा सादयत्वपाम्पृष्टे समुद्रस्येमन् ॥ व्य-
 चस्वतीम्प्रथस्वतीम्प्रथस्व पृथिव्यसि ॥ २ ॥ भूरसि भूमिरस्यदितिरसि वि-
 श्वधाया विश्वस्य भुवन्स्य धर्त्री ॥ पृथिवीर्यच्छ पृथिवीन्दह पृथिवीम्महि-
 ःसीः ॥ ३ ॥ विश्वस्मै प्राणार्यापानार्य व्यानार्योदानार्य प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥
 अग्निष्टवाभिर्पातु मह्या स्वस्त्याच्छर्दिषा शन्तमेनतया देवतयाङ्गिरस्वदधवासी-
 द ॥ ४ ॥ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ॥ एवानो दूर्वे प्रतनु-
 सहस्रेण शतेनच ॥ ५ ॥ याशतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ॥ तस्यास्ते
 देवीष्टके विधेमहविषावयम् ॥ ६ ॥ यास्ते अग्ने सूर्ये रुचो दिवमातन्वन्तिरश्मि-
 भिः ॥ ताभिर्नो अद्यसर्वाभी रुचे जनाय नस्क्रुधि ॥ ७ ॥ यावो देवास्सूर्ये-
 रुचोगोष्वश्वेषु यारुचः ॥ इन्द्राग्नी ताभिस्सर्वाभी रुचन्नोद्यत्तबृहस्पते ॥ ८ ॥

वि॒राड्ज्योति॑रधार॒यस्स्वरा॑ड्ज्योति॑रधार॒यत् ॥ प्र॒जाप॑ति॒ष्ट्वा सा॒दय॑तु पृ॒ष्ठे
 थि॒व्या ज्योति॑ष्मतीम् ॥ ९ ॥ वि॒श्वस्मै प्रा॒णाय॑ पा॒नाय॑ व्य॒नाय॑ वि॒श्वञ्ज्यो
 ति॒र्यच्छ ॥ अ॒ग्निष्टे॒धिप॑ति॒स्तथा॑ दे॒वत॑याङ्गि॒रस्वद॑ध्र॒वासी॑द ॥ १० ॥ म॒धुश्च
 मा॒धव॑श्च वा॒स॒न्ति॒का ऋ॒तू अ॒ग्नेरे॑न्तः॒श्लेषो॑ऽसि ॥ क॒ल्पे॒तान्धा॒वापृ॑थि॒वी क॒ल्पे
 न्ता॒माप॑ ओ॒र्षध॑यःक॒ल्पन्ता॑म॒ग्नयः॑पृ॒थङ्मम॑ज्यैष्ठ्याय॒ स॒व॒ताः ॥ ये॒अ॒ग्नय॑स्समे
 न॒सोऽन्तरा॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी इ॒मे ॥ वा॒स॒न्ति॒का ऋ॒तू अ॒भिक॑ल्प॒माना॒ इन्द्र॑मि॒वदे
 वा अ॒भि॒सँव्वि॑शन्तु॒ तथा॑ दे॒वत॑याङ्गि॒रस्वद॑ध्र॒वेसी॑दतम् ॥ ११ ॥ अ॒षा॒ह॒ला॒सि
 स॒ह॒माना॒ सह॑स्वा॒राती॑स्सह॒स्व पृ॒तना॑यतः ॥ स॒ह॒स्ववी॑र्या॒सि सा॒माजि॑न्व ॥ १२ ॥
 स॒ह॒स्वे॒मा अ॒भि॒मा॒ती॒स्सह॑स्व पृ॒तना॑यतः ॥ स॒ह॒स्व सर्वे॑म्पा॒प्मान॑ सह॒माना
 स्यो॒षधे ॥ १३ ॥ २

मधु॒ वा॒ता॒ ऋ॒ता॒य॒ते मधु॒क्ष॒र॒न्ति सि॒न्ध॒वः ॥ मा॒ध्वी॒र्नि॒स्स॒न्त्वो॒षधीः ॥ १ ॥
 मधु॒न॒क्त॒मु॒तोष॒सो मधु॒म॒त्पा॒र्थि॒व॒र॒जः ॥ मधु॒द्यौ॒र॒स्तु नः॒पि॒ता ॥ २ ॥ मधु॒
 मा॒न्नो व॒न॒स्प॒ति॒र्मधु॒माँ॒श्च॒स्तु सूर्यः ॥ मा॒ध्वी॒र्गा॒वो भ॒व॒न्तु॒नः ॥ ३ ॥ अ॒पा
 इ॒म्भ॒न्त्सी॒द॒मा॒त्वा सूर्यो॒ऽभि॒ता॒प्सी॒न्मा॒ग्नि॒वै॒श्चा॒नरः ॥ अ॒च्छि॒न्न॒प॒त्राः प्र॒जा॒अ॒नु
 वी॒ क्ष॒स्वानु॒त्वा दि॒व्या वृ॒ष्टि॒स्स॒च॒ताम् ॥ ४ ॥ त्री॒न्त्स॒मु॒द्रा॒न्त्स॒म॒सृ॒प॒त्स्व॒र्ग॒ना॒पा
 स्य॒ति॒र्वृष॒भ इ॒ष्ट॒का॒नाम् ॥ पुरी॒ष॒व॒व॒सा॒न॒स्सु॒कृ॒त॒स्य॒ लो॒के तत्र॑ ग॒च्छ॒ यत्पू॒र्वे॒पर॑
 ताः ॥ ५ ॥ म॒ही॒द्यौः पृथि॒वी॒च॒न इ॒मं॒य्य॒ज्ञ॒स्मि॒मि॒क्ष॒ताम् ॥ पि॒पृ॒ता॒न्नो भरी॑
 म॒भिः ॥ ६ ॥ वि॒ष्णोः क॒र्मा॒णि प॒श्य॒त॒ यतो॑ व॒तानि॑ प॒स्प॒शे ॥ इ॒न्द्र॒स्य यु॒ज्य
 स्स॒खा ॥ ७ ॥ भ्र॒वा॒सि ध॒रु॒णो॒तो॒ज॒ज्ञे प्र॒थ॒म॒मे॒भ्यो योनि॑भ्यो अ॒धि॒जा॒त॒वै॒दाः ॥
 स॒गा॒य॒त्र्या वि॒ष्टु॒भा॒नु॒ष्टु॒भा॒च दे॒वे॒भ्यो ह॒व्यं॒व॒व॒ह॒तु प्र॒जा॒न॒न् ॥ ८ ॥ इ॒षे॒रा॒ये॒र॑

म॒स्व स॒ह॒से द्य॒म्न उ॒र्जे अ॒प॒त्याय ॥ स॒म्रा॒ळ॒सि स्व॒रा॒ळ॒सि सार॒स्वतौ त्वो॒त्सौ
 प्रा॒व॒ताम् ॥ ९ ॥ अ॒ग्ने यु॒क्ष्वाहि धे॒तवा॒श्वासो दे॒वसा॒धवः ॥ अ॒र॒व॒ह॒न्ति म॒
 न्य॒वे ॥ १० ॥ यु॒क्ष्वाहि दे॒वहू॒तमाँ॒र अ॒श्वाँ॒र अ॒ग्ने र॒थीरि॒व ॥ नि॒होता॑ पू॒र्व्य
 स्स॒दः ॥ ११ ॥ ३

स॒म्यक् स॒वन्ति स॒रितो न॒धेना॑ अ॒न्तर्ह॒दा ज॒नसा॑ पू॒यमा॑नाः ॥ दृ॒तस्य॑ धा
 रा॑ अ॒भि चा॒क॒शीमि॑ हि॒रण्यो वे॒तसो म॒ध्ये अ॒ग्नेः ॥ १ ॥ ऋ॒चेत्वा रु॒चेत्वा
 भा॒सेत्वा ज्योति॑षेत्वा ॥ अ॒मू॒दि॒द॒विवि॒श्वस्य॑ भु॒व॒नस्य॑ वा॒जिन॑म॒ग्ने वै श्वा॒न॒रस्य॑ च ॥
 २ ॥ अ॒ग्निज्योति॑षा ज्योति॑ष्मान॒क्मो व॒र्चसा॑ व॒र्चस्वान् ॥ स॒हस्र॑दा अ॒सि स
 ह॒स्राय॑त्वा ॥ ३ ॥ आ॒दि॒त्य॒ङ्ग॒र्भ॒म्प॒र्यसा॑ सम॒ङ्घ्रि॒सह॑स्रस्य॒ प्रति॑माँ॒विवि॒श्वरूप
 म् ॥ परि॑वृ॒ङ्घ्रि ह॒र॒सामा॑भि॒र्म॒स्था॒श॒श॒तायु॑ष॒ङ्क॒णुहि॑ ची॒यमा॑नः ॥ ४ ॥ वा॒त

स्य॒जृ॒ति॒व्व॒रु॒णस्य॒ ना॒भि॒म॒श्च॒अ॒ज्ञान॑स्ररि॒स्य म॒ध्ये ॥ शि॒शु॒न्नदी॒नाह॒रि॒मि॒द्रि॒बु
 ध्नम॒ग्ने मा॒हि॒ःसीः॒पर॒मे व्यो॒मन् ॥ ५ ॥ अ॒ज॒स्रमि॒न्दुम॒रुष॒स्रुर॒ण्युमा॒ग्निमी॒ळे पू
 र्व॒वि॒त्ति॒न्नमो॒भिः ॥ स॒प॒र्व॒भिर्ऋ॒तुशः॒क॒ल्प॒मानो॒ गा॒म्माहि॑स्रि॒रदि॒ति॒व्वि॒राज॑म् ॥
 ६ ॥ व॒रु॒न्नी॒न्त्व॒ष्टुर्व॒रु॒णस्य॒ ना॒भि॒म॒वि॒अ॒ज्ञाना॑र॒जसः॒पर॑स्मात् ॥ म॒हीसा॑ह॒स्त्री
 म॒सुर॑स्य मा॒याम॑ग्ने मा॒हि॒ःसीः॒पर॒मे व्यो॒मन् ॥ ७ ॥ यो अ॒ग्नि॒र॒ग्नेर॒ध्यजा॑यत
 शो॒कात्पृ॒थिव्या॒ उ॒तवा॑ दि॒वस्प॑रि ॥ येन॑प्र॒जा वि॒श्वक॑र्मा॒ज॒जान॒ तम॑ग्ने हे॒ळःप॑
 रि॒ते वृ॒णक्त॑ ॥ ८ ॥ चि॒त्त॒न्दे॒वाना॑मु॒द॒गाद॑नी॒कश्चु॑र्मि॒त्रस्य॒ वरु॑णस्या॒ग्नेः ॥

आ॒प्रा॒द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरि॑क्ष॒सूर्य॑ आ॒त्मा ज॑र्गतस्त॒स्थुर्ब॑श्च ॥ ९ ॥ ४

इ॒म॒म्माहि॑स्रि॒दी॒पाद॑म्प॒शुः स॒ह॒स्त्राक्ष॒ मे॒धाय॒ चीय॑मानः ॥ म॒यु॒स्प॒थु॒स्ममे॒
 ध॒म॒ग्ने जुष॑स्वतेन॒ चि॒न्वान॑स्तन्वो नि॒षीद॑ ॥ म॒यु॒न्ते शु॒ट॒च्छतु॒ यन्दि॑ष्मस्तन्ते

शु॒रु॒च्छ॒तु ॥ १ ॥ इ॒म॒म॒मा॒हि॒ः॒सी॒रे॒कं श॒फ॒म्प॒शु॒ङ्क॒नि॒क्र॒द॒व्वा॒जि॒न॒व्वा॒जि॒ने॒षु ॥
 गौ॒र॒मा॒र॒ण॒य॒म॒नु॒ते दि॒शा॒मि॒तेन॑ चि॒न्वा॒न॒स्त॒न्वो नि॒षी॒द ॥ गौ॒र॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु य
 न्द्वि॒ष्म॒स्त॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु ॥ २ ॥ इ॒म॒ः॒सा॒ह॒स्त्र॒ः श॒त॒धा॒र॒मु॒त्स॒व्य॒च्य॒मा॒न॒ः स॒रि
 र॒स्य म॒ध्ये ॥ घृ॒त॒न्दु॒हा॒ना॒म॒दि॒ति॒अ॒ना॒या॒शे मा॒हि॒ः॒सीः प॒र॒मे व्यो॒म॒न् ॥ ग॒व
 य॒मा र॒ण॒य॒म॒नु॒ते दि॒शा॒मि॒तेन॑ चि॒न्वा॒न॒स्त॒न्वो नि॒षी॒द ॥ ग॒व॒य॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु॒य
 न्द्वि॒ष्म॒स्त॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु ॥ ३ ॥ इ॒म॒मू॒र्ण॒यु॒व॒रु॒ण॒स्य ना॒भि॒न्त्वं॒च॒म्प॒शू॒ना॒न्दि॒प॒दा॒श्च
 तु॒ष्प॒दा॒म् ॥ त्व॒ष्टुः प्र॒जा॒ना॒म्प्र॒थ॒म॒अ॒नि॒त्र॒म॒ग्ने मा॒हि॒ः॒सीः प॒र॒मे व्यो॒म॒न् ॥ उ
 ष्म॒र॒ण॒य॒म॒नु॒ते दि॒शा॒मि॒तेन॑ चि॒न्वा॒न॒स्त॒न्वो नि॒षी॒द ॥ उ॒ष्ट॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु य
 न्द्वि॒ष्म॒स्त॒न्ते शु॒रु॒च्छ॒तु ॥ ४ ॥ अ॒जो ह्य॒ग्ने॒र॒ज॒नि॒ष्ट॒शो॒का॒त्सो अ॒प॒इ॒य॒ज्ज॒नि॒तार
 म॒ग्ने ॥ ते॒न॒दे॒वा॒दे॒व॒ता॒म॒ग्र॒मा॒य॒ः॒स्तेन॑ रो॒ह॒मा॒य॒न्नु॒प मे॒ध्या॒सः ॥ श॒र॒भ॒मा॒र॒ण॒य

मनु॒ते दि॒शामि॒तेन॑ चि॒न्वान॑स्तन्वो नि॒षीद॑ ॥ शर॒भन्ते॑ शु॒र्यच्छ॒तु य॒न्दि॒भस्त॑
 न्ते शु॒र्यच्छ॒नु ॥ ५ ॥ त्वय्य॒त्रि॒ष्ट दा॒शुषो॑ नृ॒ःपा॒हि शृ॒णु॒धी गि॒रः ॥ रक्षा॑तो
 कमु॒त॒त्सना॑ ॥ ६ ॥ ५

अ॒पान्त्वे॒र्मन्त्सा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वो॒घ्नन्त्सा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वा भ॒स्मन्त्सा॒द्यामि॑ ॥ अ॒पा
 न्त्वा ज्योति॑षि सा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वार्थे॑ सा॒द्यामि॑ ॥ अ॒र्ण॒वे॒त्वा स॒दने॑ सा॒द्यामि॑
 स॒मु॒द्रे॒त्वा स॒दने॑ सा॒द्यामि॑ स॒रिरे॒त्वा स॒दने॑ सा॒द्यामि॑ ॥ अ॒पान्त्वा क्षे॒य॒साद॑
 या॒म्य॒पा॒न्त्वा स॒धिषि॑ सा॒द्यामि॑ ॥ अ॒पान्त्वा स॒दने॑ सा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वा स॒ध॒स्थे
 सा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वा यो॒नौ सा॒द्यामि॑ ॥ अ॒पान्त्वापु॒री॒षेसा॒द्याम्य॑पा॒न्त्वापा॒थ॒सि॒सा
 द॒यामि॑ ॥ गा॒य॒त्रेण॑त्वाच्छ॒न्द॒सासा॒द्यामि॒लैष्टु॒भेन॑त्वाच्छ॒न्द॒सासा॒द्यामि॑ जा॒ग॒तेन॑
 त्वा च्छ॒न्द॒सा सा॒द्यामि॑ ॥ आ॒नु॒ष्टु॒भेन॑त्वा च्छ॒न्द॒सा सा॒द्यामि॑ पा॒ङ्क्ते॑न॒त्वा च्छ

न॒द॒स्ता सा॒द॒यामि ॥१॥ ६

अ॒य॒म्पु॒रो भु॒व॒स्तस्य॑ प्रा॒णो भौ॒वा॒य॒नो व॑स॒न्तः प्रा॑णा॒य॒नः॥ गा॒य॒त्री वा॑स॒न्ती
॥ १ ॥ गा॒य॒त्र्यै गा॒य॒त्र॒ङ्गा॒य॒त्रादु॒पा॒शू॒रु॒पा॒शू॒स्त्रि॒वृ॒त्ति॒वृ॒त्तौ र॒थ॒न्त॒रम् ॥ व॒सि॒ष्ठ॒ऋ॒
षिः प्र॒जा॒प॒ति॒य॒ही॒त॒या त्व॒या प्रा॒ण॒ङ्ग॒र्हामि॑ प्र॒जा॒भ्यः ॥ २ ॥ अ॒य॒न्दि॒क्षि॒णा वि॒श्व
क॒र्मा त॒स्य म॒नो वै॒श्व॒क॒र्म॒णम् ॥ ग्री॒ष्मो मा॑न॒स॒स्त्रि॒ष्टु॒ष्ट्रैष्मी ॥ ३ ॥ त्रि॒ष्टु॒भ॒स्स्वा
रू॒स्वा॒रा॒द॒न्त॒र्यामो॑न्त॒र्यामा॒त्प॒ञ्च॒द॒शः ष॒ञ्च॒द॒शा॒द्बृ॒हत् ॥ भ॒र॒द्वा॒ज॒ऋ॒षिः प्र॒जा॒प॒ति
य॒ही॒त॒या त्व॒या म॒नो॑र्गृ॒हामि॑ प्र॒जा॒भ्यः ॥ ४ ॥ अ॒य॒म्प॒श्चा॒द्वि॒श्व॒व्य॒चा॒स्त॒स्य॒चक्षु॑
वै॒श्व॒व्य॒च॒सम् ॥ वर्षा॑श्चा॒ ध्रु॒व्यो ज॒गती॑ वा॒र्षी ॥ ५ ॥ ज॒ग॒त्या॒ऋ॒क्स्मृ॒क्स्मृ॒क्स्मा
च्छु॒क्र॒शु॒क्रा॒त्स॒त॒द॒श॒स्स॒त॒द॒शो॒द्गृ॒ह॒प॒म् ॥ ज॒म॒द॒ग्नि॒ऋ॒षिः प्र॒जा॒प॒ति॒गृ॒ही॒त॒या त्व॒या
चक्षु॑र्गृ॒हामि॑ प्र॒जा॒भ्यः ॥ ६ ॥ इ॒द॒मु॒त्त॒रा॒त्स्व॒स्त॒स्य श्रो॒त्रो॒ऽसौ॒व॒म् ॥ श॒र॒च्छौ॒न्य॒नु॒

द्रु॒प॒छो॒रदी ॥ ७ ॥ अनु॒ष्टु॒भं ऐ॒ळमै॒ळान्मन्थी मन्थि॒नं एक॒वि॒ंश एक॒वि॒ंशाद्वै॒रा
 जम् ॥ वि॒श्वामि॒त्र॒ऋषिः प्र॒जाप॑तिगृहीतया त्वया श्रोत्र॒ङ्ग॒तृ॒ह्णामि प्र॒जाभ्यः ॥ ८ ॥
 इ॒यमु॒पा॒रं म॒तिस्त॒स्यै वाङ्मा॒त्या ॥ हे॒मन्तो वा॒च्यः प॒ङ्क्तिर्ह॑मन्ती ॥ ९ ॥ प॒ङ्क्त्यै
 नि॒धन॑वन्निधनवत आग्रयण आग्रयणात्रिणवत्रयस्त्रि॒ंशौ त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ंशाभ्या॑
 शा॒क्ररै॑वते ॥ वि॒श्वक॑र्म॒ऋषिः प्र॒जाप॑तिगृहीतया त्वया वाच॒ङ्ग॒तृ॒ह्णामि प्र॒जाभ्यः ॥
 लो॒क॒मृ॒ण॒ताअ॒स्येन्द्र॑विवश्वाः ॥ १० ॥ ७ ॥ हरिः ॐ

मयिगृ॒ह्णामि॑पञ्चदश ॥ १५ ॥ ध्रु॒वासि॒त्रयो॑दश ॥ १३ ॥ मधु॒वाता॑एकादश
 ॥ ११ ॥ स॒म्यक् स॒वन्ति॑नव ॥ ९ ॥ इ॒म॒म॒षट् ॥ ६ ॥ अ॒पान्ते॑क ॥ १ ॥
 अ॒य॒म्पु॒रो॒दश ॥ १० ॥ स॒सानु॑वोकेषुपञ्चषष्टिः ॥ ६५ ॥ इति शु॒क्लय॒जुर्वेद॑काण्व
 संहितापाठे चतुर्दशोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिःॐ ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनैर्ध्रुवासि ध्रुवयोनिमासीद साधुया ॥ उल्लय
 स्य केतुम्रथमञ्जुषाणाश्चिनाध्वर्युं सादयतामिह त्वां ॥ १ ॥ कुलायिनी घृत
 वती पुरन्धिस्स्योनेसीद सद्ने पृथिव्याः ॥ अभित्वां रुद्रा वसवो गणन्त्विमा
 ब्रह्मपीपिहि सौभगायाश्चिनाध्वर्युंसादयतामिह त्वां ॥ २ ॥ स्वैर्दक्षैर्दक्षयितेह
 सीद देवानां सुम्ने बृहते रणाय ॥ पितैर्वैधि सूनव आसुशेवां स्वावेशा तन्वा
 सँव्विशस्वाश्चिनाध्वर्युं सादयतामिह त्वां ॥ ३ ॥ पृथिव्याःपुरीषमस्यप्सोना
 मतान्त्वा विश्वे अभियणन्तु देवाः ॥ स्तोमंपृष्टा घृतवंतीह सीद प्रजावदस्मे
 द्रविणार्यजस्वाश्चिनाध्वर्युं सादयतामिहत्वां ॥ ४ ॥ अदित्यास्त्वा पृष्टेसादया
 म्यन्तरिक्षस्य धर्वाँव्विष्टम्भनीन्दिशामधिपतीम्भुवनानाम् ॥ उर्मिर्द्रप्सो अपा
 मसि विश्वकर्मतः ऋषिरिश्चिनाध्वर्युं सादयतामिहत्वां ॥ शुक्रश्च शुचिश्चैषमा

ऋतु॒ अग्ने॒रन्तः॒ श्लेष्मो॒ऽसि ॥ कल्पे॒तान्धा॒वापु॒थिवी॒ कल्प॑न्ता॒माप॒ ओष॑धयः क॒
ल्प॑न्ता॒मग्नयः॒ पृथ॒ङ्मम॒ ज्यैष्ठ्या॒य स॒व्रताः ॥ ये॒अ॒ग्नय॒स्सम॑नसोऽन्तरा॒द्यावा॑पु॒
थि॒वी इ॒मे ॥ त्रैष्मा॑ऋतू॒ अभि॑कल्प॒माना॒ इन्द्र॑मिव॒ दे॒वा अभि॑सँविव॒शन्तु॒ तया॑
दे॒वत॑याङ्गि॒रस्व॑द्ध्यु॒वे सी॑द॒तम् ॥ ५ ॥ १ ॥

स॒जृ॒ऋ॒तुभि॒स्सज॑रू॒र्विधा॒भि॒स्सज॑रू॒दैवै॒र्व्योना॑धैः ॥ अ॒ग्नये॑त्वा वै॒श्वान॑
रा॒याश्चि॒नाध्व॑र्यू॒ सा॒दय॑तामि॒हत्वा ॥ स॒जृ॒ऋ॒तुभि॒स्सज॑रू॒र्विधा॒भि॒स्सज॑रू॒र्वसु॑भि॒स्स
जृ॒दैवै॒र्व्योना॑धैः ॥ अ॒ग्नये॑त्वा वै॒श्वान॑रा॒याश्चि॒नाध्व॑र्यू॒ सा॒दय॑तामि॒हत्वा ॥ स॒जृ॒
ऋ॒तुभि॒स्सज॑रू॒र्विधा॒भि॒स्सज॑रू॒दैवै॒र्व्योना॑धैः ॥ अ॒ग्नये॑त्वा वै॒श्वान॑रा॒याश्चि॒
नाध्व॑र्यू॒ सा॒दय॑तामि॒हत्वा ॥ स॒जृ॒ऋ॒तुभि॒स्सज॑रू॒र्विधा॒भि॒स्सज॑रू॒रादि॒त्यैस्सज॑रू॒दैवै॒र्व्यो
ना॑धैः ॥ अ॒ग्नये॑त्वा वै॒श्वान॑रा॒याश्चि॒नाध्व॑र्यू॒ सा॒दय॑तामि॒हत्वा ॥ स॒जृ॒ऋ॒तुभि॒

स्सजूर्विधाभिस्सजूर्विश्वदेवस्सजूदेवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्चिना
ध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ १ ॥ प्राणस्मे पाह्यपानस्मे पाहि व्यानस्मे पाहि ॥
चक्षुर्म उव्याविभाहि श्रोत्रस्मे श्लोक्य ॥ २ ॥ अपः पिन्वोषधीर्जिन्व द्विपादं
वचतुष्पात्पाहि ॥ दिवो वृष्टिमेरेया ॥ ३ ॥ २ ॥

मूर्धो वर्यः प्रजापतिश्छन्दः क्षत्तवयो मर्यन्दश्छन्दः ॥ विष्टम्भो वयोऽधि प
तिश्छन्दो विश्वकर्मावर्यः परमेष्ठीश्छन्दः ॥ १ ॥ बस्तोवयो विवलश्छन्दो वृष्णि
वर्यो विशालश्छन्दः ॥ पुरुषो वर्यस्तन्द्रश्छन्दो व्याघ्रोवयो धृष्टश्छन्दः ॥ २ ॥
सिंहो वर्यश्छदिश्छन्दः पष्ठवाङ्वयो बृहतीश्छन्दः ॥ उक्षावर्यः ककुब्धश्छन्दः
षभो वर्यस्सतो बृहतीश्छन्दः ॥ ३ ॥ अनङ्वान्वर्यः पङ्क्तिश्छन्दो धेनुर्वयो
जगतीश्छन्दः ॥ न्यविर्वयस्त्रिष्टुप्छन्दो दित्यवाङ्वयो विराट्छन्दः ॥ ४ ॥ पञ्चा

विव॒र्यो गाय॒त्रीच्छ॒न्दस्त्रि॒वत्सो वर्य॑ उ॒ष्णिक् छ॒न्दः ॥ तु॒र्यवा॒ङ् वयो॑ऽनु॒ष्टुप्छ॒न्दो
लो॒कम्पृ॒णता॑ अ॒स्येन्द्र॑न्वि॒वश्वाः ॥ ५ ॥ ३ ॥

इन्द्रा॒ग्नी अव्य॑थ॒माना॒मिष्ट॒कान्द॒ह॒तयु॒वम् ॥ पृ॒ष्ठेन॑ द्यावा॒पृथि॒वी अ॒न्तरि॑
क्ष॒त्रवि॒बोध॑से ॥ १ ॥ वि॒श्वक॑र्मा॒त्वा सा॒दय॑त्व॒न्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वती॒म्प्रथ॑
स्व॒तीम् ॥ अ॒न्तरि॑क्ष्य॒च्छान्तरि॑क्ष॒न्द॒हान्तरि॑क्ष॒म्मा हि॒ंसीः ॥ वि॒श्वस्मै॑
प्रा॒णाय॑पा॒नार्य॑ व्य॒नार्यो॑दा॒नार्य॑ प्र॒तिष्ठा॒र्यै च॒रित्रा॑य ॥ वा॒युष्ट॒वाभि॑पा॒तु म॒ह्या
स्व॒स्त्या च्छ॒र्दिषा॑ श॒न्तेमे॒न तया॑ दे॒वत॑र्याङ्गि॒रस्व॒दध्र॒वासी॑द ॥ २ ॥ रा॒ज्यसि॑प्रा॒ची
दि॒ग्विरा॑ळ॒सि दक्षि॑णादि॒क्सम्रा॑ळ॒सि प्र॒तीची॑ दि॒क्स्वरा॑ळ॒स्युदी॑ची दि॒गाधि॑प॒त्य
सि बृ॒हती॑दिक् ॥ वि॒श्वक॑र्मा॒त्वा सा॒दय॑त्व॒न्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्म॒तीम् ॥ वि॒
श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नार्य॑ व्य॒नार्य॑ वि॒श्वञ्ज्योति॑र्यच्छ ॥ वा॒युष्टे॑ऽधि॒पति॑स्त॒र्योदे॒व

त॒याङ्गि॒रस्व॒दध्रु॒वासी॒द ॥ न॒भश्च॒ नभ॒स्य॒श्च वा॒र्षिका॒ ऋतू॒ अग्ने॒रन्तः॒ श्लेषो॒ऽसि ॥
 क॒ल्पे॒ता॒न्यावा॒पृथि॒वीक॒ल्पे॒न्ता॒माप॒ओर्ष॒धयः॒ क॒ल्पे॒न्ता॒म॒ग्नयः॒ पृथ॒ङ्म॒म॒ज्यैष्ठ्या॒य स
 व॒न्ताः ॥ ये॒अ॒ग्नय॒स्सम॒नसो॒ऽन्तरा॒ द्यावा॑पृथि॒वी इमे ॥ वा॒र्षिका॒ ऋतू॒ अ॒भिक
 ल॒प॒मा॒ना इ॒न्द्रमि॒वदे॒वा अ॒भि॒सँ॒त्वि॒शन्तु॒तया॒ दे॒व॒र्तया॒ङ्गि॒रस्व॒दध्रु॒वेसी॒द॒तम् ॥ इ
 ष॒श्चो॒र्जश्च॑ शार॒दा ऋतू॒अग्ने॒रन्तः॒ श्लेषो॒ऽसि ॥ क॒ल्पे॒ता॒न्यावा॑पृथि॒वी क॒ल्पे॒न्ता॒मा
 प॒ओर्ष॒धयः॒ क॒ल्पे॒न्ता॒म॒ग्नयः॒ पृथ॒ङ्म॒म॒ज्यैष्ठ्या॒य स॒व॒न्ताः ॥ ये॒अ॒ग्नय॒स्सम॒नसो॒ऽन्त
 रा॒द्यावा॑पृथि॒वी इमे ॥ शार॒दा ऋतू॒ अ॒भिक॒ल्प॒मा॒ना इ॒न्द्रमि॒व दे॒वा अ॒भि॒सँ॒त्वि
 शन्तु॒ तया॒ दे॒व॒र्तया॒ङ्गि॒रस्व॒दध्रु॒वे सी॒द॒तम् ॥ ३ ॥ ४

आयु॒र्मे॒पाहि॒प्राण॒मर्मे॒पाह्य॒पान॒मर्मे॒पाहि॒व्या॒न॒मर्मे॒पाहि॒ ॥ च॒क्षु॒र्मे॒पाहि॒ श्रो॒त्र॒मर्मे॒पाहि॒
 वा॒च॒मर्मे॒पि॒न्वम॒नो॒मे॒जि॒न्वा॒त्मान॒मर्मे॒पाहि॒ज्यो॒ति॒र्मे॒यच्छ ॥ १ ॥ मा॒च्छ॒न्दः॒ प्र॒मा॒च्छ

नन्दः प्रतिमाच्छन्दो अस्त्री वयश्छन्दः ॥ पङ्क्तिश्छन्दोऽष्णिक्छन्दः ॥ २ ॥ बु
 हतीच्छन्दोऽनुष्टुप्छन्दो विरादछन्दो गायत्रीच्छन्दः ॥ त्रिष्टुप्छन्दो जगती
 छन्दः ॥ ३ ॥ पृथिवीच्छन्दोऽन्तरिक्षच्छन्दो द्यौश्छन्दस्समाश्छन्दः ॥ नक्ष
 त्राणिच्छन्दो वाक्छन्दः ॥ ४ ॥ मनश्छन्दः कृपिश्छन्दो हिरण्यच्छन्दो गौश्छ
 न्दः ॥ अजाच्छन्दोऽश्वश्छन्दः ॥ ५ ॥ अग्निदेवता वातोदेवता सूर्योदेवता
 चन्द्रमादेवता ॥ वसवोदेवता रुद्रादेवता ॥ आदित्या देवता मरुतोदेवता
 विश्वेदेवादेवता बृहस्पतिर्देवता ॥ इन्द्रोदेवता वरुणोदेवता ॥ ६ ॥ ५

मूर्ध्नीसि राड्ध्रुवासि धरुणा धर्म्यसिधरणी ॥ आयुषेत्वा वर्चसेत्वा कृष्येत्वा
 क्षेमायत्वा ॥ १ ॥ यन्त्रीराड्यन्यसि यमनी ध्रुवासि धरिणी ॥ इषेत्वोर्जेत्वा
 रय्येत्वा पोषायत्वा ॥ लोकम्पृणता अस्येन्द्रविविश्वाः ॥ २ ॥ ६

आ॒शु॒स्त्रि॒वृ॒द्धान्तः॑ प॒ञ्च॒द॒शो॒व्यो॒मा स॒प्त॒द॒शो ध॒रु॒णं ए॒क॒वि॒ंशः॑ प्र॒तू॒र्ति॒र॒ष्टा॒द॒
 शः॑ ॥ त॒पो न॒व॒द॒शोऽभी॒व॒र्त॒स्स वि॒ंशो व॒र्चो द्वा॒वि॒ंश॒स्स॒म्भ॒रण॒स्त्रयो॒वि॒ंशो
 यो॒निश्च॒तुर्वि॒ंशः॑ ॥ १ ॥ ग॒र्भोः प॒ञ्च॒वि॒ंश ओ॒ज॒स्त्रि॒ण॒वः क्र॒तु॒रे॒क॒त्रि॒ंशः॑ प्र॒ति
 ष्ठा॒त्रय॒स्त्रि॒ंशो ब्र॒ह्म॒स्य वि॒ष्टप॑श्च॒तु॒स्त्रि॒ंशः॑ ॥ ना॒कः ष॒द॒त्रि॒ंशो वि॒व॒र्तोऽष्टा॒च॒त्वारि॒
 ंशो ध॒र्त्र॒ञ्च॒तु॒ष्टोमः॑ ॥ २ ॥ ७

अ॒ग्ने॒र्भगो॑ऽसि दी॒क्षाया॒ आ॒धि॒प॒त्य॒म्ब्र॒ह्म॑स्फु॒त॒न्नि॒वृ॒त्स्तो॒मः॑ ॥ इ॒न्द्र॒स्य भा॒
 गो॑ऽसि वि॒ष्णो॒राधि॒प॒त्य॒ङ्क्ष॒व॑स्फु॒त॒म्प॒ञ्च॒द॒श॒स्तो॒मः॑ ॥ १ ॥ नृ॒च॒क्ष॒सा॒म्भा॒गोऽ॒
 सि धा॒तु॒राधि॒प॒त्य॒अ॒नि॒त्र॑स्फु॒त॒स॒प्त॒द॒श॒स्तो॒मः॑ ॥ मि॒त्र॒स्य भा॒गो॑ऽसि व॒रु॒ण॒स्या
 धि॒प॒त्य॒न्दि॒वो वृ॒ष्टि॒र्वा॒त॒स्फु॒त ए॒क॒वि॒ंश॒स्तो॒मः॑ ॥ २ ॥ व॒सू॒ना॒म्भा॒गो॑ऽसि रु॒द्रा
 णा॒माधि॒प॒त्य॒अ॒र्तु॒ष्पा॒त्स्फु॒त॒श्च॒तुर्वि॒ंश॒स्तो॒मः॑ ॥ आ॒दि॒त्याना॑म्भा॒गो॑ऽसि म॒रु॒ता

मा॒धि॒प॒त्यङ्ग॒र्भो॒स्पृ॒ताः प॒ञ्च॒वि॒ंश॒स्तो॒मः ॥ ३ ॥ अ॒दि॒ते॒र्भा॒गो॒ऽसि॒ पू॒ष्ण आ॒धि॒
 प॒त्य॒मो॒र्ज॒स्पृ॒तान्नि॒ष्ण॒व॒स्तो॒मः ॥ दे॒वस्य॑ स॒वि॒तु॒र्भा॒गो॒ऽसि॒ बृ॒ह॒स्प॒ते॒रा॒धि॒प॒त्यङ्ग॒स
 मी॒ची॒र्दि॒श॒स्पृ॒ताश्च॒तु॒ष्टो॒म॒स्तो॒मः ॥ ४ ॥ य॒वा॒ना॒म्भा॒गो॒ऽस्य॑य॒वा॒ना॒मा॒धि॒प॒त्य॒म्भ्र
 जा॒स्पृ॒ताश्च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ंश॒स्तो॒मः ॥ ऋ॒भू॒णा॒म्भा॒गो॒ऽसि॒ वि॒श्वे॒षा॒न्दे॒वा॒ना॒मा॒धि॒प
 त्य॒म्भू॒त॒ंस्पृ॒त॒न्व॒य॒स्त्रि॒ंश॒स्तो॒मः ॥ स॒ह॒श्च॒ स॒ह॒स्य॑श्च॒ है॒र्म॒न्ति॒का ऋ॒तू॒अ॒ग्ने॒रन्तः
 श्रे॒षो॒ऽसि॒ ॥ क॒ल्पे॒ता॒न्धा॒वा॒पृ॒थि॒वी क॒ल्पे॒न्ता॒मा॒प ओ॒ष॒धयः॑ क॒ल्पे॒न्ता॒म॒ग्नयः॑ पृ॒
 थ॒ङ्म॒म॒ज्यै॒ष्ठ्या॒य स॒व॒त्राः ॥ ये अ॒ग्नय॑स्स॒म॒न॒सो॒ऽन्तरा॑ द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी इ॒मे ॥ है॒र्म
 न्ति॒का ऋ॒तू अ॒भि॒क॒ल्पे॒मा॒ना इ॒न्द्र॒मि॒व दे॒वा अ॒भि॒सँ॒विव॑श॒न्तु त॒यदि॒व॒त॒याङ्गि
 र॒स्वद॒ध्रु॒वे॒सी॒द॒तम् ॥ ५ ॥ ८

ए॒क॒या॒स्तु॒वत॒ प्र॒जा॒अ॒धी॒यन्त॒ प्र॒जा॒प॒ति॒रधि॒प॒ति॒रा॒सी॒त्ति॒स्रि॒भिर॑स्तु॒वत॒ ब्र॒ह्मा॒स्तु

ज्यत ब्रह्मणस्पतिरधिपतिरासीत् ॥ पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यस्तृज्यन्त भूताना
म्यतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवत सप्तऋथोऽस्तृज्यन्त धाताधिपतिरासीत् ॥ १ ॥
नवभिरस्तुवत पितरोऽस्तृज्यन्तादितिरधिपत्यासीदेकादशभिरस्तुवत ऋतवोऽस्तृ
ज्यन्तार्त्तवा अधिपतय आसन् ॥ त्रयोदशभिरस्तुवत मासा अस्तृज्यन्त सँव
त्सरोऽधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत क्षत्रमस्तृज्यतेन्द्रोऽधिपतिरासीत् ॥ २ ॥ स
प्तदशभिरस्तुवत ग्राम्याः पशवोऽस्तृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरासीन्नवदशभिरस्तु
वत शूद्रार्या असृज्येतामहोरात्रे अधिपत्नी आस्ताम् ॥ एकविंशत्यास्तुवतैक
शफाः पशवोऽसृज्यन्त वरुणोऽधिपतिरासीत्त्रयोविंशत्यास्तुवत क्षुद्राः पशवोऽसृ
ज्यन्त पूषाधिपतिरासीत् ॥ ३ ॥ पञ्चविंशत्यास्तुवतारण्याः पशवोऽसृज्यन्त
वायुरधिपतिरासीत्सप्तविंशत्यास्तुवत द्यावापृथिवी न्यैतान्वसवो रुद्रा आदित्या

अ॒नु॒व॒य॒य॒स्त ए॒वाधि॒प॒तय॒आसन् ॥ न॒ववि॒श॒त्यास्तु॒वत॒ वन॒स्पत॑योऽसृ॒ज्यन्त॒
 सो॒मोऽधि॒पति॑रासी॒देक॒वि॒श॒तास्तु॒वत॒ प्र॒जाअ॑सृ॒ज्यन्त॒ यवा॑श्चा॒र्य॒ वाश्चाधि॑प॒तय॒
 आसन् ॥ त्र्य॒स्त्रि॒श॒तास्तु॒वत॒ भू॒तान्य॑शा॒म्यन्प्र॒जाप॑तिः परमे॒ष्ठ्यधि॑पति॒रासी॒
 त् ॥ लो॒क॒स्मृ॒णता॒ अ॒स्येन्द्र॑वि॒श्वः ॥ ४ ॥ १ ॥ हरिःॐ
 भु॒व॒क्षि॒तिःप॒ञ्च ॥ ५ ॥ स॒जृ॒क्ष॒तुभि॑स्ति॒स्रः ॥ ३ ॥ मूर्धा॑व॒यःप॒ञ्च ॥ ५ ॥ इ॒
 न्द्रा॒ग्नीति॑स्रः ॥ ३ ॥ आ॒युर्मे॑षद् ॥ ६ ॥ मूर्धा॑सि॒द्धे ॥ २ ॥ आ॒शुश्च ॥ २ ॥ अ॒ग्ने॒
 र्भा॒गःप॒ञ्च ॥ ५ ॥ ए॒क॒याच॑त॒स्रः ॥ ४ ॥ न॒वा॒नुवा॑केषु॒पञ्च॑त्रि॒शत् ॥ ३५ ॥ इ॒
 ति॒शुक्ल॑यजुर्वे॒दका॒णव॑सँहि॒तापा॑ठे॒पञ्च॑द॒शोऽध्या॑यः ॥ हरिःॐ

हरिः ॐ ॥ अ॒ग्ने जा॒तान्प्र॑णु॒दान॑स्स॒पत्नान्प्र॑त्य॒जाता॑ज्जा॒तेवे॒दोनु॑द॒स्व ॥ अ॒
 धिनो॒ ब्रूहि॒ सु॒मना॒ अहे॒ळस्त॑व॒स्याम॑शर्म॒स्त्रिव॑रू॒थ उ॒न्नौ ॥ १ ॥ स॒हसा॒ जा॒

तान्प्र॒णु॒दान॒स्सप॒त्नान्प्र॒त्यजो॒तान्नु॒द॒जा॒ते॒वदः ॥ आ॒र्धिनो॒ ब्रू॒हि॒सु॒मन॒स्य॒मानो॒ वय॒
 ऽस्य॒म॒ प्र॒णु॒दान॒स्सप॒त्नान् ॥ षो॒डशी॒ स्तोम॒ ओजो॒ द्र॒वि॒णञ्च॒तु॒श्च॒त्वारि॒ःश॒स्तो
 मो॒वर्चो॒द्र॒वि॒णम् ॥ २ ॥ अ॒ग्नेः पु॒री॒षम॒स्य॒प्सो॒ना म॒तान्त्वा वि॒श्वे॒ अभि॒य॒णन्तु॒दे॒वाः ॥
 स्तोमं॒ पृ॒ष्ठा घृ॒तव॑ती ह॒सी॒द प्र॒जाव॑द॒स्मे द्र॒वि॒णार्थ॑ज॒स्व ॥ ३ ॥ ए॒व॒श्छ॒न्दो वरि॑
 व॒श्छ॒न्द॒श्श॒म्भू॒श्छ॒न्दः॒ परि॒भू॒श्छ॒न्दः ॥ आ॒च्छ॒च्छ॒न्दो म॒न॒श्छ॒न्दो व्य॒च॒श्छ॒न्दः
 ॥ ४ ॥ सि॒न्धु॒श्छ॒न्द॒स्समु॒द्र॒श्छ॒न्द॒स्सरि॒र॒ञ्छ॒न्दः ॥ क॒कुप् छ॒न्द॒स्त्रि॒ क॒कुप् छ॒न्दः
 का॒व्य॒ञ्छ॒न्दो अ॒ङ्कु॒प॒ञ्छ॒न्दः ॥ ५ ॥ अ॒क्षर॑प॒ङ्क्ति॒श्छ॒न्दः प॒द॒प॒ङ्क्ति॒श्छ॒न्दो वि॒ष्टा
 र॒प॒ङ्क्ति॒श्छ॒न्दः क्षु॒रो॒भ्रज॑श्छ॒न्दः ॥ आ॒च्छ॒च्छ॒न्दः प्र॒च्छ॒च्छ॒न्दः स॒य्य॒च्छ॒न्दो वि॒य॒च्छ
 न्दः ॥ ६ ॥ बृ॒ह॒च्छ॒न्दो रथ॑न्त॒र॒ञ्छ॒न्दो नि॒काय॑श्छ॒न्दो वि॒व॒ध॒श्छ॒न्दः ॥ गि॒र॒श्छ
 न्दो॒भ्रज॑श्छ॒न्द॒स्स॒स्तुप् छ॒न्दो॒नु॒ष्टुप् छ॒न्दः ॥ ७ ॥ ए॒व॒श्छ॒न्दो वरि॑व॒श्छ॒न्दो

वयश्छन्दो वयस्कृच्छन्दः ॥ विषर्धाश्छन्दो विशालच्छन्दश्छदिश्छन्दो दूरोहण
च्छन्दः ॥ तन्द्रच्छन्दो अङ्गाङ्गच्छन्दः ॥ ८ ॥ १

रश्मिना सत्याय सत्यञ्जिन्वप्रेतिना धर्मेणा धर्मञ्जिन्व ॥ अन्वित्यादिवा
दिर्वञ्जिन्व सन्धनान्तरिक्षेणान्तरिक्षञ्जिन्व ॥ १ ॥ प्रतिधिना पृथिव्या पृथि
वीञ्जिन्वविष्टम्भेन वृष्ट्या वृष्टिञ्जिन्व ॥ प्रवयाह्वहर्जिन्वानुयाराऽया रात्रीञ्जि
न्व ॥ २ ॥ उशिजा वसुभ्यो वसूञ्जिन्व प्रकेतेना दित्येभ्यआदित्याञ्जिन्व ॥
तन्तु नारायस्योर्षेण रायस्योर्षञ्जिन्वसू सर्पेण श्रुताय श्रुतञ्जिन्व ॥ ३ ॥
पेठेनौर्षधीभिरोर्षधीर्जिन्वोत्तमेन तनूभिस्तनूञ्जिन्व ॥ वयोधसाधीतेनाधीतञ्जि
न्वाभि जिना तेजसा तेजोञ्जिन्व ॥ ४ ॥ प्रतिपदसि प्रति पदेत्वानुपदस्यनुपदे
त्वा ॥ सम्पदसि सम्पदेत्वा तेजोऽसि तेजसेत्वा ॥ ५ ॥ त्रिवृदसि त्रिवृतेत्वा

प्रवृ॒द॒सि प्रवृ॒ते॒त्वा ॥ वि॒वृ॒द॒सि वि॒वृ॒ते॒त्वा सवृ॒द॒सि सवृ॒ते॒त्वा ॥ ६ ॥ आ॒क्र॒मोऽ॒
 स्या॒ क॒मा॒य॒त्वा सङ्क॒मोऽ॒सि सङ्क॒मा॒य॒त्वा ॥ उ॒त्क॒मोऽ॒स्यु॒त्क॒मा॒य॒ त्वो॒त्क्रा॒
 न्ति॒र॒स्यु॒त्क्रा॒न्त्यै॒त्वा ॥ अ॒धि॒पा॒ति॒नो॒र्जो॒र्जि॒ज्जि॒न्व॒वेष॒श्रीः॒क्ष॒वा॒य॒क्षत्र॒ज्जि॒न्व ॥ ७ ॥ २
 रा॒इ॒य॒सि प्रा॒ची दि॒ग्व॒स॒वस्ते॒ दे॒वा अ॒धि॒प॒तयः ॥ अ॒ग्नि॒हो॒ती॒नाम्प्र॒ति॒ध॒र्ता ॥ १ ॥
 त्रि॒वृ॒त्वा स्तो॒मः पृ॒थि॒व्याऽ॒श्र॒य॒त्वाज्यं॒ मु॒क्थ॒म॒व्य॒था॒यै स्त॒भ्नातु ॥ रथ॒न्त
 र॒ऽसा॒म प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या अ॒न्त॒रि॒क्षे ॥ २ ॥ ऋ॒ष॒य॒स्त्वा प्रथ॒म॒जा दे॒वेषु॒ दि॒वो मा॒त्रं
 या॒व॒रि॒म्णा प्र॒थन्तु ॥ वि॒ध॒र्ता चा॒य॒म॒धि॒प॒ति॒श्च॒ते त्वा॒स॒र्वे सँ॒वि॒व॒दा॒ना ना॒क॒स्य
 पृ॒ष्ठे स्व॒र्गे लो॒के य॒ज॒मान॒श्च सा॒द॒यन्तु ॥ ३ ॥ वि॒रा॒ळ॒सि द॒क्षि॒णा दि॒गृ॒द्रा॒स्ते
 दे॒वा अ॒धि॒प॒तयः ॥ इ॒न्द्रो॒हो॒ती॒नाम्प्र॒ति॒ध॒र्ता ॥ ४ ॥ प॒ञ्च॒द॒श॒स्त्वा स्तो॒मः पृ॒थि
 व्याऽ॒श्र॒य॒तु प्र॒उ॒ग॒मु॒क्थ॒म॒व्य॒था॒यै स्त॒भ्नातु ॥ बृ॒ह॒त्सा॒म प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या अ॒न्त॒रि

क्षे ॥ ५ ॥ ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रयावरिम्णा प्रथन्तु ॥ वि-
 धर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वासर्वे सँविवदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानश्च
 सादयन्तु ॥ ६ ॥ सम्राळसि प्रतीची दिगोदित्यास्तै देवा अधिपतयः ॥ वरु-
 णो हेतीनाम्प्रतिधर्ता ॥ ७ ॥ सप्तदशस्वास्तोमः पृथिव्याश्रयतु मरुत्वतीयसु-
 कथमव्यथायै स्तभन्तातु ॥ वैरूपू सामप्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥ ८ ॥ ऋषयस्त्वा
 प्रथमजादेवेषु दिवो मात्रयावरिम्णा प्रथन्तु ॥ विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा-
 सर्वे सँविवदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानश्च सादयन्तु ॥ ९ ॥ स्वराळ-
 स्युदीची दिङ्मरुतस्ते देवा अधिपतयः ॥ सोमो हेतीनाम्प्रतिधर्ता ॥ १० ॥ ए-
 कविशस्वास्तोमः पृथिव्याश्रयतु निष्कैवल्य मुक्थमव्यथायै स्तभन्तातु ॥ वैरा-
 जू सामप्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥ ११ ॥ ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्र-

याव॒रि॒म॒णा प्र॑थन्तु ॥ वि॒ध॒र्ता चा॒यम॒धि॒प॒तिश्च॒ ते॒त्वा सर्वे॑सँ॒व्वि॒दा॒ना ना॒क॒स्य
 पृ॒ष्ठे स्व॒गेलो॒के य॒ज॒मान॑श्च॒सा॒द॒यन्तु ॥ १२ ॥ अ॒धि॒ प॒न्य॒सि बृ॒हती॒ दि॒ग्वि॒श्वे
 ते दे॒वाअ॒धि॒प॒तयः ॥ बृ॒हस्प॒तिर्हि॒तीना॑म्प्रति॒धर्ता ॥ १३ ॥ बि॒णव॑त्रयस्त्रि॒श्रौ
 त्वास्तो॒मौ पृ॒थि॒व्याश्र॑य॒ताँव्वैश्व॑दे॒वाभि॒मारु॑ते उ॒क्थे॒अव्य॑था॒गै स्त॒भ्नीता॑म् ॥
 शा॒क्ररै॒वते॒ साम॑नी॒ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्याअ॒न्त॒रि॒क्षे ॥ १४ ॥ ऋ॒षय॑स्त्वा प्रथ॒मजा॒ दे॒वेषु॑
 दि॒वोमा॑त्र॒या व॒रि॒म॒णाप्र॑थन्तु ॥ वि॒ध॒र्ता चा॒यम॒धि॒प॒तिश्च॒ ते॒त्वासँ॑सँ॒व्वि॒दा॒ना
 ना॒क॒स्य पृ॒ष्ठे स्व॒र्गे लो॒के य॒ज॒मान॑श्च॒सा॒द॒यन्तु ॥ १५ ॥ ३

अ॒य॒म्पु॒रो ह॒रि॒केश॑स्सू॒र्य॒रश्मि॑स्तस्य॒ रथ॒ ग॒त्स॒श्च रथौ॒जाश्च॑से॒नानी॑ग्राम॒ण्यौ ॥
 पु॒ञ्ज॒क॒स्थ॒लाच॑ क्र॒तु॒स्थ॒लाचा॑प्सि॒रसौ॑ द॒ङ्क्ष॒णवः॑ प॒शवो॑हि॒तिः पौ॒रु॒षेयो॒ वधः॑ प्र॒हे
 तिः ॥ १ ॥ तेभ्यो॒नमो॑ अस्तु ते॒नो॒मृ॒लयन्तु॒ तेनो॑वन्तु ॥ तेय॒न्दि॒ष्मोय॑श्च

नो॒द्वेष्टि॒ तमे॒षाञ्ज॒म्भे॒दध्मः॑ ॥ २ ॥ अ॒यन्द॒क्षिणा॒ विश्व॑कर्मा॒ तस्य॑रथस्व॒ नश्च॒
 रथे॒ चित्र॑श्च॒सेनानी॒ग्राम॑ण्यौ ॥ मे॒नका॑च॒ सह॒जन्या॒ चाप्सर॑सौ या॒तुधा॑नो हे॒तरि॒
 क्षा॒सि प्र॒हेतिः॑ ॥ ३ ॥ तेभ्यो॒नमो॑ अ॒स्तु तेनो॑मृ॒ळयन्तु॒ तेनो॑वन्तु ॥ ते॒यन्दि॒ष्मो य॒
 श्नोद्वेष्टि॒ तमे॒षाञ्ज॒म्भे॒दध्मः॑ ॥ ४ ॥ अ॒यम्प॒श्चाद्वि॒श्वव्य॑ चा॒स्तस्य॑ रथ॒प्रोत॑श्चा॒स
 म॒रथ॑श्च॒सेनानी॒ग्राम॑ण्यौ ॥ प्र॒म्लोच॑न्ती॒चानु॒म्लोच॑न्ती॒चाप्सर॑सौ व्याघ्रा॒हेतिः॑ स
 र्पाः प्र॒हेतिः॑ ॥ ५ ॥ तेभ्यो॒नमो॑ अ॒स्तु तेनो॑मृ॒ळयन्तु॒ तेनो॑वन्तु ॥ ते॒यन्दि॒ष्मो य॒श्च
 नोद्वेष्टि॒ तमे॒षाञ्ज॒म्भे॒दध्मः॑ ॥ ६ ॥ अ॒यमु॒त्तरा॒ तस्य॑य॒द्रसु॒स्तस्य॑ता॒र्क्ष्यश्चा॒रिष्टे॒ने
 मि॒श्च से॒नानी॒ग्राम॑ण्यौ ॥ वि॒श्वार्ची॑च॒ घृता॑र्ची॒चाप्सर॑सा आपो॒हेति॑र्वातः॒ प्रहे॑
 तिः ॥ ७ ॥ तेभ्यो॒नमो॑ अ॒स्तु तेनो॑मृ॒ळयन्तु॒ तेनो॑वन्तु ॥ ते॒यन्दि॒ष्मो य॒श्च
 नोद्वेष्टि॒ तमे॒षाञ्ज॒म्भे॒दध्मः॑ ॥ ८ ॥ अ॒यमु॒पर्य॑र्वा॒ग्व सु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च

सेनानीग्रामण्यौ ॥ उर्वशीच पूर्वचित्तिश्चाप्सरसा अवस्फूर्जनहेति विद्यत्प्रहे-
तिः ॥ ९ ॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृलयन्तु तेनोऽवन्तु ॥ तेयन्दिष्मो यश्च
नोद्वेष्टि तमेपाञ्जम्भेदध्मः ॥ १० ॥ ४ ॥

अग्निमूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् ॥ अपा२ रेता२ सिजिन्वति ॥ १ ॥
अयमग्निस्सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ॥ मूर्धोकवी रंयीणाम् ॥ २ ॥ त्वामे-
मे पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत ॥ मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः ॥ ३ ॥ भुवोयज्ञ-
स्य रजसश्चनेता यत्रा नियुद्भिस्सचसे शिवाभिः ॥ दिविमूर्धानन्दधिषे स्वर्षा-
ञ्जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् ॥ ४ ॥ अबोध्यग्निस्समिधा जनानाम्प्रति धेनु-
मिवायतीमुषासम् ॥ यद्वाइव प्रवयामुजिह्वाः प्रभानवस्सिष्यते नाकमच्छे-
॥ ५ ॥ अबौचाम कवये मेध्याय वचो वन्दारुवृषभाय वृष्णे ॥ गविष्ठिरो न

म॒सा स्तो॒र्मम॒शौ दि॒र्वीव॒ स्व॒ममु॒रुव्य॒श्चम॒श्रेत् ॥ ६ ॥ अ॒यमि॒ह प्र॒थमो॒घोयि॒द्या
 तृ॒भिर्हो॒ता यजि॒ष्ठो अ॒ध्वरे॒ष्वीड्यः ॥ यम॒म्रवा॒नो भृ॒गवो॒ विरु॒द्रुव॒नेषु॒ चित्र॑विवि
 भ॒व्विशे॒विशे ॥ ७ ॥ ज॒नस्य॒ गोपा॒ अज॒निष्ट जा॒यंवि र॒गिस्सु॒दक्ष॑स्सुवितायन
 व्य॒से ॥ घृ॒तप्र॒तीको॒ बृ॒हता॒दि॒विस्पृ॒शाद्यम॒द्विभा॒ति भ॒रते॒भ्यःशु॒चिः ॥ ८ ॥ त्वा
 म॒ग्ने अ॒ङ्गिर॒सो गु॒हा हित॑मन्वविन्दज्जि॒श्रिया॒णँव॒नेवने ॥ स॒जाय॑से मथ्यमा॒न
 स्स॒हो मह॑त्त्वामा॒हुस्सह॑स्स॒पुल॒मङ्गिरः ॥ ९ ॥ स॒खाय॑स्सँव॒स्सम्य॒श्चमि॒षः॑ स्तो
 म॒ध्वाग्नये॑ ॥ वर्षि॒षाय॒ क्षि॒तीना॒मूर्जो॑ न॒ज्रे स॒ह॒स्वते ॥ १० ॥ सः॑समि॒द्युव॑से
 दृष॒न्नग्ने॒ विश्वान्य॑र्यआ ॥ इ॒ळस्प॑दे॒ समि॒ध्यसे॒ सनो॒ वसू॒न्याभ॑रा ॥ ११ ॥ त्वा
 म॒ग्ने ह॒विष्म॑न्तो दे॒वम॑म॒र्तास ई॒ळते ॥ म॒न्येत्वा जा॒तवै॒दसः॑ स॒हव्या॑व॒क्ष्यानु॑ष
 क् ॥ १२ ॥ त्वा॒श्चित्वा॒श्रव॑स्तमह॒वन्ते॒ वि॒धुज॑न्तवः ॥ शोचि॒ष्के॒शम्पु॑रुप्रियाग्ने

हव्याय वोढ्वे ॥ १३ ॥ एनावो अग्निन्नमसोर्जोनापातमाहुवे ॥ प्रियञ्चेति
 छमरतिः स्वध्वरैर्विश्वस्य दूतममृतम् ॥ १४ ॥ विश्वस्य दूतममृतं विश्वस्य दू-
 तममृतम् ॥ सयोजते अरुषा विश्वभोजसा सद्बुद्रवस्वाहुतः ॥ १५ ॥ सद्बु-
 द्रवस्वाहुतस्सद्बुद्रवस्वाहुतः ॥ सुब्रह्मा यज्ञस्सुशमी वसूनान्देवराधो जना-
 नाम् ॥ १६ ॥ अग्ने वाजस्य गोमते ईशानस्सहसोयहो ॥ अस्मेधेहि जातवे-
 दो महिश्रवः ॥ १७ ॥ सदैधानो वसुष्कविरिञ्चिरेन्यो गिरा ॥ रेवदस्मभ्य-
 म्पुर्वणीकदीदिहि ॥ १८ ॥ क्षपोराजन्तु त्मनाग्नेवस्तोरुतोषसः ॥ सतिग्म-
 जम्भ रक्षसोदह प्रति ॥ १९ ॥ भद्रोनो अगिराहुतो भद्रारातिस्सुभगभद्रोअ-
 ध्वरः ॥ भद्रा उतप्रशस्तयः ॥ २० ॥ भद्रा उतप्रशस्तयो भद्रम्मनः कृणुष्व
 द्ब्रतूथ ॥ येनासमत्सु सासहः ॥ २१ ॥ येना समत्सु सासहोवस्थिरा तनु

हि भूरिशर्धताम् ॥ वनेमाते अभिष्टिभिः ॥ २२ ॥ अग्निन्तम्मन्येयोवसुरस्तै
 र्य्यय्यन्ति धेनवं ॥ अस्तमर्वन्त आशवोऽस्तन्नित्यासो वाजिन इषंस्तोतृभ्य
 आभर ॥ २३ ॥ सोअग्निर्यो वसुर्गणे सँय्यमायन्ति धेनवं ॥ समर्वन्तो रघु
 दुवस्सँसुजातासँसूरयइषंस्तोतृभ्य आभर ॥ २४ ॥ उभेसुश्चन्द्र सर्पिषोद
 ध्वीश्रीणीष आसनि ॥ उतो न उत्पुण्या उक्थेषु शवसस्पत इषंस्तोतृभ्य आ
 भर ॥ २५ ॥ अग्नेतमद्या श्वन्नस्तोमैः क्रतुन्नभद्रः हृदिस्पृशम् ॥ ऋध्यामात
 ओहैः ॥ २६ ॥ अधाह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः ॥ रथीर्कृतस्य बृहतो
 बभूय ॥ २७ ॥ एभिर्नो अर्केर्भवानो अर्वाङ्स्वर्णज्योतिः ॥ अग्नेविश्वेभिस्सु
 मनाअनीकैः ॥ २८ ॥ अग्निः होतारम्मन्येदास्वन्तँवसुः सनुः सहसो जातवै
 दँसँविव्रन्न जातवैदसम् ॥ यऊर्ध्वयास्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा ॥ घृतस्य

वि॒भ्राष्टि॒ मनु॑वष्टि॒ शोचि॑षा जुह्वानस्य सर्पिर्षः ॥ २९ ॥ अग्ने॒ त्वन्नो॒ अन्त॑म उ॒
तत्रा॒ता शि॒वोभ॑वा वरू॒थ्यः ॥ वसु॑रग्निर्वसु॒श्रवा॒अच्छा॑नक्षि॒यम॑त्तम॒रयि॑न्दाः ॥
तन्त्वा॑ शोचिष्ठदी॒दिव॑स्सु॒न्नाय॑ नूनमी॒महे॒ सखि॑भ्यः ॥ ३० ॥ ५

येन ऋ॒षय॑ स्त॒र्पसा॒ सख॑मायन्निन्धा॒ना अग्नि॑स्त्वंराभ॒रन्तः॑ ॥ तस्मि॑न्नह॒न्निद॑धे
नाकै॑ अ॒ग्नि॒य्यमा॒हुर्म॑न॒वस्ती॑र्ण॒र्बहि॑षम् ॥ १ ॥ तम्प॒त्नीभि॑रनु॒ गच्छे॑म॒देवाः पु॒त्रै
भ्रा॒तृभि॑रु॒तवा॒ हिर॑ण्यैः ॥ नाक॑ङ्क॒णाना॑स्सु॒कृत॑स्य॒ लोके॑ तृती॒ये षृ॑ष्ठ॒ अधि॑रोच
ने दि॒वः ॥ २ ॥ आ॒वाचो॑ म॒ध्यम॑रु॒हद्र॑ण॒युरय॑मग्नि॒स्सत्प॑तिश्चे॒कितानः॑ ॥ षृ॑ष्ठे पृथि॒
व्या नि॒हितो॒ दवि॑द्यत॒दध॑स्प॒दङ्क॑णु॒ताय्ये॑ पृ॒तन्ध॑र्वः ॥ ३ ॥ अ॒यम॒ग्निर्वी॑र॒तमो॒ वयो॑
धा॒स्त॒हस्त्रि॑यो॒ द्योत॑तामप्र॒युच्छन् ॥ वि॒भ्राज॑मा॒ नस्सरि॑स्य॒ मय्य॑ उप॒प्रया॑
हि॒दि॒व्यानि॑ धाम ॥ ४ ॥ सम्प्र॑च्य॒ वध्व॑मु॒प॒ सम्प्र॑या॒ ताम्ने॑ पथो॒दे॒व या॒ना

नृ॒णु॒ध्वम् ॥ पु॒नः कृ॒णवा॒ना पि॒तरा शु॒र्वाना॒न्वाता॒सीत्स्व॒यि तन्तु॒मेत॒
म ॥ ५ ॥ उ॒द्ध॒य॒स्वाद्ये प्र॒ति जा॒ग्र॒ह्मि॒षा प्रू॒तेस॒सृ॒जेथा म॒यश्च ॥ अ॒स्मि
न्स॒ध॒स्ये अ॒ध्यु॒त्तर॒स्मिन्वि॒श्वे॒दे॒वा य॒ज॒मान॒श्चसी॒दत ॥ ६ ॥ येन॒ वह॑सि स॒हस्र॑
य्ये॒नाग्ने॒ सर्व॑वे॒दसम् ॥ ते॒नेम॑य्य॒ज्ञन्नो॑ न॒यस्सर्व॑दे॒वेषु॒ गन्त॑वे ॥ ७ ॥ अ॒यन्ते॒यो
नि॒ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ जा॒तोअ॒रोच॑थाः ॥ त॒ज्जान॑न्त॒न्म आ॒रोहा॒थानो॒वर्ध॑यार॒यिम् ॥ ८ ॥ ६

त॒पश्च त॒पस्य॑श्च शै॒शिरा ऋ॒तू अ॒ग्नेर॑न्तः श्रे॒षोऽसि ॥ क॒ल्पे॒तान्धा॒वा पृ॒थि॒वी
क॒ल्प॑न्ता॒माप ओ॒षध॑यः क॒ल्प॑न्ता॒मग्न॑यः पृ॒थ॒ङ्मम॒ ज्येष्ठ॑था॒य स॒व॒ताः ॥ ये अ॒ग्नय॒
स्स॒र्मन॑सोऽन्तरा द्या॒वापृ॒थि॒वी इ॒मे ॥ शै॒शिरा ऋ॒तू अ॒भिक॑ल्प॒माना इन्द्र॑मि॒वदे॒वा
अ॒भिसँ॑व्वि॒शन्तु॒तया॑ दे॒वत॑याङ्गि॒रस्व॒द् ध्रु॒वेसी॑द॒तम् ॥ पर॑मे॒ष्ठी त्वा सा॒द॒यतु॒ दि॒व
स्पृ॒ष्टे ज्योति॑ष्म॒तीम् ॥ वि॒श्वस्मै प्रा॒णायो॑पा॒नाय॒ व्या॒नाय॒ विश्व॑ज्योति॒र्यच्छ ॥ सू॒

र्थस्तेऽधिपतिस्तथा देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ १ ॥ लोकम्पृणच्छिद्रम्पृणार्थो
 सीद ध्रुवात्वम् ॥ इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन्योनो असीषदन् ॥ २ ॥ ता अस्य
 सूददोहसस्सोमः श्रूणन्ति पृथ्वयः ॥ जन्मन्देवानाँव्विशस्त्रिष्वारोचने दिवः ॥ ३ ॥
 इन्द्रँव्विश्वा अवीधृधन्त्समुद्रव्यं च सङ्गिरः ॥ रथीतमः रथीनँव्वानाँ सत्प
 तिम्पतिम् ॥ ४ ॥ प्रोथदश्चो नयवसेऽविष्यन्यदा महस्सँव्वरेणाह्वस्यत् ॥ आदं
 स्य वातो अनुवातिशोचिरधस्मते व्रजनङ्कृष्णमस्ति ॥ ५ ॥ आयोष्ट्वा सदर्ने
 सादयाम्यवतश्छायायाँ समुद्रस्य हृदये ॥ रश्मीवतीम्भास्वती माया द्याम्भा
 स्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्षम् ॥ परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्टे व्यचस्वतीम्प्र
 थस्वतीम् ॥ दिवँव्यच्छदिवन्दः हदिवममाहिःसीः ॥ विश्वस्मै प्राणायोपानाय
 व्यानार्यो दानार्य प्रतिष्ठार्यै चरितार्य ॥ सूर्यस्त्वाभिपतु मह्या स्वस्त्या च्छर्दिषा

शु० य० क० शा०

८०

द० २ अ० ७ अ० १

श॒न्तमे॒नत॒या दे॒वत॒याङ्गि॒रख॒द्ध्रुवे॒सि॒दित॒म॥६॥स॒हस्र॑स्य प्र॒मासि॑ स॒हस्र॑स्य प्रा॒ति॒
मा॒सि स॒हस्र॑स्योन्मा॒सि ॥ सा॒हस्रो॑ऽसि स॒हस्रा॑य॒त्वा ॥ ७ ॥ ७ हरिः ॐ

अ॒ग्नेजा॒तान॑ष्ट ॥ ८ ॥ र॒श्मिना॑सत्याय॒सत ॥ ७ ॥ रा॒ज्यसि॑प॒ञ्चद॑श ॥ १५ ॥
अ॒यम्पु॒रोद॑श ॥ १० ॥ अ॒ग्निर्मूर्धा॑त्रि॒ंशत् ॥ ३० ॥ येन॑ ऋ॒षयो॑ऽष्ट ॥ ८ ॥ तप॑श्च
स॒त ॥ ७ ॥ स॒तानु॑वा॒केषु॑प॒ञ्चाशी॑तिः ॥ ८५ ॥ यु॒ञ्जानो॑ऽग्नेजा॒तान्प॒ञ्चाशी॑तिः

हरिः ॐ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहितापाठे षोडशोऽध्यायः

हरिः ॐ ॥ न॒र्मस्ते॑ रु॒द्र म॒न्यव॑ उ॒तोत॑ इ॒षवे॑ न॒र्मः ॥ वा॒हुभ्या॑मु॒तते॑ न॒र्मः ॥१॥
या ते॑ रु॒द्रशि॒वा त॒नूर्बो॒रापा॑प॒काशि॑नी ॥ त॒या न॑स्त॒न्वाश॑न्त॒ मया॑ गि॒रिश॑न्ता
भि॒र्चाक॑शीहि ॥ २ ॥ या मि॒षुङ्गि॑रिश॒न्त ह॑स्ते॒ विभ॑र्ष्य॒स्तवे॑ ॥ शि॒वाङ्गि॑रि॒त्रताङ्क॑रु
माहि॒ःसीः पु॑रुष॒ङ्गर्ग॑त् ॥३॥ शि॒वेन॑ व॒र्चसा॑ त्वा गि॒रिशा॑च्छा व॒दाम॑सि ॥ य॒था

न॒स्सर्व॑मिज्जग॑दय॒क्ष्म॑ सु॒मना॒ अस॑त् ॥४॥ अ॒ध्यवो॑चदधि व॒क्ता प्र॑थ॒मो दै॒व्यो
 भिष॑क् ॥ अ॒ही॑श्च॒ सर्वा॑ञ्ज॒म्भ य॑न्त्सर्वी॒श्च या॑तु॒धान्यो॑ऽधरा॒चीःपरा॑सुव ॥ ५ ॥
 अ॒सौ य॑स्ताम्रो अ॒रुण॒ उत॒ ब॒भ्र॑स्सु॒मङ्ग॑लः ॥ ये॒नै॒न॑ रु॒द्रा अ॑भितो दि॒क्षु श्रि
 ता॒स्सह॑स॒शोऽवै॒षा॑ हे॒ळई॑महे ॥ ६ ॥ अ॒सौ यो॑ऽव॒सर्प॑ति नी॒ल॒ग्री॒वो वि॒लोहि
 तः ॥ उ॒तै॒न॒ङ्गोपा॑ अ॒ह॒श्र॒न्न॒ह॒श्र॒न्नु॒द॒हा॒र्गि॒स्सह॑ष्टो॒मृ॒ळया॑तिनः ॥ ७ ॥ न॒मोऽस्तु॑
 नी॒ल॒ग्री॒वाय॑ स॒हस्रा॑क्षाय॒ मी॒ह॒ळ॒बे ॥ अ॒थो ये॑ अ॒स्य स॒त्वा॒नो ह॑न्तेभ्योऽ॒कर
 न्न॑मः ॥ ८ ॥ प्र॒मु॒ञ्च॒ ध॒न्व न॑स्त्वमु॒भयो॒ रा॒न्यो॒ज्यो॒म ॥ या॑श्च॒ते ह॑स्त इ॒ष
 वः प॒रा॒ता भ॑गवोवप ॥ ९ ॥ वि॒ज्य॒न्धनुः॑ क॒पर्दि॑नो वि॒श॒ल्यो बा॑र्णवाँ॒ऽउत॑ ॥
 अ॒नै॒शन्न॑स्यया इ॒षव॑ आ॒भुर॑स्य निष॒ङ्गधिः॑ ॥ १० ॥ प॒रि ते॑ ध॒न्वनो॒ हे॒ति॒रस्मा
 न्धृ॒णक्तु॑ वि॒श्वतः॑ ॥ अ॒थो य॑इ॒षुधि॑स्त वा॒रे अ॑स्मन्निर्धे॒हित॑म् ॥ ११ ॥ या॒ते

ह॒ति॒मी॒ह्ल॒ष्ट॒म॒ ह॒स्ते॒ ब॒भू॒व॒ ते॒ ध॒नुः॑ ॥ त॒या॒स्मा॒न्वि॒श्र॒त॒ स्व॒र्म॒य॒क्ष॒म॒या॒ परि॑
 भुज ॥ १२ ॥ अ॒व॒त॒त्य॒ ध॒नु॒ष्ट॒व॒ सह॒स्रा॒क्ष॒ श॒ते॒षु॒धे ॥ नि॒शी॒र्य॑ श॒ल्या॒ना॒म्मु
 खा॒ शि॒वो॒न॒स्सु॒म॒नो॒ भ॒व ॥ १३ ॥ न॒र्म॒स्त॒ आ॒यु॒धा॒ या॒नो॒त॒ता॒य॒ धृ॒ष्ण॒वै ॥
 उ॒भा॒भ्या॒मु॒त॒ ते॒ न॒मो॒ बा॒हु॒भ्या॒न्त॒व॒ध॒न्व॒ने ॥ १४ ॥ मा॒नो॒ महान्त॑मु॒त॒ मा॒नो॒
 अ॒र्भ॒क॒म्मा॒न॒ उ॒क्ष॒न्त॒ मु॒त॒मा॒न॒ उ॒क्षि॒त॒म् ॥ मा॒नो॒व॒धीः॒ पि॒तर॒स्मो॒त॒ मा॒तर॒म्मा
 नः॒ प्रि॒या॒स्त॒न्वो॒ रु॒द्र॒री॒षिः॑ ॥ १५ ॥ मा॒न॒स्तो॒ के॒त॒न॒ये॒मा॒न॒ आ॒यु॒षि॒मा॒नो॒गो॒षु
 मा॒नो॒ अ॒श्वे॒षु॒री॒षिः॑ ॥ मा॒नो॒ वी॒रा॒न्ल॒ङ्ग॒ भा॒मि॒नो॒ व॒धी॒र्ह॒वि॒ष्म॒न्त॒स्स॒द॒ मि॒त्रा॒
 ह॒वाम॑हे ॥ १६ ॥ १ ॥

न॒मो॒ हि॒र॒ण्य॒बा॒ह॒वे॒ से॒ना॒न्ये॒ दि॒शा॒श्च॒प॒त॒ये॒ न॒मो॒न॒मो॒ वृ॒क्षे॒भ्यो॒ ह॒रि॒केशे॒भ्यः॒
 प॒शू॒ना॒म्प॒त॒ये॒ न॒मः॑ ॥ न॒मः॑ श॒ष्पि॒ञ्ज॒रा॒य॒ त्वि॒षी॒म॒ते॒ प॒थी॒ना॒म्प॒त॒ये॒ न॒मो॒न॒मो॒

हरि॒कि॒शा॒यो॒प॒वी॒ति॒ने॒ पु॒ष्टा॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ १ ॥ नमो॑ब॒भ्र॒श॒या॒व्या॒धि॒ने॒ऽद्वा॒
 ना॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नमो॒ भव॒स्य॒ हे॒त्य॒ज॒ग॒ता॒म्प॒त॒ये॒नमः ॥ नमो॑रु॒द्रा॒या॒त॒ता॒धि॒ने॒ क्षे॒त्रा॒णा॒
 म्प॒त॒ये॒ नमो॑नम॒स्सू॒ता॒या॒ह॒न्त्यै॒ व॒नो॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ २ ॥ नमो॑रो॒हि॒ता॒य॒ स्थ॒प॒
 त॒ये॒ वृ॒क्षा॒णा॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नमो॒ भुव॒न्त॒ये॒ वा॒रि॒व॒स्कृ॒ता॒यो॒ष॒धी॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ नमो॑
 म॒न्त्रि॒णे॒ वा॒णि॒जा॒य॒ क॒क्षा॒णा॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नम॒ उच्चै॒र्घो॒षा॒या॒क्र॒न्द॒य॒ते॒ प॒त्नी॒ना॒म्प॒त॒ये॒
 नमः ॥ ३ ॥ नमः॑ कृ॒त्स्ना॒य॒ता॒य॒ धा॒व॒ते॒ स॒त्त्वं॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नम॒स्सह॒मा॒ना॒य॒ नि॒
 व्या॒धि॒ने॒ आ॒व्या॒धि॒नी॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ नमः॑ क॒कु॒भा॒य॒ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॒ स्ते॒ना॒ना॒म्प॒त॒ये॒
 नमो॑नमो॒ नि॒चे॒र॒वे॒ परि॒च॒रा॒य॒र॒ण॒या॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ ४ ॥ नमो॑व॒ञ्च॒ते॒ परि॒व॒ञ्च॒
 ते॒ स्ता॒यू॒ना॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नमो॒ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॒ इ॒षु॒धि॒म॒ते॒ त॒स्करा॒णा॒म्प॒त॒ये॒ नमः ॥ नमो॑
 स्स॒वृ॒का॒यि॒भ्यो॒ जि॒घा॒सू॒स॒द्भ्यो॒ मु॒ष्ण॒ता॒म्प॒त॒ये॒ नमो॑नमो॒ऽसि॒ म॒द्भ्यो॒न॒क्त॒ञ्च॒र॒द्भ्यो॒

विकृ॒न्ताना॒म्प॒तये॒ नमः ॥ ५ ॥ २

नम॑ उ॒ष्णीषि॑णे॒ गिरि॒चराय॑ कु॒लुञ्चाना॒म्प॒तये॒ नमो॒नम॑इ॒षुम॒द्भ्यो॑ ध॒न्वायि॒भ्य
 श्च वो॒नमः ॥ नम॑आ॒तन्वा॒नेभ्यः॑ प्र॒तिद॒धने॒भ्यश्च॑ वो॒नमो॒नम॑ आ॒यच्छ॒द्भ्योऽ
 स्य॒द्भ्यश्च॑ वो॒नमः ॥ १ ॥ नमो॑वि॒सृज॒द्भ्यो वि॒ध्यद्भ्यश्च॑ वो॒नमो॒नम॑स्स्व॒पद्भ्यो
 जाग्र॑द्भ्यश्च वो॒नमः ॥ नमः॑ श॒याने॒भ्य आसी॑ने॒भ्यश्च॑ वो॒नमो॒ नम॑स्तिष्ठ॒द्भ्यो
 धाव॑द्भ्यश्च वो॒नमः ॥ २ ॥ नम॑स्स॒भाभ्य॑स्स॒भाप॑ति॒भ्यश्च॑ वो॒नमो॒ नमो॑ऽश्वे॒भ्योऽ
 श्व॑प॒तिभ्यश्च॑ वो॒नमः ॥ नम॑ आ॒व्याधि॒नीभ्यो॑ वि॒विध्य॑न्ती॒भ्यश्च॑ वो॒नमो॒नम॑ उ
 ग॒णाभ्य॑स्तु॒ हृती॒र्यश्च॑ वो॒नमः ॥ ३ ॥ नमो॑ग॒णेभ्यो॑ ग॒णप॑ति॒भ्यश्च॑ वो॒नमो
 नमो॑व्रा॒तेभ्यो॑ व्रा॒तप॑ति॒भ्यश्च॑ वो॒नमः ॥ नमो॑गृ॒त्सेभ्यो॑ गृ॒त्सप॑ति॒भ्यश्च॑ वो॒नमो
 नमो॑वि॒रूपे॒भ्यो वि॒श्वरूपे॒भ्यश्च॑ वो॒नमः ॥ ४ ॥ नम॑स्से॒नाभ्य॑स्से॒नानि॒भ्यश्च॑ वो॒नमो

नमो रथिभ्यो अरथेभ्यश्च वोनमः ॥ नमःक्षतृभ्यस्सङ्ग्रही तृभ्यश्च वोनमोनमो
महद्भ्यो अर्भकेभ्यश्च वोनमः ॥ ५ ॥ ३ ॥

नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वोनमो नमःकुललिभ्यः कर्मरेभ्यश्च वोनमः ॥
नमोनिषादेभ्यः पुञ्जिष्टेभ्यश्च वोनमो नमःश्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वोनमः ॥ १ ॥
नमःश्वभ्यःश्वपतिभ्यश्च वोनमो नमोभवार्यच रुद्रार्यच ॥ नमश्शवार्यच पशुपत
येच नमोनीलघ्रीवायच शितिकण्ठार्यच ॥ २ ॥ नमःकपर्दिनेच व्युत्सेकशाय
च नमस्सहस्राक्षार्यच शतर्धन्वनेच ॥ नमोगिरिशार्यच शिपिविष्टार्यच नमो
मीढ्रुष्टमाय चेषुमतेच ॥ ३ ॥ नमोह्रस्वार्यच वामनार्यच नमोबृहतेच वर्षी
यसेच ॥ नमोबृह्दार्यच सवृधेच नमोऽग्रथार्यच प्रथमार्यच ॥ ४ ॥ नमआ
शवेचाजिरार्यच नमश्शीघ्रथार्यच शीभ्यार्यच ॥ नमउर्म्यार्यचावस्वन्यार्यच न

मौ॒नादे॒याय॑च॒ द्वी॒प्याय॑च ॥ ५ ॥ ४

नमो॑ज्ये॒ष्ठाय॑च॒ कनि॑ष्ठाय॑च॒ नमः॑पूर्व॒जाय॑चा॒पर॒जाय॑च ॥ नमो॑मध्य॒माय॑चा॒प
गल्भाय॑च॒ नमो॑जघ॒न्याय॑च॒ बु॒ध्न्याय॑च ॥ १ ॥ नमस्सो॒भ्याय॑च॒ प्र॒ति॒स॒र्याय॑च॒ नमो॑
याम्याय॑च॒ क्षेम्याय॑च ॥ नमः॑ श्लो॒क्याय॑चा॒वसा॒न्याय॑च॒ नम॑उर्व॒र्याय॑च॒ ख॒ल्याय॑
च ॥ २ ॥ नमो॑व॒न्याय॑च॒ क॒क्ष्याय॑च॒ नमः॑ श्र॒वाय॑च॒ प्र॒ति॒श्र॒वाय॑च ॥ नम॑आशु॒षे
पाय॑चा॒शु॒र॒थाय॑च॒ नमः॑शू॒राय॑चा॒वभे॒दि॒ने॒च ॥ ३ ॥ नमो॑बि॒ल्मि॒ने॒च॒ क॒वचि॑ने॒च
नमो॑व॒र्मि॒णे॒च॒ व॒रू॒थि॒ने॒च ॥ नमः॑ श्रु॒ताय॑च॒ श्रु॒त॒से॒नाय॑च॒ नमो॑दु॒न्दु॒भ्याय॑चा॒ह॒न
न्याय॑च ॥ ४ ॥ नमो॑धृ॒ष्णवे॑च॒ प्र॒मृ॒शाय॑च॒ नमो॑निष॒ङ्गि॒णे॒च॒षु॒धि॒म॒ते॒च ॥ नम॑स्ती
क्ष्णो॑षवे॒चायु॒धि॒ने॒च॒ नम॑स्स्वायु॒धाय॑च॒ सु॒ध॒न्वे॒ने॒च ॥ ५ ॥ ५

नम॑स्स॒त्याय॑च॒प॒थ्याय॑च॒ नमः॑का॒ट्याय॑च॒ नी॒प्याय॑च ॥ नमः॑कु॒ल्याय॑च॒ सर॑

स्यायच नमोनादेयार्थच वैशन्तार्थच ॥ १ ॥ नमःकृप्यायचावध्यायच नमई
 ध्यायचातप्यायच ॥ नमोमेध्यायच विद्यत्यायच नमोवर्ष्यायचावर्ष्यायच ॥ २ ॥
 नमोवात्यायच रेष्म्यायच नमोवास्तव्यायच वास्तुपायच ॥ नमस्सोमायच रुद्रा
 यच नमस्ताम्रायचारुणायच ॥ ३ ॥ नमःशङ्खवेच पशुपतयेच नमउग्रायच भी
 मायच ॥ नमोऽप्रेवधायच दूरेवधायच नमोहन्त्रेच हनीयसेच ॥ ४ ॥ नमो
 वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्तारय ॥ नमःशम्भवेच मयोभवेच नमःशङ्करायच
 मयस्करायच नमःशिवायच शिवतरायच ॥ ५ ॥ ६ ॥

नमःपार्यायचावार्यायच नमःप्रतरणायचोत्तरणायच ॥ नमस्तीर्थ्यायच कू
 ल्यायच नमःशष्प्यायच फेन्यायच ॥ १ ॥ नमस्सिकत्यायच प्रवाह्यायच न
 मःकिंशिलायच क्षयणायच ॥ नमःकपर्दिनेच पुलस्तिनेच नमइरण्यायच

प्र॒प॒थ्या॒यच ॥ २ ॥ नमो॒वृ॒ज्या॒यच गो॒ष्ठ्या॒यच नमस्त॒ल्या॒यच गे॒ह्या॒यच ॥ न
 मो॒हृ॒द्या॒यच नि॒वेष्या॒यच नमः॒का॒व्या॒यच ग॒ह्वरे॒ष्ट्या॒यच ॥ ३ ॥ नमः॒शु॒ष्या॒य
 च॒ह॒रि॒त्या॒यच नमः॒पा॒स॒व्या॒यच रज॒स्या॒यच ॥ नमो॒लो॒प्या॒यचो॒ल॒प्या॒यच नम
 ऊ॒र्व्या॒यच सू॒र्व्या॒यच ॥ ४ ॥ नमः॒प॒र्णा॒यच प॒र्णश॒दा॒यच नमो॒द॒ह॒र॒मा॒णाय॒चा
 भि॒घ्न॒ते॒च ॥ नमो॒अ॒खि॒द॒ते॒च प्र॒खि॒द॒ते॒च नमो॒इ॒षु॒कृ॒द्भ्यो॑ ध॒नु॒ष्कृ॒द्भ्यश्च॑ वो॒नमः॑ ॥
 नमो॒वःकि॒रि॒के॒भ्यो॑ दे॒वाना॑ ॥ हृ॒द॒ये॒भ्यो॑ नमो॒वि॒चि॒न्व॒त्के॒भ्यो॑ नमो॒वि॒क्षि॒ण॒त्के॒भ्यो॑
 नमो॒आ॒नि॒र्ह॒ते॒भ्यः॑ ॥ ५ ॥ ७

द्रो॒पे अ॒न्ध स॒स्प॒ते द॒रि॒द्र नी॒लो॒हि॒त ॥ आ॒सा॒म॒प्र॒जा॒न॒मि॒षा॒म॒प॒शूना॒म॒मा॒भे
 मो॒रो॒इ॒सो च॒नःकि॒ञ्च॒ना॒म॒म॒त् ॥ १ ॥ इ॒मा रु॒द्रा॒य तव॒से क॒प॒र्दि॒ने क्षय॒द्वी॒राय॒ प्र
 भ॒रा॒म॒हे म॒तीः ॥ यथा॒श॒म॒स॒द्द्वि॒प॒दे च॒तु॒ष्प॒दे वि॒श्व॒म्पु॒ष्ट॒इ॒ग्रामे॑ अ॒स्मि॒न् नानु॑

रम् ॥ २ ॥ याते रुद्रशिवा तनू॒श्शिवा विश्वा॒हा भेष॒जी ॥ शिव ऋ॒तस्य॑भेष
 जी त॒र्या॒नो मृ॒ळ॒जीव॑से ॥ ३ ॥ परि॒णो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात्प॒रित्वे॒षस्य॑ दु॒र्मति
 मे॒हीगा॑त् ॥ अ॒व॒स्थि॒रा म॒घव॑न्द्र॒चस्त॒नुष्व मी॒द्व॒व॒स्तोका॒य त॒नया॑यमृ॒ळ ॥ ४ ॥
 मी॒द्व॒ल्लु॒ष्टम॒ शिवो॑ न॒स्सु॒मना॑ भव ॥ प॒रमे॑ वृ॒क्ष आ॒यु॒धन्नि॒धाय॑ कृ॒त्ति
 व्व॒सान् आ॒र्च॒र॒पिना॑क॒म्बि॒भ्र॒द्गहि॑ ॥ ५ ॥ वि॒कि॒रि॒द्रवि॒लो॒हित॒ नम॑स्ते अस्तु
 भ॒गवः॑ ॥ या॒स्ते स॒हस्र॑हे॒तयो॒ न्यम॑स्म॒न्निव॑ प॒न्तु॒ताः ॥ ६ ॥ स॒हस्रा॑णि॒स
 ह॒स्र॒शो बा॒ह्वोस्त॑व हे॒तयः॑ ॥ ता॒सामी॑शा॒नो भ॒गवः॑प॒राची॑ना मु॒खाकृ॑धि ॥ ७ ॥
 अ॒स॒ङ्ख्या॒ता स॒हस्रा॑णि ये॒रु॒द्रा अधि॑भू॒म्याम् ॥ ते॒षां स॒हस्र॑यो॒जने॒ऽव॒धन्वा॑नि
 त॒न्मसि॑ ॥ ८ ॥ अ॒स्मिन्म॑ह॒त्य॒र्णवे॒ऽन्तरि॑क्षे भ॒वा अधि॑ ॥ ते॒षां स॒हस्र॑यो॒ज
 ने॒ऽव॒धन्वा॑नि त॒न्मसि॑ ॥ ९ ॥ नी॒ल॒ग्री॒वाः शि॒ति क॑ण्ठा दि॒व॒रु॒द्रा उप॑श्रिताः ॥

तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑नि तन्मसि ॥ १० ॥ नील॒ग्रीवा॑श्शि॒तिका॒ण्ठाश्शर्वा॑
 अध॒क्षमा॒ चराः ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑नि तन्मसि ॥ ११ ॥ येवृ॒क्षेषु॑
 श॒ष्पिञ्ज॒रा नील॒ग्रीवा॒ विलो॒हिताः ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽव धन्वा॑नि तन्मसि
 ॥ १२ ॥ येभू॒ताना॑मधि॒पत॒यो विशि॒खासः॑ कपर्दिनः ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽव
 धन्वा॑नि तन्मसि ॥ १३ ॥ ये प॒थाम्प॒थिरा॒क्षिण॑ ऐ॒ळ बृ॒दा आयु॑र्युधः ॥ तेषां॑
 सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑नि तन्मसि ॥ १४ ॥ येती॒र्थानि॑ प्र॒चर॑न्ति स॒त्काह॑स्ता
 निष॒ङ्गिणः॑ ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑नि तन्मसि ॥ १५ ॥ येऽज्ञे॑षु वि॒वि
 ध्य॑न्ति पात्रेषु पिब॑तो जना॑न् ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑नि तन्मसि ॥ १६ ॥
 य॒ष्टाव॑न्तश्च भू॒यांसश्च॑ दि॒शोरु॒द्रावि॑ तस्थिरे ॥ तेषां॑ सहस्र॒योजने॒ऽवधन्वा॑
 नितन्मसि ॥ १७ ॥ नमो॑ऽस्तु रु॒द्रभ्यो॑ येदि॒वि येषां॑ व॒र्षमि॒षवः॑ ॥ तेभ्यो॑ द॒श

प्रा॒ची॒र्द॒शं द॒क्षि॒णा द॒शं प्र॒ती॒ची॒र्द॒शो॒दी॒ची॒र्द॒शो॒र्ध्वाः ॥ ते॒भ्यो नमो॑ अ॒स्तु ते॒नो
 मृ॒ळ्यन्तु ते॒नो॑ऽव॒न्तु ॥ ते॒यन्दि॒ष्मो यश्च॒नो द्वेष्टि॒तमै॒षाञ्ज॒म्भे॒द॒ध्मः ॥ नमो॑ऽस्तु॒रु
 द्रे॒भ्यो येऽन्त॒रिक्षे॒ येषाँ॒व्वा॒त इ॒र्षवः ॥ ते॒भ्यो॒द॒श प्रा॒ची॒र्द॒श द॒क्षि॒णा द॒शं प्र॒ती
 ची॒र्द॒शो॒दी॒ची॒र्द॒शो॒र्ध्वाः ॥ ते॒भ्यो नमो॑ अ॒स्तु ते॒नो॑मृ॒ळ्यन्तु ते॒नो॑ऽव॒न्तु ॥ ते॒य
 न्दि॒ष्मो यश्च॒नो द्वेष्टि॒तमै॒षाञ्ज॒म्भे॒द॒ध्मः ॥ नमो॑ऽस्तु॒ रु॒द्रे॒भ्यो ये पृथि॒व्याँ॒य्येषा
 म॒न्नमि॒र्षवः ॥ ते॒भ्यो द॒शप्रा॒ची॒र्द॒श द॒क्षि॒णा द॒शं प्र॒ती॒ची॒र्द॒शो॒दी॒ची॒र्द॒शो॒र्ध्वाः ॥
 ते॒भ्यो नमो॑ अ॒स्तु ते॒नो॑मृ॒ळ्यन्तु ते॒नो॑ऽव॒न्तु ॥ ते॒यन्दि॒ष्मो यश्च॒नो द्वेष्टि॒ तमे॒
 षाञ्ज॒म्भे द॒ध्मः ॥ १८ ॥ ८ ॥ हरिःॐ

नम॒स्तेषो॒ळश ॥ १६ ॥ नमो॑हि॒रण्य॒बा॒हवे ॥ ५ ॥ नम॒उ॒ष्णी॒षिणे ॥ ५ ॥
 नम॒स्तक्ष॒भ्यः ॥ ५ ॥ नमो॑ज्ये॒ष्ठाय ॥ ५ ॥ नम॒स्त्र॒त्याय ॥ ५ ॥ नमः॑पा॒र्याये॒ति

शु० य० क० शा०

८६

द० २ अ० ८ अ० १

पञ्चपञ्च ॥ ५ ॥ द्रापेअन्धसइत्यष्टादश ॥ १८ ॥ अष्टानुवाकेषुचतुःषष्टिः ॥ ६४ ॥
वृक्षो भूतः पथस्तीर्थं ह्यन्नञ्चैतावतोऽपिच ॥ नमोऽस्तु रुद्रपूर्ववा उक्त्वा वाच्याः
क्रमादिवि ॥ १ ॥ अन्तरिक्षे पृथिव्यां चाध्याये सप्तदशेतथा ॥ एवं यः पठते रुद्र
गणो भूत्वा वसेच्चिरम् ॥ २ ॥ इति शुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठे सप्तदशोऽध्यायः

हरिःॐ अश्मन्नूर्जम्पर्वते शिश्रियाणामद्भ्य ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्यो अधि
सम्भृतम्पर्यः ॥ तान्न इषमूर्जन्यत्त मरुतस्सूराणा अश्मन्स्ते धुन्मयित ऊ
र्ग्यन्दिष्मस्तन्ते शृणुच्छतु ॥ १ ॥ इमामे अग्नइष्टका धेनवस्सन्त्वेकाच दशच
दशच शतञ्च शतञ्च ॥ सहस्रञ्च सहस्रञ्चायुतञ्चायुतञ्च नियुतञ्च नियुत
ञ्च ॥ २ ॥ अर्बुदञ्च न्यर्बुदञ्च समुद्रश्च मध्यञ्चान्तश्च परार्धञ्च ॥ एता
मे अग्नइष्टका धेनवस्सन्त्वमुलामुष्मिँल्लोके ॥ ३ ॥ ऋतवस्थ ऋतावृध ऋतु

द्वा॒स॒थ॒ ऋ॒तावृ॒धः ॥ घृ॒त॒श्च्यु॒तो मधु॒श्च्यु॒तो वि॒राजो॒नाम॑ का॒मदु॒घा अ॒क्षी॒य
 मा॒णाः ॥ ४ ॥ स॒मु॒द्र॒स्य त्वा॒व॒क॒यो॒ग्ने परि॒व्य॒याम॑सि ॥ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि
 वो॒भ॒व ॥ ५ ॥ हि॒म॒स्य॒त्वा ज॒रायु॑णा॒ग्ने परि॒व्य॒याम॑सि ॥ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि
 वो॒भ॒व ॥ ६ ॥ उप॒ ज॒म॒न्नु॒प वे॒त॒से॒व॒त॒र॒नदी॑ष्व॒वा ॥ अ॒ग्ने॒पि॒त्त॒म॒पा॒म॑सि म॒ण्डू॒कि॒ता
 भि॒रा॒ग॒हि से॒म॒न्नो य॒ज्ञ॒म्पा॒व॒क॒व॒र्ण॑ शि॒व॒ङ्कु॒धि ॥ ७ ॥ अ॒पा॒मि॒द॒न्य॒य॒न॑ स॒मु॒द्र
 स्य॒ नि॒वे॒श॒न॒म् ॥ अ॒न्या॒स्ते अ॒स्मत्त॑प॒न्तु॒हे॒त॒यः पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो॒भ॒व ॥ ८ ॥
 अ॒ग्ने पा॒व॒क रो॒चिषा॑ म॒न्द्र॒यो॒दे॒व॒जि॒ह्वा ॥ आ॒दे॒वा॒न्व॒क्षि य॒क्षि॒च ॥ ९ ॥ स॒नः
 पा॒व॒क॒दी॒दि॒वो॒ऽग्ने दे॒वाँ॒र॒द्वा॒व॒ह ॥ उ॒प॒ य॒ज्ञ॑ ह॒वि॒श्च॒नः ॥ १० ॥ पा॒व॒क॒या॒य॒श्चित्
 य॒न्त्या कृ॒पा॒क्षाम॑न॒रु॒च उ॒ष॒सो॒न भ्रा॒तु॒ना ॥ तू॒र्व॒न्न॒या म॒न्ने॒त॒श॒स्य॒नू॒र॒ण आ॒यो घृ
 णे॒न त॑तृ॒षा॒णो अ॒जरः ॥ ११ ॥ न॒म॒स्ते ह॒र॒से शो॒चि॒षे न॒म॒स्ते अ॒स्त्व॒र्वि॒षे ॥

अ॒न्या॒ऽस्ते॒ अ॒स्मत्त॑प॒न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो॒भ॒व ॥ नृ॒षदे॒ वे॒ळप्सु॒ष
 दे॒ वे॒ङ्बर्हि॒षदे॒ वे॒ङ्गन॑स॒दे वे॒दस्वा॑वि॒दे॒वे॒द ॥ १२ ॥ ये॒दे॒वा दे॒वानो॑य्य॒ज्ञिया॑ य
 ज्ञि॒या॒नाऽस॑व॒त्सरी॑णमु॒प भा॒गमा॑स॒ते ॥ अ॒हुता॑दो॒हवि॑षो॒ यज्ञे॑ अ॒स्मिन्स्व॑य
 म्पि॒बन्तु॑ म॒धुनो॑ दृ॒तस्य॑ ॥ १३ ॥ ये॒दे॒वा दे॒वेज्वा॑धि॒ दे॒वत्व॑मा॒यन्ये॑ ब्र॒ह्मणः॑ पु॒र
 ए॒तारो॑ अ॒स्य ॥ ये॒भ्यो न॑ऋ॒ते प॑र्व॒तेधा॒ मकि॑ञ्चन॒ते दि॒वो न॑ पृथि॒व्या अ॒धि॒स्तु
 षु ॥ १४ ॥ प्रा॒णदा॑ अ॒पान॑दा॒ व्या॒नदा॑ व॒र्चो॒दा व॑रि॒वो॒दाः ॥ अ॒न्याऽस्ते॑ अ
 स्म॒त्त॑प॒न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो॒भ॒व ॥ १५ ॥ १ ॥

अ॒ग्नि॒स्ति॒ग्मेन॑ शोचि॒षा या॒ स॒द्विश्र॑न्य॒विर्ण॑म् ॥ अ॒ग्नि॒नो॑ व॒नु॒ते र॒यि॒म् ॥ १ ॥
 य॒द्मा॒वि॒श्वा भु॑र्व॒नानि॑ जु॒ह्वद्वि॑र्हो॒ता न्य॑सी॒दत्पि॒ता नः॑ ॥ स आ॒शिषा॑ द्र॒वि॒ण
 सि॒च्छ॒र्मानः॑ प्र॒थम॑च्छ॒दव॑रौ॒२ आ॒वि॒वेश॑ ॥ २ ॥ कि॒ं॒खि॒दासी॑द॒धि॒ष्ठान॑मा॒रम्भ॑ण॒ङ्क

तमत्वि॒त्कथा॑सीत् ॥ यतो भूमि॒ञ्जन॑यन्वि॒श्वक॑र्मा विद्यामौ॒र्णोन्मा॑हिना वि॒श्वच॑
क्षाः ॥ ३ ॥ वि॒श्वत॑श्चक्षु॒रुत वि॒श्वतो॑ मुखो वि॒श्वतो॑ बाहु॒रुत वि॒श्वत॑स्पात् ॥ स
स्वाहु॒भ्यान्ध॑मति॒ सम्पत॑त्रै द्यावाभूमी॒ जन॑र्यन्देव एकः ॥ ४ ॥ कि॒ंस्वि॒द्वन॑ङ्क
उ॒सवृ॑क्ष आ॒सय॑तो द्यावा॒पृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ॥ मनी॑षिणो मन॒सा पृ॒च्छते॑दु॒तय॑द
ध्यति॑ष्ठ द्भ॒व॒नानि॑ धार॒यन् ॥ ५ ॥ या॒ते धा॒मानि॑ पर॒माणि॑ याव॒माया॑मध्य॒मा वि॒
श्वक॑र्मन्नु॒तेमा ॥ शिक्षा॑ सखि॒भ्यो ह॒विषि॑स्वधाव॒स्व य॑य्यज॒स्वतन्व॑वृ॒धानः ॥ ६ ॥
वाच॑स्पति॒र्विश्व॑क॒र्माण॑मू॒तये॑ मनोजु॒वैव॒जं अ॒द्याहु॑वेम ॥ स॒नो वि॒श्वानि॑ ह॒व
नानि॑ जोष॒द्विश्व॑श॒स्मृर॑वसे साधु॒क॑र्मा ॥ ७ ॥ वि॒श्वक॑र्मन्ह॒विषा॑ वा वृ॒धानः
स्वय॑य्यज॒स्व पृथि॒वीमु॒तद्या॑म् ॥ मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भित॑स्सप॒त्नो इ॒हास्मा॑कं॒स्मध॑वा
सू॒रिर॑स्तु ॥ ८ ॥ वि॒श्वक॑र्मन्ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र॒मकृ॑णो॒रयु॑ध्यम् ॥

तस्मै॒ विश॒स्स॒स॒म॒न॒म॒न्त॒ पूर्वी॒र॒य॒मु॒ग्रो॒ वि॒ह॒व्यो॒ यथा॒स॒त् ॥ १ ॥ २ ॥
 च॒क्षु॒षः पि॒ता॒म॒न॒सा हि॒धी॒रो घृ॒त॒मे॒ने अ॒ज॒न॒न्न॒म॒न्मा॒ने ॥ यदे॒द॒न्ता अ॒द॒द॒ह
 ह॒न्त॒ पूर्वं आ॒दि॒द्या॒वा घृ॒थि॒वी अ॒प्र॒थे॒ताम् ॥ १ ॥ वि॒श्व॒क॒र्मा वि॒र्म॒ना आ॒दि॒हो
 या धा॒ता वि॒धा॒ता पर॒मो॒त स॒न्द॒क् ॥ तेषा॒मि॒ष्ट्यानि॒ स॒मि॒षा॒म॒द॒न्ति॒ यत्रो॒ स॒प्त
 ऋ॒षी॒न्पर॒ए॒कमा॒हुः ॥ २ ॥ यो॒नः पि॒ता॒ज॒नि॒ता॒यो वि॒धा॒ता धा॒मानि॒ वेद॒ भुव॑
 ना॒नि वि॒श्वा ॥ यो दे॒वा॒ना॒न्ना॒म॒धा॒ए॒क ए॒वतः॑ स॒म्प्र॒श्न॒भु॒व॒ना॒य॒न्य॒न्या ॥ ३ ॥
 तआ॒र॒य॒ज॒न्त द्र॒वि॒णः॑ स॒म॒स्मा॒ऋ॒षयः॑ पूर्॒वं ज॒रि॒तारो॒न॒भू॒ना ॥ अ॒सू॒ते सू॒ते र॒ज
 सि नि॒षत्ते॒ ये भू॒तानि॑ स॒म॒कृ॒ण्व॒न्नि॒मानि॑ ॥ ४ ॥ परो॒ दि॒वा पर॒ए॒ना पृ॒थि॒व्या
 परो॒ दे॒वे॒भिर॒सुरै॒र्य॒द॒स्ति ॥ कः॑ खि॒द्भ॒र्भ॒स्प्र॒थ॒म॒न्द॒ध आ॒पो यत्र॑ दे॒वा॒स्स॒म॒प॒श्य
 न्त॒पूर्वं ॥ ५ ॥ तमि॒द्भ॒र्भ॒स्प्र॒थ॒म॒न्द॒धआ॒पो यत्र॑ दे॒वा॒स्स॒म॒गच्छ॑न्त॒ विश्वे॑ ॥

अजस्य नाभा अध्येकमर्पितयस्मिन्विश्रानि भुव्नानि तस्थुः ॥ ६ ॥ नतँव्वि
दाथय इमाजजानान्य द्यप्माकमन्तरम्बभूव ॥ नीहारेण प्रावृता जल्य्याचा
सुतृपे उक्थशासश्चरन्ति ॥ ७ ॥ विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद्गन्धर्वो अ
भवद्द्वितीयः ॥ तृतीयः पिता जनितौषधीनामपाङ्गर्भव्यदधात्पुरुत्रा ॥ ८ ॥ ३ ॥

आशुःशिशानो वृषभोन भीमो घनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोऽ
नि मिषर्षकवीरश्शतःसेनो अजयत्साकमिन्द्रः ॥ १ ॥ सङ्क्रन्दनेनानि मिषे
ण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना ॥ तदिन्द्रेण जयत तत्सहध्वय्यु
धो नरइषु हस्तेन वृष्णा ॥ २ ॥ सइषु हस्तैस्सनियङ्गिभिर्वशीसङ्खट्टा सयु
धइन्द्रो गणेन ॥ सःसृष्टजित्सोमया बाहु शर्ध्युग्रधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३ ॥
बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहा मित्राःअपबार्धमानः ॥ प्रभञ्जस्सेनाः प्रमृणो

यु॒धाज॑यन्नस्मा॒कमे॒व्यवि॑तार॒थानाम् ॥ ४ ॥ ब॒लवि॑ज्ञाय॒स्थवि॑रः प्र॒वीर॑स्सह॒स्वान्वाजी॑
 सह॒मान॑ उग्रः ॥ अ॒भि॒वी॒रो अ॒भि॒सत्वा॑ सहो॒जा जै॒त्रमि॑न्द्र॒रथमा॑तिष्ठ गो॒वि॒त् ॥
 ५ ॥ गो॒त्रभि॑द॒ङ्गोवि॑द्वज्र॒बाहु॑ज्जयन्त॒मज्म॑प्र॒मृण॑न्त॒मोज॑सा ॥ इ॒मस॑जा॒ता
 अ॒नु॒वी॒रय॑ध्वमिन्द्रः सखा॒यो अ॒नु॒स॒रभ॑ध्वम् ॥ ६ ॥ अ॒भि गो॒त्राणि॑ सह॒सागा
 ह॒मानो॑ ऽद॒यो वी॒रश्श॑त॒मन्यु॑रिन्द्रः ॥ दु॒श्च॒य॒वनः॑ पृ॒तना॑षाळं शु॒ध्योऽस्मा॑कः से॒ना
 अ॒वतु॑ प्र॒युत्सु ॥ ७ ॥ इन्द्र॑आसा॒न्नेता॑ बृ॒हस्प॑तिर्दक्षि॒णा यज्ञः॑ पु॒रए॑तु सोमः ॥
 दे॒वसे॑नाना॒मभि॑ भज्जती॒नाज्ज॑यन्ती॒नाम॑रुतौ यन्त्व॒ग्रम् ॥ ८ ॥ इन्द्र॑स्यवृ॒ष्णो
 वरु॑णस्य रा॒ज्ञ आ॒दि॒त्याना॑म॒रुताः॑ शर्धे॒उग्रम् ॥ म॒हाम॑नसा॒म्भुव॑नच्य॒वाना॑ङ्घ्रौ
 षो दे॒वाना॑ज्जय॒तामु॑द॒स्थात् ॥ ९ ॥ उ॒द्धर्ष॑य मघव॒न्नायु॑धान्यु॒त्सत्त्व॑ना॒म्मा म
 काना॑म॒मना॑सि ॥ उ॒द्ध॒त्रह॑न्वा॒जिना॑व्वा॒जिना॑न्यु॒द्रथाना॑ज्जय॒तौत्य॑न्तु घो॒षाः ॥

१० ॥ अस्माकमिन्द्रस्समृतेषु ध्वजेष्वस्माक्यया इषवस्ता जयन्तु ॥ अस्मा
 कँवीरा उत्तरे भवन्त्वस्माँउदेवा अवता हवेषु ॥ ११ ॥ अमीषाञ्चित्तम्प्रति
 लोभयन्ती गृहाणाङ्गान्यज्वेपरेहि ॥ अभिप्रोहि निर्दहहृत्पुशोर्कैरन्धेना मित्रास्त
 मसा सचन्ताम् ॥ १२ ॥ अवसृष्टा परापत शरव्ये ब्रह्म सञ्शिते ॥ गच्छा
 मित्रान्प्रपद्यस्वामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ॥ १३ ॥ प्रेता जयता नर इन्द्रोवशशर्म
 यच्छतु ॥ उग्रावस्सन्तु बाहवोऽनाधृष्या यथासंथ ॥ १४ ॥ असौ यासेना
 मरुतः परेषामभ्यैति नओजसा स्पर्धमाना ॥ ताङ्गूहृतमसा पत्रते नयथा
 मी अन्यो अन्यन्नजानन् ॥ १५ ॥ यत्र बाणा स्सम्पतन्ति कुमार विशिखाइ
 व ॥ तन्नइन्द्रो बृहस्पतिरदितिशर्म यच्छतु विश्वाहा शर्मयच्छतु ॥ १६ ॥
 मर्माणि ते वर्मणाच्छादयामि सोमस्त्वा राजा मृतेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्वरथोव

रुणस्तेछुणोतु जयन्तन्त्वानु देवार्मदन्तु ॥ १७ ॥ ४

उदेनमुत्तरात्रयोन्ने घृतेनाहुत ॥ रायस्पोषेण सःसृज प्रजयाच बहुङ्कु
धि ॥ १ ॥ इन्द्रेमम्प्रतरात्रयसजातानामसद्वशी ॥ समेनैवचर्षसा सृजदेवा
नाम्भागदाअसत् ॥ २ ॥ यस्य कुर्मो गृहे हविस्तमग्ने वर्धयात्वम् ॥ तस्मै दे
वा अधिब्रवन्नयश्च ब्रह्मणस्पतिः ॥ ३ ॥ उदुत्वा विश्वे देवा अग्नेभरन्तु चि
त्तिभिः ॥ सनोभव शिवस्त्वः सुप्रतीको विभार्वसुः ॥ ४ ॥ पञ्चदिशो देवी
र्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिन्दुर्मतिम्बार्धमानाः ॥ रायस्पोषे यज्ञपतिमाभजन्ती
रायस्पोषे अधि यज्ञो अस्थात् ॥ ५ ॥ समिद्धे अग्ना अधिमामहान उक्थपत्र
ईड्योऽगृभीतः ॥ तसङ्घर्मम्परिगृह्या यजन्तोर्जा यद्यज्ञमयजन्त देवाः ॥ ६ ॥
दैव्याय धर्त्रे जोषू देवश्रीः श्रीमणाद्दशतर्पयाः ॥ परिगृह्य देवा यज्ञमार्थन्देवा

दे॒वेभ्यो॑ अध्व॒र्यन्तो॑ अ॒स्थुः ॥ ७ ॥ वी॒तः ह॒वि॒श॒मि॒तः श॒मि॒ता य॒ज॒ध्वै॑ तु॒
 री॒यो य॒ज्ञो यत्र॑ ह॒व्यमे॑ति ॥ ततो॑वा॒का आ॒शि॒षो॒नो जुष॑न्ताम् ॥ ८ ॥ सूर्य॑
 रश्मि॒र्ह॒रि॒केशः॑ पु॒रस्ता॑त्स॒विता ज्योति॑रु॒दयो॑ऽअ॒ज॒स्रम् ॥ तस्य॑ पू॒षा प्र॑सवे॒यो
 ति वि॒द्वान्स॑म्प॒श्यन्वि॒श्वा भुव॑नानि गो॒पाः ॥ ९ ॥ वि॒मानं ए॒षा॒दिवो॑ म॒ध्यं
 आ॒स्त आप॑प्रि॒वा॒न्नो॒दसी॑ अ॒न्तरि॑क्षम् ॥ स॒वि॒श्वा॒ची॒रभि॑च॒ष्टे धृ॒ता॒ची॒रन्तरा॑ पू॒
 र्वम॑पर॒श्च के॒तुम् ॥ १० ॥ उ॒क्षा सं॒मु॒द्रो अ॑रुण॒स्सु॒पर्णः॑ पू॒र्वस्य॑यो॒नि॒म्पि॒तुरा वि॑
 वे॒शः ॥ म॒ध्ये दि॒वो नि॒हितः॑ पृ॒श्नि॒र॒श्मा वि॒च॒क्रमे॑ रज॒स॒स्पात्य॑न्तौ ॥ ११ ॥
 इ॒न्द्र॒व्वि॒श्वा अ॒वी॒वृ॒धन्स॑मु॒द्रव्य॑च स॒ङ्गिरः॑ ॥ रथी॑तम् रथी॒नो॒वा॒जाना॑ स
 त्य॑ति॒म्पति॑म् ॥ १२ ॥ दे॒वहू॒र्यज्ञ॑ आ॒र्चव॑क्ष॒त्सुहू॒र्यज्ञ॑ आ॒र्चव॑क्षत् ॥ यक्ष॑द॒ग्नि
 दे॒वो दे॒वाः आ॒र्चव॑क्षत् ॥ १३ ॥ वा॒जस्य॑ मा॒प्र॒स॒व उ॒द्ग्रा॒भे॒णो॒द॒ग्रभी॑त् ॥ अ

धा॑ स॒प॒त्ना॒नि॒न्द्रो॒मे॒ नि॒ग्रा॒भे॒णा॒र्ध॒रो॒ऽअ॒कः ॥ १४ ॥ उ॒द्ग्रा॒भ॒श्च॒ नि॒ग्रा॒भ॒ञ्च॒ ब्र
 ह्म॒दे॒वा अ॒वी॒वृ॒धन् ॥ अ॒र्धा स॒प॒त्ना॒नि॒न्द्रा॒ग्नी॒र्मे॒ वि॒षू॒ची॒ना॒न्य॒स्य॒ताम् ॥ १५ ॥ ५ ॥
 क्र॒म॒ध्व॒म॒ग्नि॒ना॒ना॒क॒मु॒ख्यः॑ ह॒स्तै॒षु वि॒भ्रतः॑ ॥ दि॒व॒स्पृ॒ष्टः स्व॒र्ग॒त्वा मि॒श्रादे॒
 वे॒भि॒रा॒ध्वम् ॥ १ ॥ प्रा॒ची॒म॒नु प्र॒दि॒श॒म्ने॒हि वि॒द्वान॒ग्ने॒रे॒ग्ने पु॒रोअ॒ग्नि॒र्भे॒वे॒ह ॥ वि
 श्वा आ॒शा दी॒द्या॒नो वि॒भा॒ह्य॒जै॒न्नो धे॒हि द्वि॒पदे॒ च॒तु॒ष्पदे॑ ॥ २ ॥ पृ॒थि॒व्या अ॒ह
 मु॒द॒न्ती॒र॒क्ष॒मा॒रु॒ह॒म॒न्त॒रि॒क्षा॒दि॒व॒मा॒रु॒हम् ॥ दि॒वो ना॒क॒स्य पृ॒ष्ठा॒त्स्व॒ज्यो॒ति॒र॒गाम
 हम् ॥ ३ ॥ स्व॒र्य॒न्तो ना॒पे॒क्ष॒न्त आ॒द्याः रो॒ह॒न्ति रो॒द॒सी ॥ य॒ज्ञे॒य्ये वि॒श्वतो॑
 धा॒रः सु॒वि॒द्राः सो॒वि॒ते॒नि॒रे ॥ ४ ॥ अ॒ग्ने प्रे॒हि प्र॒थ॒मो दे॒व य॒ताश्च॒क्षु॑र्दे॒वाना॑मु॒
 त॒म॒र्त्यो॒नाम् ॥ इ॒य॒क्ष॒मा॒णा भृ॒गु॒भि॒स्स॒जो॒षा॒स्स्व॒र्य॒न्तु य॒ज॒मा॒ना॒स्व॒स्ति ॥ ५ ॥
 न॒क्तो॒षा॒सा स॒म॒न॒सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शु॒मे॒कः॑ स॒मी॒ची ॥ द्या॒वा॒क्षा॒मा॒रु॒क्मो

अ॒न्तर्वि॒भा॒ति दे॒वा अ॒ग्नि॒न्धा॒रय॒न्द्रवि॒णोदाः ॥ ६ ॥ अ॒ग्ने॒ सह॒स्रा॒क्ष श॒तमूर्ध॑ञ्छ
 त॒न्ते प्रा॒णास्स॒हस्र॑व्यानाः ॥ त्व॒स्रा॒हस्र॑स्य रा॒यई॒शिषे॑ तस्मै॒ते वि॒धेम॑ वा॒जांय
 स्वा॒हा ॥ ७ ॥ सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रुत्मा॑न्पृ॒ष्ठे पृ॒थिव्या॑स्सीद ॥ भा॒सान्त॑रि॒क्षमा॑पृ
 ण॒ज्योति॑षा दि॒वमु॒त्त॒भान॑ ते॒जसा॒ दि॒श उ॒द्द॒ह ॥ ८ ॥ आ॒जु॒ह्वान॑स्सु॒प्रती॑कः
 पु॒रस्ता॑द॒ग्ने स्व॑य्यो नि॒मासी॑द साधु॒या ॥ अ॒स्मिन्त॑स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्त॑रस्मिन्वि॒श्वे
 दे॒वा य॒ज॒मान॑श्च सी॒दत ॥ ९ ॥ ता॒स॒वि॒तुर्व॑रे॒ण्यस्य॑चि॒त्वामा॑ह॒वृ॒णेसु॑म॒तिं वि॒
 श्व॒ज॒न्याम् ॥ याम॑स्य क॒ण्वो अ॒दु॒ह॒त्रपी॑नाः सह॒स्रं धा॒राम्प॑र्यसा म॒हीङ्गाम् ॥
 १० ॥ वि॒धेम॑ते पर॒मे ज॒न्म॒न्न॒ग्ने वि॒धेम॑स्तो॒मैर॑वरे॒ सध॑स्थे ॥ यस्मा॑द्योने॒ रु॒दा
 रि॒था य॒जेत॑म्प॒त्वे ह॒वीः वि॒जु॒हुरे॑ समि॒द्धे ॥ ११ ॥ प्रे॒क्ष्ये अ॒ग्ने दी॒दिहि॑ पु॒रोनो॑
 ज॒स्रया॑ सू॒र्म्या॒यि वि॒ष्ट ॥ त्वा॒श्व॑श्च॒न्त उ॒प॒यन्ति॑ वा॒जाः ॥ १२ ॥ अ॒ग्नेत॑ म

शु० य० क० शा०

६२

द० २ अ० ८ अ० ७

द्या श्र॒न्नस्तो॒मैः क्र॒तु॒न्न भ॒द्रः॑ ह॒दि॒स्पृ॒शाम् ॥ क॒थ्या॒मा॒त ओ॒हैः ॥ १३ ॥ चि॒
त्ति॒ञ्जु॒होमि॒ म॒न॒सा घृ॒तेन॒ यथा॒दि॒वा इ॒हाग॒म॒न्वी॒ति हो॒त्रा॒कृ॒ता वृ॒धः ॥ प॒त्ये॒वि
श्र॒स्य भू॒र्मनो॒ जु॒होमि॒ विश्व॒क॒र्मणे॒ विश्वा॒हादा॒भ्यः॑ ह॒विः ॥ १४ ॥ स॒त॒तै अ॒ग्ने
स॒मिध॑स्स॒प्त जि॒ह्वा॒स्स॒प्त क॒र्ष॒य॒स्स॒प्त धा॒र्म प्रि॒याणि ॥ स॒प्त॒हो॒त्रा॒स्स॒प्त॒धा॒त्वा य
ज॒न्ति स॒प्त॒योनी॒रा॒पृ॒ण॒स्व घृ॒तेन॒स्वाहा ॥ १५ ॥ ६

शु॒क्र॒ज्योति॑श्च चि॒त्र॒ज्योति॑श्च स॒त्य॒ज्योति॑श्च ज्योति॒ष्माः॑श्च ॥ शु॒क्रश्च॑कृ॒त
पा॒श्चा॒त्यः॑ ब॒हाः ॥ १ ॥ ई॒दृ॒ङ्चा॒न्या॒दृ॒ङ्च स॒दृ॒ङ्च॒प्र॒ति॒स॒दृ॒ङ्च ॥ मि॒तश्च॑ स॒म्भि
तश्च॑ स॒भ॒राः ॥ २ ॥ कृ॒त॒जि॒च्च स॒त्य॒जि॒च्च से॒न॒जि॒च्च सु॒षे॒र्णश्च ॥ अ॒न्ति॒मि॒त्र
श्च॒दू॒रे अ॒मि॒त्रश्च॑ ग॒णः ॥ ३ ॥ कृ॒तश्च॑ स॒त्यश्च॑ भ्रु॒वश्च॑ ध॒रु॒णश्च ॥ ध॒र्ता॒च वि
ध॒र्ता॒च वि॒धा॒र॒यः ॥ ४ ॥ ई॒दृ॒क्षा॒स ए॒ता॒दृ॒क्षा॒स ऊ॒षु॒र्ण॒स्स॒दृ॒क्षा॒सः प्र॒ति॒स॒दृ॒क्षा॒स

ए॒त॒न ॥ मि॒ता॒सं॒श्च॒ स॒म्मि॒ता॒सो॒नो अ॒द्य॒स॒भ॒र॒सो म॒रु॒तो य॒ज्ञे॒अ॒स्मि॒न् ॥ ५ ॥
 स्व॒र्त॒वाः॑श्च॒ प्र॒धा॒सी॒च॒ सान्त॑प॒नश्च॒ गृ॒हमे॒धी॒च ॥ क्री॒ळी॒च॒ शा॒की॒चो॒ज्जे॒षी ॥ ६ ॥
 इ॒न्द्र॒न॒दै॒वी॒वि॒शो म॒रु॒तोऽनु॒व॒त्स॒र्मा॒नोऽभ॒व॒न्य॒थेन्द्र॑न॒दै॒वी॒वि॒शो म॒रु॒तोऽनु॒व॒त्स॒र्मा॒नोऽभ॒व
 न् ॥ ए॒वमि॑मै॒य्यज॑मान॒न॒दै॒वीश्च॒वि॒शोमा॒नु॒षीश्चानु॑व॒त्स॒र्मा॒नोभू॒यासुः ॥ ७ ॥ ७ हरिःॐ
 अ॒श्म॒न्नु॒र्ज॒म्पश्च॑द॒श ॥ १५ ॥ अ॒ग्नि॒स्ति॒ग्मे॒न॒न॒व ॥ ९ ॥ च॒क्षु॒षः॒पि॒ता॒ट् ॥ ८ ॥
 आ॒शुःशि॒शान॑स्स॒प्त॒द॒श ॥ १७ ॥ उ॒दे॒न॒म्प॒श्च॒द॒श ॥ १५ ॥ क॒म॒ध्व॒मग्नि॑ना॒च ॥ १५ ॥
 शु॒क्र॒ज्यो॒ति॒श्च॒स॒त् ॥ ७ ॥ स॒सानु॑वा॒केषु॑ ष॒डशी॑तिः ॥ ८६ ॥ इति॑ शु॒क्लय॒जुर्वे॒द॒का
 प॒व॒सं॒हि॒ता॒पा॒ठेऽष्टा॑द॒शोऽध्या॑यः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ इ॒मं॒स्त॒नमूर्जे॑स्व॒न्तन्ध॒यापा॒म्प्रपी॑न॒म॒ग्ने स॒रि॒र॒स्य म॒ध्ये ॥ उ॒त्से॒ज्जु
 ष॒स्व श॒त॒धा॒र॒मर्व॑न्त्समु॒द्रि॒यं स॒र्द॒न॒मा॒वि॒श॒स्व ॥ १ ॥ द्यु॒ता॒ग्नि॒मि॒क्षे द्यु॒त॒म॒स्य

यो न धृते श्रितो घृतम्वस्य धाम ॥ अनुष्वधमावह मादशस्वस्वाहाकृतवृषम
 वक्षि हव्यम् ॥ २ ॥ समुद्रा दूर्भिर्मधु मौशुदारदुपाशुना सममृतत्वमानद ॥
 घृतस्य नाम गुह्यय्यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्यनाभिः ॥ ३ ॥ वयन्नामप्रब्र
 वामा घृतस्यास्मिन्यज्ञे धोरयामानमोभिः ॥ उपब्रह्मा शृणवच्छस्यमानश्चतुःशृ
 ङ्क्षोऽवमीद्वोरएतत् ॥ ४ ॥ चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादाद्वे शीर्षे सप्तहस्ता
 सोअस्य ॥ त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति महोदेवो मर्त्याश्चाविवेश ॥ ५ ॥ त्रि
 धा हितम्पणिभिर्गुह्यमानङ्गविदेवासो घृतमन्वविन्दन् ॥ इन्द्र एकसूर्य एक
 अजान वेनादेकस्वधया निष्टतक्षुः ॥ ६ ॥ एताअर्षन्ति हव्यात्समुद्राच्छत
 ब्रजा रिपुणानावचक्षे ॥ घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य
 आसाम् ॥ सम्यक्त्ववन्ति सरितो नद्यो अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ॥

ए॒ते अ॒र्षन्त्यूर्म॒यो घृ॒तस्य॑ मृ॒गा इ॒व क्षि॒प॒णो॒री॒षमा॑णाः ॥ ७ ॥ सि॒न्धो॒रि॒व प्रा॒ध्व
 ने॒शू॒घना॑सो वा॒र्तप्र॑मि॒यः प॒तय॑न्ति य॒ह्वाः ॥ घृ॒तस्य॑ धा॒रा अ॒रु॒धो न॒वाजी का॑ष्ठा
 भि॒न्दन् नू॒र्मिभिः॑ पि॒न्व॒मानः॑ ॥ ८ ॥ अ॒भि॒प्र॒वन्त॑ स॒र्मने॑ वयो॒षाः क॒ल्या॒ण्यस्म
 य॒माना॑सो अ॒ग्निम् ॥ घृ॒तस्य॑ धा॒रास्स॑मि॒धो न॒सन्त॑ता जु॒षाणो॑ ह॒र्य॒तिजा॑त॒वे॒दाः ॥
 ९ ॥ क॒न्या॒इ॒व व॒ह॒तुमे॑ त॒वाउ॑ अ॒ब्ज्य॒ञ्जाना॑ अ॒भिचा॑क॒शीमि॑ ॥ य॒त्र सोम॑स्सू॒
 य॒ते य॒त्र य॒ज्ञो घृ॒तस्य॑ धा॒रा अ॒भित॑र्प॒वन्ते ॥ १० ॥ अ॒भ्य॒र्ष॒त सु॒ष्टुति॑ङ्ग॒व्यमा॑
 जि॒मस्मा॑सु भ॒द्राद्र॑वि॒णानि॑ ध॒त्त ॥ इ॒मं य॒ज्ञं य॒त दे॒वता॑नो घृ॒तस्य॑ धा॒राम॑धु
 म॒त्प॒वन्ते ॥ ११ ॥ धा॒र्मन्ते॑ वि॒श्वस्म॑भु॒र्वन॑म॒धि श्रि॒तम॑न्त॒स्समु॑द्रे ह॒व्यन्तरा॑यु
 बि ॥ अ॒पा॒मनी॑के॒ स॒मि॒थेय॑ आ॒भृ॒तस्त॑म॒द्या म॑म॒धुम॑न्त॒न्तर्ज॑मि॒म् ॥ १२ ॥ १

वा॒र्जश्च॑मे प्र॒स॒वश्च॑मे प्र॒य॒तिश्च॑मे प्र॒सि॒तिश्च॑मे ॥ धी॒तिश्च॑मे क॒तुश्च॑मे स्वर॑श्च

मे श्लोकश्चमे ॥ श्रावश्चमे श्रुतिश्चमे ज्योतिश्चमे स्वश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥
 प्राणश्चमेऽपानश्चमे व्यानश्चमेऽसुचमे ॥ चित्तश्चम आधीतश्चमे वाक्चमे मन
 श्चमे ॥ चक्षुश्चमे श्रोत्रश्चमे दक्षश्चमे बलश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओ
 जश्चमे सहश्चम आत्माचमे तनूश्चमे ॥ शर्मचमे वर्मचमेऽङ्गानिचमेऽस्थानिच
 मे ॥ परलूषिचमे शरीराणिचम आयुश्चमे जराचमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥
 ज्यैष्ठ्यश्चम आधिपत्यश्चमे मन्युश्चमे भार्गवश्चमे ॥ अर्मश्चमेऽर्मश्चमे जेमाच
 मे महिमाचमे वरिमाचमे प्रथिमाचमे वर्षिमाचमे द्राघिमाचमे ॥ बृद्धश्चमे वृद्धि
 श्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ २

सत्यश्चमे श्रद्धाचमे जगच्चमे धनञ्चमे ॥ विश्वञ्चमे महश्चमे क्रीळाचमेमोद
 श्चमे ॥ जातश्चमे जनिष्यमाणञ्चमे सूक्तञ्चमे सुकृतञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥

वि॒त्त॒श्च॒मे वे॒द्य॒श्च॒मे भू॒त॒श्च॒मे भ॒वि॒ष्य॒च्च॒मे ॥ सु॒ग॒श्च॒मे सु॒प॒थ्य॒ञ्च॒म॒ऋ॒द्ध॒ञ्च॒मे ऋ॒द्धि॒
 श्च॒मे ॥ कृ॒त॒ञ्च॒मे कृ॒ति॒श्च॒मे म॒ति॒श्च॒मे सु॒म॒ति॒श्च॒मे य॒ज्ञे॒न॒क॒ल्प॒न्ता॒म् ॥ २ ॥ य॒
 न्ता॒र्च॒मे ध॒र्ता॒र्च॒मे क्षे॒म॒श्च॒मे धृ॒ति॒श्च॒मे ॥ वि॒श्व॒ञ्च॒मे म॒ह॒श्च॒मे सँ॒वि॒च्च॒मे ज्ञा॒त्रे
 ञ्च॒मे ॥ सी॒र॒ञ्च॒मे ल॒य॒श्च॒मे सू॒श्च॒मे प्र॒सू॒श्च॒मे य॒ज्ञे॒न॒क॒ल्प॒न्ता॒म् ॥ ३ ॥ श॒ञ्च॒
 मे म॒य॒श्च॒मे प्रि॒य॒ञ्च॒मे ऽनु॒काम॒श्च॒मे ॥ का॒र्म॒श्च॒मे सौ॒म॒न॒स॒श्च॒मे भ॒र्ग॒श्च॒मे द्र॒वि॒ण॒
 ञ्च॒मे ॥ भ॒द्र॒श्च॒मे श्रे॒य॒श्च॒मे व॒सी॒य॒श्च॒मे य॒श॒श्च॒मे य॒ज्ञे॒न॒क॒ल्प॒न्ता॒म् ॥ ४ ॥ ३

उ॒र्वा॒र्च॒मे सू॒नु॒ता॒र्च॒मे प॒र्य॒श्च॒मे र॒स॒श्च॒मे ॥ दृ॒त॒श्च॒मे म॒धु॒च॒मे स॒ग्धि॒श्च॒मे स॒पी॒
 ति॒श्च॒मे ॥ कृ॒षि॒श्च॒मे वृ॒ष्टि॒श्च॒मे जै॒त्र॒श्च॒म औ॒द्भि॒द्य॒श्च॒मे य॒ज्ञे॒न॒क॒ल्प॒न्ता॒म् ॥ १ ॥
 ऋ॒त॒श्च॒मे ऽमृ॒त॒श्च॒मे ऽय॒क्ष॒म॒श्च॒मे ऽना॒म॒य॒च्च॒मे ॥ जी॒वा॒तु॒श्च॒मे दी॒र्घा॒यु॒त्व॒श्च॒मे ऽन॒मि॒त्र॒
 ञ्च॒मे ऽभ॒य॒ञ्च॒मे ॥ सु॒ग॒ञ्च॒मे श॒य॒न॒ञ्च॒मे सू॒षा॒श्च॒मे सु॒दि॒न॒श्च॒मे य॒ज्ञे॒न॒क॒ल्प॒न्ता॒

म् ॥ २ ॥ रयि॒श्चमे रा॒यश्चमे पु॒ष्टञ्चमे पु॒ष्टिश्चमे ॥ वि॒भुचमे प्र॒भुचमे पूर्ण॑ञ्चमे पूर्ण॑
 त॑रञ्चमे ॥ कु॒यव॑श्चमेऽक्षि॒तञ्चमेऽन्न॑ञ्चमेऽधु॒ञ्चमे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ ३ ॥ ब्रीह्य॑
 श्चमे यवा॑श्चमे मा॒र्षाश्चमे ति॒लाश्चमे ॥ मु॒द्गाश्चमे ख॒ल्वाश्चमे प्रि॒यङ्गव॑श्चमेऽण॑वश्चमे ॥
 श्या॒माका॑श्चमे नी॒वारा॑श्चमे गो॒धूमा॑श्चमे म॒सूरा॑श्चमे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ ४ ॥ ४
 अ॒श्माच॑मे मृ॒त्तिका॑चमे गि॒रय॑श्चमे प॒र्वता॑श्चमे ॥ सि॒कता॑श्चमे वन॒स्पत॑य
 श्चमे हि॒रण्य॑ञ्चमेऽय॑श्चमे ॥ सी॒सञ्चमे ल॒पुचमे श्या॑मञ्चमे लो॒हञ्चमे यज्ञे॑न
 क॒ल्प॑न्ताम् ॥ १ ॥ अ॒ग्निश्चमे आ॒र्षश्चमे वी॒रुध॑श्चमे ओ॒षध॑यश्चमे ॥ कृ॒ष्टप॑च्या
 श्चमेऽकृ॒ष्टप॑च्याश्चमे ग्रा॒म्याश्चमे प॒शव॑आ॒रण्या॑श्चमे ॥ वि॒त्तञ्चमे वि॒त्तिश्चमे भू॒
 त॑श्चमे भू॒तिश्चमे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ २ ॥ वसु॑चमे वस॒तिश्चमे कर्म॑चमे शक्ति॑
 चमे ॥ अर्थ॑श्चमे या॒मश्चमे इ॒त्याच॑मे गति॑श्चमे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ ३ ॥ ५

अग्निश्च॑म॒ इन्द्र॑श्च॒मे सोम॑श्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे ॥ स॒वि॒ता॒च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे सर॑स्वतीचम॒
 इन्द्र॑श्च॒मे ॥ पू॒षा॒च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे बृ॒ह॒स्प॒ति॑श्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे य॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ १ ॥
 मि॒त्र॒श्च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे वरु॑णश्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे ॥ धा॒ता॒च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे त्व॒ष्टा॒च॒म॒ इन्द्र॑
 श्च॒मे ॥ म॒रु॒त॑श्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे वि॒श्वे॑च॒मे दे॒वा॒ इन्द्र॑श्च॒मे य॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ २ ॥
 पृ॒थि॒वी॒च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मेऽन्तरि॑क्षञ्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे ॥ द्यौ॒श्च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे स॒मा॒श्च॒म॒ इन्द्र॑
 श्च॒मे ॥ न॒क्ष॒त्रा॒णि॒च॒म॒ इन्द्र॑श्च॒मे दि॒श॑श्चम॒ इन्द्र॑श्च॒मे य॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ६

अ॒शु॒श्च॒मे र॒श्मि॑श्च॒मेऽदा॑भ्यश्च॒मेऽधि॑पतिश्च॒मे ॥ उ॒पा॒शु॒श्च॒मेऽन्त॑र्यामश्च॒मेऽन्द्र॑वा
 य॒व॒श्च॒मे मै॒त्रा॒व॒रु॑णश्च॒मे ॥ आ॒श्वि॒न॒श्च॒मे प्र॒ति॒प्र॒स्थान॑श्च॒मे शु॒क्र॒श्च॒मे म॒न्थी॑च॒मे य
 ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ १ ॥ आ॒ग्र॒य॒ण॒श्च॒मे वैश्व॑दे॒व॒श्च॒मे ध्रु॒व॒श्च॒मे वैश्वान॑रश्च॒मे ॥ ऐ॒न्द्रा॒ग्न
 श्च॒मे म॒हा॒वैश्व॑दे॒व॒श्च॒मे म॒रु॒त॒वी॒या॒श्च॒मे नि॒ष्के॑व॒ल्य॒श्च॒मे ॥ सा॒वि॒त्र॒श्च॒मे सा॒र

स्वर्तश्चमे पालीवतश्चमे हारियोजनश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ स्रचश्चमे
चमसाश्चमे वायव्यानिचमे द्रोणकलशश्चमे ॥ ग्रावीणश्चमेऽधिषवणेचमे पूत
शृच्चम आधवनीर्यश्चमे ॥ वेदिश्चमे बर्हिश्चमे स्वगाकारश्चमेऽवशृथश्चमे यज्ञे
नकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ अग्निश्चमे घर्मश्चमेऽर्कश्चमे सूर्यश्चमे ॥ द्राणश्चमेऽश्वमेधश्चमे
पृथिवीचमेऽदितिश्चमे ॥ दितिश्चमे द्यौश्चमेऽङ्गुलयः शर्करयो दिशश्चमे यज्ञेन
कल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ व्रतश्चम ऋतवश्चमे सँवत्सरश्चमे तपश्चमे ॥ अहोरात्रे ऊं
र्धषीवेबृहद्रथन्तरेचमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ५ ॥ ७

एकाचमे तिस्रश्चमे तिस्रश्चमे पञ्चचमे सप्तचमे सप्तचमेनवचमे न
वचम एकादशचमएकादश चमेत्रयोदशचमे त्रयोदशचमे ॥ पञ्चदशचमे पञ्च
दशचमे सप्तदशचमे सप्तदशचमे नवदशचमेनवदशचम एकाविंशतिश्चम एक

वि॒शति॑श्च॒मे त्रयो॑वि॒शति॑श्च॒मे ॥ पञ्च॑वि॒शति॑श्च॒मे पञ्च॑वि॒
शति॑श्च॒मे सप्त॑वि॒शति॑श्च॒मे सप्त॑वि॒शति॑श्च॒मे नव॑वि॒शति॑श्च॒मे नव॑वि॒शति॑श्च
म एक॑त्रि॒शच्च॑मे एक॑त्रि॒शच्च॑मे त्रय॑स्त्रि॒शच्च॑मे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ १ ॥ च॒त
स्रश्च॑मेऽष्टौ च॒मेऽष्टौ च॒मे द्वाद॑श॒चमे द्वाद॑श॒चमे षो॒ढश॑च॒मे वि॒शति॑
श्च॒मे वि॒शति॑श्च॒मे चतु॑र्वि॒शति॑श्च॒मे चतु॑र्वि॒शति॑श्च॒मेऽष्टा॑वि॒शति॑श्च॒मेऽष्टा॑वि॒
शति॑श्च॒मे ॥ द्वावि॑श॒च्चमे द्वात्रि॑श॒च्चमे षट्त्रि॑श॒च्चमे षट्त्रि॑श॒च्चमे च॒त्वारि॑
श॒च्चमे च॒त्वारि॑श॒च्चमे चतु॑श्च॒त्वारि॑श॒च्चमे चतु॑श्च॒त्वारि॑श॒च्चमेऽष्टा॑च॒त्वारि॑श॒
च्च॑मे यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ २ ॥ त्र्य॑वि॒शच्च॑मे त्र्य॑वि॒शच्च॑मे दि॒त्यवा॑द॒चमे दि॒त्यौही॑च॒मे ॥
पञ्चा॑वि॒शच्च॑मे पञ्चा॑वि॒शच्च॑मे वि॒वत्स॑श्च॒मे वि॒वत्स॑श्च॒मे ॥ तु॒र्यवा॑द॒चमे तु॒र्यौही॑च॒मे
यज्ञे॑न॒कल्प॑न्ताम् ॥ ३ ॥ पृ॒थवा॑द॒चमे पृ॒थौही॑च॒मे उ॒क्षाच॑मे उ॒क्षाच॑मे ॥ ऋ॒थ

शु० य० क० शा०

९७

भ॒श्र॒मे वे॒ह॒च॒मेऽन॒ड्वा॒श्र॒मे धे॒नु॒श्च॒मे य॒ज्ञेन॑क॒ल्प॒न्ताम् ॥ ४ ॥ ८

८० २ अ० ९ अ० ९

वा॒र्जा॒य स्वा॒हा प्र॒स॒वाय॒ स्वा॒हा पि॒जाय॒ स्वा॒हा क॒र्त॒वे स्वा॒हा ॥ व॒स॒वे स्वा॒हा
ह॒र्प॒त॒ये स्वा॒हा ॥ अ॒हो॒मु॒ग्धा॒य स्वा॒हा मु॒ग्धा॒य वै॒न॒ःशि॒नाय॒ स्वा॒हा वि॒न॒ःशि॒नं आ
न॒त्याय॒नाय॒ स्वा॒हा॒न॒त्या॒य भौ॒व॒नाय॒ स्वा॒हा भु॒र्वन॑स्य॒प॒त॒ये स्वा॒हा॒धि॒प॒त॒ये स्वा॒हा प्र
जा॒र्प॒त॒ये स्वा॒हा ॥ १ ॥ इ॒य॒न्ते रा॒णिम॒त्रा॒य य॒न्ता॒सि॒य॒र्मनः॑ ॥ ऊ॒र्ज॒त्वा वृ॒ष्ट्यै॒त्वा
प्र॒जा॒ना॒न्त्वा॒धि॒प॒त्याय॑ ॥ २ ॥ आ॒रु॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒म्प्रा॒णो य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒श्च॒क्षु॒र्य॒ज्ञेन॑
क॒ल्प॒ता॒श्च॒क्षु॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम् ॥ वा॒ग॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒म्म॒नो॑ य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒मा॒त्मा
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒म्पृ॒ष्ठ्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम् ॥ ब्र॒ह्म॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑क॒ल्प॒ता॒ञ्ज्यो
ति॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता॒श्च॒क्षु॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम् ॥ ३ ॥ स्तो॒म॒श्च य॒जु॒श्च ऋ॒क्च॒ साम॑च
बृ॒ह॒च॒र॒थ॒न्त॒र॒ञ्च ॥ स्वि॒दे॒वा अ॒ग॒न्मा॒मृता॑ अ॒भू॒म प्र॒जाप॑तेः प्र॒जा अ॒भू॒म वे॒द

स्वाहा ॥ ४ ॥ ९ ॥ हरिःॐ

इमंस्तनद्वादश ॥ १२ ॥ वाजश्चतस्रः ॥ ४ ॥ सत्यम् ॥ ४ ॥ ऊर्क्च ॥ ४ ॥

अश्माचतिस्रः ॥ ३ ॥ द्वितीयोऽग्निश्च ॥ ३ ॥ अशुःपञ्च ॥ ५ ॥ एकाच

तस्रः ॥ ४ ॥ वाजायेतिच ॥ ४ ॥ नवानुवाकेषु त्रयश्चत्वारिंशत् ॥ ४३ ॥

देवसवितरिमस्तनन्वयश्चत्वारिंशत् ॥ ४३ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेद काणवसंहि

तापाठे एकोनविंशत्यध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

वाजःप्राणस्यु रोजश्च ज्यैष्ठ्यं सत्यं क्रमेणहि ॥ वित्तं यन्ता शमूर्क्च ऋ

तंरयिस्तुवीह्यः ॥ १ ॥ अश्माचाग्निर्वसूचाग्निर्मित्रौवै पृथिवीतथा ॥ अशु

स्त्वाग्रयणोहि बुचश्चाग्नि स्ततःपरम् ॥ २ ॥ व्रतञ्चैका चतस्रश्च यविस्तु पष्ठ

वादचमे ॥ वाजायेयन्त आयुर्हि स्तोमोऽध्याये नवाधिके ॥ ४ ॥ दशैवं पठ

मानास्युर्यथासंख्याद्वरोऽपि ॥ ते वै धन्यास्तु देवानामर्चनेनात्रसंशयः ॥ ४ ॥

हरिःॐ ॥ वाजस्यनु प्रसवे मातरम्महीमदितिन्नाम वचसा करामहे ॥ यस्यमि
दँविवश्चम्भुवनाविवेश तस्यान्नो देवस्संविता धर्मसाविषक् ॥ १ ॥ विश्वे अ
यमरुतो विश्वंजती विश्वे भवन्त्वग्नयस्समिद्धाः ॥ विश्वेनो देवा अवसागमन्तु
विश्वमस्तु द्रविणँववाजो अस्मे ॥ २ ॥ वाजो नस्सप्त प्रदिशश्चतस्रोवा पराव
तः ॥ वाजोनो विश्वेदेवैर्धनसाता इहावतु ॥ ३ ॥ वाजोनो अद्य प्रसुवातिदा
नँववाजो देवौरुक्तुभिः कल्पयाति ॥ वाजोहि मासर्व वीरञ्चकार सर्वा आशा
वाजपतिर्भवेयम् ॥ ४ ॥ वाजः पुरस्तादुत्तमध्यतो नोवाजो देवानहविषा वर्धयाति ॥
वाजोहिमा सर्ववीरञ्चकार विश्वा आशा वाजपतिर्जयेयम् ॥ ५ ॥ सम्मासृजा
मिपयसा पृथिव्यास्समासृजाम्यद्भिरोषधीभिः ॥ सोहँववाजँ सनेयमग्ने ॥ ६ ॥

पर्यःप्र॒थिव्या॒मप॒य ओ॒षधी॒षु प॒र्यो दि॒व्यन्त॑रिक्षे प॒र्यो॒धाः ॥ प॒र्य॒स्वतीः प्र॒दिशं॑स्स
न्तु म॒ह्यम् ॥ दे॒वस्य॑त्वा स॒वितुः प्र॒सवे॑ऽप्र॒सवे॑ऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑म्पू॒ष्णो ह॒स्तो॒भ्याम् ॥ स
रे॒स्वत्यै वा॒चो य॒न्तु र्य॑न्त्रे॒णाग्ने॒स्साम्राज्ये॑नाभिषिञ्चामि ॥ ७ ॥ १

ऋ॒ताषा॑लृ॒तधा॑मा॒ग्निर्गन्ध॑र्वः ॥ तस्यौष॑धयोऽप्सर॒सो मु॒दोना॑म ॥ स॒न॒इ॒द॒
म्ब्रह्म॑क्ष॒त्रम्पा॑तु तस्मै स्वाहा वा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ १ ॥ स॒ऋ॒हितो वि॒श्वसा॑मा सू॒
र्यो गन्ध॑र्वः ॥ तस्य॒मरी॑चयोऽप्सर॒स आयु॑वो नाम ॥ स॒न॒ इ॒द॒म्ब्रह्म॑ क्ष॒त्रम्पा॑
तु तस्मै स्वाहा वा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ २ ॥ सु॒षुम्ण॑स्सूर्यैरि॒मश्च॑न्द्र॒मा गन्ध॑र्वः ॥
तस्य॒ नक्ष॑त्राण्यप्सर॒सो भे॒कुर्यो॑ नाम ॥ स॒न॒ इ॒द॒म्ब्रह्म॑ क्ष॒त्रम्पा॑तु तस्मै स्वा
हावा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ ३ ॥ इ॒षिरो वि॒श्वव्य॑चा वा॒तो गन्ध॑र्वः ॥ तस्यापो॑ अ॒प्स
र॒स ऊ॒र्जो नाम ॥ स॒न॒ इ॒द॒म्ब्रह्म॑ क्ष॒त्रम्पा॑तु तस्मै स्वाहा वा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ ४ ॥

भुञ्ज्युस्सुप॑र्णो यज्ञो गन्ध॑र्वः ॥ तस्य दक्षि॑णा अप्स॑रसस्तावानाम् ॥ सन॑इ
 दम्ब॑हो क्षत्र॑म्पातु तस्मै स्वाहा वा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ ५ ॥ प्रजा॑पतिर्विश्व॒क॒र्मा
 मनो॑ गन्ध॑र्वः ॥ तस्य ऋ॒क्सामान्य॑प्सरस एष्ट॑यो नाम ॥ सन॑ इदम्ब॑हो क्ष
 त्र॑म्पातु तस्मै स्वाहा वा॒द॒ताभ्य॑स्स्वाहा ॥ ६ ॥ सनो॑ भुवनस्यपते प्रजापते य
 स्य॑त उपरि॑ शुहायस्य वेह ॥ अस्मै ब्रह्म॑णेऽस्मै क्षत्राय माहि॒शर्म॑यच्छ स्वाहा ॥ ७ ॥
 समु॒द्रोऽसि॑ नभ॒स्वाना॑र्द्रदो॒नु॒शम्भू॑र्मयोभूरभिर्मा वाहि स्वाहा ॥ मारु॑तोऽसि
 मरु॑ताङ्गण॒शम्भू॑र्मयोभूरभिर्मावाहि स्वाहा ॥ अव॒स्यू॑रसिदुर्वस्वाञ्छम्भू॑र्मयोभू
 रभि॑र्मावाहि स्वाहा ॥ ८ ॥ यास्ते॑ अग्ने॒ सूर्ये॑ रुचो दि॒वमा॑तन्वन्ति रश्मि॒भिः ॥
 ताभि॑नो अद्य॒सर्वी॑भी रुचै॒जना॑य नस्कृ॒धि ॥ ९ ॥ यावो॑ दे॒वास्सूर्ये॑ रुचो॒गो॒ष्व
 श्वेषु॑ या॒रुचः॑ ॥ इन्द्रो॑ग्नी ताभि॒स्सर्वी॑भी रुच॒न्नो ध॑त्त बृ॒हस्प॑ते ॥ १० ॥ रुच॒न्नो

धेहि ब्राह्मणेषु रुचः॥ राजसुनस्कृधि ॥ रुचँविवश्येषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचारु
 चम् ॥ ११ ॥ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशस्ते यजमानो हविर्भिः ॥
 अहेळमानो वरुणेह बोध्युरुशः॥ समान आयुःप्रमोषीः ॥ १२ ॥ स्वर्ण धर्मस्स्वाहा
 स्वर्णार्कस्स्वाहा स्वर्णशुक्रस्स्वाहा ॥ स्वर्णज्योतिस्स्वाहा स्वर्णसूर्यस्स्वाहा ॥ १३ ॥ २
 अग्निंय्युनज्मि शर्वसा घृतेन दिव्यसुपर्णव्ययसा बृहन्तम् ॥ तेनगमेम ब्रध्न
 स्ये विष्टपःस्वोरुहाणा अधिनाकमुत्तमम् ॥ १ ॥ इमौतैपक्षाअजरो पतत्रिणो
 याभ्याः॥ रक्षोःस्यपहूःस्यमे ॥ ताभ्याम्पतेम सुकृतामुलोकय्यत्वा ऋषयो जग्मुः
 प्रथमजाः पुराणाः ॥ २ ॥ इन्दुर्दक्षःइयेन ऋतावा हिरण्यपक्षःशक्रुनो मुरण्युः ॥
 महान्तसधस्ये ध्रुवआनिर्षत्तो नर्मस्ते अस्तु मामा हिःसीः ॥ ३ ॥ दिवो मूर्धोसि
 पृथिव्यानाभि रूर्गपामोर्षधीनाम् ॥ विश्वायुशर्म सप्रथा नर्मस्पथे ॥ ४ ॥ विश्वे

स्व मूर्धन्नाधि॒तिष्ठ॒ सि॒श्रित॒स्समु॒द्रे ते हृ॒दय॒मप्स्वायु॒रपो द॒त्तो द॒धिभि॒न्त ॥ दि॒व
 स्प॒र्ज॒न्याद॒न्तरि॒क्षात्पृ॒थिव्या॒स्ततो॑ नो बृ॒ष्टथा॒व ॥ ५ ॥ इ॒ष्टोय॒ज्ञो भृ॒गुभि॒राशी॒र्दा
 वसु॒भिः ॥ तस्य॑ न इ॒ष्टस्य॑ प्री॒तस्य॑ द्र॒विणे॒हाग॑मिः ॥ ६ ॥ इ॒ष्टो अ॒ग्निरा॒हुतः पि
 प॒र्तुन॑ इ॒ष्टहू॒विः ॥ स्व॒गेद॒न्दे॒वेभ्यो॑ नमः ॥ ७ ॥ ३

य॒दाकू॑तात्सम॒सुखो॑ हृ॒दो वा॒म॒न॒सो वा॒स॒म्भृ॒तश्च॒क्षुषो॒वा ॥ तद॑नु॒प्रेतं॑ सु॒कृता॑
 मु॒लो॒कैर्य॒त्न ऋ॒षयो॑ ज॒ग्मुःप्र॑थ॒मजाः॑ पु॒राणाः॑ ॥ १ ॥ ए॒तस्य॑ परि॒ते द॒दा
 मि॒ यमा॒वहो॑च्छे॒ वधि॒जात॑वे॒दाः ॥ अ॒न्वाग॑न्ता य॒ज्ञप॑तिर्वो अ॒त्रत॑स्म॒जानी॑त
 पर॒मे व्यो॑मन् ॥ २ ॥ ए॒तज्जाना॑थ पर॒मे व्यो॑म॒न्देवा॒स्सध॑स्था वि॒दरू॒पम॑स्य ॥
 य॒दा ग॒च्छात्प॑थिभिर्दे॒वयानै॑रि॒ष्टापू॑र्ते कृ॒णव॑था वि॒रस्मै॑ ॥ ३ ॥ उ॒द्दुह्य॑स्वाग्ने प्र
 ति॒जाय॑हि त्वमि॒ष्टा पू॑र्ते स॒सृजे॑था मय॒श्च ॥ अ॒स्मिन्त्सध॑स्थे अ॒धु॒त्तर॑स्मिन्वि॒श्वे

द॒वा य॒ज॒मा॒नश्च॒ सा॒द॒त् ॥ ४ ॥ य॒न॒व॒हा॒सं स॒ह॒स्र॒स्र॒य॒नां॒शं स॒वं वे॒द॒स॒म् ॥ ते॒ने॒मँ
 व्य॒ज्ञ॒न्नो न॒य॒स्व॒दे॒वेषु॒ ग॒न्त॒वे ॥ ५ ॥ प्र॒स्ते॒रेण॑ परि॒धि॒नां स्र॒चा वे॒द्या॒च ब॒र्हिषो
 ऋ॒चे॒म॒य॒ज्ञ॒न्नो न॒य॒स्व॒दे॒वेषु॒ ग॒न्त॒वे ॥ ६ ॥ य॒द्वै॒त॒य॒त्प॒रा॒दा॒न॒य॒त्पू॒त॒य्याश्च॒ द॒क्षि॒णाः ॥
 त॒द॒ग्नि॒र्वै श्र॒क॒र्म॒ण॒स्स्व॒दे॒वेषु॒ नो॒द॒ध॒त् ॥ ७ ॥ य॒त्न॒धा॒रा अ॒न॒पे॒ता म॒धो॒र्धृ॒त॒स्य च
 याः ॥ त॒द॒ग्नि॒र्वै श्र॒क॒र्म॒ण॒स्स्व॒दे॒वेषु॒ नो॒द॒ध॒त् ॥ ८ ॥ ये अ॒ग्नयः॑ पा॒ञ्च॒ज॒न्या अ॒
 स्या॒मृ॒थि॒व्या॒म॒धि ॥ ते॒षा॒म॒सि॒त्त्व॒मु॒त्त॒मः प्र॒नो जी॒वा॒त॒वे॒सुव ॥ ९ ॥ ४

वा॒र्त्त॒ह॒त्याय॒ श॒र्व॒से पृ॒त॒ना॒षा॒द्याय॒च ॥ इ॒न्द्र॒त्वा॒र्व॒ते॒याम॒सि ॥ १ ॥ स॒ह॒दो
 नु॒म्पु॒रु॒हू॒त क्षि॒य॒न्त॒म॒ह॒स्ता॒मि॒न्द्र स॒म्पि॒ण॒क्कु॒णो॒रुम् ॥ अ॒भि दृ॒त्र॒व॒र्ध॒मा॒न॒म्पि॒यो
 रु॒म॒पा॒द॒ मि॒न्द्र त॒व॒सा॒ज॒घ॒न्थ ॥ २ ॥ वि॒न इ॒न्द्र मृ॒धो ज॒हि॒नी॒चाय॒च्छ पृ॒त॒न्य
 तः ॥ यो अ॒स्मो॒अ॒भि॒दा स॒त्य॒ध॒र॒ङ्ग॒म॒या त॒मः ॥ ३ ॥ मृ॒गे॒न भी॒मः कु॒च

रो गिरि॒ष्ठाः पराव॑त आ॒र्ज॒गन्था॑ पर॒स्याः ॥ सु॒कः सः॒शाय॑ पवि॒मिन्द्र॑ति॒ग्मं वि॒
 शत्रू॑न्ता॒ह्वलि॑वि॒मृधो॑ नुद॒स्वा ॥ ४ ॥ वै॒श्वान॑रो न ऊ॒तय॑ आ॒प्रया॑तु पराव॑तः ॥ अ
 धिर्न॑स्सु॒ष्टुती॑रुप ॥ ५ ॥ पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृथि॒व्यामृ॒ष्टो वि॒श्वा ओष॑धी
 रा॒वि॒वेश ॥ वै॒श्वान॑रस्सह॒सा पृ॒ष्ठो अ॒ग्निस्सनो॑दि॒वा सरि॑ष॒पातु॑ न॒क्तम् ॥ ६ ॥
 अ॒श्याम॑त॒ङ्काम॑म॒ग्ने तवो॑ती अ॒श्याम॑ रयिः॒ रयि॑व॒स्सूवी॑रम् ॥ अ॒श्याम॑ वा॒जम्
 भि॒वा॒जय॑न्तोऽश्याम॑ द्य॒म्नम॑जरा॒जर॑न्ते ॥ ७ ॥ वय॑न्ते अ॒द्यरि॑माहि का॒र्ममु॒त्ता
 नह॑स्ता न॒र्मसो॑प॒सद्य॑ ॥ यजि॑ष्ठन म॒नसा॑ यक्षि॒दे॒वानस्त्रै॒धता॑म॒न्मना॑ विप्रो
 अ॒ग्ने ॥ ८ ॥ धाम॑च्छद॒ग्निरिन्द्रो॑ ब्र॒ह्मा दे॒वो बृ॒हस्प॑तिः ॥ स॒चेत॑सो वि॒श्वेदे॒
 वा यज्ञ॑म्राव॒न्तुनः॑ शु॒भे ॥ ९ ॥ त्वय्य॑विष्ट दा॒शुषो॑नृः॒पाहि॑ श्रृणु॒धी गिरिः॑ ॥
 रक्षा॑ तो॒कमु॑त॒त्मना॑ ॥ १० ॥ ५ ॥ हरिःॐ

वाजस्यनुसप्त ॥ ७ ॥ ऋताषादत्रयोदश ॥ १३ ॥ अग्निंयुनज्मिसप्त ॥ ७ ॥

यदाकूतान्नव ॥ ९ ॥ वार्त्तहस्यायदश ॥ १० ॥ पञ्चानुवाकेषुषट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥

प्राणा वाजा होता यज्जा षट्चत्वारिंशत् ॥

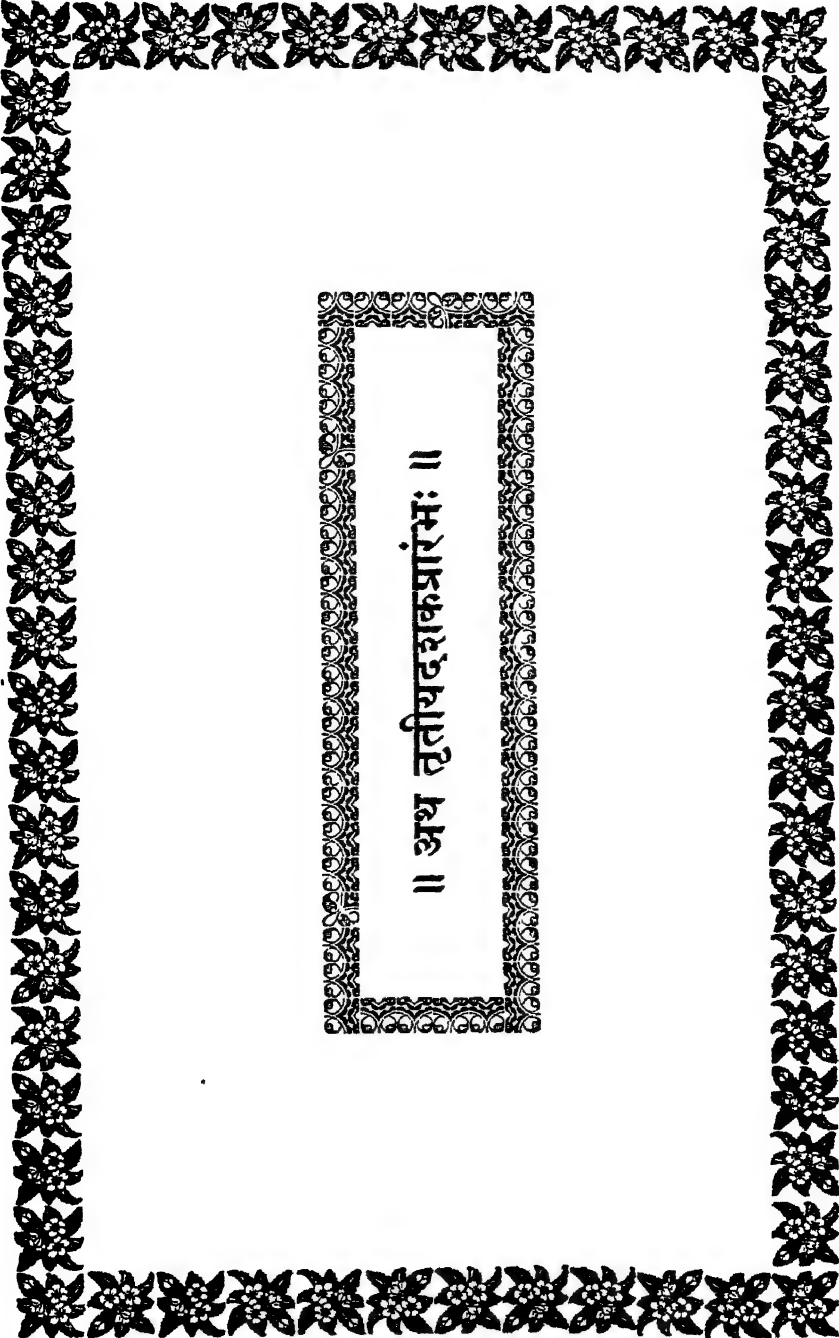
ऋताषाड्वै चौषधयः संहितश्च मरीचयः ॥ सुषुम्णस्सूर्य रश्मिश्च नक्षत्रा

णीषिरोह्यपः ॥ १ ॥ मुज्युस्सुपर्णो यज्ञश्च दक्षिणाचाप्सरसस्तथा ॥ प्रजाप

तिश्च ऋक्सामानिसनो ज्ञेयुः क्रमादिति ॥ ३ ॥

॥ इति द्वितीयोदशकः समाप्तः ॥

॥ अथ तृतीयदशकप्रारंभः ॥

हरिःॐ स्वा॒दीन्त्वा॒ स्वा॒दुना॑ ती॒व्रान्ती॒व्रेणा॒मृता॑म॒मृते॑न ॥ म॒धुम॑ती॒स्मधु॑म
 ता सृ॒जामि॒ सः सो॑मे॒न ॥ सोमो॑ऽस्य॒श्चिभ्या॑म्प॒च्यस्व॒ सर॑स्व॒ल्यै प॒च्यस्वे॒न्द्राय॑
 सु॒खास्मै॑ प॒च्यस्व ॥ १ ॥ परी॒तोषि॑ञ्च॒ता सु॒तः सोमो॑ य उ॒त्तमः॑ ह॒विः ॥ द
 ध॒न्वायो॒ नर्यो॑ अ॒प्स्वन्तरा॑ सु॒बाव॒ सोम॑मा॒द्भिभिः ॥ २ ॥ वा॒योः पू॒तः प॒वित्रे॑ण
 प्रा॒इव॒सोमो॒ अति॑द्रु॒तः ॥ इ॒न्द्रस्य॒ यु॒ज्यस्स॒खा ॥ वा॒योः पू॒तः प॒वित्रे॑ण प्र॒त्य
 इ॒वसो॑मो अ॒तिद्रु॒तः ॥ इ॒न्द्रस्य॒ यु॒ज्यस्स॒खा ॥ ३ ॥ पु॒नाति॑ते॒ परि॒स्रतः॑ सोमः॑ सू॒
 र्यस्य॒ दुहि॑ता ॥ वो॒रेण॒ शश्व॑ता॒ तना॑ ॥ ४ ॥ ब्र॒ह्म क्ष॒त्रभ्य॑व॒ते तेज॑ इ॒न्द्रियः॑
 सु॒रया॒ सोम॑स्सु॒त आ॒सुतो॒ सदा॑य ॥ शु॒क्लेण॑ दे॒व दे॒वताः॑ पि॒पुग्धि॒ रस॑ना॒न्नय्य
 ज॒माना॑य धे॒हि ॥ कु॒विद॒ङ्गय॑र्व॒मन्तो॒यव॑ञ्चि॒द्यथा॒ दान्य॑नु॒ पूर्वा॑ञ्चि॒यूय ॥ इ॒हे
 ह॑षा॒ङ्कृणु॑हि भो॒जनानि॒ येव॑र्हि॒षो नम॑ उ॒क्तिन्न॒ जग्मुः॑ ॥ उ॒पया॑म॒गृही॒तोऽस्य॑

शु० य० क० श०

१०३

द० ३ अ० १ ०अ० १

श्रिभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्रायत्वा सुखाम्णे ॥ एषते योनिस्तेजसेत्वा वीर्यय
त्वाबलायत्वा ॥ ५ ॥ नानाहि वान्देवहितः सदस्कृतस्मासः स्रक्षथाम्परमे व्यो
मन् ॥ सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोमेष मामा हिः सीस्वाँयोनिमाविशन्ती
॥ ६ ॥ उपयामयहीतोऽस्याश्चिनन्तेजस्सारस्वतँ वीर्यमैन्द्रम्बलम् ॥ एषते योनि
मोदायत्वा नन्दायत्वा महसेत्वा ॥ ७ ॥ तेजोऽसि तेजो मयि धेहि वीर्यमसि
वीर्यम्मयि धेहि बलमसि बलम्मयि धेह्योजोऽस्योजो मयि धेहि ॥ मन्युरसिम
न्युम्मयि धेहि सहोऽसि सहो मयि धेहि ॥ ८ ॥ या व्याघ्रविव्रूचिकोभौ वृक
श्च रक्षति ॥ इयेनम्पतत्रिणः सिंहः सेमम्पात्वहंसः ॥ ९ ॥ यदापिषेव
मातरम्पुत्रः प्रमुदितो धर्यन् ॥ एतत्तदग्रे अनुणो भवाम्यहतौ पितरौ मर्या ॥ १० ॥
सम्पृचस्थसम्मा भद्रेण पृङ्क्त ॥ विपृचस्थविमा पापेन पृङ्क्त ॥ ११ ॥ १

दे॒वा य॒ज्ञम॑तन्व॒त भेष॑ज॒म्भिष॑जा॒श्विना॑ ॥ वा॒चा सर॑स्वती भिष॒गिन्द्रा॑येन्द्रि॒या
 णि॒द॒ध॒तः ॥ १ ॥ दी॒क्षाये॑ रूप॒ श॒ष्पाणि॑ प्राय॒णी य॑स्य॒तोव॑मानि ॥ क्र॒यस्य॑ रूप॒
 सोम॑स्य ला॒जास्सो॑मा॒ शवो॑ मधु ॥ २ ॥ आ॒तिथ्य॑रूप॒ममा॑सर॒महा॑वरि॒स्य न॒म्र
 हुः ॥ रूप॑मु॒पस॑दोमे॒तत्ति॒स्रो रा॒त्रीसु॑रा॒सुता ॥ ३ ॥ सोम॑स्य रूप॒ङ्क्री॒तस्य॑ परि॒
 स्र॒त्प॒रि॒षि॒च्यते ॥ अ॒श्विभ्या॑न्दु॒ग्धभेष॑जमिन्द्रा॒येन्द्र॒ सर॑स्वत्या ॥ ४ ॥ आ॒सन्दी
 रूप॒ राजा॑ सन्धै॒वेद्यै॑ कु॒म्भीसु॑रा॒धानी ॥ अन्त॑र॒उत्त॑रवे॒द्या रूप॑ङ्क॒रोत॑रोभिष
 क् ॥ ५ ॥ वे॒द्या वेदि॑स्समा॒प्यते ब॑र्हिषा ब॒र्हिरिन्द्रि॑यम् ॥ द्यू॒पेन॑ द्यू॒प आ॒प्यते प्र
 णी॒तो अ॒ग्निर॑ग्निना ॥ ६ ॥ ह॒वि॒र्धान॑न्य॒दश्वि॑नाग्नी॒ ध्र्यय॑त्सर॒स्वती ॥ इन्द्रा॑येन्द्र॒
 स॒द॒स्कृ॒त॒म्प॒त्नी शाल॑ङ्गा॒ह॒प॒त्यः ॥ ७ ॥ प्रै॒षेभिः॑ प्रैषा॒ना॒प्नो॒त्याप्री॑भि॒राप्री॑र्यज्ञ॒स्य ॥
 प्र॒या॒जेभि॑रनु या॒जान्व॑ष॒द॒क॒रेभि॑राहु॒ताः ॥ ८ ॥ प॒शुभिः॑ प॒शूना॑प्नोति पु॒रोळा॑शै

ह॒वी॒ष्या ॥ छ॒न्दो॒भि॒स्सामि॒धेनी॒र्याज्या॒भिर्व॒ष्टका॒रान् ॥९॥ धा॒नाः क॑र॒म्भस्स॑क्तं
 वः प॒रीवा॒पः प॒यो द॒धि ॥ सोम॑स्य रू॒प॒ह॒विष॑ आ॒मिक्षा॒ वाजि॑न॒म्मधु॑ ॥ १० ॥
 धा॒नाना॑ रू॒प॒ङ्कुर्व॑ल॒म्परी॒ वाप॑स्य गो॒ध॒र्माः ॥ स॑क्त॒ना रू॒प॒म्ब॒दर॑मु॒पवा॑काः क॒र॒
 म्भस्य॑ ॥ ११ ॥ प॒यसो॑ रू॒प॒य॒य॒यवा॑ द॒ध्नो रू॒प॒ङ्क॒र्क॒न्धूनि॑ ॥ सोम॑स्य रू॒प॒व्वा
 जि॒न रू॒प॒म्यस्य॑ रू॒प॒मामि॑क्षा ॥ १२ ॥ आ॒श्राव॑येति॒स्तोत्रि॑याः प्र॒त्याश्रा॑वो अ॒नु
 रू॒पः ॥ यजे॑ति॒धा॒य्या रू॒प॒म्प्र॒गाथा॑ये य॒जाम॑हाः ॥ १३ ॥ अ॒र्ध॒क्वैरु॒क्थाना॑ रू॒प
 म्य॒दैरा॑प्नोति नि॒विदः॑ ॥ प्र॒णवै॒श॒स्त्राणा॑ रू॒प॒म्प॒यसा॑ सोम॑ आप्यते ॥ १४ ॥
 अ॒श्विभ्या॑म्प्रा॒तस्स॒वनमि॒न्द्रैर्गै॒न्द्र॒म्मा॒ध्यन्दि॑नम् ॥ वै॒श्वदे॒व रू॒प॒स्वत्या॑ तृती॒यमा॑
 स॒ सर्व॑नम् ॥ १५ ॥ वा॒यव्यै॑ वा॒यव्या॑न्याप्नोति स॒तैन॑ द्रोण॒कल॑शम् ॥ कु॒
 म्भीभ्या॑म॒मृणौ॑सुते स्था॒लीभि॑स्था॒लीरा॑प्नोति ॥ १६ ॥ य॒जुर्भि॑रा॒प्यन्ते॑ ग्रहा॒ग्रहै॑

स्तोमाश्च विष्टुतीः ॥ हृन्दोभिरुक्था शस्त्राणिसाम्नावभृथोप्यते ॥ १७ ॥ इळा
भिर्भक्षानोप्नोति सूक्तवाकेनाशिषः ॥ शैथ्युना पत्नी सय्याजान्तसमिष्ट यजुषा
सूस्थाम् ॥ १८ ॥ व्रतेन दीक्षामोप्नोति दीक्षयाप्नोतिदक्षिणाम् ॥ दक्षिणाश्रद्धा
माप्नोति श्रद्धया सत्यमाप्यते ॥ १९ ॥ एतावद्रूपयज्ञस्य यद्वैवर्द्धनाकृतम् ॥
तदेतत्सर्वमाप्नोति यज्ञेसौत्रामणीसुते ॥ २० ॥ २

सुरावन्तम्बार्हिषदः सुवीर्ययज्ञः हिन्वन्ति माहिषा नमोभिः ॥ दधानास्सो
मन्दिवि देवतासु मदेमेन्द्रयजमानास्स्वर्काः ॥ १ ॥ यस्ते रसस्सम्भृत ओष
धीषु सोमस्य शुष्मस्सुरया सुतस्य ॥ तेन जिव्य यजमानम्मदेन सरस्वतीम
श्विना इन्द्रमग्निम् ॥ २ ॥ यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ॥
इमन्तः शुक्रम्मधुमन्तमिन्दुः सोमः राजानमिह भक्षयामि ॥ ३ ॥ यदत्रे

रि॒प्तः र॒सि॒नस्सु॒तस्य॒यदि॒न्द्रो अ॒पि॒ब॒च्छ॒ची॒भिः ॥ अ॒ह॒न्त॒द॒स्य म॒न॒सा शि॒वेन
 सोम॑ः राजा॒नमि॒ह भ॑क्षयामि ॥ ४ ॥ पि॒तृ॒भ्यस्व॒धा॒यि॒भ्यस्व॒धा॒नमः॑ पि॒ताम॑हे
 भ्य॒स्व॒धा॒यि॒भ्यस्व॒धा॒नमः॑ ॥ प्र॒पि॒ताम॑हे॒भ्यस्व॒धा॒यि॒भ्यस्व॒धा॒नमः॑ ॥ ५ ॥
 अ॒क्ष॒न्पि॒त॒रोऽमी॒म॒द॒न्त पि॒त॒रोऽती॒तृ॒प॒न्त पि॒त॒रः ॥ पि॒त॒रः शु॒न्ध॒ध्वम् ॥ ६ ॥ पुन॑
 न्तु॒मा पि॒त॒रस्सो॒म्यासः॑ पुन॒न्तु॒मा पि॒ताम॑हाः पुन॒न्तु॒ प्र॒पि॒ताम॑हाः ॥ प॒वि॒त्रेण॑ श
 ता॒यु॒षा ॥ ७ ॥ पुन॒न्तु॒मा पि॒ताम॑हाः पुन॒न्तु॒ प्र॒पि॒ताम॑हाः ॥ प॒वि॒त्रेण॑ श॒ता
 यु॒षा वि॒श्व॒मायु॒र्व्य॒श्नवै ॥ ८ ॥ अ॒ग्न आ॒यू॒षि प॒वस॑ आ॒सु॒वो॒र्ज॒मि॒ष॒श्चनः॑ ॥
 आ॒रे॒वा॒ध॒स्व दु॒च्छु॒नीम् ॥ ९ ॥ पुन॒न्तु॒मा दे॒व॒ज॒नाः पुन॒न्तु॒ म॒न॒सा॒धि॒यः ॥ पुन॑
 न्तु॒वि॒श्वा भू॒तानि॑ जा॒त॒वे॒दः पु॒नी॒हि॒मा ॥ १० ॥ प॒वि॒त्रेण॑ पु॒नी॒हि॒मा शु॒क्रेण॑ दे॒
 व॒दी॒धत् ॥ अ॒ग्ने क॒त्वा क॒तू॒र॒नु ॥ ११ ॥ य॒त्ते प॒वि॒त्र॒म॒र्चि॒ष्य॒न्ने॒वित॑तमन्तरा ॥

ब्रह्मतेन पुनातुमा ॥ १२ ॥ पर्वमानस्सो अघनः पविलेण विचर्षणिः ॥ यः
 पोता सपुनातुमा ॥ १३ ॥ उभाभ्यान्देव सवितः पवित्रेण सवेनच ॥ माम्पु
 नीहि विश्वतः ॥ १४ ॥ वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्यामिमा बह्व्यस्तन्वो वी
 तपृष्ठाः ॥ तथा मर्दन्तस्सधमादेषु वयःस्याम पतयोरधीणाम् ॥ १५ ॥ येसं
 मानास्सर्मनसःपितरो यमराज्ये ॥ तेषाँल्लोकस्स्वधानमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥
 १६ ॥ ये समानास्सर्मनसो जीवा जीवेषु मामकाः ॥ तेषाँ श्रीर्मधि कल्पता
 मस्मिँल्लोके शतः समाः ॥ १७ ॥ द्वेष्टती अशृणवम्पितृणामहन्दवानामुतमर्त्या
 नाम् ॥ ताभ्यामिदं विवश्वमेजत्समेति यदन्तरा पितरस्मातरश्च ॥ १८ ॥ इदं
 हविः प्रजननम्मे अस्तु दशवीरः सर्वगः स्वस्त्ये ॥ आत्मसनि प्रजासनि प
 शुसनि लोकसन्धे भयसनि ॥ अग्निः प्रजाम्बहुलाग्ने करोत्वन्नम्पयो रेतो अ

स्मासुधत्त ॥ १९ ॥ ३

उदीरता मवर उत्परा स उन्मध्यमाः पितरस्सोम्यासः ॥ असुय्य ईशुर वृका
 ऋतज्ञास्तेनोऽवन्तु पितरो हवेषु ॥ १ ॥ त्वसूंसोम प्रथिकितो मनीजत्वसूजिह्व
 मनुनेषिपन्थाम् ॥ तवप्रणीती पितरो न इन्दोदेवेषु रत्नसमजन्तधीराः ॥ २ ॥
 त्वया हिनः पितरस्सोम पूर्वे कर्माणि चक्रः पवमान धीराः ॥ वन्वद्ववातः परिधी
 सूर्योर्णु वीरेभिरश्वैर्मघवा भवानः ॥ ३ ॥ त्वसूंसोम पितृभिस्सोन्विदानोऽनुया
 वापृथिवी आततन्थ ॥ तस्मै तइन्दो हविषा विधेम वयसूयाम पतयो रयीणा
 म् ॥ ४ ॥ बर्हिषदः पितर ऊत्यर्वागिमा वोहव्या चक्रमाजुषध्वम् ॥ त आगता व
 सा शन्तमेनाथा नशय्योररपो दधात ॥ ५ ॥ उपहूताः पितरस्सोम्यासो बर्हि
 ष्येषु निधिषु त्रियेषु ॥ त आगमन्तुत इह श्रवन्त्वाधिबुवन्तुतेऽवन्त्वस्मान् ॥ ६ ॥

आह॒न्पि॒तृ॒न्तु॒ वि॒द॒त्रौ॒२अ॒वि॒त्सि॒न पा॒तञ्च॒ वि॒क्रम॑णञ्च॒ वि॒ष्णोः ॥ ब॒र्हि॒षदो॒
 ये स्व॒धया॑ सु॒तस्य॒ भज॑न्त॒ पित॒वस्त॒ इहा॑गमि॒ष्ठाः ॥ ७ ॥ अ॒ग्नि॒ष्वात्ताः॒ पित॑र
 ए॒हग॑च्छत॒ स॒द॒स्स॒द॒स्स॒द॒त सु॒प्र॒णी॒तयः॑ ॥ अ॒त्ता ह॒वी॒षि प्र॑य॒तानि॒ ब॒र्हिष्य॑
 थो रयि॑ सर्व॒वीर॑न्द्धा॒तन ॥ ८ ॥ आ॒र्य॒न्तुनः॒ पि॒तर॑स्सो॒म्यासो॑ऽग्नि॒ष्वात्ताः॒ प
 थि॒भिर्दे॒वयानैः॑ ॥ अ॒स्मि॒न्यज्ञे॒ स्व॒धया॒ म॒द॒न्तो॑ऽधि॒ ब्रु॒वन्तु॒ ते॒ऽव॒न्त्व॒स्मान् ॥ ९ ॥
 येअ॒ग्नि॒ष्वात्ता॒ येअ॒न॒ग्नि॒ष्वात्ता॒ म॒ध्ये दि॒व॒स्स्व॒धया॑ मा॒द॒र्यन्ते॑ ॥ तेभ्य॑स्स्व॒राळु॑सु॒नी
 तिमे॒नौ॒यथा॒ व॒श॒न्त॒न्वङ्क॒ल्प॒याति॑ ॥ १० ॥ अ॒ग्नि॒ष्वात्ता॒ नृ॒तु॒म॒तो ह॒वाम॑हे नारा
 श॒स्ते॒सोम॑ पी॒थ्य्य॒आशुः॑ ॥ तेनो॒ वि॒प्रा॒स॒सु॒हवा॑ भ॒वन्तु॒ वय॑स्स्यो॒म प॒त॒यो॒र
 यी॒णाम् ॥ ११ ॥ आ॒च्या जा॒नु द॒क्षि॒णतो॒ निष॑द्ये॒म॒य्यज्ञ॑मभि॒ष्टी॒ति वि॒श्वे ॥
 मा॒हि॒ सि॒ष्ट पि॒तरः॒ केन॑ चि॒न्नो य॒द्वा आ॒गः पु॒रुष॑ता॒ करा॑म ॥ १२ ॥ आ॒सी॒ना

सो अरुणीनां सुपस्थे रयिन्धत्त दाशुषे मर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्वः
 प्रयच्छत इहोर्जीन्दधात ॥ १३ ॥ यमग्रे कव्यवाह नत्वाश्चिन्मन्यसेरयिम् ॥
 तन्नो गीर्भिः श्रवाय्यन्देवत्रा पनया युजम् ॥ १४ ॥ यो अग्निः कव्यवाहनः
 पितृन्यक्ष हता वृधः ॥ प्रेदुहव्यानिं वोचति देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥ १५ ॥
 त्वमग्न ईळितो जातवेदो वाङ्ढव्यानि सुरभीणि कृत्वी ॥ प्रादाः पितृभ्यस्वध
 या ते अक्षन्नञ्चि त्वन्देव प्रयता हवीषि ॥ १६ ॥ इदम्पितृभ्यो नमो अस्त्व
 द्यये पूर्वसो य उपरासईयुः ॥ ये पार्थिवे रजस्या निषत्ताये वो नूनं सुवृज
 नां सुविष्टु ॥ १७ ॥ ये चेह पितरो ये चनेह याश्च विद्ययौ रउ चनप्र वि
 द्वा ॥ त्वेवत्य यतिते जातवेदस्वधाभिर्यज्ञं सुकृतञ्जुषस्व ॥ १८ ॥ अथा
 यथोनः पितरः परांसः प्रत्नासो अग्नकृतमाशुषाणाः ॥ शुचीदयन्दीधि तिसु

कथं शासःक्षामाभिन्दन्तो अरुणीर्यं व्रन् ॥ १९ ॥ उ॒शन्त॑स्त्वा॒ निधी॑म ह्यश॒
न्त॒स्समि॑धीमहि ॥ उ॒शन्नु॑ शत आव॒ह पितृ॑न्ह॒विषे अ॑र्त्तवे ॥ २० ॥ अ॒पाम्फे॑
नेन नमु॒चेदि॑शरं इन्द्रो॒दव॑र्तयः ॥ वि॒श्वाय॑द॒जय॑स्पृधः ॥ २१ ॥ ४

सोमो राजा॒मृतं॑ सुत॒क्रं जी॒षेणा॑जहान्मृ॒त्युम् ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं॒ वि॒वपा॑
नः शु॒क्रमन्ध॑स इन्द्र॒स्येन्द्रि॑यमिद॒म्पयोऽमृ॑त॒म्मधु॑ ॥ १ ॥ अ॒द्भ्यःक्षी॑रं॒ व्यपि॑ब
त्कु॒ङ्कुक्षि॑रसो धि॒या ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं॒ वि॒वपानं॑ शु॒क्रमन्ध॑ स इन्द्र॒
स्येन्द्रि॑यमिद॒म्पयोऽमृ॑त॒म्मधु॑ ॥ सोमं म॒द्भ्यो व्य॑पिब च्छन्द॒सा
हः॒सःशु॒चिष॑त् ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं॒ वि॒वपानं॑ शु॒क्रमन्ध॑स इन्द्र॒स्येन्द्रि॑
यमिद॒म्पयोऽमृ॑त॒म्मधु॑ ॥ अ॒न्नात्परि॑ स्र॒तो रस॑म्ब्रह्म॒णा व्य॑पिबत्क्षत्र॒म्पय॑स्तो
म॒मप्र॑जापतिः ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं॒ वि॒वपानं॑ शु॒क्रमन्ध॑स इन्द्र॒स्येन्द्रि॑यमिद॒

शु० य० क० शा०

१०८

द० ३ अ० १ अ० ५

म॒प्योऽमृत॑म्मधु ॥ २ ॥ रे॒तो मूत्रं॑ वि॒जहा॑ति यो॒निम्प्र॑वि॒शदिन्द्रि॑यम् ॥ गर्भो॑
जरा॒युणा वृ॒त उ॒ल्बञ्ज॑हाति जन्म॒ना ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं वि॒षानं॑ शु॒क्रम॑
न्ध॒स इन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमिद॑म्पयोऽमृत॑म्मधु ॥ ३ ॥ दृष्ट्वा॒ रूपे॑ व्याकरोत्स॒त्या नृ॒
ते प्र॒जाप॑तिः ॥ अ॒श्रे॒द्धा म॒नृते॑ द॒धाच्छु॒द्धा स॒त्ये प्र॒जाप॑तिः ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्य
मिन्द्रि॑यं वि॒षानं॑ शु॒क्रम॑न्ध॒स इन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमिद॑म्पयोऽमृत॑म्मधु ॥ ४ ॥ वेदे॑
न रूपे॑ व्य॒पिब॑त्सुता सु॒तौ प्र॒जाप॑तिः ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं वि॒षानं॑ शु॒क्रम॑न्ध॒
स इन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमिद॑म्पयोऽमृत॑म्मधु ॥ दृष्ट्वा॒ परि॒स्रतो॑ र॒सं शु॒क्रेण॑ शु॒क्रं व्य॑
पि॒बत्प॑य॒स्सोम॑म्प्रजापतिः ॥ ऋ॒तेन॑ स॒त्यमिन्द्रि॑यं वि॒षानं॑ शु॒क्रम॑न्ध॒स इन्द्र॑स्ये
न्द्रि॒यमिद॑म्पयोऽमृत॑म्मधु ॥ ५ ॥ ५

सी॒सैन॑तन्त्र॒म्मन॑साम॒नीषि॑ण॒ऊर्णासू॒खेण॑ क॒वयो॑ व॒यन्ति ॥ अ॒श्विना॑य॒ज्ञं स॒विता॑

सरस्वतीन्द्रस्य रूपवर्णो भिषज्यन् ॥१॥ तदस्य रूपममृतं शचीभिस्तिस्त्रोदधु
 देवतास्स रराणाः ॥ लोमानि शर्षेर्बहुधानतोक्मभिस्त्व गस्य माः समभव
 न्नलाजाः ॥ २ ॥ तदश्विना भिषजारुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम् ॥
 अस्थिमज्जा नम्मासैः कारोतरेण दधतो गर्वान्वचि ॥ ३ ॥ सरस्वती मनसा
 पेशलव्वसुनासत्याभ्याव्वयति दशतैव्वपुः ॥ रसम्परिखता नरोहितन्नग्रधुरीर
 स्तसरन्नवेम ॥ ४ ॥ पर्यसा शुक्रममृतं अनिलं सुरया मूत्राजनयन्त रेतः ॥
 अपामतिन्दुर्मतिम्बाधमाना ऊर्वध्वैव्वार्तं सब्वन्तदारात् ॥ ५ ॥ इन्द्रस्सुखा
 माहृदयेन सत्यम्पुरोळाशेन सविता जजान ॥ यकृत्क्लोमानव्वरुणोभिषज्यन्म
 तस्ने वायव्यै नमिनाति पित्तम् ॥ ६ ॥ आन्वाणि स्थालीर्मधु पिन्वमाना गु
 दापात्राणि सुदुधान धेनुः ॥ इयेनस्य पत्रन्नप्लीहा शचीभिरासन्दीनाभिरुद्रन्न

शु० य० क० शा०

१०९

द० ३ अ० १ अ० ६

मा॒ता ॥ ७ ॥ कु॒म्भो व॒निष्ठ॑र्ज॒निता श॒चीभि॑र्यस्मिन्न॒ग्रे यो॒न्याङ्ग॑र्भो अ॒न्तः ॥ ए॒षा
शि॒र्व्यैक्त॑श॒तधो॑र उ॒त्सोदु॑हेन कु॒म्भी स्व॒धा॒म्पितृ॑भ्यः ॥ ८ ॥ मुखं स॒दस्य॑शि॒र
इ॒त्सते॑न जिह्वा॒पवि॑त्समा॒श्विना स॒न्तसर॑स्वती ॥ च॒प्यन्न॑ पा॒युभि॑षगस्य॒ वालो॑ व
स्ति॒र्न शे॒पो ह॑र॒सा तर॑स्वी ॥ ९ ॥ अ॒श्विभ्या॑श्च॒क्षुर॒मृत॑इ॒ग्रहा॑भ्याञ्छा॒गेन॑ ते॒जो
ह॒विषा॑ श्रु॒तेन॑ ॥ प॒क्ष्मा॒णि गो॒धूमेः कु॒र्वैरु॑तानि॒ पेशो॑न शु॒क्रम॑सि तै॒व्वसा
ते ॥ १० ॥ अ॒विर्न मे॒षो न॒सि॒वीर्या॑य प्रा॒णस्य॑ प॒न्था अ॒मृतो॑ ग्॒रहा॑भ्याम् ॥
स॒रस्व॑त्यु॒पवाकै॑र्व्या॒निन्न॑स्या॒नि ब॒र्हिर्व॑र्दे॒र्ज॒जान ॥ ११ ॥ इ॒न्द्रस्य॑ रू॒पमृ॑षभो
ब॒लाय॑ क॒र्णाभ्या॑श्चो॒त्रम॑मृ॒तइ॒ग्रहा॑भ्याम् ॥ य॒वान ब॒र्हिर्भ्र॑वि के॒सर॑णि क॒र्क
न्धु ज॒ज्ञे म॒धु सा॒रघ॑म्म॒मुखा॑त् ॥ १२ ॥ आ॒त्मन्नु॑प॒स्थे न वृ॑कस्य॒ लोम॑ मु॒खे इ॒म
श्र॒णि न॒व्याघ्र॑लोम ॥ के॒शान॑ शी॒र्ष न्य॑श॒से श्रि॒यै शि॒खा सि॒ंहस्य॑ लो॒म॒ति

विरिन्द्रियाणि ॥ १३ ॥ अङ्गान्यात्मभिषजा तदश्विना त्मानमङ्गस्समधात्सर
 स्वती ॥ इन्द्रस्यरूपःशतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतन्दधानाः ॥ १४ ॥ सर
 स्वती योन्याङ्गभेमन्तरश्विभ्याम्पत्नी सुकृतस्विभर्ति ॥ अपाः रसेन वरुणो न
 साम्रेन्द्रः श्रियै जनयन्नप्सुराजा ॥ १५ ॥ तेजःपशूनाः हविरिन्द्रियावत्परिस्त्र
 ता पर्यसा सारधम्मधु ॥ अश्विभ्यान्दुग्ध मिभषजा सरस्वत्या सुता सुताभ्या
 ममृतस्सोम इन्दुः ॥ १६ ॥ ६ ॥

क्षत्वस्य नाभिरसि क्षत्वस्य योनिरसि ॥ मात्वाहिःसीन्मामा हिःसीः ॥ निष
 साद धृत व्रतो वरुणःपस्त्यास्वा ॥ साम्राज्याय सुक्रतुः ॥ मृत्योःपाहि विद्योत्या
 हि ॥ देवस्यत्वा सवितुःप्रसेवेऽश्विनो बर्हिभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ १ ॥ अश्वि
 नोभैर्षज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसा याभिर्षिञ्चामि सरस्वत्यै भैर्षज्येन वीर्याया ज्ञा

द्याया॒ भि॒षि॒ञ्चामि ॥ इन्द्र॒स्येन्द्रि॒येण॒ बला॒यश्चि॒यै यश॒सेऽभि॒षिञ्चामि ॥ २ ॥
 कौ॒ऽसि क॒तमो॑ऽसि क॒स्मै त्वा का॒यत्वा ॥ सु॒श्लोक॒ सुम॑ङ्गल॒ सत्य॑राजन् ॥ ३ ॥
 शिरो॑मे श्रीर्यशो॒ मुख॑न्त्विषिः॒ केशा॑श्च॒श्मश्र॑णि ॥ राजा॑ मे प्रा॒णो अ॒मृत॑स॒स्रमा
 द॒चक्षुर्वि॒राद॒श्रोत्र॑म् ॥ ४ ॥ जिह्वा॑ मे भ॒द्रं व्वाङ्म॒होम॑नो॒ मन्यु॑स्स्वराङ्ग॒भार्मः ॥
 मोदाः॒ प्रमो॒दा अ॒ङ्गुली॒ रङ्गानि॒ मित्र॑स्मे स॒हः ॥ ५ ॥ बा॒हू मे ब॒लमि॒न्द्रिय॑ ह
 स्तो॒ मे कर्म॑ वीर्यम् ॥ आ॒त्मा क्ष॒ब॒मुरो म॑म ॥ ६ ॥ पृ॒ष्ठी मे रा॒ष्ट्रमु॒द॒रम् सौ
 ग्री॒वाश्च श्रो॑णी ॥ ऊ॒रू अ॒र॒त्नी जा॒नुनी॒ विशो॑मेऽङ्गानि॒सर्व॑तः ॥ ७ ॥ नाभि॑मे
 चि॒त्त॒विवि॒ज्ञान॑म्यायु॒र्मेऽपि॒चि॒तिर्भ॑सत् ॥ आ॒नन्द॑न॒न्दा आ॒ण्डौ मे भ॑ग॒सौ भा॒ग्यम्य
 सः ॥ ८ ॥ जङ्घा॑भ्याम्प॒द्भ्यान्ध॑र्मोऽस्मि वि॒शिरा॑जा प्र॒ति॒ष्ठितः ॥ प्रा॒ति क्ष॒त्रे
 प्रा॒ति॒ति॒ष्ठा॒मि रा॒ष्ट्रेप्र॒त्य॒श्रेषु॒ प्रा॒ति॒ति॒ष्ठा॒मि गोषु॒ ॥ ९ ॥ प्र॒त्यङ्गेषु॒ प्रा॒ति॒ति॒ष्ठा॒म्यात्म॑न्प्र

ति प्रा॒णेषु॒प्रति॑ ति॒ष्ठामि॒ पुष्टे॑ ॥ अ॒ति॒द्यावा॑ पृथि॒व्योःप्र॑ति॒ ति॒ष्ठामि॒ यज्ञे॑ ॥ १० ॥
 त्रया॒दे॒वा ए॒काद॑श त्रयस्त्रि॒ंशस्सुरा॑र्ध॒सः ॥ बृ॒ह॒स्पति॑ पुरोहि॒ता दे॒वस्य॑ स॒वितु॑
 स्स॒वे ॥ दे॒वादे॒वै र॑वन्तु॒मा ॥ ११ ॥ प्रथ॒मा द्विती॑यं द्वितीयां स्तुती॑यै स्तुती
 यां स्स॒त्येन॑ ॥ स॒त्यैय॒ज्ञेन॑ यज्ञो यजु॑र्भि र्यजू॒षि सा॒र्मभिः॑ ॥ १२ ॥ सा॒मान्यृ॒ग्भिर्ऋ॒
 चःपु॒रो॒जु वा॒क्याभिः॑ पु॒रो॒जु वा॒क्या या॒ज्याभि॑र्या॒ज्या वष॑द॒कौरैः॑ ॥ वष॑द॒कारा आ॑हु
 तिभि राहु॑तयो मे कामान्त्स॒र्मर्ध॑ यन्तु भू॒स्स्वाहा॑ ॥ १३ ॥ लो॒मानि॒ प्रय॑ति॒र्मम॑
 त्व॒ङ्म आ॑न॒ति रा॒गतिः॑ ॥ मा॒स॒म उप॑न॒तिर्व॑ स्व॒स्थि॒म॒ज्जाम॑ आ॒न॒तिः ॥ १४ ॥ ७
 हरिः॒ॐ॥

स्वा॒द्वी॒न्त्वैका॑द॒श ॥ ११ ॥ दे॒वाय॑ज्ञैर्वि॒शतिः॑ ॥ २० ॥ सुरा॒वन्त॑मे॒कोन॑वि॒ंश
 तिः ॥ १९ ॥ उ॒दी॒र॒तामे॒कवि॑ंशतिः ॥ २१ ॥ सोमो॒राजा॑प॒ञ्च ॥ ५ ॥ सी॒से॒न॒त॒न॒त्रं

शु० य० क० शो०

१११

द० ३ अ० २ ० अ० १

षो॒ळश ॥ १६ ॥ क्ष॒त्रस्य॑नाभिश्च॒तुद॑श ॥ १४ ॥ स॒सानु॑वा॒केषु षडु॑त्तर॒शत॑
म् ॥ १०६ ॥ सोमो॒राजा त्वद्भ॑यस्सोम म॒द्भयो॒न्नाद्रे॑त ए॒वच ॥ दृष्ट्वा॑ श्र॒द्धाच॑वेदे
नदृष्ट्वा॒परि भु॒तोर॑सम् ॥ १ ॥ इति शु॒क्लयजु॑र्वेद का॒ण्व सँहि॑ता पाठे ए॒क विंश॑
त्यध्या॒यः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ॥ यदे॒वा दे॒व हे॒ळन॑न्दे॒वा स॒श्रक्॑मा व॒यम् ॥ अ॒ग्नि॒र्मात॑स्मा दे॒नसो॑
वि॒श्वान्मु॒ञ्च त्व॑हंसः ॥ १ ॥ यदि दि॒वा यदि न॑क्तमे॒नासि॑ च॒क्रमा॑ व॒यम् ॥
वा॒युर्मा त॑स्मा दे॒नसो॑ वि॒श्वान्मु॒ञ्च त्व॑हंसः ॥ २ ॥ यदि जा॒ग्रद्यदि॑ स्वप्न
ए॒नासि॑ च॒क्रमा॑ व॒यम् ॥ सूर्यो॑ मात॒स्मा दे॒नसो॑ वि॒श्वान्मु॒ञ्च त्व॑हंसः ॥ ३ ॥
यद्ग्रा॒मे यद॑रण्ये यत्स॒भायाँ व्यदि॑न्नि॒द्रे ॥ यच्छू॑द्रे यद॒र्ये यदे॑नश्च क॒र्माव॑यम् ॥
यदे॒कस्याधि॑ ध॒र्मेणि॑ तस्या॒ वय॑जं नमसि ॥ यदा॒पो अ॒ग्न्या इति॑ व॒रुणे॒ तिश॑

पो॒ मा॒हे॒ ततो॑ वरु॒णनो॑ मु॒ञ्च ॥ अ॒व॒गृ॒थ नि॒चुम्पु॑ण नि॒चे रुरा॑सि नि॒चुम्पु॑ण ॥
 अ॒व॒दे॒वैर्दे॒व कृ॒तमे॒नो य॒क्ष्य व॒मत्यै॑र्म॒त्य कृ॒तम्पु॒रु रा॒वणो॑ दे॒वरि॒ ष॒स्पाहि॑ ॥ स॒मु
 द्रे॒ ते हृ॒दय॑म॒प्स्वन्त॑स्सन्त्वा॒ वि॒शन्त्वो॑षधी॒ रुता॑पः ॥ सु॒मि॒त्रि॒यान॒ आप॒ ओष॑
 ध॒य॒स्स॒न्तु दु॒र्मि॒त्रि॒या स्त॒स्मै स॒न्तु ॥ योऽ॒स्मान्दे॒ष्टि॒यश्च॑ व॒यन्दि॒ष्मः ॥ ४ ॥
 द्र॒प॒दा दि॒वमु॒चा॒न स्वि॒न्न॒स्त्रातो॑ म॒ला॒दिव॑ ॥ पू॒त॒म्प॒वि॒त्रे॒णैवा॒ज्य मा॑प॒शु
 न्य॒न्तु भै॑न॒सः ॥ ५ ॥ उ॒द्व य॒न्त॒म॒ स॒स्प॒रि स्वः॑प॒श्यन्त॑ उत्त॒रम् ॥ दे॒व॒न्दे॒व
 त्रा॒सूर्य॑ म॒ग॒न्म॒ज्योति॑रु॒त्त॒मम् ॥ ६ ॥ अ॒पो अ॒द्यान्व॑चा॒रि॒षः र॒सेन॑ स॒म॒सृ॒क्ष्म
 हि ॥ प॒र्य॒स्वान॒ग्न आ॒ग॒म॒न्त॒ म्मा॒सः॑ सृ॒ज व॒र्च॒सा प्र॒जया॑च॒धने॑नच ॥ ए॒धोऽ
 स्ये धि॒षी॒महि॑ स॒मि॒द॒सि ते॒जो॑ऽसि ते॒जो म॒यि धे॒हि ॥ ७ ॥ स॒मा॒व॒व॒र्ति॒ पृथि॑
 वी स॒मु॒षा स्स॒मु सूर्यैः॑ ॥ स॒मु वि॒श्र॒मि॒द॒अ॒ग॒त॑ ॥ वै॒श्वान॑र॒ ज्योति॑र्भू॒यास॑

विवृत्कामान्वयश्चै भूस्वाहा ॥ ८ ॥ १ ॥

अभ्यादधामि समिधमग्ने व्रतपते त्वयि ॥ व्रतश्च श्रद्धाश्चोषे मीन्धत्वा दी
क्षितो अहम् ॥ १ ॥ यत् ब्रह्म चक्षबल्व सम्यञ्चौ चरतस्सह ॥ तैल्लोकम्पुण्यम्प्रज्ञे
ष्यत्र देवास्सहाग्निना ॥ २ ॥ यत्रेन्द्रश्च वायुश्च सम्यञ्चौ चरतस्सह ॥ तैल्लो
कम्पुण्यम्प्रज्ञेष्यत् सेदिर्न विद्यते ॥ ३ ॥ अशुनते अशुः पृच्यताम्परुषापरुः ॥
गन्धस्ते सोममवतु मदाय रसो अच्युतः ॥ ४ ॥ सिञ्चन्ति परिषिञ्चन्त्युत्सि
ज्वन्ति पुनन्ति च ॥ सुराये बभ्रुवै मदे किन्त्वो वदति किन्त्वः ॥ ५ ॥ धाना
वन्तङ्कुरिभ्रणमपूपवन्तमुक्थिर्नम् ॥ इन्द्रं प्रातर्जुषस्वनः ॥ ६ ॥ बृहदिन्द्रो
य गायत मरुतो वृत्रहन्तमम् ॥ येन ज्योतिरजं नयन्नता वृधो देवन्देवाय जा
यन्ति ॥ ७ ॥ अर्ध्रयो अद्रिभिस्सुतः सोमम्पवित्रानय ॥ पुनीहीन्द्राय पा

तवे ॥ ८ ॥ २

यो भू॒तानामधि॒पतिर्यस्मिँ॑हो॒का अधि॒श्रिताः ॥ यद्देशे॑ महा॒तो महा॒सू॒स्तेन॑ य॒ह्ना
मि॒ त्वाम॑ह॒स्म यि॒ष्ट॒ह्नामि॒ त्वाम॑ह॒म् ॥ १ ॥ उप॒याम॑य॒हीतो॒ऽस्य॑ श्रि॒भ्यान्वा
सर॒स्वत्यै॑ त्वेन्द्रा॒यत्वा सु॒त्राम्णे॑ ॥ ए॒षते॑ यो॒निर॑ श्रि॒भ्यान्वा सर॒स्वत्यै॑ त्वेन्द्रा॒यत्वा
सु॒त्राम्णे॑ ॥ २ ॥ प्रा॒णपा॑मे॒ अपा॑नपाश्च॒क्षुष्पाः श्रो॒त्रपा॑श्च॒मे ॥ वा॒चो॑मे॒ विश्व॑भैष॒जोम॑न
सोऽसि॒ विला॑य॒कः ॥ ३ ॥ आ॒धिन॑कृत॒स्यते॑ सर॒स्वति॒ कृत॑स्येन्द्रे॒ण सु॒त्राम्णा॑कृत॒स्य ॥
उप॑हू॒त उप॑हू॒तस्य॒ भक्ष॑यामि ॥ ४ ॥ ३

समि॒द्ध इन्द्र॑ उ॒षसा॑मनी॒के पुरो॑रु॒चा पृ॒र्वकृ॑द्वा॒वृधा॑नः ॥ वि॒भिर्दे॒वैस्त्रि॑ंश॒ता
वज्र॑बाहु॒र्जघा॑नं वृ॒त्रं वि॒दुरो॑ व॒वार ॥ १ ॥ नरा॑श॒सू॒सः प्र॑ति शू॒रो मि॒मो॑नस्त॒नूना
प्र॑ति य॒ज्ञस्य॑धा॒र्म ॥ गो॒भिर्वि॑पा॒वान्मधु॑ना स॒मञ्ज॑न् हि॒रण्यैश्च॒न्द्री य॑जति॒ प्रचै॑

शु० य० क० शा०

११३

द० ३ अ० २ अ० ४

सः ॥ २ ॥ ईळितो देवैर्हिरिवाँअभिष्टिराजुह्वानोहविषाशर्द्धमानः ॥ पुरन्दरोगो
अभिद्रज्रबाहुरायानु यज्ञसुर्पनो जुषाणः ॥ ३ ॥ जुषाणो बहिर्हिरिवान्न इन्द्रः
प्राचीनः सीदत्प्रदिशा पृथिव्याः ॥ उरुप्रथाः प्रथमानः स्योनमादित्यैरकँवसु
भिस्सजोषाः ॥ ४ ॥ इन्द्रन्दुरः कवष्यो धार्वमाना वृषाणँयन्तु जनयस्सुपत्नीः ॥
द्धारो देवीरभितो विश्रयन्ताः सुवीरा वीरमप्रथमानामहोभिः ॥ ५ ॥ उषासान
क्ता बृहती बृहन्तम्ययस्वती सुदुधेशूरमिन्द्रम् ॥ तन्तुन्ततम्पेशसा सँवयन्ती दे
वानान्देवैर्यजतस्सुरुक्मे ॥ ६ ॥ दैव्या मिमानामनुषः पुरुत्वा होतारा इन्द्रम्प्र
थमा सुवाचा ॥ मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनञ्ज्योतिर्हविषा वृधातः ॥ ७ ॥
तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रञ्जुषाणा जनयो नपत्नीः ॥ अच्छिन्नन्तन्तुम्प
यसा सरस्वतीळा देवीभारती विश्वतूर्तिः ॥ ८ ॥ त्वष्टा दधच्छुष्ममिन्द्राय वृ

णोऽपाकोऽचिष्ट्युशसे पुरु॒णि ॥ वृ॒षा य॒जन्वृष॑णम्भूरि॒रेता मूर्ध॑न्यज्ञस्य॒ सम॑न
 व॒तु दे॒वान् ॥ ९ ॥ वन॑स्पति॒रव॑सृष्टो न॒पाशै॑स्त्वन्या॒ समञ्ज॑च्छ॒मितान॑दे॒वः ॥
 इन्द्र॑स्य ह॒व्यैर्ज॑ठर॒मृणान॑स्त्वदा॒तिय॑ज्ञस्मधु॒नाघृ॑तेन ॥ १० ॥ स्तो॒काना॑मिन्द्रु॒म्र
 ति शू॒र इन्द्रो॑ वृषाय॒माणो वृष॑भस्तु॒राषा॑द ॥ घृ॒तपु॑षा म॒नसा॑मोद॒माना॑स्स्वाहा
 दे॒वा अ॒मृता॑मादयन्ताम् ॥ ११ ॥ ४

आ॒या॒त्विन्द्रो॑र्वस॒ उप॑न इ॒हस्तु॑तस्स॒ धमा॑दस्तु शू॒रः ॥ वा॒वृधा॑नस्तवि॒षीर्य॑
 स्य॒ पूर्वी॒द्यौर्न॑क्षत्र॒ मभि॑भूति॒ पुष्या॑त् ॥ १ ॥ आ॒न इन्द्रो॑दू॒रादा॑न॒ आसा॑द॒भिष्टि॑
 कृ॒दर्व॑से या॒सदु॒यः ॥ ओ॒जिष्टे॑भिर्नृ॒पति॑र्वज्र॒बाहु॑स्सङ्गे॒ सम॑स्तु॒ तुर्वणिः॑ प्र॒तन्यू॑न् ॥ २ ॥
 आ॒न इन्द्रो॑ हरि॒भिर्या॑त्वच्छा॒र्वाची॑नोऽव॒से रा॑र्धसेच ॥ ति॒ष्ठति॑ वज्री॒ मघ॑वा॒वि
 र॒प॒शूमी॑व्यज्ञ॒मनु॑ नोवा॒जसा॑तौ ॥ ३ ॥ त्वा॒तार॑मिन्द्र॒मवि॑तार॒मिन्द्र॑ ह॒व॒हे॒व॒सुह॑

व० शूरमिन्द्रम् ॥ हव्यामि शक्रम्पुरुहूतमिन्द्र० स्वस्तिनो मघवा धात्विन्द्रः ॥४॥
 इन्द्रस्सुत्रामा स्ववाँ२अवोभिस्सुमृलीको भवतु विश्वेदाः ॥ बाधतान्द्वेषो अ
 भेयङ्कृणोतु सुवीर्यस्य पतयस्स्याम ॥ ५ ॥ तस्य वय० सुमतौ यन्नियस्यापि
 भद्रे सौमनसे स्याम ॥ स सुत्रामा स्ववाँ२इन्द्रो अस्मेआराच्चिद्वैर्षस्सनुतयुयो
 तु ॥ ६ ॥ आमन्द्रैरिन्द्रहरिभिर्याहि मयूरोमभिः ॥ मात्वाकेचिन्नियमन्वि
 त्रपाशिनोति धन्वे वताँ२इहि ॥ ७ ॥ एवेदिन्द्रवृषणँव्वज्रबाहुँव्वसिष्ठासोअभ्य
 र्चन्त्यर्कैः ॥ सनस्तुतो वीरवद्धातु गोमद्यम्पातस्वस्तिभिस्सदानः ॥ ८ ॥ ५
 समिद्धो अग्निराश्विना ततो घर्मो विरादसुतः ॥ दुहे धेनुस्सरस्वती सोम०
 शुक्रमिहेन्द्रियम् ॥ १ ॥ तनूपा भिषजा सुतेऽश्विनोभा सरस्वती ॥ मध्वारजा०
 सीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान् ॥२॥ इन्द्रायेन्दु० सरस्वती नराश०सेन नम्रहुम् ॥

अ॒धा॒ताम॒श्वि॒ना म॒धु॒ भे॒ष॒ज॒मि॒ष॒जा सु॒ते ॥ ३ ॥ आ॒जु॒ह्वा॒ना सर॒स्वती॒न्द्रा॒यि
 नि॒द्र्या॒णि वी॒र्य॑म् ॥ इ॒ळा॒भि॒रि॒श्वि॒ना इ॒ष॒स॒मूर्ज॑सू॒ स॒र॒गि॒न्द॒धुः ॥ ४ ॥ अ॒श्वि॒ना
 न॒मु॒चे॒स्सु॒त॒सू सोम॑सू शु॒क्र॒म्प॒रि॒बु॒ता ॥ सर॒स्वती॒ त॒मा॒भ॒र॒द्ब॒हि॒षे॒न्द्रा॒य पा॒त॒वे ॥ ५ ॥
 क॒व॒ण्यो न॒व्य॒च॒स्वती॒रि॒श्वि॒भ्या॒न्न॒दु॒रो दि॒शः ॥ इ॒न्द्रो॒न रो॒द॒सी उ॒भे॒दु॒हे का॒मा॒न्त॒स
 र॒स्वती ॥ ६ ॥ उ॒षा॒सा॒न॒क्त॑म॒श्वि॒नादि॒वे॒न्द्र॒सू सा॒य॒मि॒न्द्रि॒यैः ॥ स॒ञ्जा॒ना॒ने सु॒पे॒श॒सा
 स॒म॒ञ्जा॒ते सर॒स्व॒त्या ॥ ७ ॥ पा॒त॒न्नो॒ अ॒श्वि॒नादि॒वा पा॒हि न॒क्त॒सू सर॒स्वती ॥ ८ ॥
 व्या॒ हो॒ता॒रा भि॒ष॒जा पा॒त॒मि॒न्द्र॒सू स॒चा॒सु॒ते ॥ ८ ॥ ति॒स्र॒स्त्रे॒धा सर॒स्व॒त्याश्वि॒ना
 भा॒र॒ती॒ळा॒ती॒व्र॒म्प॒रि॒स्व॒ता सोम॑मि॒न्द्रा॒य सु॒षु॒बु॒र्म॒दम् ॥ ९ ॥ अ॒श्वि॒ना भे॒ष॒ज॒म्म
 धु॒ भे॒ष॒ज॒न्न॒स्सर॒स्वती ॥ इ॒न्द्रे॒ त्व॒ष्टा य॒शः श्रि॒य॒सू रू॒प॒सू रू॒प॒मधु॑स्सु॒ते ॥ १० ॥
 ऋ॒तु॒थे॒न्द्रो व॒न॒स्प॒ति॒श॒श॒मा॒नः॒प॒रि॒स्व॒ता ॥ की॒ला॒ल॒म॒श्वि॒भ्या॒म्म॒धु॒ दु॒हे धे॒नु॒स्सर॑

शु० य० क० शा०

११६

द० ३ अ० २ अ० ६

स्व॒ती ॥ ११ ॥ गोभि॒र्न सोम॑म॒श्विना॒ मास॑रेण॒ परि॒स्वता॑ ॥ सम॑धात॒ः सर॑स्वत्या
स्वाहे॒न्द्रे सु॒तस्म॑धु ॥ १२ ॥ ६

अ॒श्विना॒ ह॒वि॒रिन्द्रि॒यन्न॑मु॒चेर्धिया॒ सर॑स्वती ॥ आ॒शु॒क्रमा॑सु॒राद्व॑सु॒मध॑मिन्द्रा॒य
ज॒ह्रिरे ॥ १ ॥ यम॑श्विना॒ सर॑स्वती॒ ह॒विषे॑न्द्रमवर्द्धयन् ॥ स॒वि॒भेद॑बल॒मम॑घन्नमु॒
चा आ॒सुरे स॑र्वा ॥ २ ॥ तमि॒न्द्रं म॒पश॑वस्सचा॒श्विनो॒भा सर॑स्वती॥ द॒धाना॒ अभ्य॑
नूष॑त ह॒विषा॑ यज्ञ इन्द्रि॒यैः ॥ ३ ॥ य इन्द्र॑ इन्द्रि॒यन्द॒धुस्स॑विता वरु॒णो भ॑गः ॥
स सु॒त्वामो॑ ह॒विष्य॑तिर्य॒जमाना॑य स॒श्वत ॥ ४ ॥ स॒विता वरु॑णो द॒धय॑ज॒मानाय॑ दा
शु॒षे ॥ आ॒द॒त्तन॑मु॒चेर्व॑सु सु॒त्वामा॒ बल॑मिन्द्रि॒यम् ॥ ५ ॥ वरु॑णः क्ष॒त्रमिन्द्रि॒यम्भ॑गेन
स॒विता श्रि॑र्यम् ॥ सु॒त्वामा॒ यश॑सा बल॒न्द॒धाना॑ यज्ञ॒माश॑त ॥ ६ ॥ अ॒श्विना गो॑भि
रिन्द्रि॒य स॒श्वेभिर्वी॒र्यम्ब॑लम् ॥ ह॒विषे॑न्द्रः सर॑स्वती॒ यज॑मानमवर्द्धयन् ॥ ७ ॥

ताना स॒त्या सु॒पे॒श॒सा हि॒र॒ण्य॒ वर्त॑नी न॒रा ॥ सर॑स्वती ह॒वि॒ष्म॒र्त॒न्द्रि॒ कर्म॑सु नोऽ
 व॒त ॥ ८ ॥ ताभि॑षजा सु॒कर्म॑णा सा॒सु॒दु॒घा सर॑स्वती ॥ स॒ष्ट॒त्र॒हा श॒त॒क्र॒तुरि॑
 न्द्रा॒य द॒धुरि॑न्द्रि॒यम् ॥ ९ ॥ यु॒वः सु॒राम॑म॒श्विना॒ नमु॑चा आ॒सुरे॒ सचा॑ ॥ वि॒पि
 पा॒नास्सर॑स्वतीन्द्र॒ङ्गम॑स्वाव॒त ॥ १० ॥ पु॒त्रमि॑व पि॒तरा॑ अ॒श्विनो॒ भेन्द्रा॑व॒युःका
 व्यैर्द॒ःस॒नाभिः॑ ॥ यत्सु॒रामै॑व्यपि॒ब॒श॒चीभि॑स्सर॑स्वती त्वा॒मघ॑व॒न्नभि॑ष्णक् ॥ ११ ॥
 यस्मि॑न्न॒श्वास॑ ऋष॒भास॑उ॒क्षणो॑ व॒शामे॑षा अ॒व॒ष्ट॒ष्टास॑ आ॒हुताः ॥ की॒ला॒ल॒पे॒सो
 म॑ष्ट॒ष्टाय॒ वेध॑से ह॒दाम॑ति॒अ॒न॒य॒चा॒ल॒म॒ग्नये॑ ॥ १२ ॥ अ॒हा॒व्य॒ग्रे ह॒वि॒रा॒स्ये॒ते स्व॒र्वा
 व॒धृत॑श्च॒म्बीव॒ सोमः॑ ॥ वा॒ज॒स॒निः॑ र॒थि॒म॒स्मे सु॒वीर॑म॒श्रश॑स्त॒न्धेहि॒य॒श॒सम्बु॑ह॒न्त
 म् ॥ १३ ॥ ७

अ॒श्विना॒ तेज॑सा च॒क्षुः प्रा॒णेन॑ सर॑स्वती वी॒र्य॑म् ॥ वा॒चेन्द्रो॒ बले॑नेन्द्रा॒य॒द

धुरिन्द्रियम् ॥ १ ॥ गोमदूषुणा सत्याश्वावद्यातमश्विना ॥ वत्सीरुद्रानृपाय्यम् ॥ २ ॥
 नयत्परोनान्तर आदर्धर्षदृषणवसू ॥ दुदशः सोमत्यौरिपुः ॥ ३ ॥ तान आ
 वोह्लमश्विना रयिम्पिशङ्ग सन्दशम् ॥ धिष्ण्यावरिवोविदम् ॥ ४ ॥ पाव
 कानस्सरस्वती वाजैर्भिर्वाजिनीवती ॥ यज्ञव्यष्टुधियावसुः ॥ ५ ॥ चोदयित्री
 सूनुतानाञ्चेतन्ती सुमतीनाम् ॥ यज्ञन्दधे सरस्वती ॥ ६ ॥ महो अर्णस्स
 रस्वती प्रचेतयति केतुना ॥ धियो विश्वा विराजति ॥ ७ ॥ इन्द्रायाहि वि
 त्रभानो सुता इमे त्वायवः ॥ अण्वीभिस्तना पूतासः ॥ ८ ॥ इन्द्रायाहिधि
 येषितो विप्रजृतस्सुतावतः ॥ उपब्रह्माणि वाधतः ॥ ९ ॥ इन्द्रायाहि तूवजा
 नउपब्रह्माणि हरिवः ॥ सुते दधिष्व नश्चनः ॥ १० ॥ अश्विना पिबताम्मधु
 सरस्वत्या सजोषसा ॥ इन्द्रस्सुतामा बृहहा जुषन्ताः सोम्यम्मधु ॥ ११ ॥ ८

हरिःॐ ॥

येदे॒वाअष्ट ॥ ८ ॥ अभ्या॒द॒धामी॒तिच ॥८॥ योभू॒तानाञ्च॒तस्रः ॥ ४ ॥ समि
द्ध॒इन्द्र॒ए॒काद॒श ॥ ११ ॥ आ॒यात्वष्ट ॥ ८ ॥ समिद्धोअग्निर्द्वा॒दश ॥ १२॥ अ॒श्वि
नाह॒वि॒स्त्रयो॒दश ॥ १३ ॥ अ॒श्विना तेज॑सैकाद॒श ॥ ११ ॥ अष्टानु॒वाकेषु॑पञ्च॒सप्त
तिः ॥ ७५ ॥ इति॑शुक्ल॒यजुर्वे॒दका॒णव॑सँहि॒तापा॒ठेद्वा॒विंश॒त्यध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ इ॒म॒ममे॑ वरुण श्रु॒धीह॒वम॒द्याच॑ मृ॒ळय ॥ त्वा॒र्मव॒स्युरा॒चके ॥ १ ॥
तत्त्वा॒यामि॒ ब्रह्म॑णा व॒न्द॒मान॒स्तदा॒शास्ते॒ यज॑मानो ह॒विभिः ॥ अ॒हे॒ळ॒मानो॒ व
रु॒णेह॒ बो॒ध्युरु॒शः॑ स॒मान॒ आयुः॒ प्रमो॑षीः ॥ २ ॥ त्व॒न्नोअ॒ग्ने वरु॑णस्य वि॒द्वान्दे॒
वस्य॒ हे॒ळो अ॒र्वया॑सि॒सी॒षाः ॥ यजि॑ष्ठेव॒द्धि॒तम॒शोशु॒चानो॒ विश्वा॒द्वेषा॑सि॒ प्रमु॒
मु॒ग्ध्य॒स्मत् ॥ ३ ॥ स॒त्व॒न्नो अ॒ग्ने॒ष्वमो॑भ॒वोती॒नेदि॒ष्ठो अ॒स्या उ॒षसो॒ व्यु॒ष्टौ ॥ अ

वे॒य॒क्ष॒व॒नो॒ वरु॑णः॒ ररा॑णो॒वी हि॒मृ॒ळी॒कः॒ सु॒ह॒वो॒न ए॒धि ॥ ४ ॥ म॒ही॒म॒धू॒मा॒तरं॑
 सु॒व्र॒ता॒ना॒मृ॒तस्य॒ प॒त्नी॒म॒व॒से हु॒वे॒म ॥ तु॒वि॒क्ष॒त्वा॒म॒ज॒र॒न्ती॒मु॒रू॒चीः॒ सु॒श॒र्मा॑ण॒म॒दि॒
 तिः॒ सु॒प्र॒णी॒तिम् ॥ ५ ॥ सु॒त्रा॒मा॑ण॒मृ॒थि॒वी॒न्ध्या॒म॒ने॒ह॒सः॒ सु॒श॒र्मा॑ण॒म॒दि॒तिः॒ सु॒
 प्र॒णी॒तिम् ॥ दै॒वी॒न्ना॒वः॒ स्वरि॒त्रा॒म॒नो॒ग॒स॒म॒स्र॒व॒न्ती॒मा॒रु॒हे॒मा स्व॒स्तये॑ ॥ ६ ॥ सु॒
 ना॒व॒मा॒रु॒हे॒य॒म॒स्र॒व॒न्ती॒म॒नो॒ग॒स॒म् ॥ श॒ता॒रि॒त्राः॒ स्व॒स्तये॑ ॥ ७ ॥ आ॒नो॒मि॒त्रा
 वरु॑णा धृ॒तैर्ग॒व्यू॒ति॒मु॒क्ष॒तम् ॥ म॒ध्वा॒र॒जाः॒सि सु॒क॒तू ॥ ८ ॥ प्र॒वा ह॒वा॒सि स्रु॒त
 आ॒व॒स॒ेन॒ आ॒नो ग॒व्यू॒ति॒मु॒क्ष॒तः॒धृ॒तेन॑ ॥ आ॒मा॒ज॒नै॒श्र॒व॒य॒तै॒र्यु॒वा॒ना॒श्र॒त॒ग्मे॒मि॒वा
 वरु॑णा ह॒वे॒म ॥ ९ ॥ श॒न्नो भ॒वन्तु॒ वा॒जि॒नो॒ह॒वेषु॑ दे॒व॒ता॒मि॒त॒द्र॒व॒स्स्व॒र्काः ॥
 ज॒म्भ॒य॒न्तो॒हि॒वृ॒क्षः॒ रक्षाः॒सि स॒नै॒म्य॒स्म॒र्ध॒य॒व॒न्म॒मी॒वाः ॥ १० ॥ ते॒नो॒अ॒व॒न्तो
 ह॒व॒न॒श्र॒तो ह॒व॒व्वि॒श्वे॑ शृ॒ण्व॒न्तु वा॒जि॒नो॒ मि॒त॒द्र॒वः ॥ स॒ह॒स्र॒सा मे॒ध॒सा॒ता इ॒व

त्मनो॑ महो॒ येध॑न॒ समि॑थेषु॒ ज॒ग्निरे ॥ ११ ॥ वा॒जे वा॒जेऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒धने॒
षु॒वि॒प्रा॒अमृ॑ता ऋ॒तज्ञाः ॥ अ॒स्यम॑ध्वः पि॒बत॑मा॒दय॑ध्वन्तु॒साया॑त प॒थिभि॑र्दे॒वया॒
नैः ॥ १२ ॥ १

समि॑द्धो अ॒ग्नि॒स्समि॑धा सु॒समि॑द्धो व॒रेण्यः ॥ गा॒य॒त्रीच्छ॑न्द॒ इन्द्रि॑य॒न्यवि॑र्गो
र्वयो॑दधुः ॥ १ ॥ तनू॒नपा॑च्छुचि॒व्रत॑स्तनू॒पाश्च॑स॒रस्व॑ती ॥ उ॒ष्णिहा॑च्छ॒न्द॒ इन्द्रि॑य
न्दि॒त्यवा॒ङ्गौर्वयो॑ दधुः ॥ २ ॥ इ॒ळाभि॑र॒ग्निरी॒ड्यस्सो॑मो दे॒वो अ॑म॒र्त्यः ॥ अ॒नुष्टु॒
प्छ॑न्द॒ इन्द्रि॑य॒म्पश्चा॒विर्गौर्वयो॑ दधुः ॥ ३ ॥ सु॒ब॒र्हि॒र॒ग्निः पू॒ष॒ण॒वा॒न्स्ती॒र्ण॒ब॒र्हि॒र॒
म॒र्त्यः ॥ बृ॒ह॒ती॒च्छ॑न्द॒ इ॒न्द्रि॒यन्त्रि॑ व॒त्सो॒गौर्वयो॑ दधुः ॥ ४ ॥ दुरो॑ दे॒वीर्दि॒शो म॒हो॒
र्ब॒ह्मा दे॒वो बृ॒ह॒स्पतिः॥ प॒ङ्क्ति॑र॒च्छ॑न्द॒ इ॒हेन्द्रि॑य॒न्तुर्वा॒ङ्गौर्वयो॑ दधुः ॥ ५ ॥ उ॒षे
य॒ह्वी सु॒पे॒श॒सा वि॒श्वे दे॒वा अ॑म॒र्त्याः ॥ त्रि॒ष्टुप्छ॑न्द॒ इ॒हेन्द्रि॑य॒म्प॒ष्ट॒वा॒ङ्गौर्वयो॑

दधुः ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा भिषजेन्द्रेण सयुजा युजा ॥ जगतीच्छन्द इन्द्रिय
 म॒न॒इ॒वा॒न्गौ॒र्वयो॑ दधुः ॥ ७ ॥ तिस्रइळा सरस्वती भारती मरुतो विशः ॥ विरा
 द॒छ॒न्द॒ इ॒हे॒न्द्रि॒य॒न्धे॒नु॒गौ॒र्न॒वयो॑ दधुः ॥ ८ ॥ त्वष्टा तुरीपो अद्भुत इन्द्राग्नी पुष्टि
 वर्ध॒ना ॥ द्वि॒प॒दा॒च्छ॒न्द॒ इ॒न्द्रि॒य॒मु॒क्षा॒गौ॒र्न॒वयो॑ दधुः ॥ ९ ॥ शमितानो वनस्पति
 स्स॒वि॒ता प्र॒सु॒व॒न्भ॒र्गम् ॥ ककुप् छन्द इहेन्द्रियैव्वशा वेहद्वयो दधुः ॥ १० ॥ स्वा
 हा यज्ञैव्वरुणस्सुक्षत्रो भेषजङ्करत् ॥ अतिच्छन्दा इन्द्रियम्बृहद्वेषभोगैर्वयो
 दधुः ॥ ११ ॥ २

व॒स॒न्ते॒न ऋ॒तुना॑ दे॒वा व॒स॒व॒स्त्रि॒वृ॒ता स्तु॒ताः ॥ रथ॒न्त॒रेण॑ तेजसा हविरिन्द्रे
 वयो॑ दधुः ॥ १ ॥ ग्रीष्मेण ऋतुना देवा रुद्राः पञ्चदशे स्तुताः ॥ बृहताय
 श॒सा ब॒लं ह॒विरि॒न्द्रे व॒यो दधुः ॥ २ ॥ वर्षाभि ऋतुना दित्या स्तोमे सप्त

द॒शे स्तु॒ताः ॥ वै॒रू॒पेण॑ वि॒शौ॒ज॒सा ह॒वि॒रि॒न्द्रे व॒यो द॒धुः ॥ ३ ॥ शा॒र॒दे॒न ऋ॒तु॒ना दे॒वा ए॒क॒विं॒श ऋ॒भ॒व॒ स्तु॒ताः ॥ वैरा॒जेन॑ श्रि॒या श्रि॒यः॑ ह॒वि॒रि॒न्द्रे व॒यो द॒धुः ॥ ४ ॥ हे॒म॒न्ते॒न ऋ॒तु॒ना दे॒वास्त्रि॒णवे॑ म॒रुत॑ स्तु॒ताः ॥ ब॒लेन॑ श॒क॒री स्स॒हो ह॒वि॒रि॒न्द्रे व॒यो द॒धुः ॥ ५ ॥ शै॒शि॒रेण॑ ऋ॒तु॒ना दे॒वास्त्रय॑ स्त्रिं॒शेऽमृ॒ता स्तु॒ताः ॥ स॒त्येन॑ रे॒वतीः॑ क्ष॒त्रः॑ ह॒वि॒रि॒न्द्रे व॒यो द॒धुः ॥ ६ ॥ ३ ॥

हो॒ता य॒क्षस्स॒मि धा॒ग्नि मि॒ल॒स्प॒देऽश्वि॒नेन्द्रः॑ स॒र॒स्वती॑ म॒जो धृ॒म्रो न गो॒धूमैः॑ कु॒र्व॒लैर्भेष॑ज॒म्मधु॑ ॥ श॒ण्वे न॑ ते॒ज इ॒न्द्रि॒य म॒प॒य॒स्सोमः॑ प॒रि॒ख॒ता घृ॒त॒म॒म॒धु व्य॒न्त्वा ज्य॒स्य हो॒त॒र्य॒ज ॥ १ ॥ हो॒ता य॒क्ष त॒नू॒न॒पा त॒स॒र॒स्वती॑ म॒वि॒र्मे॒षो न॒भेष॑ ज॒म्प॒था म॒धु॒म॒ता भ॒र॒द्वाश्वि॒नेन्द्रा॑य वी॒र्य॒म् ॥ ब॒द॒रै रु॒प॒वाका॑ भि॒र्भेष॑ज॒न्तो क्र॒म मिः॑ प॒य॒स्सोमः॑ प॒रि॒ख॒ता घृ॒त॒म॒म॒धु व्य॒न्त्वा ज्य॒स्य हो॒त॒र्य॒ज ॥ २ ॥ हो॒ता य

क्ष॒न्नरा॒ श॒ः स॒न्न न॒म्रहु॒म्पति॒ः सुर॑या भेषज॒मेष॒स्सर॑स्वती भिष॒ग्रथो॑न च॒न्द्र
 श्चि॒न्नो वि॒षा इन्द्र॑स्य वी॒र्य॑म् ॥ ब॒दरै॑ रूप॒वाका॑ भि॒र्भेष॑जन्तो क॒र्माभिः॑ प॒यस्सो॑मः
 परि॒स्रता॑ घृत॒म्मधु॑ व्य॒न्त्वाज्य॑स्य हो॒त॒र्यज॑ ॥ ३ ॥ हो॒ता यक्ष॑दि॒ळोळित॑ आ॒जु
 ह्वा न॒स्सर॑स्वती मिन्द्र॒म्बले॑न द॒र्शय॑न्नुष॒भेण॑ ग॒र्वेन्द्रि॑यम॒श्विनेन्द्रा॑य भेषजम् ॥
 यवैः॒ क॒र्कन्धु॑ भि॒र्मधु॑ला॒जैर्न॒मास॑ र॒म्पय॑स्सोमः परि॒स्रता॑ घृत॒म्मधु॑ व्य॒न्त्वाज्य॑स्य
 हो॒त॒र्यज॑ ॥ ४ ॥ हो॒ता यक्ष॑ह॒र्हि रू॒र्णं ब्र॒ह्मा भिष॑ङ्ना स॒त्या भिष॑जा श्वि॒ना
 श्वा॒दिशु॑मती भिष॒ग्धेनु॒स्सर॑स्वती भिषक् ॥ दु॒ह इन्द्रा॑य भेष॒ज म॒पय॑स्सोमः
 परि॒स्रता॑ घृत॒म्मधु॑ व्य॒न्त्वाज्य॑स्य हो॒त॒र्यज॑ ॥ ५ ॥ हो॒ता यक्ष॑हरो दि॒शः
 क॒वज्यो॑न व्य॒च॒स्वती॑ र॒श्चिभ्या॑न्न दु॒रो दि॒श इन्द्रो॑न रो॒दसी॑ दु॒र्वे दु॒हे धेनु॒स्सर॑
 स्व॒त्याश्वि॑नेन्द्रा॒य भेष॑जम् ॥ शु॒क्रन्न॑ ज्योति॒रिन्द्रि॑यम॒पय॑स्सोमः परि॒स्रता॑ घृत॒म्म

धु व्यन्त्वा ज्यस्य होत॑र्यज ॥ ६ ॥ होत॑ यक्षत्सुपेश॑सोषेन कन्दिवा॑श्रिना॒
 सम॑ज्जाले सरस्वत्या त्विषि॑मिन्द्रेन भेषजम् ॥ इयेनो न रज॑सा हृदा॒श्रियान॑
 मासं रम्पय॑स्सोमःपरि॒स्वता घृत॑म्मधु व्यन्त्वा ज्यस्य होत॑र्यज ॥ ७ ॥ हो
 ता यक्ष॑दैव्या होत॑रा भिषजा॑श्रिनेन्द्र॒ता जाय॑वि दि॒वान॑क॒क्षभे॑जैः ॥ शूष॑
 सर॑स्वती भिष॑वसीसेन दुह इन्द्रि॒यम्य॑स्सोमःपरि॒स्वता घृत॑म्मधु व्यन्त्वा ज्यस्य
 होत॑र्यज ॥ ८ ॥ होत॑ यक्ष॑त्ति॒क्षो दे॒वी न भेष॑जन्त्रय॒ स्त्रिधा त॑वोप॒सो रूप॑मि
 न्द्रे हि॒रण्यं म॑श्रिने॒ळा न भा॑रती ॥ वाचा॑ सर॒स्वती॒ मह इन्द्रा॑य दुह इन्द्रि
 य॑म्य॒ स्सोमःपरि॒स्वता घृत॑म्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होत॑र्यज ॥ ९ ॥ होत॑ यक्ष
 त्सु॒रे ते॒स मृष॑भन्न॒र्यो प सन्त्व॑ष्ट॒रमिन्द्र॑ मश्रिना॑ भिषज॑न्न सर॒स्वती॒ मोजो॑ न
 जूति॑रिन्द्रि॒यैर्वृ॒को न॑र॒भसो॑ भिषक् ॥ यश॑स्सुर॒या भेष॑ज॒श्रिया॑ न मा॒सं

शु० य० क० शा०

१२०

द० ३ अ० ३ अ० ४

म॒प्य॒स्मो॒मः॑ परि॒खता॑ घृ॒त॒म॒धु॒ व्य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒जं ॥ १० ॥ हो॒ता॑ य॒क्षद्व॒
न॒स्पति॑ः श॒मितारे॑ः श॒त॒क्र॒तु॒म्भी॒म॒न्न॒ म॒न्युः॑ रा॒जानै॑ व्य॒घ्न॒न्न॒म॒सा॒ श्वि॒ना ॥
भा॒मः॑ सर॒स्वती॑ भिष॒गिन्द्रा॑य दु॒ह इन्द्रि॑य॒म॒प्य॒स्सो॒मः॑ परि॒खता॑ घृ॒त॒म॒धु॒ व्य॒
न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒जं ॥ ११ ॥ हो॒ता॑ य॒क्षद्व॒भिः॑ स्वा॒हा॒ज्य॒स्य॒ स्तो॒का॒नाः॑ स्वा॒
हा मे॒द॒सा॒मृ॒थ॒व॒स्वा॒हा॒ च्छा॒र्ग॒म॒श्वि॒भ्याः॑ स्वा॒हा मे॒षः॑ सर॒स्वत्यै ॥ स्वा॒ह॒ऋ॒ष॒
भ॒ मिन्द्रा॑य॒ सिः॑ हा॒य॒ सह॑स इन्द्रि॒यः॑ स्वा॒हा श्वि॒न्न॒ भै॒षजः॑ स्वा॒हा सो॒म॑ मि॒
न्द्रि॒यम् ॥ स्वा॒हेन्द्रः॑ सु॒ता॒मा॒णः॑ स॒विता॑र॒व॒रु॒ण॒स्मि॒ष॒जा॒म्पतिः॑ स्वा॒हा व॒न॒स्प॒
ति॒भि॒प्रि॒य॒म॒पा॒थो॒न॒ भै॒षज॑म् ॥ स्वा॒हा दे॒वा आ॒ज्य॒पा जु॒षा॒णो अ॒ग्नि॒भै॒षज॑म॒प्य॒स्सो॒
मः॑ परि॒खता॑ घृ॒त॒म॒धु॒ व्य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒जं ॥ १२ ॥ ४
हो॒ता॑ य॒क्षद्व॒श्विनौ॑ छा॒र्ग॒स्य॒ व॒पा॒या॒मे॒द॒सो॒जु॒षे॒ताः॑ ह॒वि॒र्हो॒त॒र्य॒जं ॥ हो॒ता॑ य॒क्ष

त्सरस्वती॑म्मे॒षस्य॑ व॒पा॒या॒मे॒द॒सो जु॒षता॑ः ह॒वि॒र्हो॒त॒र्यज॑ ॥ हो॒ता यक्ष॑दि॒न्द्रमृ॒ष
भ॒स्य व॒पा॒या॒मे॒द॒सो जु॒षता॑ः ह॒वि॒र्हो॒त॒र्यज॑ ॥ १ ॥ हो॒ता यक्ष॑दि॒श्विनौ॑ सर॒स्वती
मि॒न्द्रः सु॒त्रा॒मा॒णमि॒मे॒सो॒माः सु॒रा॒मा॒णद॒द्या॒गे॒र्नमे॒षै ऋ॒षभै॑स्सु॒ताः ॥ श॒ण्यैर्न॑तो॒क्म
भि॒ल॒जि॒र्मह॑स्व॒न्तो म॒दा॒मा॒से॒रेण॑ परि॒ष्कृ॒ताः ॥ शु॒क्राः पर्य॑स्व॒न्तोऽमृ॒ताः प्र॒स्थि॒ता
वो म॒धु॒र॒च्यु॒त॒स्ताना॑श्चि॒ना सर॑स्वती॒न्द्र॒सु॒त्रा॒मा वृ॒त्रहाः जु॒षन्ता॑ः सो॒म्य॒म्म॒धु ॥
पि॒बन्तु॑ म॒द॒न्तु व्य॒न्तु हो॒त॒र्यज॑ ॥ २ ॥ हो॒ता यक्ष॑दि॒श्विनौ॑ छा॒गस्य॑ ह॒विष
आ॒त्ता म॒द्य म॒ध्यतो॑ मे॒द उ॒द्भू॒त॒म्पु॒रा द्वे॒षो॒भ्यः पु॒रा पौ॒रु॒षे॒य्या॒ष्ट॒भः ॥ घ॒स्ता॒न्नु
न॒ङ्का॒से अ॒ज्रा॒णौ॒य्य॒व॒स प्र॒थ॒मा॒नाः सु॒म॒त्क्ष॒रा॒णाः श॒त रु॒द्रि॒या॒णा म॒शि॒ष्वा॒त्ता॒ना
म्पी॒वो प॒व॒स॒ना॒नाम् ॥ पा॒श्व॒तः श्रौ॒णित॑दि॒शता॑ म॒तउ॒त्सा॒द॒तोऽङ्गा॑द॒ङ्गाद॒व॒त्ता॒नाङ्क
र॒त ए॒वाश्चि॑नाजु॒षेता॑ः ह॒वि॒र्हो॒त॒र्यज॑ ॥ हो॒ता यक्ष॑त्सर॒स्वती॑म्मे॒षस्य॑ ह॒विष॑ आ॒व

य दध्य मध्यतो मेद उद्धतम्पुरा द्वेषोभ्यः पुरापौरुषेय्यायुभः ॥ घसन्नूनङ्गासे
 अज्राणौय्यवस प्रथमानाः सुमत्क्षराणाः शत रुद्रियाणा मग्निष्वात्ता नाम्पीवो
 पवसनानाम् ॥ पार्श्वतःश्रौणितदिशता मतउत्सादतोऽङ्गादङ्गा दवत्तानाङ्करदे
 वः सरस्वती जुषताः हविर्होतयज ॥ होता यक्षदिन्द्रमृषभस्य हविष आवय
 दध्य मध्यतो मेद उद्धतम्पुरा द्वेषोभ्यः पुरा पौरुषेय्यायुभः ॥ घसन्नूनङ्गासे अ
 ज्राणौय्यवसप्रथमानाः सुमत्क्षराणाः शतरुद्रियाणा मग्निष्वात्तानाम्पीवो पवस
 नानाम् ॥ पार्श्वतःश्रौणितदिशता मतउत्सादतोऽङ्गादङ्गादवत्तानाङ्कर देवमिन्द्रो
 जुषताः हविर्होतयज ॥ ३ ॥ होता यक्षद्वनस्पति मभिहि पिष्टभया रभिष्ट
 या रशनयाधित ॥ यत्राश्विनोऽङ्गागस्य हविषःप्रिया धामानि यत्र सरस्वत्या
 मेघस्य हविषःप्रिया धामानि यत्नेन्द्रस्य ऋषभस्य हविषःप्रिया धामानि ॥ यत्ना

न्नैः प्रिया धामानि यत् सोमस्य प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य सुत्राग्णः प्रिया धामानि ॥
 यत् सवितुः प्रिया धामानि यत् वरुणस्य प्रिया धामानि यत्र वनस्पतैः प्रिया पा
 थोऽसि ॥ यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि यत्राग्नेर्होतुः प्रिया धामानि ॥ तत्रै
 तान् प्रस्तुत्येवो पस्तुत्येवो पाव सक्षद्रभी यस इव कृत्वी करं देवन्देवो वनस्पति
 र्जुषतां हविर्होतयज ॥ ४ ॥ होता यक्षदग्निं स्विष्टकृतमयाळग्निरश्विनो इच्छा
 गस्य हविषः प्रिया धामान्यथाद् सरस्वत्या मेषस्य हविषः प्रिया धामान्ययाळि
 न्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि ॥ अयाळग्नैः प्रिया धामान्ययाद् सोम
 स्य प्रिया धामान्ययाळिन्द्रस्य सुत्राग्णः प्रिया धामानि ॥ अयाद् सवितुः प्रिया
 धामान्ययाद् वरुणस्य प्रिया धामान्ययाद् वनस्पतैः प्रिया पाथोऽसि ॥ अयाद् देवा
 नामाज्यपानां प्रिया धामानि यक्षदग्नेर्होतुः प्रिया धामानि ॥ यक्षत्स्वस्महिमान

मा॒यं ज॒तामे॒ज्याइ॒षः कृ॒णोतु॒ सो अ॒ध्वरा॒ जात॑वे॒दा जु॒षता॑ ह॒विहो॑त॒र्यज॑ ॥ ५ ॥ ५
 दे॒वम्ब॒र्हिस्स॒रस्व॒ती सु॒दे॒वमि॒न्द्रे अ॒श्विना॑ ॥ ते॒जो न च॑क्षु॒रश्वो॑र्ब॒र्हिषा॑ द॒धु
 रि॒न्द्रि॒यैर्व॒सुव॑ने वसु॒धेय॑स्य व्य॒न्तु यज॑ ॥ १ ॥ दे॒वीद्वी॒रो अ॒श्विना॑ भिष॒जेन्द्रे
 स॒रस्व॒ती ॥ प्रा॒णन्न॒वीर्य॑न्न॒सि द्वा॒रो द॒धुरि॒न्द्रि॒यैर्व॒सुव॑ने वसु॒धेय॑स्य व्य॒न्तु यज॑
 ॥ २ ॥ दे॒वी उ॒षासा॑ अ॒श्विना॑ सु॒बामे॒न्द्रे स॒रस्व॒ती ॥ ब॒लन्न॒वाच॑ मा॒स्य उ
 षा॒भ्यान् द॒धुरि॒न्द्रि॒यैर्व॒सुव॑ने वसु॒धेय॑स्य व्य॒न्तु यज॑ ॥ ३ ॥ दे॒वी जो॒ष्टी स॒रस्व
 त्य॒श्विने॒न्द्रम॒वर्द्ध॑यन् ॥ श्रो॒त्रन्न॒कर्णयो॑र्य॒शो जो॒ष्टीभ्या॑न् द॒धुरि॒न्द्रि॒यैर्व॒सुव॑ने व
 सु॒धेय॑स्य व्य॒न्तु यज॑ ॥ ४ ॥ दे॒वी उ॒र्जाहु॑ती दु॒धे सु॒दुधे॒न्द्रे स॒रस्व॒त्याश्वि॑नाभि
 ष॒जाव॑तः ॥ शु॒क्रन्न॒ज्योति॑स्त॒नयो॒ राहु॑ती ध॒त्त इ॒न्द्रि॒यैर्व॒सुव॑ने वसु॒धेय॑स्य व्य
 न्तु॒यज॑ ॥ ५ ॥ दे॒वा दे॒वाना॑म्भिष॒जा हो॒ता॒रा इ॒न्द्रम॑श्वि॒ना व॒षट्कारै॑स्स॒रस्व

ती त्विषि॒न्न हृ॒दये म॒तिम् ॥ होत॑रभ्या॒न्दधुरि॒न्द्रियँ॑व्वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य व्यन्तु
 यज॑ ॥ ६ ॥ दे॒वी॒स्ति॒त्त्वस्ति॒त्त्वो दे॒वीर॑श्चि॒नेळा सर॑स्वती ॥ शू॒ष॒न्नम॑ध्ये
 ना॒भ्यामि॒न्द्रोय॑ दधुरि॒न्द्रियँ॑व्वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य व्यन्तु यज॑ ॥ ७ ॥ दे॒व इ॒न्द्रो
 नरा॑शः॒ स॒स्त्रि वरू॑थस्सर॑स्वत्याश्चि॒भ्यामी॑यते रथः ॥ रेतो॑न रू॒पम॑मृ॒तञ्जनि॑त्र
 मि॒न्द्रोय॑ त्वष्टा द॒धदि॒न्द्रिया॑णि वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य व्यन्तु यज॑ ॥ ८ ॥ दे॒वो
 दै॒वैर्व॑नस्पति॒र्हिरे॒ण्य प॑णो॒ अश्चि॒भ्याः॒ सर॑स्वत्या सु॒पिप्प॒ल इ॒न्द्रोय॑ पच्यते मधु ॥
 ओ॒जो न जू॒तिर्ऋ॒षभो॑ नभामँ॒व्वन॑स्पति॒र्नो द॒धदि॒न्द्रिया॑णि वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य व्य
 न्तु यज॑ ॥ ९ ॥ दे॒वम्ब॒र्हि वी॑रि॒तीना॑ म॒ध्वरे स्ती॒र्णम॑श्चि॒भ्यामू॒र्णम॑दा॒स्सर॑स्वत्या
 स्यो॒नमि॒न्द्रते॑ स॒दः ॥ ई॒शाये॑ म॒न्युः॒ राजा॑नम्ब॒र्हिषा॑ दधुरि॒न्द्रियँ॑व्वसु॒वने॑ वसु॒
 धेय॑स्य व्यन्तु यज॑ ॥ १० ॥ दे॒वो अ॒ग्निस्सि॒वष्ट कृ॒द्दे॒वा न्य॑क्षद्यथा यथ॑ हो॒तोरा

इन्द्रम॒श्विना॑ वा॒चा वा॒चः॑ सर॒स्वती॑ म॒ग्निः॑ सोमः॑ स्वि॒ष्टकृ॑त् ॥ स्वि॒ष्टइन्द्र॑स्सु॒
 त्रामा॑ स॒विता॑ वरु॒णो भि॒षगि॒ष्टो दे॒वो वन॑स्पतिस्वि॒ष्टादे॒वा ओज्य॑पाः ॥ स्वि॒ष्टो
 अ॒ग्नि॒र॒ग्निना॑ हो॒ताहो॒त्रे स्वि॒ष्टकृ॑द्यशो न॒द॒र्घदि॒न्द्रिय॑ मूर्ज॒मपी॒चितिः॑ स्व॒धौव्व॑सुव
 ने वसु॒धेय॑स्य व्यन्तु य॒ज ॥ ११ ॥ अ॒ग्निम॑द्यहो॒तार॑मवृणी ता॒यैय्य॑ज॒मानः॑ प॒चन्प
 क्षीः प॒चन्पु॒रोळा॑शा॒न्वध॒न्ननि॒श्चिभ्या॑ज्जगः॑ सर॒स्वत्यै॑ मे॒षमिन्द्रा॑य ऋष॒भम् ॥
 सु॒न्वन्नि॒श्चिभ्याः॑ सर॒स्वत्या॑ इन्द्रा॒य सु॒त्राम्णे॑ सुरा॒सोमान् ॥ १२ ॥ सू॒प॒स्थाअ॒
 द्यदे॒वो वन॑स्पतिर॒भवद्वा॒श्चिभ्या॑ज्जगे॒न सर॒स्वत्यै॑ मे॒षेणेन्द्रा॑य ऋष॒भेण॑ ॥ अक्ष
 ॑स्तान्मे द॒स्तःप्र॒ति प॒चता॑गृ॒भीष॒तावी॑ बृ॒धन्त॑ पु॒रोळा॑शैर॒पुरि॒श्विना॑ सर॒स्वतीन्द्र
 ॑स्सु॒त्रामा॑ सुरा॒सोमान् ॥ १३ ॥ त्वा॒मद्य॑ ऋष॒आर्षेय॑ ऋषी॒णान्न॑पाद॒ वृणी॑तायै
 व्य॒ज॒मानो॑ बहु॒भ्य आस॑ङ्गते॒भ्य ए॒षमे॑ दे॒वेषु॑ वसु॒वार्या॑र्यक्ष्यत॒इति॑ ॥ ताया॑दे॒वा

देवदा नान्यदुस्तान्यस्मा आचशा स्वाचं गुरस्त्रेषितश्च होतरसि भद्रवाच्यायेप्रे
षितो मानुषस्सूक्त वाकार्य सूक्ताब्रूहि ॥ १४ ॥ ६ ॥ हरिःॐ ॥

इमस्मे वरुण द्वादश ॥ १२ ॥ समिद्धो अग्निरेकादश ॥ ११ ॥ वसन्तेन
षट् ॥ ६ ॥ होतायक्षदद्वादश ॥ १२ ॥ होतायक्षदश्रिनो ह्यागस्य पञ्च ॥ ५ ॥

देवम्बर्हिश्चतुर्दश ॥ १४ ॥ षळनुवाकेषु षष्टिः ॥ ६० ॥ कृष्णइमम्मेषष्टिः

समिद्धोऽग्निर्गीयत्वीन्यविस्वनून पोष्णिहाम् ॥ इळाभिरनुष्टुप्पञ्चा विस्सुब
हिर्बृहत्यथ ॥ १ ॥ विवत्सो हि दुरःपङ्क्ति इच्छन्दो वै तुर्यवादतथा ॥ उषे त्रिष्टु
प्पष्ठवादच दैव्या वै जगत्यथ ॥ २ ॥ अनङ्वास्तिस्त्रइळा विराङ्धेनुस्ततःपरम् ॥

त्वष्ट्रानु द्विपदा मुक्षा शमिताच ककुब्बशा ॥ ३ ॥ स्वाहा यज्ञ मतिच्छन्दा बृह
द्वौश्च वयोदधुः ॥ वसन्तेनच वसवो रथन्तर मितिस्मृताः ॥ ४ ॥ ग्रीष्मेण रुद्रा

बृहता वर्षादित्याःक्रमेणहि ॥ वैरूपेणपुनर्बोध्याःशारेदेनैकविंशः ॥ ५ ॥ वैरा
 जेनाथ हेमन्त स्त्रिणवोहिबलेनच ॥ शैशिरेण त्रयस्त्रिंशो सत्येन रेवतीस्तथा ॥ ६ ॥
 होतायक्ष त्समिच्छस्यै स्तनूनपाद्द्वदरूप ॥ नरा शम्बदरैर्हीळे छितश्चतु यवै
 स्ततः ॥ ७ ॥ कर्कम्बर्हि दुहे वैहि दुरःशुकं सुपे इयनः ॥ दैव्या शूषश्च तिस्रश्च
 वाचा सरस्वती महः ॥ ८ ॥ सुरेतसं यशो वैच वनस्पतिर्हिभामितः ॥ अग्निं तु
 ऋषभ मिन्द्रं स्वाहा देवा वदेत्क्रमम् ॥ ९ ॥ होता यक्षदश्विनौ छागस्याश्वि
 नौ सरस्वतिम् ॥ होतायक्षदश्विनौचच्छागस्याथ वनस्पतिम् ॥ १० ॥ अग्निं
 स्विष्टकृतन्देवं बर्हिस्तेजोन चक्षुः ॥ देवीद्वारःप्राणन्देवी उषासा बलमतःपर
 म् ॥ ११ ॥ देवीजोष्ट्री श्रोत्रन्देवी ऊर्जाहुती दुधेतथा ॥ शुक्रश्च देवा देवा
 नां होता देवीस्तु तिस्रः ॥ १२ ॥ शूषश्च देव इन्द्रश्च रेतो देवश्च देवः ॥

ओजोन जूतिर्देवश्च बर्हिरीशा क्रमेणतु ॥ १३ ॥ देवोऽग्निस्विष्ट कृद्देवानग्निम
 द्यसु न्वन्यथा ॥ सूपस्था अयदेऽवोथा क्षंस्तान्मेद एवहि ॥ १४ ॥ त्वामद्यऋ
 ष आर्षेय इतिनित्यं पठन्नरः ॥ स वाङ्निपुणोभूत्वा मोदतेहिसदा बुधः ॥ १५ ॥
 हरिः ॐ ॥ तेजोऽसि शुक्रममृतमायुष्यायुर्मे पाहि ॥ देवस्य त्वा सवि
 तुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्यामार्ददे ॥ १ ॥ इमामष्टभ्यन्नशनामृतस्य
 पूर्वं आयुषि विदथेषु कव्या ॥ सानो अस्मिन्सुत आर्बभूव ऋतस्य सामन्त्सर
 मारपन्ती ॥ २ ॥ अभिधा असि भुवनमसियन्तासिधर्ता ॥ सत्वमग्निर्वैश्वानर
 ५ सप्रथ सङ्गच्छ स्वाहा कृतस्स्वगात्वा देवेभ्यः ॥ ३ ॥ प्रजापतये ब्रह्मन्नश्रम्भ
 न्स्यामिदेवेभ्यः प्रजापतये तेन राध्यासम् ॥ तम्बधान देवेभ्यः प्रजापतये तेन
 राध्नुहि ॥ प्रजापतये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वायवे

शु० य० क० शा०

१२५

द० ३ अ० ४ अ० ३

त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि सर्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो
जुष्टम्प्रोक्षामि ॥ ४ ॥ यो अर्वन्तश्चिधा सतितमभ्यमीतिवरुणः ॥ परो मर्तैः

परःश्वा ॥ ५ ॥ १

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा पाम्मोदाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा वायवे
स्वाहा विष्णवे स्वाहा ॥ इन्द्राय स्वाहा बृहस्पते येस्वाहा मित्राय स्वाहा
वरुणाय स्वाहा ॥ १ ॥ २

हिङ्गाराय स्वाहा हिङ्कृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहा वक्रन्दाय स्वाहा ॥
प्रोथते स्वाहा प्रप्रोथाय स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा ॥ १ ॥ नि
विष्टाय स्वाहोपविष्टाय स्वाहा सन्दिताय स्वाहा वल्गते स्वाहा ॥ आसीना
यस्वाहा शयानाय स्वाहा स्वपते स्वाहा जाग्रते स्वाहा ॥ २ ॥ कूजते स्वाहा

प्रबुद्धाय स्वाहा विजृम्भमाणाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहा ॥ स०होनाय स्वा
 होर्पस्थिताय स्वाहा यनाय स्वाहा प्रायेणाय स्वाहा ॥ ३ ॥ यते स्वाहा धावते
 स्वाहोद्वावाय स्वाहोद्गुताय स्वाहा ॥ शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा निर्ष
 णाय स्वाहोत्थिताय स्वाहा ॥ ४ ॥ जवाय स्वाहा बलाय स्वाहा विवर्तमा
 नाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहा ॥ विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहा शुश्रू
 षमाणाय स्वाहा शृण्वते स्वाहा ॥ ५ ॥ ईक्षमाणाय स्वाहोक्षिताय स्वाहा वी
 क्षिताय स्वाहा निमेषाय स्वाहा ॥ यदति तस्मै स्वाहा यत्पिबति तस्मै स्वाहा
 यन्मूत्रङ्करोति तस्मै स्वाहा कुर्वते स्वाहा कृताय स्वाहा ॥ ६ ॥ ३

तत्सर्वं वितुर्वरेण्यम्भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो योनः प्रचोदयात् ॥ १ ॥
 हिरण्यपाणि मृत्यै सवितार मुपह्वये ॥ सचेत्तो देवता पदम् ॥ २ ॥ देव

स्य चे॒र्ततो म॒ही॒ग्रस॑ वि॒तुह॑वामहे ॥ सु॒मति॑ स॒त्यरो॑धसम् ॥ ३ ॥ सु॒ष्टुति॑
 सु॒मती वृ॒धो रा॒ति स॒वितु॑रीमहे ॥ प्र॒दे॒वाय॑ म॒तीवि॑दे ॥ ४ ॥ रा॒ति स॒त्य
 ति॒म्महे स॒वितार॑मुप॒ह्वये ॥ आ॒स॒वन्दे॒ववी॑तये ॥ ५ ॥ दे॒वस्य॑ स॒वितु॑र्म॒तिमा
 स॒र्व॒विव॒श्चदे॒व्यम् ॥ धि॒याभ॑ग॒म्मना॑महे ॥ ६ ॥ अ॒ग्नि स्तो॑मै॒न बो॑धय स॒मि
 धा॒नो अ॒र्म॒त्यम् ॥ ह॒व्या दे॒वेषु॑ नो॒दध॑त् ॥ ७ ॥ स॒ह॒व्य॒वाळ॑म॒र्त्यं उ॒शि॒द्रूत
 श्र॒नो हि॒तः ॥ अ॒ग्निर्धि॒या स॒मृ॒ण्वती ॥ ८ ॥ त॒न्त्वा दृ॒तस्त्र॑ ई॒महे चि॒त्रभा॑नो
 स्व॒र्वि॒दम् ॥ दे॒वाँ२आ॒वी॒तये॑ वह ॥ ९ ॥ अ॒ग्नि॒न्द्रु॒तम्पु॑रो द॒धे ह॒व्य॒वाह॒ मुप॑
 ब्रु॒वे ॥ दे॒वाँ२आ॒सा॒दया॑दि॒ह ॥ १० ॥ ४

अजी॑ ज॒नोहि॒ प॒व॒मान॑सू॒र्वि॒वधा॑रे॒श॒व॒र्मना॑ प॒र्यः ॥ गो॒जी॒रया॑र॒ह॒माणः
 पु॒रन्ध्या ॥ १ ॥ ५

वि॒भूर्मा॒ता प्र॒भूः पि॒त्राश्चो॒ऽसि ह॒योऽय॒त्यो॒ऽसि म॒योऽस्य॒र्वो॒सि स॒तिर॒सि वा॒ज्य॒
सि वृ॒षा॒सि नृ॒म॒णा॒अ॒सि ॥ य॒थु॒र्ना॒मा॒सि शि॒थु॒र्ना॒मा॒स्यादि॒त्याना॒म॒प॒त्वा॒न्वि॒हि
॥ १ ॥ दे॒वा आ॒शा पा॒ला ए॒त॒न्दे॒वेभ्यो॒ऽश्व॒स्मे॒धा॒य प्रो॒क्षि॒तः र॒क्षत ॥ इ॒हर॒न्ति
रि॒ह॒र॒म॒ता मि॒ह धृ॒तिरि॒ह॒स्व धृ॒ति॒स्स्वाहा ॥ २ ॥ ६

का॒य स्वा॒हा क॒स्मै स्वाहा॑ क॒त॒म॒स्मै स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॒धि॒मा॒धी॒ताय स्वाहा॑
म॒नःप्र॒जा॒प॒तये स्वाहा॑ चि॒त्त॒विवि॒ज्ञा॒ताय ॥ १ ॥ अ॒दि॒त्यै स्वाहा॑दि॒त्यै म॒ह्यै स्वाहा॑दि॒
त्यै सु॒मृ॒ळी॒का॒यै स्वाहा॑ ॥ स॒र॒स्व॒त्यै स्वाहा॑ स॒र॒स्व॒त्यै पा॒व॒का॒यै स्वाहा॑ स॒र॒स्व॒त्यै
बृ॒ह॒त्यै स्वाहा॑ ॥ २ ॥ पू॒ष्णे स्वाहा॑ पू॒ष्णे प्र॒प॒थ्या॒य स्वाहा॑ पू॒ष्णे र॒न्धि॒षाय
स्वाहा॑ ॥ त्व॒ष्ट्रे स्वाहा॑ त्व॒ष्ट्रे तुरी॒पा॒य स्वाहा॑ त्व॒ष्ट्रे पु॒रु॒रू॒पा॒य स्वाहा॑ ॥ वि॒ष्णवे
स्वाहा॑ वि॒ष्णवे नि॒भूय॒पा॒य स्वाहा॑ वि॒ष्णवे शि॒पि॒वि॒ष्टाय स्वाहा॑ ॥ ३ ॥ वि॒श्वो

दे॒वस्य॑ ने॒तुर्म॑त्तां॒ वुरी॑त सख्यम् ॥ वि॒श्वो रा॒यइ॑षुच्यति॒ यमै॑वृणीत॒ पुष्य॑से
स्वाहा ॥ ४ ॥ ७

आ॒ब्रह्म॑न्ब्राह्म॒णो ब्र॑ह्मव॒र्चसी जा॑यता॒मारा॑ष्ट्रे र॒जन्यः ॥ शूर॑इषव्योति॒व्याधी॑
म॒हार॑थो जा॒यताम् ॥ १ ॥ दो॒ग्धी॑धनु॒र्वोद्ध॑न॒ड्वाना॑शु॒स्ससिः॑ पु॒रन्धि॑र्योषा ॥
जि॒ष्णू॒रथे॑ष्ठा॒स्सभे॑यो यु॒वास्य॑ यज॒मान॑स्य वी॒रो जा॑यताम् ॥ २ ॥ नि॒कामे॑निकामे
नः॒पर्जन्यो॑ वर्ष॒तु फ॑ल॒वत्यो॑न ओष॒धयः॑ पच्यन्ताम् ॥ यो॒गक्षे॑मो॒नःक॑ल्पताम् ॥ ३ ॥ ८

प्रा॒णाय॑ स्वाहा॒पानाय॑ स्वाहा॒ व्या॒नाय॑ स्वाहा ॥ च॒क्षुषे॑ स्वाहा श्रो॒त्राय॑
स्वाहा॒ वाचे॑ स्वाहा॒ मन॑से स्वाहा ॥ १ ॥ ९

प्रा॒च्यैदि॒शे स्वाहा॒र्वाच्यै॑ दि॒शे स्वाहा॒ दक्षि॑णायै दि॒शे स्वाहा॒र्वाच्यै॑ दि॒शे
स्वाहा ॥ प्र॒तीच्यै॑ दि॒शे स्वाहा॒र्वाच्यै॑ दि॒शे स्वाहा॒दीच्यै॑ दि॒शे स्वाहा॒र्वाच्यै॑

दि॒शे स्वाहा॑ ॥ उ॒ध्वार्च्ये॑ दि॒शे स्वाहा॑र्वा॒र्च्ये दि॒शे स्वाहा॑र्वा॒र्च्ये दि॒शे स्वाहा॑
र्वा॒र्च्ये दि॒शे स्वाहा॑ ॥ १ ॥ १० ॥

अ॒द्भ्यस्स्वाहा॑र्वा॒र्च्यस्स्वाहो॑द्काय॒ स्वाहा॑ ति॒ष्ठन्ती॑भ्यस्स्वाहा॒ स्व॒वन्ती॑भ्य
स्स्वाहा॒ स्य॒न्द॒माना॑भ्यस्स्वाहा॑ ॥ कू॒प्या॑भ्यस्स्वाहा॒ सू॒द्या॑भ्यस्स्वाहा॒ धा॒र्या॑भ्य
स्स्वाहा॑र्णवाय॒ स्वाहा॑ समु॒द्राय॒ स्वाहा॑ सरि॒राय॒ स्वाहा॑ ॥ १ ॥ ११ ॥

वा॒ताय॒ स्वाहा॑ धू॒माय॒ स्वाहा॑भ्रा॒य स्वाहा॑ शे॒घाय॒ स्वाहा॑ वि॒द्योत॑मानाय॒
स्वाहा॑ स्त॒नय॑ ते स्वाहा॑ ॥ अ॒वस्फूर्ज॑ते स्वाहा॒ वर्ष॑ते स्वाहा॒ वर्ष॑ते स्वाहा॑
अ॒व्वर्ष॑ ते स्वाहा॑ शी॒घ्रव्व॑र्षते स्वाहा॑द्गु॒ह्यते स्वाहा॑द्गु॒ह्यताय॒ स्वाहा॑ ॥ प्र॒श्न
ते स्वाहा॑ शी॒काय॒ ते स्वाहा॑ पु॒ष्पा॑भ्यस्स्वाहा॒ ह्य॒दुनी॑भ्यस्स्वाहा॒ नी॒हाराय॒
स्वाहा॑ ॥ १ ॥ १२ ॥

द्यु० य० क० शा०

१२८

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॒ सोमा॒य स्वाहे॒न्द्राय॒ स्वाहा॒ पृथि॒व्यै स्वाहा॒न्तरि॒क्षाय॒ स्वाहा॒ ॥

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॒ दि॒ग्भ्यस्स्वाहा॒शा॒भ्यस्स्वाहो॒व्यै दि॒शे स्वाहा॒र्वी॒व्यै दि॒शे दि॒वे स्वाहा॒ ॥ १ ॥ १३ ॥

नक्ष॒त्रेभ्य॒ स्वाहा॒ नक्ष॒त्रिये॒भ्यस्स्वाहा॒होरा॒त्रेभ्य॒स्स्वाहा॒र्धमा॒सेभ्य॒स्स्वाहा॒ ॥

मा॒सेभ्य॒स्स्वाहा॒ ऋतु॒भ्यस्स्वाहा॒र्तवे॒भ्यस्स्वाहा॒ सँवत्स॒राय॒ स्वाहा॒ द्यावा॒ पृथि॒वी
भ्या॒ स्वाहा॒ ॥ १ ॥ च॒न्द्राय॒ स्वाहा॒ सूर्या॒य स्वाहा॒ रश्मि॒भ्यस्स्वाहा॒ वि॒श्वेभ्यो॒ देवे॒
भ्य॒स्स्वाहा॒ ॥ रु॒द्रेभ्य॒स्स्वाहा॒दित्ये॒भ्यस्स्वाहा॒ मरु॒द्भ्यस्स्वाहा॒ ॥

भ्य॒स्स्वाहा॒ ॥ २ ॥ १४ ॥ पु॒ष्पेभ्य॒स्स्वाहा॒ वनस्पति॒भ्यस्स्वाहा॒ ॥

मू॒लेभ्य॒स्स्वाहा॒ शाखा॒भ्यस्स्वाहा॒ वनस्पति॒भ्यस्स्वाहा॒ ॥ १ ॥ १५ ॥

फले॒भ्यस्स्वाहा॒वैषधी॒भ्यस्स्वाहा॒ ॥ १ ॥ १५ ॥

पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहो दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहो ॥ चन्द्राय
स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहाद्भ्यस्स्वाहौषधीभ्यस्स्वाहा ॥ वनस्पतिभ्यस्स्वाहा परि
सृवेभ्यस्स्वाहा चराचरेभ्यस्स्वाहा सरीसृपेभ्यस्स्वाहा ॥ १ ॥ १६ ॥

असेवे स्वाहा वसेवे स्वाहा विभुवेस्वाहा विवस्वते स्वाहा ॥ गणश्रियेस्वा
हा गणपतये स्वाहा भिभुवे स्वाहा धिपतये स्वाहा ॥ १ ॥ शूषायस्वाहा सःस
र्पाय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहा ॥ मलिम्लुचाय स्वाहा दिवपतये
तेस्वाहा ॥ २ ॥ १७

मधवे स्वाहा मधवाय स्वाहा शुक्रायस्वाहा शुचये स्वाहा ॥ नभसेस्वाहा
नभस्याय स्वाहेषाय स्वाहोर्जाय स्वाहा ॥ सहसे स्वाहा सहस्राय स्वाहा तपसे
स्वाहा तपस्याय स्वाहा हूहसस्पतये स्वाहा ॥ १ ॥ १८

शु० य० क० शा०

१२९

द० ३ अ० ४ अ० २०

वा॒जाय॒ स्वाहा॑ प्र॒सवाय॒ स्वाहा॑ पि॒जाय॒ स्वाहा॑ क॒तवे॒ स्वाहा॑ ॥ स्व॒स्स्वाहा॑म् ।
क्षे॒ स्वाहा॑ व्य॒श्नुवि॒नेस्वाहा॑ ॥ अ॒न्याय॒ स्वाहा॑ न्या॒यनाय॒ स्वाहा॑ भौ॒वनाय॒ स्वाहा॑
हा भु॒र्वनस्य॒ पतये॒ स्वाहा॑ धि॒पतये॒ स्वाहा॑ प्र॒जाप॒तये॒ स्वाहा॑ ॥ १ ॥ १९
आ॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ प्रा॒णो॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ पा॒नो॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑
स्वाहा॑ द्या॒नो॒ य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ ॥ उ॒दानो॒ य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑
स॒मानो॒ य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ च॒क्षु॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ श्रो॒त्र॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑
स्वाहा॑ वा॒ग्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ म॒नो॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ आ॒त्मा॒ य॒ज्ञेन॑
क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ पृ॒थ॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ ॥ ब्र॒ह्म॒य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ य॒ज्ञो
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ ज्योति॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑ स्वाहा॑ स्वर्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पता॑
स्वाहा॑ ॥ १ ॥ २०

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्यां स्वाहाशतायस्वाहैक शताय स्वाहा ॥ व्युष्ट्यै स्वाहा
स्वर्गाय स्वाहा ॥ १ ॥ २० ॥ हरिःॐ

तेजोऽसिपञ्च ॥ ५ ॥ अग्नय एका ॥ १ ॥ हिङ्गारायपद् ॥ ६ ॥ तत्सवितुर्द
श ॥ १० ॥ अजीजनोह्येका ॥ १ ॥ विभूर्दे ॥ २ ॥ कायचतस्रः ॥ ४ ॥ आब्रह्मस्ति
स्रः ॥ ३ ॥ प्राणाय ॥ १ ॥ प्राच्यै ॥ १ ॥ अद्भ्यः ॥ १ ॥ वाताय ॥ १ ॥ अग्नय
इत्यैकेका ॥ १ ॥ नक्षत्रेभ्योदे ॥ २ ॥ मूलेभ्यः ॥ १ ॥ पृथिव्या इत्यैकेका ॥ १ ॥
असवेदे ॥ २ ॥ मधवे ॥ १ ॥ वाजाय ॥ १ ॥ आयुर्यज्ञेन ॥ १ ॥ एकस्मा इत्यैकै
का ॥ १ ॥ एकविंशत्यनुवाकेषु सप्तचत्वारिंशत् ॥ ४७ ॥ एषते तेजोऽसी
तिच सप्तचत्वारिंशत् ॥ इति शुक्ल यजुर्वेद काण्व संहिता पाठे चतुर्विंश
त्यध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

शु० य० क० शा०

१३०

द० ३ अ० ५ अ० २

हरिःॐ ॥ हिरण्यगर्भस्समवर्तताग्ने भूतस्य जातःपतिरेक आसीत् ॥ सदा
धार पृथिवीन्यामुतेमाङ्गस्मै देवार्य हविषा विधेम ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसि
प्रजापतयेत्वा जुष्टङ्गुलाम्येषते योनिस्सूर्यस्ते महिमा ॥ यस्तेहन्तस्संवत्सरे म
हिमासम्बभूवयस्ते वाया अन्तरिक्षे महिमासम्बभूव ॥ यस्ते दिविसूर्य महिमास
म्बभूव तस्मैते महिम्ने प्रजापतये स्वाहा देवेभ्यः ॥ २ ॥ १

यः प्राणतो निमिषतो महितैक इद्राजा जगतो बभूव ॥ य ईशे अस्य
द्विपद श्रतुष्पदः कस्मै देवार्य हविषा विधेम ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसि प्रजा
पतयेत्वा जुष्टङ्गुलाम्येषते योनिश्चन्द्रमास्ते महिमा ॥ यस्ते रात्रौ संवत्सरे
महिमासम्बभूव यस्ते पृथिव्या माग्नौमहिमा सम्बभूव ॥ यस्ते नक्षत्रेषु चन्द्र
मसि महिमा सम्बभूव तस्मैते महिम्ने प्रजापतये देवेभ्यस्वाहा ॥ २ ॥ २ ॥

यु॒ञ्जन्ति॒ ब॒ध्न म॒रुष॒श्चर॑न्त॒म्परि॑ त॒स्थुर्बः॑ ॥ रोच॑न्ते रोचना दि॒वि ॥ १ ॥
 यु॒ञ्जन्त्य॒स्य का॒म्या ह॒री वि॒पक्ष॑सा रथे ॥ शोणा॑ धृ॒ष्णू नृ॒वाह॑सा ॥ २ ॥ यद्वा
 तो॒ अपो॑ अ॒र्गनी॒गन्प्रि॒या मि॒न्द्रस्य॒ तन्व॑म् ॥ एत॑स्त्तो॒तरे॒नेन॑ प॒था पु॒नर॑श्च॒मा
 वर्त॑यासि नः ॥ ३ ॥ व॒स॒वस्त्वाञ्ज॑न्तु गाय॒त्रेण॒ च॒छन्द॑सा रु॒द्रास्त्वाञ्ज॑न्तु त्रै
 ध्रु॒भेन॒ च॒छन्द॑सा ॥ आ॒दि॒त्या स्त्वाञ्ज॑न्तु जा॒र्गते॒न च॒छन्द॑सा ॥ ४ ॥ भूर्भुव
 स्स्व ल॑र्जा॒जी॒श्छा॒ची॒श्न्य॒व्ये ग॒व्ये ॥ ए॒तद॑न्नं म॒त्त दे॒वा ए॒तद॑न्नं म॒द्भि प्र॒जा
 प॑ते ॥ ५ ॥ कस्मि॒न् दे॒का की॒चर॑तिक॒ उ॒स्विजा॑यते पु॒नः ॥ कि॑स्मि॒द्धि म॒स्य
 भे॒षज॑ङ्गि॒म्वा व॑र्प॒नम्म॒हत् ॥ ६ ॥ सू॒र्ये ए॒का की॒चर॑ति च॒न्द्रमो॑ जायते पु॒नः ॥
 अ॒ग्निहि॑म॒स्य भे॒षज॑म्भू॒मिरा॑व॒र्पन॑म्म॒हत् ॥ ७ ॥ का॒स्विदा॑सीत्पू॒र्वचि॑त्तिः कि॑
 स्वि॒दासी॑द्बृ॒हद्व॑र्यः ॥ का॒स्विदा॑सीत्पि॒लिपि॒ला का॒स्विदा॑सीत्पि॒शङ्गि॒ला ॥ ८ ॥

शु० य० क० शा०

१३१

द० ३ अ० ५ अ० ४

द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्च आसीद्बृहद्भयः ॥ अविरासीत्पिलिप्पिला रात्रिरासीत्पि
शङ्खिला ॥ ९ ॥ ३

वायुध्रुवा पचतैरेवत्वसितग्रीवदृच्छागैः ॥ न्यग्रोधश्चमसैर्दशल्मलिवृद्ध्या ॥ १ ॥
एषस्यराध्यो वृषा पद्भिश्चतुर्भिरेदगन् ॥ ब्रह्माकृष्णश्चनोऽवतु नमोऽग्नये ॥ २ ॥
सूक्ष्णितो रश्मिना रथस्सूक्ष्णितो रश्मिना हयः ॥ सूक्ष्णितो अप्सवप्सुजा ब्रह्मा
सोमं पुरोगवः ॥ ३ ॥ स्वयँव्वजिस्तन्वङ्कल्पयस्व स्वयँयजस्व स्वयञ्जुषस्व ॥
महिमातेऽन्येन नसन्नशे ॥ ४ ॥ नवाउएतन्निग्रयसे नरिष्यसि देवौश्वदेभि पथि
भिस्सुगेभिः ॥ यत्रासते सुकृतो यत्रतेय युस्तत्र त्वा देवस्सविता दधातु ॥ ५ ॥
अग्निः पशुरासीत्तेनायजन्त सप्तैल्लोकर्मजय द्यस्मिन्नाग्निः ॥ सते लोकोभविष्य
ति तञ्जैष्यसि पिबेता अपः ॥ वायुः पशुरासीत्तेनायजन्त सप्तैल्लोकर्मजयद्यस्मि

न्वायुः ॥ स॒ते॒ लो॒को॒भ॒वि॒ष्य॒ति॒ त॒ञ्ज॒य॒सि॒ पि॒बै॒ता॒ अ॒पः ॥ सूर्यैः प॒शु॒रा॒स॒त्ते॒ना॒
य॒ज॒न्त॒ सा॒प्त॒ल्लो॒क॒म॒जय॒ द्य॒सि॒न्त॒सूर्यैः ॥ स॒ते॒लो॒को॒ भ॒वि॒ष्य॒ति॒ त॒ञ्ज॒य॒सि॒ पि॒बै॒
ता॒ अ॒पः ॥ ६ ॥ ४

प्रा॒णाय॒ स्वा॒हा॒पा॒नाय॒ स्वा॒हा॒ व्य॒नाय॒ स्वा॒हा॒ ॥ अ॒म्बे॒ अ॒म्बि॒के॒ऽम्बो॒लि॒के॒
न॒मा॒नय॒ति॒ क॒श्च॒न ॥ स॒स॒स्य॒श्च॒क॒स्सु॒भ॒द्रि॒का॒ङ्का॒म्पी॒ल॒ वा॒सि॒नी॒म् ॥ १ ॥ ग॒णा॒ना॒
न्त्वा॒ ग॒ण॒प॒ति॒ ॥ ह॒वाम॒हे॒ प्रि॒या॒णा॒न्त्वा॒ प्रि॒य॒प॒ति॒ ॥ ह॒वाम॒हे॒ ॥ नि॒धी॒ना॒न्त्वा॒ नि॒धि॒
प॒ति॒ ॥ ह॒वाम॒हे॒ व॒सो॒ मम॒ ॥ २ ॥ आ॒ह॒ मे॒जा॒नि॒ गर्भ॑ध॒मा॒त्व॒म॒जा॒सि॒ गर्भ॑ध॒म् ॥
ता॒उ॒भौ॒ च॒तु॒रः॒ प॒द॒स्स॒म्प्र॒सा॒रा॒य॒व ॥ स्व॒र्गे॒ लो॒के॒ प्रो॒ण॒वा॒थ॒वृ॒षा॒वा॒जी॒रे॒तो॒ धो॒रे॒
तो॒ द॒धा॒तु ॥ ३ ॥ ५

उ॒त्स॒क्त्वा॒ अ॒र्व॒गु॒द॒न्धे॒हि॒ स॒म॒ञ्जि॒श्चा॒र॒या॒वृ॒ष॒न् ॥ य॒स्त्री॒णा॒ञ्जी॒ व॒भो॒ज॒नः ॥ १ ॥

य॒का स॒कौश॑कु॒न्तिका॒हलगि॑ति व॒ञ्चति ॥ आ॒हन्ति ग॒भेप॒सो नि॒गल्ग॑लीति॒धा
 र॒का ॥ २ ॥ य॒कौस॒कौ श॒कु न्त॒कआ॒हलगि॑ति व॒ञ्चति ॥ वि॒वक्ष॑त इ॒वते मु॒खम॒ध्व
 र्यो मा॒नस्त्व॒मभि॒भाष॑थाः ॥ ३ ॥ मा॒ताच॑ते पि॒ताच॑तेऽव्य॒वक्ष॑स्य॒रोह॑तः॥ प्र॒ति
 ला॒मीति॑ते पि॒ता ग॒भे मु॒ष्टिर्म॑तः स॒यत् ॥ ४ ॥ मा॒ताच॑ते पि॒ता च॑तेऽव्य॒वक्ष॑स्य
 क्री॒ळतः ॥ वि॒वक्ष॑त इ॒वते मु॒खम्ब॒ह्मन्मा त्व॑र्वदो बहु ॥ ५ ॥ ऊ॒र्ध्वमे॑नामु
 च्छ्रा॒पय॑गिरौ भा॒रः हर॑न्निव ॥ अथा॒स्यै म॒ध्य मे॒धताः॑ शी॒ते वा॒ते पु॒नन्नि॑व ॥ ६ ॥
 ऊ॒र्ध्वमे॑नमु॒च्छ्रय॑तादिरौ भा॒रः हर॑न्निव ॥ अथा॒स्य म॒ध्यमे॑जतु शी॒ते वा॒ते पु॒न
 न्नि॑व ॥ ७ ॥ यद॑स्या अ॒हुभे॑द्याः कृ॒धुस्थू॒लमु॒पात॑सत् ॥ मु॒ष्का इ॒दस्या ए
 ज॒तो गो॒शफे॑ श॒कुला॑इव ॥ ८ ॥ यदे॒वासौ ल॒लाम॑ गु॒म्प्रवि॑ष्टीमि॒नमा॒विषुः ॥ स
 क॒न्नादे॑ दि॒श्यते॒ नारी॑ स॒त्यस्या॑क्षि॒ भुवो॑ यथा ॥ ९ ॥ य॒द्धरि॑णो य॒व म॒त्तिन

पुष्ट॒ म्पशु॒ मन्य॑ते ॥ शू॒द्रा यद॑र्यं जा॒रा नपो॑षाय ध॒नाय॑ति ॥ १० ॥ यद्ध॑रि॒
णो॒ यव॒ मत्ति॑न पुष्ट॒म्बहु॒ मन्य॑ते ॥ शू॒द्रो यद॑र्यं ज़ा॒रो नपो॑ष मनु॒ मन्य॑
ते ॥ ११ ॥ द॒धि क्रा॒वणो॑ अ॒कारि॑षञ्जि॒ष्णो रश्च॑स्य वा॒जिनः॑ ॥ सु॒रभि॑नो मु॒खा
क॒रत्प्र॑ण आ॒यूषि॑ तारिषत् ॥ १२ ॥ ६ ॥

गा॒यत्री त्रि॒ष्टुब्ज॑ग॒त्यनु॒ष्टुप्प॒ङ्क्त्या॑सह ॥ बृ॒ह॒त्यु॒ष्णिहा॑ क॒कुप्सू॑चीभि॒शम्य॑
न्तु त्वा ॥ १ ॥ द्वि॒पदा॑या श्र॒तुष्प॑दा स्त्रि॒पदा॑याश्च षट्प॑दाः ॥ वि॒च्छन्दा॑याश्च
स॒च्छन्दा॑स्सू॒चीभि॒शम्य॑न्तु त्वा ॥ २ ॥ म॒हाना॑म्योरे॒वत्यो॑ वि॒श्वा आ॑शः प्र॒भू
व॒रीः ॥ मै॒घीर्वि॑द्यतो वाच॒स्सू॒चीभि॒शम्य॑न्तु त्वा ॥ ३ ॥ ना॒र्यस्ते॑ प॒त्न्यो लो॒म
वि॒चिन्व॑न्तु मनी॒षया॑ ॥ दे॒वाना॑म॒प॒त्न्यो दि॒शस्सू॑चीभि॒शम्य॑न्तु त्वा ॥ ४ ॥ र॒ज
ता ह॒रि॒णीस्सी॑सा यु॒जो॒युज्य॑न्ते क॒र्मभिः॑ ॥ अ॒श्वस्य॑वा॒जिन॑स्त्वचि॒सिमा॑श्चम्यन्तु ॥

श॒र्म॒य॒न्तीः ॥ ५ ॥ कु॒वि॒द॒ङ्ग॒य॒व॒म॒न्तो य॒वि॒ञ्च॒द्य॒था॒दा॒न्य॒नु॒पूर्व॒विव॒यूय ॥ इ॒हे॒षा
इ॒कृ॒णु॒हि भो॒र्ज॒ना॒नि ये ब॒र्हिषो न॒म॒उ॒क्ति॒न्न ज॒ग्मुः ॥ ६ ॥ ७

क॒स्त्वा॒च्छ॒द्य॒ति॒क॒स्त्वा वि॒शो॒स्ति क॒स्ते गा॒त्राणि श॒म्य॒ति ॥ क॒उ॒ते श॒मि॒ता
क॒विः ॥ १ ॥ ऋ॒त॒व॒स्त ऋ॒तु॒था प॒र्व श॒मि॒तारो वि॒शो॒सतु ॥ सँ॒व॒त्स॒र॒स्य ते
ज॒सा श॒मीभि॒द॒श॒म्य॒न्तु त्वा ॥ २ ॥ अ॒र्द्ध॒मा॒साः प॒रु॒षि ते मा॒सा आ॒च्छ॒द्य
न्तु श॒र्म॒य॒न्तः ॥ अ॒हो॒रा॒त्राणि म॒रुतो वि॒लि॒ष्टः सू॒द॒य॒न्तुते ॥ ३ ॥ दै॒व्या
अ॒ध्व॒र्य व॒स्त्वा॒च्छ॒द्ये॒न्तु वि॒च॒शा॒सतु ॥ गा॒त्राणि प॒र्व श॒स्ते सि॒माः कृ॒ण॒व॒न्तु
श॒र्म॒य॒न्तीः ॥ ४ ॥ द्यौ॒स्ते पृ॒थि॒व्य॒न्त॒रि॒क्ष॒व्यायु॒श्छि॒द्र॒मृ॒णतु ते ॥ सूर्य॒स्ते
न॒क्ष॒त्रै॒स्सह लो॒क॒ङ्क॒णो॒तु सा॒धु॒या ॥ ५ ॥ श॒न्ते प॒रे॒भ्यो गा॒त्रे॒भ्य॒श्श॒म॒स्त्व
रे॒भ्यः ॥ श॒म॒स्थ॒भ्यो म॒ज्ज॒भ्य॒श्श॒म॒स्त्व त॒न॒वै त॒व ॥ ६ ॥ ८ ॥

क॒स्वि॒ दे॒काकी॒ च॒रति॒ क॒उ॒स्वि॒जाय॑ते पुनः ॥ कि॒॒स्वि॒द्धि॒मस्य॑ भेषज॒ङ्घ्रि॒म्व
 व॒पन॑ममहत् ॥ १ ॥ सू॒र्य॑ ए॒काकी॒ च॒रति॒ च॒न्द्रमा॑ जायते पुनः ॥ अ॒ग्नि॒हि॒मस्य॑
 भेषज॒म्भू॒मिरा॒वप॑नममहत् ॥ २ ॥ कि॒॒स्वि॒त्सू॒र्य॑ सम॒ञ्ज्योतिः॑ कि॒॒स॒मु॒द्र॒ सम॑
 स॒रः ॥ कि॒॒स्वि॒त्पृ॒थि॒व्यै॒ वर्षी॑यः कस्य मा॒त्वा ना॒वि॒द्यते ॥ ३ ॥ ब्र॒ह्म॒ सू॒र्य॑ सम॒
 ञ्ज्योति॑ द्यौ॒स्स॒मु॒द्र॒ स॒म॒स॒रः ॥ इ॒न्द्रः पृ॒थि॒व्यै॒ वर्षी॑यान्गोस्तु मा॒त्रा ना॒वि॒द्यते ॥ ४ ॥
 पृ॒च्छामि॑ त्वा॒चित॑र्ये दे॒व सख॑य दि॒त्वम॒त्र म॑नसा जगन्थ ॥ येषु वि॒ष्णुं॒ स्त्रि
 षुप॑दे॒ष्वेष्ट॑स्तेषु वि॒श्व॒भुव॑न मा॒वि॒शा ॥ ५ ॥ अ॒पि ते॑षु त्रिषुप॑दे॒ ष्वस्मि॑येषु
 वि॒श्व॒भुव॑नमा॒वि॒शा ॥ सद्यः॑ पर्य॒मि पृ॒थि॒वी मु॒तया॑ मे॒केना॒ङ्गेन॑ दि॒वो अ॒स्य
 पृ॒ष्ठम् ॥ ६ ॥ के॒ष्वन्तः॑ पुरु॒ष आ॒वि॒वेश॑ का॒न्यन्तः॑ पुरु॒षे अ॒र्पि॒तानि॑ ॥ ए॒तद्
 ब्र॒ह्म॒न्पु॒न॑ व॒हाम॑सि त्वा॒कि॒॒स्वि॒न्नः प्र॒ति॒वो॒चा॒स्यत्र॑ ॥ ७ ॥ प॒ञ्च॒स्वन्तः॑ पुरु॒

ष॒आ वि॒वे॒श॒ता॒न्य॒न्तः पु॒रु॒षे अ॒र्पि॒ता॒नि ॥ ए॒त त्वा॒त्र प्र॒तिम॒न्वा॒नो अ॒स्मि॒न मा॒
य॒या भ॒व॒स्यु॒त्त॒रो॒म॒त् ॥ ८ ॥ ९ ॥

का स्वि॒दासी॒तूर्व॒चि॒त्तिः कि॒ं स्वि॒दासी॒दृ॒बृ॒ह॒द्व॒यः ॥ का स्वि॒दासी॒त्पि
लि॒प्पि॒ला का॒स्वि॒दासी॒त्पि॒श॒ङ्गि॒ला ॥ १ ॥ द्यौ॒रासी॒तूर्व॒चि॒त्ति॒र॒थ आसी॒दृ॒बृ॒
ह॒द्व॒यः ॥ अ॒वि॒रासी॒त्पि॒लि॒प्पि॒ला रा॒वि॒रासी॒त्पि॒श॒ङ्गि॒ला ॥ २ ॥ का ई॒मे॒रे
पि॒श॒ङ्गि॒ला का ई॒ङ्क॒रु पि॒श॒ङ्गि॒ला ॥ क ई॒मा॒स्क॒न्द॒ म॒र्ष॒ति क ई॒म्प॒न्थौ वि॒
स॒र्ष॒ति ॥ ३ ॥ अ॒ज॒रौ पि॒श॒ङ्गि॒ला श्वा॒वि॒त्कु॒रु पि॒श॒ङ्गि॒ला ॥ श॒श आ॒स्क॒न्द॒
म॒र्ष॒त्य॒हिः प॒न्थौ वि॒स॒र्ष॒ति ॥ ४ ॥ क॒त्य॒स्य वि॒ष्टाः क॒त्य॒क्ष॒रा॒णि क॒ति हो॒मा
सः॒क॒ति॒धा स॒मि॒द्धः ॥ य॒ज्ञ॒स्य॑ त्वा वि॒द॒था पृ॒च्छ॒म॒त्र क॒ति हो॒तार॑ ऋ॒तु॒शो य
ज॒न्ति ॥ ५ ॥ ष॒ळ॒स्य वि॒ष्टा॒श॒त॒म॒क्ष॒रा॒ण्य॒शी॒ति॒हो॒मा॒स्सा॒भि॒धो ह ति॒स्रः ॥

यज्ञस्य ते वि॒दथा प्र॒ब्रवी॑मि सप्त हो॒तार ऋ॒तुशो य॑जन्ति ॥ ६ ॥ को अस्य
 वे॒द भुव॑नस्य नाभि॒ङ्को द्यावा॑ पृथि॒वी अन्त॑रिक्षम् ॥ कस्सू॒र्यस्य॑ वे॒द बृ॒हतो ज
 नि॒त्रङ्को वे॒द च॒न्द्रम॑स्यतो जाः ॥ ७ ॥ वे॒दाह॑मस्य भुव॑नस्य नाभि॒व्वे॒द
 द्यावा॑ पृथि॒वी अन्त॑रिक्षम् ॥ वे॒द सू॒र्यस्य॑ बृ॒हतो जनि॑त्वमथो वे॒द च॒न्द्रम॑स्य
 तो जाः ॥ ८ ॥ पृ॒च्छामि॑ त्वा पर॑मन्त॒मपृ॑थिव्याः पृ॒च्छामि॑ यत्न भुव॑नस्य
 नाभिः ॥ पृ॒च्छामि॑ त्वा वृ॒ष्णो अ॒श्वस्य॑ रेतः पृ॒च्छामि॑ वाचः पर॑म॒व्योम ॥ ९ ॥
 इ॒यँव्वे॒दिः परो॑ अन्तः पृथि॒व्या अ॒यँव्व्यज्ञो॑ भुव॑नस्य नाभिः ॥ अयँ॑ सोमो
 वृ॒ष्णो अ॒श्वस्य॑ रेतो ब्र॒ह्मा यँ॒व्वाचः॑ पर॑म॒व्योम ॥ १० ॥ सु॒भूस्स्वय॑म्भूः प्रथ
 मो॒ऽन्तर्म॑हर्त्य॒णवे ॥ द॒धेह॑ गर्भ॒मृत्वि॑यँथ्यतो जातः प्रजापतिः ॥ ११ ॥ होता
 यक्ष॑त्प्रजापतिः॑ सोमस्य महि॒म्नः ॥ जुष॑ताम्पि॒बतु॑ सोमँ॑ होत॒र्यज ॥ १२ ॥

शु० य० क० शा०

१३६

द० ३ अ० ६ अ० १

प्रजापते नत्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परिता बभूव ॥ यत्कामास्ते जुहुम

स्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ १३ ॥ १० ॥ हरिःॐ

हिरण्यगर्भोद्वे ॥ २ ॥ यः प्राणतश्च ॥ २ ॥ युञ्जन्ति नव ॥ १ ॥ वायुष्ट्वा

षद् ॥ ६ ॥ प्राणाय तिस्रः ॥ ३ ॥ उत्सवथ्या द्वादश ॥ १२ ॥ गायत्री षद् ॥ ६ ॥

कस्त्वाच ॥ ६ ॥ कस्स्विदष्ट ॥ ८ ॥ कास्वित्त्रयोदश ॥ १३ ॥ दशानुवाकेषु

सप्तषष्टिः ॥ ६७ ॥ द्विपदाया महानाम्न्यो नार्यस्ते रजतास्तथा ॥ कुविदंस्विहच

ब्रूयाद्यथा क्रममनुस्मरन् ॥ १ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहिता पाठे पञ्चविंश

त्यध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिःॐ॥ अश्वस्तूपरेगो मृगस्ते प्राजापत्याः कृष्णग्रीव आग्नेयोरारो ॥ पुर

स्तात्सारस्वती मेष्यधस्ताद्धन्वोः ॥ १ ॥ आश्विना अधोरागमौ बाह्वोस्सौमा पौष्ण

द॒द्या॒मो॒ना॒भ्या॒ः सौ॒र्य॒या॒मौ॑ ॥ श्वेत॑श्च॒ कृ॒ष्णश्च॒ पा॒र्श्वयोः॑ ॥ २ ॥ त्वाष्ट्रौ॒ लो॒म॒श॒स॒
 क्यौ॒ स॒व॒थ्यो॒र्वी॒य॒व्यः॒ श्वेतः॑ पु॒च्छ इ॒न्द्रा॒य स्व॒प॒स्या॒य वे॒ह॒द्वै॒ष्ण॒वो वा॒ग्मनः॑ ॥ रोहि॒
 तो॒घ्न॒म्र॒रो॒हितः॑ क॒र्क॒न्धु॒रो॒हित॑स्ते सौ॒म्या ब॒भ्र॒रु॒ण॒ब॒भ्र॒शु॒क॒ब॒भ्र॒स्ते वा॒रु॒णाः ॥ ३ ॥
 शि॒ति॒र॒न्ध्रो॒ऽन्य॒त॒दि॒श॒ति॒र॒न्ध्र॒स्स॒म॒न्त॒ शि॒ति॒र॒न्ध्र॒स्ते सो॒वि॒त्रा॒दि॒श॒ति बा॒हु॒र॒न्य॒त॒दि॒श॒
 ति॒बा॒हु॒स्स॒म॒न्त॒शि॒ति॒ बा॒हु॒स्ते बा॒र्ह॒स्प॒त्याः ॥ पृ॒ष॒ती क्षु॒द्र॒पृ॒ष॒ती॒स्थू॒ल॒पृ॒ष॒ती॒ता॒मै
 त्रा॒व॒रु॒ण्यैः ॥ ४ ॥ शु॒द्ध॒वा॒ल॒स्स॒र्व॒शु॒द्ध॒ वा॒लो॒म॒णि॒वा॒ल॒स्त आ॒श्वि॒नाः ॥ इ॒ये॒त॒द॒श्ये
 ता॒क्षो॒ऽरु॒ण॒स्ते रु॒द्रा॒य प॒शु॒प॒त॒ये क॒र्णा॒या॒माः ॥ ५ ॥ अ॒व॒लि॒प्ता रौ॒द्रा न॒भो॒रू॒पाः
 पा॒र्ज॒न्याः ॥ पृ॒श्नि॒स्ति॒र॒श्वी॒नं पृ॒श्नि॒रू॒र्ध्व॒पृ॒श्नि॒स्ते मा॒रु॒ताः ॥ ६ ॥ फ॒ल्गू॒लो॒हि॒तो॒र्णी
 प॒ल॒क्षी॒ता॒स्सार॑स्व॒त्यः ॥ स्त्री॒हा॒क॒र्ण॒श्शु॒ण्ठा क॒र्णो॒ऽध्या॒लो॒ह॒क॒र्ण॒स्ते त्वाष्ट्रः॑ ॥ ७ ॥
 कृ॒ष्ण॒ग्री॒व॒दि॒श॒ति क॒क्षो॒ऽज्जि॒स॒क्व॒थ॒स्त ऐ॒न्द्रा॒भाः ॥ कृ॒ष्णा॒ज्जि॒र॒ल्पा॒ज्जि॒र्महा॒ज्जि॒स्त उ

शु० य० क० शा०

१३६

द० ३ अ० ६ अ० २

व॒र्त्याः ॥ ८ ॥ शिल्पा॒वैश्व॒दे॒व्यो रोहि॒ण्य स्य॒र्व्यो वा॒चे वि॒ज्ञा॒ता अ॒दित्यै ॥ स॒ह
पा॒धात्रे व॑त्स॒त॒र्यो दे॒वाना॒म्पत्नी॑भ्यः ॥ ९ ॥ १

कृ॒ष्ण॒ग्री॒वा आ॒ग्नेया॒श्शित॑त्र॒वो व॒सूना॑ः रोहि॒ता रु॒द्राणा॑म् ॥ श्वे॒ता अ॒व
रो॒किर्ण आ॒दित्या॒नान्न॑भो रू॒पाः पा॒र्जन्याः ॥ १ ॥ उ॒न्नत॑ ऋष॒भो वा॑म॒नस्त
ऐ॒न्द्रा वै॒ष्णवा उ॒न्नत॑श्शित॒ि बा॒हुश्शित॑ पृ॒ष्ठस्त ऐ॒न्द्रा वा॒हस्प॑त्याः ॥ शु॒क्र॒रू॒पा
वा॒जिनाः क॒ल्मा॒षा आ॒ग्निमा॒रुता॑श्श्या॒माःपौ॒ष्णाः ॥ २ ॥ ए॒ता ऐ॒न्द्राश्चा द्वि
रू॒पा अ॒ग्नीषो॒मीया॑ वा॒मना अ॑न॒ड्वाह॑ आ॒ग्ना वै॒ष्णवाः ॥ व॒शा मै॒त्रावरु॑णोऽ
न्य॒त ए॒न्यो मै॒त्र्यः ॥ ३ ॥ कृ॒ष्ण॒ग्री॒वा आ॒ग्नेया व॒भ्रव॑स्सौ॒म्याःश्वे॒तावा॑य॒व्या अ
वि॒ज्ञा॒ता अ॒दित्यै ॥ स॒रू॒पा धा॒त्रे व॑त्स॒त॒र्यो दे॒वाना॒म्पत्नी॑भ्यः ॥ ४ ॥ कृ॒ष्णा भौ
माधू॒न्ना अ॑न्त॒रिक्षा बृ॒हन्तो॑ दि॒व्याः ॥ श॒बली॑वै द्या॒तास्सि॒ध्मास्त॑र॒काः ॥ ५ ॥ २

धूम्रान्वसन्तायालभते श्वेतान्ग्रीष्माय कृष्णान्वर्षाभ्योऽरुणाञ्छरदे ॥ पृषतो
 हेमन्ताय पिशङ्गाञ्छिशिराय ॥ १ ॥ न्यवयो गायत्र्यैपञ्चावयस्त्रिष्टुभे दित्यवाहो
 जगलै ॥ त्रिवत्सा अनुष्टुभे तुर्यवाहउष्णिहे ॥ २ ॥ पष्ठवाहो विराज उक्षाणो
 बृहत्या ऋषभाःककुभे ॥ अनड्वाहःपङ्क्त्यै धेनवोऽतिच्छन्दसे ॥ ३ ॥ कृष्ण
 ग्रीवा आग्नेया बभ्रवस्तौम्या उपध्वस्तास्सोवित्रा वत्सतयस्सारस्वत्यश्श्यामाःपौ
 ष्णाः ॥ पृश्नयो मारुता बहुरूपा वैश्वदेवा वशा द्यौवापृथिवीयाः ॥ ४ ॥ उक्ता
 स्सञ्चरा एतोऽेन्द्रात्माः ॥ कृष्णावरुणाः पृश्नयो मारुताः कायास्तूपराः ॥ ५ ॥ ३
 अग्नयेऽनीकवते प्रथमजानालभते मरुद्भ्यस्सान्तपनेभ्यस्सवात्यान्मरुद्भ्यो
 एहमेधिभ्यो बष्किहान् ॥ मरुद्भ्यः क्रीळिभ्यस्सःसृष्टान्मरुद्भ्यस्सवतवद्भ्योऽ
 नुसृष्टान् ॥ १ ॥ उक्तास्सञ्चरा एता ऐन्द्रात्माः ॥ प्राशृङ्गामहिन्द्राबहुरूपा

शु० य० क० शा०

१३७

द० ३ अ० ६ अ० ४

वै॒श्व॒क॒र्म॒णाः ॥ २ ॥ धू॒म्रा ब॒भ्र॒नी॒का॒शाः पि॒तृ॒णा॑ सोम॒वता॒म्ब॒त्रवो॑ बृ॒ध्न॒नी॒
का॒शाः पि॒तृ॒णा॒म्ब॒र्हिष॒दा॒म् ॥ कृ॒ष्णा ब॒भ्र॒नी॒का॒शाः पि॒तृ॒णा॒म॒ग्नि॒ष्वा॒त्ता॒ना
कृ॒ष्णाः पृ॒ष॒न्त॒त्रै॒य॒म्ब॒काः ॥ ३ ॥ उ॒क्ता॒स्स॒ञ्च॒रा ए॒तो॒ऽशु॒ना॒सी॒री॒योः ॥ श्वे॒ता
वी॒य॒व्याः श्वे॒ता॒स्सौ॒र्याः ॥ ४ ॥ व॒स॒न्ता॒य॒क॒पि॒ञ्ज॒ला॒ना॒ल॒भ॒ते ग्री॒ष्मा॒य॒ क॒ल॒वि
कृ॒न्व॒र्षा॒भ्य॒स्ति॒चि॒री॒ञ्छ॒र॒दे॒ वर्ति॒काः ॥ हे॒म॒न्ता॒य॒ क॒र्क॒रा॒ञ्छि॒शि॒रा॒य॒ वि॒क॒क
रा॒न् ॥ ५ ॥ ४ ॥

स॒मु॒द्रा॒य॒ शि॒शु॒मा॒रा॒ना॒ल॒भ॒ते प॒र्ज॒न्या॒य॒ म॒ण्डू॒का॒न॒द्भ्यो॒ म॒त्स्या॒न् ॥ मि॒त्रा॒य॒
कु॒ली॒प॒या॒न्व॒रु॒णाय॒ ना॒क्रान् ॥ १ ॥ सो॒मा॒य॒ ह॒सा॒ना॒ल॒भ॒ते वा॒यवे॑ ब॒ला॒को॒ इन्द्रा॒
ग्नि॒भ्या॒ङ्क॒ञ्च॒ान् ॥ मि॒त्रा॒य॒ म॒द॒गू॒न्व॒रु॒णाय॒च॒क्र॒वा॒कान् ॥ २ ॥ अ॒ग्नये॑ कु॒टरू॒ना
ल॒भ॒ते व॒न॒स्प॒ति॒भ्य॒ उ॒लू॒का॒न॒ग्री॒षो॒मा॒भ्या॒ञ्चा॒षा॒न् ॥ अ॒ग्नि॒भ्या॒म्प॒यू॒रा॒न्मि॒त्रा॒ व॒रु॒

णाभ्याङ्गपोतान् ॥ ३ ॥ सोमाय ल॒बानाल॑भते॒त्वष्ट्रे॑ कौली॒कान्गोषादी॑र्दे॒वानाम्प॒
त्नीभ्यः ॥ कुली॒का दे॒वजामि॒भ्योऽग्नये॑ गृह॒पतये॑ पारु॒ष्णान् ॥ ४ ॥ अ॒हंपा॒रा व॑ता
नाल॑भते रा॒थैसीचा॑पूर॒होरात्रयो॑स्सन्धि॒भ्यो ज॒तुः ॥ मा॒सेभ्यो दा॒त्योहान्त्स॑व
त्सरा॑य॒ मह॒तस्सु॑पर्णान् ॥ ५ ॥ ५

भूम्या॑ आ॒खूनाल॑भते॒ऽन्तरि॑क्षाय पा॒ङ्त्रान्दि॒वेक॑शान् ॥ दि॒ग्भ्यो न॑कु॒लान्व॑
भ्र॒कानवा॑न्तरि॒दिशा॒भ्यः ॥ १ ॥ वसु॑भ्य ऋ॒श्यानाल॑भते रु॒द्रेभ्यो रु॒रूना
दि॒त्येभ्योन्य॑ङ्गून् ॥ वि॒श्वेभ्यो दे॒वेभ्यः॑ पृष॒तान्त्सा॒ध्येभ्यः॑ कु॒ल॒ङ्गान् ॥ २ ॥
ई॒शानाय॑ पर॒स्वत आल॑भते मि॒त्राय॑ गौ॒रान्व॑रुणाय॒ महि॑षान् ॥ बृ॒हस्प॑तये॒ गव॒
या॑ः स्व॒ष्टुघ्न॑ान् ॥ ३ ॥ प्र॒जाप॑तये॒ पुरु॑षान् ह॒स्तिन॒ आल॑भते वा॒चेऽ॒श्वीन् ॥
च॒क्षुषे॑ म॒शका॑ञ्छे॒त्राय॑ मृ॒ङ्गाः ॥ ४ ॥ प्र॒जाप॑तये॒च वा॒यवे॑ च गो॒मृगो॑ वरु॒णा

शु० य० क० शा०

१३८

द० ३ अ० ६ अ० ७

आ॒र॒ण्यो मे॒षो॒य॒मा॒य कृ॒ष्णो म॒नु॒ष्य॒रा॒जाय॒ म॒र्कटः ॥ शार्दू॒लाय॒ रोहि॒द॒ष॒भाय॒
गव॒यी॒क्षि प्र॒द॒ये॒नाय॒ वर्ति॒कानी॒ल॒ङ्गोः॒क्रि॒मि॒स्स॒मु॒द्राय॒ शि॒शु॒मारो हि॒म॒व॒ते
ह॒स्ती ॥ ५ ॥ ६

म॒युः प्रा॒जाप॒त्य उ॒लो॒ह॒लि॒क्ष्णो वृ॒षद॒क्ष॒स्ते धा॒त्रे दि॒शाङ्गो धु॒ङ्क्ष॒मे॒यी ॥
क॒ल॒वि॒ङ्गो लो॒हि॒ता॒हिः पु॒ष्कर॒ साद॒स्ते॒त्वाष्ट्रा वा॒चे क्र॒ञ्चः ॥ १ ॥ सो॒मा॒य कु॒लु॒ङ्ग
आ॒र॒ण्योऽजो॒न॒कु॒ल॒दर्श॒का॒ते पौ॒ष्णाः क्रो॒ष्टा मा॒यो॒रि॒न्द्र॒स्य॒गैर॒मृगः ॥ पि॒द्वो॒न्य॒ङ्कुः
क॒क्कट॒स्तेऽनु॒म॒लै प्रति॒श्रु॒त्क॒र्त॒यै च॒क्रवा॒कः ॥ २ ॥ सौ॒री ब॒ला॒का शार्ग॒स्त्वे॒ज्य॒श्श॒या
ण्ड॒क॒स्ते मे॒त्रा॒स्सर॒स्व॒लै शार्गिः॒पुरु॒षवा॒क्श्चावि॒म्वो॒मी ॥ शार्दू॒लो वृ॒कः पृ॒दा॒कु॒स्ते
म॒न्य॒वे सर॒स्व॒ते शु॒कः पुरु॒ष वाक् ॥ ३ ॥ सु॒पर्णः प॒र्जन्य॒ आ॒ति॒र्वा॒ह॒सो॒द॒र्वि॒दा॒ते
वा॒य॒वे बृ॒ह॒स्प॒त॒ये वा॒च॒स्प॒त॒ये पै॒ङ्गरा॒जोऽल॒ज॒आ॒न्त॒रि॒क्षः ॥ प्ल॒वो म॒द्गु॒र्म॒त्स्य॒स्तेन॒

दीपतये॒ द्यावा॒पृथि॒वी यः॒कुर्मः ॥ ४ ॥ पुरुष॑मृ॒गश्च॒न्द्रम॑सो गो॒धा काल॑कादा॒र्वा
घाट॑स्ते वन॒स्पती॑ना॒ङ्कुक॑ वा॒कुस्सा॒वित्रो॑ ह॒सोवा॑र्तस्य ॥ ना॒क्रोम॑करः कुली॒पय॑
स्ते कूपा॒रस्य॑ द्वि॒यैश॒ल्यकः ॥ ५ ॥ ७

ए॒ण्यहो॑ म॒ण्डूको॑ मू॒षिका॑ ति॒त्तिरि॑स्ते॒सर्पा॑णा॒ल्लोपा॑श आ॒श्विनः॑ कृ॒ष्णो रा॒त्र्यै ॥
ऋ॒क्षो ज॒तूस्सु॒षिली॑का॒त इ॒तर ज॑ना॒नाअ॒ह का वै॒ष्णवी ॥ १ ॥ अ॒न्य वा॒योऽर्ध॑
मा॒साना॑मृ॒शयो॑ म॒धूरे॑ स्सु॒पर्णस्ते॑ ग॒न्धर्वा॑णाम॒पामु॑द्रो मा॒साङ्क॑श्य॒र्षः ॥ रो॒हि॒त्कुण्डू॑
णा॒ची गो॒ल॒त्ति का॒र्तेऽप्सर॑सा॒म्मृत्य॑वे॒ऽसितः॑ ॥ २ ॥ वर्षा॑ हू ऋ॒तूना॑मा॒खुः क॒शो
मा॒न्थाल॑स्ते पि॒तृणा॑म्ब॒लाया॑ जग॒रो व॑सू॒नाङ्क॑पि॒ञ्जलः॑ ॥ क॒पोत॑ उ॒द्धूक॑श्शस्ते
नि॒र्ऋत्यै॑ वरु॒णाय॑र॒ण्यो मे॒षः ॥ ३ ॥ श्चि॒त्र आ॒दि॒त्याना॑मु॒द्रो घृ॒णीवा॑न्वा॒घ्रीन॑
स॒स्ते म॒त्या अ॑र॒ण्याय॑ स॒मरो॑रु॒रौद्रः॑ ॥ क॒रिः कु॒टरु॑र्दा॒त्यौ ह॒स्ते वा॒जिना॑

शु० य० क० शा०

१३९

द० ३ अ० ६ अ० ८

क्लामाय॒ पिकः ॥ ४ ॥ खड्गो॒ वै॒ श्वेदे॒वश्चा॒ कृष्णः॒ कर्णो॒ गर्द॒भस्तर॒धुस्ते॒ रक्षे॒
सा॒ मिन्द्रा॒य सू॒करः ॥ सि॒हो मा॒रुतः॒ कृक॒लासः॒ पिप्प॒काश॒कुनि॒स्ते शर॒व्यायै॒
वि॒श्वेषा॒न्दे॒वाना॑मृष॒तः ॥ ५ ॥ ८ ॥ हरिः॒ॐ

अ॒श्वस्तू॒ परो॒ नव ॥ ९ ॥ कृष्ण॒ ग्रीवाः॒ पञ्च ॥ ५ ॥ धृ॒म्रान्व॒सन्ताय ॥ ५ ॥
अ॒ग्नये॑ऽनीक॒वते ॥ ५ ॥ समु॒द्राय॒ शिशु॒मरान् ॥ ५ ॥ भू॒म्याआ॒खून् ॥ ५ ॥ म॒युः
प्राजा॒पत्यः ॥ ५ ॥ ए॒ण्यह॒इति॒च पञ्च ॥ ५ ॥ अ॒घ्नानु॒वोकेषु॒ चतु॒श्चत्वारि॑ंशत् ॥ ४४ ॥
शि॒तिभ्र॒वश्च॒ श्वेता॒स्तूप॒ध्वस्ता॒ यथा॒क्रमम् ॥ कृष्ण॒स्तथा॒चप्रा॒शृङ्गाः॒ शुना॒सिरी॒ वदे॒
द्वधुः ॥ १ ॥ इति॒ शुक्ल॒यजुर्वे॒द का॒णव॒ संहि॒तापा॒ठे षड्विंश॒त्यध्यायः॒ हरिः॒ ॐ

ह॒रिः॒ॐ ॥ शा॒र्दन्द्भि॒रव॒ कान्द॒न्तमू॒लेर्मृ॒दम्ब॒स्वैस्ते॒ गान्द॒ष्ट्राभ्या॒सुर॑स्व॒त्या
अ॒ग्रजिह्वा॒भिहा॒या उत्सा॒दम् ॥ अव॒क्रन्दे॒न तालु॒ वाज॒ हनु॒भ्यामप॒ आस्ये॒न वृ

षणमाण्डाभ्याम् ॥ १ ॥ आदित्याब्जमश्रुभिः पन्थानस्त्रभ्यान्धावापृथिवी वर्तो
भ्याँव्विद्यतङ्कनीनकाभ्याम् ॥ शुक्लाय स्वाहा कृष्णाय स्वाहा पार्थीणि पक्ष्माण्य
वार्या इक्षवोऽवार्यीणिपक्ष्माणिपार्या इक्षवः ॥ २ ॥ १

वार्तम्प्राणेनोपानेन नासिके उपयाममधरेणौष्ठेन सदुत्तरेण ॥ प्रकाशेनान्तर
मनूकाशेन बाह्यन्निवेष्पम्मूर्ध्नास्तनयित्नुद्विर्बाधेनाशानिम्मस्तिकेण विद्यतङ्कनी
नकाभ्याम् ॥ १ ॥ कर्णीभ्याः श्रोत्रः श्रोत्राभ्याङ्कणौ तेदनीमधरकण्ठेनापःशु
ष्ककण्ठेन चित्तम्मन्याभिः ॥ अदितिः शीष्णा निःकृतिद्विर्जल्येन शीष्णासङ्
क्रोशैः प्राणानेरप्माणः स्तुपेन ॥ २ ॥ २

मशकान्केशैरिन्द्रः स्वपसा वह्नेन बृहस्पतिः शकुनि सादेन कूर्मान् ॥
शफैराक्रमणः स्थूराभ्यामृक्षराभिः कपिञ्जलान् ॥ १ ॥ जवअङ्गाभ्यामध्वानम्बा

शु० य० क० शा०

१४०

द० ३ अ० ७ अ० ३

दु॒भ्या॒ञ्जाम्बी॒लिनार॑ण्यम॒ग्निम॑तिरु॒भ्याम् ॥ पू॒षण॑न्दो॒र्भ्यामा॒श्विना॒अ॒ सा॒भ्या॒
रु॒द्रः॒ रोरा॑भ्याम् ॥२॥ ३

अ॒ग्नेः प॑क्षति॒र्वायो॒र्निप॑क्षतिरिन्द्रस्य तृतीया पाञ्चतुर्थी ॥ अ॒दित्यै॒ पञ्च॒मी
न॒द्राण्यै॒ षष्ठी॒ मरु॑ताः सप्तमी बृ॒हस्प॑तेरष्टमी ॥ अ॒र्य॒म्णो न॑वमी धातु॒र्दश॑मीन्द्र
स्यैका॒दशी॒ वरु॑णस्य द्वा॒दशी॒ यम॑स्य त्रयो॒दशी ॥ १ ॥ ४ ॥

इन्द्रा॒ग्नयोः प॑क्षतिस्सर॒स्वत्यै॒ निप॑क्षति॒र्मि॒त्रस्य॒ तृतीया॒ सोम॑स्य चतुर्थी ॥
नि॒र्ऋ॒त्यै पञ्च॒म्यग्नी॒षोम॑योः षष्ठी सर्पा॒णाः सप्त॑मी वि॒ष्णोर॑ष्टमी ॥ पू॒ष्णो न॑व
मी त्वष्टु॒र्दश॑मीन्द्रस्यैका॒दशी॒ वरु॑णस्य द्वा॒दशी॒ यम्यै॒ त्रयो॑दशी ॥ द्यावा॑पृथि॒
व्योर्दक्षि॑ण॒म्याश्च॑र्वि॒व्विश्वे॑षान्दे॒वाना॒मुत्तर॑म् ॥ १ ॥ ५ ॥

मरु॑ताः स्कन्धा वि॒श्वेषा॑न्दे॒वाना॒मथ॒मा की॑कसा रु॒द्राणा॑न्दि॒तीया॒ दि॒त्याना॑

न्तृतीयावायोः पुच्छे मन्त्रीषोमयो भासदौ ॥ क्रुद्धौ श्रोणिभ्यामिन्द्राबृहस्पती
ऊरुभ्यामिमित्रावरुणा अल्गाभ्यामा क्रमेणः स्थूराभ्याम्बलङ्कुष्ठाभ्याम् ॥ १ ॥ ६

पूषणं वनिष्ठनान्धाहीन्स्थूल गुदयो सर्पान्गुदाभिर्विहृत आन्त्रैरपो व
स्तिना दृषणमाण्डाभ्याम् ॥ वाजिनः शेषेन प्रजाः रेतसा चाषान्पितेन प्रद-
रान्पायुना कूशमाच्छकपिण्डैः ॥ १ ॥ ७ ॥

इन्द्रस्य कोळोऽदित्यै पाजस्यन्दिशाञ्जत्रवोऽदित्यै भसत् ॥ जीमूतान्हृद
यौपशेनान्तरिक्षम्पुरी तता ॥ १ ॥ दभं उदर्येण चक्रवाकौ मतस्नाभ्यान्दिवं
वृक्षाभ्याङ्घ्रिरीन्मृगशिभिः ॥ उपलान्ग्रीहा वल्मीकान्क्लामभिर्ग्लोभिर्गुल्मान्हि-
राभिस्त्ववन्तीः ॥ हृदान्कुक्षिभ्याः समुद्रमुदरेण वैश्वानरम्भस्मेना ॥ २ ॥ ८
विधृतिन्नाभ्यां घृतः रसेनापो द्यूष्णामरीचीर्विशुद्धभिर्नीहारमूष्मणा शीनैववस-

शु० य० क० शा०

१४१

द० ३ अ० ७ अ० ९

या॒प्र॒ष्वा॒अ॒श्रु॒भिः ॥ ह्य॒दु॒नी॒र्दू॒षी॒का॒भिर॒स्ना र॒क्षा॒सि चि॒त्वा॒ण्य॒ङ्गैर्न॒क्ष॒त्राणि रू॒पेण
पृ॒थि॒वीन्त्व॒चा जु॒म्ब॒काय॒ स्वाहा ॥ १ ॥ १

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ॒स्स॒म॒व॒र्त॒ताग्ने भू॒तस्य॒ जा॒तः प॒तिरे॒क आसी॒त् ॥ स॒दा धा॒र पृथि॒
वी॒न्यामु॒ते मा॒ङ्ग॒स्मै दे॒वाय॒ ह॒विषा॒ वि॒धेम ॥ १ ॥ यः प्रा॒णतो॒ निमि॒षतो म॒हित्वै
क॒इ॒द्राजा ज॒गतो ब॒भूव ॥ य ई॒शे॒अस्य॒ द्वि॒प॒दश्चतु॑ष्प॒दः क॒स्मै दे॒वाय॒ ह॒विषा॒
वि॒धेम ॥ २ ॥ यस्ये॒मे हि॒म॒व॒न्तो म॒हि॒त्वा यस्य॒ समु॒द्र॒ रस॒या स॒हाहुः ॥ यस्ये
माः प्र॒दि॒शो यस्य॒ बाहू॒ क॒स्मै दे॒वाय॒ ह॒विषा॒ वि॒धेम ॥ ३ ॥ य॒अ॒त्म॒दा॒र्ब॒ल॒दाय
स्य वि॒श्वं उपा॒स॒ते प्र॒शि॒ष्यस्य॒ दे॒वाः ॥ यस्य॒ च्छाया॒मृत्॑यस्य॒ मृत्युः क॒स्मै
दे॒वाय॒ ह॒विषा॒ वि॒धेम ॥ ४ ॥ १०

आ नो॒ भ॒द्राः क॒र्त॒वो य॒न्तु वि॒श्वतो॑ऽद॒ब्धासो॒ अप॑री॒ता स उ॒द्भिदः ॥ दे॒वा

नो यथा स॒दमि॒द्वृ॒द्धे अस॒न्नप्रा॒यु॒वो र॒क्षितारो॑ दि॒वेदिवे ॥ १ ॥ दे॒वानो॑ऽभ॒द्रा
 सु॒मति॑ ऋ॒जूय॑ता॒न्दे॒वानां॑ रा॒तिर॒भि नो॑ नि॒वर्त॑ताम् ॥ दे॒वानां॑ स॒ख्यसु॑र्य॒ से
 दि॒मा व॒यन्दे॒वा न आ॒युः प्र॒तिर॑न्तु जी॒वसे ॥ २ ॥ ता॒नूर्वा॒या नि॒विदा॑ हू॒महे
 व॒यम्भ॒गस्मि॒त्रम॑दि॒तिन्द॑क्ष॒ मस्त्रि॑धम् ॥ अ॒र्यम॑णँ॒ व्वरु॑णः॒ सोम॑मा॒श्विना॒ सर
 स्व॒ती न॒स्तुभ॒गा म॒र्यस्कर॑त् ॥ ३ ॥ तन्नो॒ वातो॑ म॒योभु॒वतु॑ भे॒षज॑न्तन्मा॒ता
 पृ॒थि॒वी त॒प्ति॒तादौः ॥ तद्ग्रा॒वाण॑स्सोम॒सुतो॑ म॒यो भु॒वस्तद॑श्वि॒ना शृ॒णु॒तन्धि
 ष्णा॒या यु॒वम् ॥ ४ ॥ तमी॑शा॒ नङ्ग॑र्ग॒ तस्त॑स्थु॒पस्पति॑ नि॒धया॑ञ्चि॒न्वम॑व॒से हू॒महे व
 यम् ॥ पू॒षा नो॒ यथा॒ वेद॑सा॒मस॑द्ब॒धे र॑क्षि॒ता पा॒थुरद॑ब्धस्व॒स्तये ॥ ५ ॥
 स्व॒स्तिन॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वास्व॒स्तिनः॑ पू॒षा वि॒श्वेदे॑दाः ॥ स्व॒स्ति न॒स्ताक्ष॑र्यो॒ आरि॑
 ग्र॒णेमि॑स्व॒स्तिनो॒ बृह॑स्पति॒र्दधा॑तु ॥ ६ ॥ पृष॑द॒श्वा म॒रुतः॑ घृ॒श्चिमा॑तरः शु॒भय्या

वानो वि॒दथे॒षु ज॒र्मयः ॥ अ॒ग्नि जि॒ह्वा म॒न॒व॒स्सूर॑ च॒क्षसो॒ वि॒श्वे॒नो दे॒वा अव॒
सा॒गम॒न्निह ॥ ७ ॥ भ॒द्र॒ङ्कर्णे॑भिः श्र॒णु॒यामे॒द्वा भ॒द्र॒म्प॒श्ये॒माक्ष॑भि॒र्यज॒त्राः ॥
स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टु॒षुवा॑स॒स्तनू॒भिर्व्य॑शेम दे॒वहि॑तै॒त्यदा॒युः ॥ ८ ॥ श॒त मि॒न्नु
श॒रदो॒ अ॒न्ति दे॒वा य॒त्नान॑श्च॒क्राज॑र॒सन्त॒नूना॑म् ॥ पु॒त्रासो॒ यत्र॑ पि॒तरो
भ॒वन्ति॒ मानो॑ म॒ध्यारी॑ष॒तायु॑र्गन्तोः ॥ ९ ॥ अ॒दि॒तिर्यो॑र॒दि॒तिर॒न्तरि॑क्ष॒मदि॑ति
मा॒ता स पि॒ता स पु॒त्रः ॥ वि॒श्वे दे॒वा अ॒दि॒तिः प॒ञ्च॒जना॒ अ॒दि॒तिर्जा॑त॒मदि॑ति
र्ज॒नित्व॑म् ॥ १० ॥ ११

मानो॑ मि॒त्रो वरु॑णो अ॒र्यमा॑युरिन्द्रं कृ॒भुक्षा मरु॑तः प॒रि॒व्यन् ॥ य॒द्वाजिनो॑
दे॒व जा॑तस्य स॒तैः प्र॒वक्ष्या॑मो॒ वि॒दथे॒ वीर्या॑णि ॥ १ ॥ य॒न्निर्णि॑जा रे॒कण॑सा प्रा
वृ॒तस्य॒ राति॑ङ्ग॒भीता॑स्मु॒खतो॒ नर्य॑न्ति ॥ सु॒प्रा॒डजो॒ मे॒म्याद्वि॒श्वरूप॑ इ॒न्द्रा॒पू॒ष्णोः

प्रियमप्येति पार्थः ॥ २ ॥ एष च्छागः पुरो अश्वेन वाजिनो पूष्णो भागोनी
 यते विश्वदेव्यः ॥ अभिप्रियय्यपुरोळाशमर्वतात्वष्टे तेन० सौश्रवसाय जिव
 ति ॥ ३ ॥ यद्धविष्यमृतुशो देवयानन्त्रिर्मानुषाः पर्यश्रन्नयन्ति ॥ अलापूष्णः
 प्रथमो भाग एति यज्ञन्देवेभ्यः प्रतिवेदयन्नजः ॥ ४ ॥ होतध्वयुरावणा अ
 क्षिमिन्धो ग्रावग्राभ उतशस्ता सुविप्रः ॥ तेन यज्ञेन स्वरङ्गतेन स्विष्टेन वक्ष
 णा आपृणध्वम् ॥ ५ ॥ द्रूपवस्काउत ये द्रूपवाहाश्चपाळैश्चे अश्वयूपाय तक्ष
 ति ॥ ये चार्वते पर्वन० सम्भरन्त्युतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥ ६ ॥ उप प्रा
 गात्सुमन्मेधाधि मन्म देवानामाशा उप वीतष्टुष्टः ॥ अन्वेनन्विप्रा ऋषयोम
 दन्ति देवानास्पुष्टे चक्रमा सुबन्धुम् ॥ ७ ॥ यद्वाजिनो दाम सन्दानमर्वतो
 या दीर्घिण्या रक्षना रज्जुरस्य ॥ यद्वाघास्य प्रभृतमास्ये तुण० सर्वा ता ते

शु० य० क० शा०

१४३

द० ३ अ० ७ अ० १३

अपि देवेष्वस्तु ॥८॥ १२

यद्दशस्य कविषो माक्षिकाशयद्वा स्वरोस्वधितौ रिप्तमस्ति ॥ यद्धस्तयोश्श
मितुर्यन्नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥ १ ॥ यद्वृद्ध्यमुदरस्यापवातिय आ
मस्य कविषो गन्धो अस्ति ॥ सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तूतमेधः शृतपाकम्प
चन्तु ॥ २ ॥ यत्ते गात्रादग्निना पच्यमानादग्नि शूलनिहृतस्यावधावति ॥ मा
तद्भूम्यामाश्रिषन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशद्भयो रातमस्तु ॥३॥ ये वाजिनम्परिप
श्यन्ति पक्कय्य ईमाहुस्सुरभिर्निहरेति ॥ ये चर्वितो मासूस्मिक्षामुपासत उतो
तेषामभि गूर्तिर्न इन्वतु ॥ ४ ॥ यन्नीक्षणम्मासूस्पचन्या उखाया या पात्राणि
यूष्ण आसेचनानि ॥ ऊष्मण्यापिधाना चरूणामङ्गास्सूनाः परिभूषन्त्यश्वम् ॥५॥
मा त्वान्निध्वनयीद्धमर्गन्धिर्मोखा भ्राजन्त्यभि विक्त जघ्निः ॥ इष्ट्वीतमभिगूर्त

व॒वर्ष॑द्र॒कृत॑न्त॒न्द्दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॒भ्णन्त्य॑श्च॒म् ॥ ६ ॥ नि॒क्रम॑ण॒न्निष॑द॒नं॒विव॑र्त॒नं॒य्य
च्च॒ प॒ङ्क्ती॑श॒मव॑र्तः ॥ य॒च्च॒प॒पौ य॒च्च॒ घा॒सि॒ज्जघा॑स॒ सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑दे॒वे
स्व॑स्तु ॥ ७ ॥ १३

यद्॒श्चाय॑ वा॒सं उप॑स्तृ॒णन्त्य॑धी॒वास॑य्याहि॒रण्य॑न्यस्मै ॥ स॒न्दा॒नम॑व॒न्तम्प
ङ्क्ती॑श॒मिप्र॑या॒ दे॒वेष्वा॒याम॑यन्ति ॥ १ ॥ १४ ॥

इ॒मानु॑ क॒म्भुव॑ना॒सीष॑धामेन्द्र॒श्च वि॒श्वेच॑ दे॒वाः ॥ आ॒दि॒त्यैरिन्द्र॑स्सर्ग॒णो म
रु॒द्रिर॑स्स॒म्यम्भे॑ष॒जा क॑रत् ॥ य॒ज्ञश्च॑ न॒स्तन्व॑श्च॒ प्र॒जाञ्चा॑दि॒त्यैरिन्द्र॑स्सह॒ सीष
धा॒ति ॥ १ ॥ अ॒ग्ने त्व॒न्नो अ॒न्तम॑ उ॒त त्रा॒ता शि॒वोभ॑वाव॒रू॒प्यः ॥ व॒सुर॑ग्नि
व॒सुश्च॒वा अ॒च्छा॒नक्षि॑धम॒र्त्तम॑ र॒यिन्दाः॑ ॥ त॒न्त्वा शो॒चिष्ठ॑ दी॒दिव॑स्तु॒न्नाय॑ नू
न॒मीम॑हे॒ सखि॑भ्यः ॥ २ ॥ १५ ॥ हरिःॐ

शादन्दद्भिर्दे ॥ २ ॥ वातम्प्राणेन ॥ २ ॥ मशकान्केशैरितिचद्वेद्रे ॥ २ ॥ अग्नेः
 पक्षतिरेका ॥ १ ॥ इन्द्राग्नयोःपक्षतिः ॥१॥ मरुताःस्कन्धाः ॥१॥ पूषणँवनिष्टने
 त्यैकैका ॥ १ ॥ इन्द्रस्यक्रोळोद्वे ॥२॥ विधुतिमेका ॥१॥ हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥४॥
 आनोदश ॥ १० ॥ मानोऽष्ट ॥ ८ ॥ यदश्वस्यसप्त ॥ ७ ॥ यदश्वयैका ॥ १ ॥
 इमानुकन्द्रे ॥ २ ॥ पञ्चदशानुवाकेषु पञ्चचत्वारिंशत् ॥४५॥ इतिशुक्लयजुर्वेद
 काणवसँहितापाठे सप्तविंशतितमोऽध्यायः ॥हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ अग्निश्च पृथिवी च सन्नते ते मे सन्नमतामदो वायुश्चान्तरिक्षश्च
 सन्नते ते मे सन्नमतामद आदित्यश्च द्यौश्च सन्नते ते मे सन्नमतामद आपश्च
 वरुणश्च सन्नते ते मे सन्नमतामदः ॥ सप्त सन्नमदो अष्टमी भूतसार्धनी ॥१॥
 सकामोऽअर्ध्वनस्कुरु संज्ञानमस्तु मेऽमुना ॥ यथेमाँन्वाचङ्कल्याणीमावदानि

जनेभ्यः ॥ २ ॥ ब॒ह्म॒रा॒ज॒न्यो॒भ्या॒ शू॒द्राय॒ च॒ चार्या॒य च॒ स्वाय॒ चार्या॒य च ॥
प्रि॒यो दे॒वाना॒न्दा॒क्षिणा॒यै दा॒तुरि॒ह भू॒यास॒मय॒म्मे का॒मस्स॒मृ॒ध्यता॒ मुप॑ मा॒दो न॑
म॒तु ॥ ३ ॥ १

बृ॒ह॒स्प॒ते अ॒ति य॒द॒र्यो अ॒र्ही॒द॒य॒मा॒द्रि॒भाति॒ क॒र्तु॒म॒ज्जे॒नेषु ॥ य॒दी॒द॒य॒च्छ॒व॒स
ऋ॒त॒प्र॒जा॒त त॒द॒स्मा॒सु द्र॒वि॒ण॒न्धो॒हि॒चि॒त्र॒म् ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसि॒ बृ॒ह॒स्प॒त॒ये॒ त्वैष
ते यो॒नि॒र्बृ॒ह॒स्प॒त॒ये त्वा ॥ १ ॥ २

इ॒न्द्र गो॒म॒न्नि॒हाया॒हि पि॒बा सो॒म॒ श॒त॒क्र॒तो ॥ वि॒द्या॒द्भि॒र्ग्रा॒व॒भि॒स्सु॒त॒म् ॥
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्रा॒य त्वा गो॒म॒त ए॒ष ते यो॒नि॒रि॒न्द्रा॒य त्वा गो॒म॒ते ॥ १ ॥ ३
ऋ॒ता॒वा॒नै॒वैश्वा॒नर॒मृ॒तस्य॒ ज्यो॒ति॒प॒स्प॒ति॒म् ॥ अ॒ज॒स्त्र॒ह्म॒र्म॒मी॒महे ॥ उ॒प॒या॒म
गृ॒ही॒तोऽसि॒ वैश्वा॒नरा॒य त्वैष॒ ते यो॒नि॒र्बृ॒ह॒स्प॒त॒ये त्वा ॥ १ ॥ ४

शु० य० क० शा०

१४६

द० ३ अ० ८ अ० ६

वै॒श्वान॒रꣳ ह॒वाम॒ह ऋ॒तस्य॒ ज्योति॑षस्पतिम् ॥ अ॒ज॒स्र॒हृ॒र्ममी॒मेहे ॥ उप॒याम॑गृ॒
हीतोऽ॒सि वै॒श्वान॒राय॑ त्वैष ते यो॒निर्वै॒श्वान॒राय॑ त्वा ॥ १ ॥ ५
वै॒श्वान॒रो न॒ उ॒तय॑ आ॒प्रया॑तु॒ परा॒वतः॑ ॥ अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वा॒ह॒सा ॥ उप॒याम॑गृ॒
हीतोऽ॒सि वै॒श्वान॒राय॑ त्वैष ते यो॒निर्वै॒श्वान॒राय॑ त्वा ॥ १ ॥ ६
वै॒श्वान॒रस्य॑ सु॒मतौ॒ स्या॒म राजा॒ हि क॒म्भु॒र्वना॒मभि॒श्रीः ॥ इ॒तो जा॒तो
वि॒श्वे॒मिदं॒व्विच॑ष्टे वै॒श्वान॒रो य॑न्ते॒ते सू॒र्येण॑ ॥ उप॒याम॑गृ॒हीतोऽ॒सि वै॒श्वान॒राय॑ त्वैष
ते यो॒निर्वै॒श्वान॒राय॑ त्वा ॥ १ ॥ ७

म॒रु॒त्वौꣳ इ॒न्द्र वृष॑भो र॒णाय॑ पि॒बा सोमं॑ म॒नु॒ष्वध॑म्मदाय ॥ आ॒सि॒श्व॒स्व ज
ठरे॒ मध्वं॑ ऊ॒र्मि॒न्त्वꣳ राजा॑सि प्र॒तिप॑त्सु॒ताना॑म् ॥ उप॒याम॑गृ॒हीतोऽ॒सीन्द्रा॑य॒त्वा
म॒रु॒त्व॑न्त ए॒षते॑ यो॒नि॒रिन्द्रा॑य॒त्वा म॒रु॒त्व॑न्ते ॥ १ ॥ ८

महौरइन्द्रो वज्रहस्तःषोळशी शर्मयच्छतु ॥ हन्तु पाप्मानंय्योऽस्मान्द्वेष्टि ॥
उपयामयहीतोऽसीन्द्रायत्वा षोळशिनं एषते योनिरिन्द्रायत्वा षोळशिनं ॥१॥ ९

अग्निर्ऋषिः पर्वमानःपाञ्चजन्यः पुरोहितः ॥ तर्मीमहे महागयम् ॥१॥ १०

अनु वीरैरनु पुष्यास् गोभि रन्वश्चैरनु सर्वेण पुष्टैः ॥ अनु द्विपदानु चतु
ष्यदा वयन्देवा नो यज्ञमृतु थानयन्तु ॥ १ ॥ ११

आनो गोत्रा दर्दहि गोपते गास्समस्सभ्यः सनयो यन्तु वाजाः ॥ दिव
क्षा असि वृषभ सत्यशुष्मोऽस्सभ्यः सुमधवन्बोधि गोदाः ॥ १ ॥१२॥ हरिःॐ॥

अग्निश्चतिस्रः ॥३॥ बृहस्पतएका ॥ १ ॥ इन्द्रगोमन् ॥१॥ ऋतावानम् ॥ १॥

वैश्वानरम् ॥ १ ॥ वैश्वानरः ॥ १ ॥ वैश्वानरस्यसुमतौ ॥१॥ मरुत्वारइन्द्रः ॥१॥

महौरइन्द्रः ॥ १ ॥ अग्निर्ऋषिः ॥ १ ॥ अनुवीरैः ॥१॥ आनोगोत्राइत्यैकैका ॥१॥

श्रु० य० क० शा०

१४६

द० ३ अ० ९ अ० १

द्वादशानुवाकेषु चतुर्दश ॥१४॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाणवसंहितापाठेअष्टविंशति
तमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ समां स्वाग्र ऋतवो वर्धयन्तुसंवत्सरा ऋषयो यानि सत्या ॥
सन्दिव्येनदीदिहि रोचनेन विश्वा आभाहि प्रादिशश्चतस्रः ॥१॥ सञ्चैध्यस्वाग्ने
प्रचवोधैयेनमुच्चतिष्ठ महते सौर्भगाय ॥ माचं रिषदुपसत्तार्ते अग्ने ब्रह्माणस्ते य
शसस्सन्तु मान्ये ॥ २ ॥ त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने संवरेणे भवा
नः ॥ सपत्नहानो अभिमातिजिच्चस्वे गर्ये जायह्यग्रयुच्छन् ॥ ३ ॥ इहेवाग्ने
अधि धारया रयिम्मात्वा निर्रन्पूर्वचितो नकारिणः ॥ क्षत्वमग्ने सुयर्ममस्तु
तुभ्यमुपसत्ता वर्धतान्ते अनिष्टृतः ॥ ४ ॥ क्षत्रेणाग्ने स्वायुस्सूरभस्व मिलेणा
ग्ने मिलेधैयेयतस्व ॥ सजातानाम्मध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विहव्यो दीदिहीह ॥५॥

अति॒ निहो॒ अति॒ स्त्रिधो॒ऽत्य॒चित्ति॒मत्य॒राति॒मग्ने ॥ वि॒श्वा॒ह॒ग्ने दुरि॒ता सह॒स्वाथा
 स्म॒भ्यः॑ सह॒वीरः॑ रयि॒न्दाः ॥ ६ ॥ अना॒ष्टृष्यो जा॒तवे॒दा अ॒निष्टूतो वि॒राळ॒ग्ने
 क्षत्र॒भृद्दी॒दिही॒ह ॥ वि॒श्वा आ॒शाः प्र॒मुञ्च॒न्मानु॒षीभि॒यश्शि॒वाभि॒रथ॒ परि॒पाहि॒नो
 वृ॒धे ॥ ७ ॥ बृ॒हस्प॑ते स॒वित॒र्बोध॑यै॒नः स॒शित॑श्चि॒त्सन्तरा॑ स॒शिश॑ाधि ॥
 वर्ध॑यै॒नम्म॒हते सौ॒मगा॒य वि॒श्व ए॒नम॒नुम॑दन्तु दे॒वाः ॥ ८ ॥ अ॒मुत्र॒भूया॑दथ॒य
 द्यम॑स्य बृ॒हस्प॑ते अ॒भि॒शस्ते॒रमु॑ञ्चः ॥ प्र॒त्यौ॒हता॑मि॒श्विनो मृ॒त्युम॑स्मा॒देवा॑ना॒मग्ने
 भि॒षजा॒ शची॑भिः ॥ ९ ॥ उ॒द्वय॑न्त॒म स॒स्प॒रि॒स्वः प॒श्यन्त॑ उत्ते॒रम् ॥ दे॒वन्दे॒व
 त्वा सूर्य॑म॒गन्म॒ज्योति॒रुत्त॑मम् ॥ १० ॥ १

ऊ॒र्ध्वा अस्य॑ स॒मिधो॑ भ॒वन्त्य॒र्ध्वा शु॒क्राशो॑ची॒ऽप्यग्नेः ॥ द्यम॑न्त॒मा सु॒प्रती॑कस्य
 सू॒नोः ॥ १ ॥ तनू॑नपाद॒सुरो वि॒श्ववे॒दा दे॒वो दे॒वेषु॑ दे॒वः ॥ प॒थो अ॑न॒क्त म॒ध्वा

धृ॒तेर्न ॥ २ ॥ म॒ध्वा य॒ज्ञन्क्ष॒से प्री॒णानो न॒राश॒सो अ॒ग्ने ॥ सु॒कृदे॒वस्स॒विता
 वि॒श्वव॒रः ॥ ३ ॥ अ॒च्छाय॑मेति श॒र्वसा धृ॒तेर्ने॒ळानो व॒ह्निर्मे॒सा ॥ अ॒ग्निः स्व॒चो
 अ॒ध्वरे॒षु प्र॒यत्सु ॥ ४ ॥ स य॒क्षद॒स्य म॒हिमा॒नम॒ग्नेस्स इ॒म्मन्द्रा सु॒प्रय॑सः ॥ व॒सु
 श्रे॒तिष्ठो व॒सुधा॑र्त॒मश्च ॥ ५ ॥ द्वा॒रोदे॒वीर॒न्वस्य॑ वि॒श्वे व्र॒ता द॑द॒न्ते अ॒ग्नेः ॥ उरु
 व्य॒च॒सो धा॒म्ना प॒त्यमा॑नाः ॥ ६ ॥ ते अ॒स्य यो॒षणे दि॒व्ये न॒योना॑ उ॒षासा
 न॒क्तो ॥ इ॒म्य॒ज्ञम॒वता॑म॒ध्वर॑न्ः ॥ ७ ॥ दै॒व्या हो॒तारा ऊ॒र्ध्वम॒ध्वर॑न्नोऽग्ने॒र्जिह्वा
 म॒भि रृ॒णीत॑म् ॥ कृ॒णु त॒न्नस्वि॒ष्टिम् ॥ ८ ॥ ति॒क्तो दे॒वीर्बि॒र्हिरे॒दः स॒दन्ति॒वळा
 स॒रस्व॑ती भा॒रती ॥ म॒हीरृ॒णाना ॥ ९ ॥ त॒न्नस्तु॒रीप॒मर्दु॑त॒म्पुरु॒क्षु त्व॒ष्टा सु॒वीर
 म् ॥ रा॒यस्पोष॑न्वि॒व्यतु॑ ना॒भिम॒स्मे ॥ १० ॥ व॒नस्प॑तेऽव॒सृजा र॑रा॒णस्मना॑ दे॒वेषु॑ ॥
 अ॒भिर्हि॒व्यः श॒मिता॑ सू॒दया॑ति ॥ ११ ॥ अ॒ग्ने स्वाहा॑ कृ॒णुहि जा॒तवे॒द इन्द्रा॑य ह

व्यम् ॥ विश्वेदे॒वा ह॒विरि॒द॒ञ्जु॒षन्ताम् ॥ १२ ॥ २

पी॒वो अ॒न्ना॒रयि॒ वृ॒धस्सु॒मेधाः श्वे॒तास्सि॒षक्ति॒ नि॒युता॑म॒भि॒श्रीः ॥ ते वा॒यवे॒
स॒म॒न॒सो वि॒त॒स्थुर्वि॒श्वेन्न॑र॒स्वप॒त्यानि॒चक्रः ॥ १ ॥ रा॒ये नु य॒ज्ञतू॒रोद॒सी
मे॒रा॒ये दे॒वी धि॒षणा॑ धाति॒ दे॒वम् ॥ अ॒र्धं वा॒यु॒न्नि॒युत॑स्स॒श्रत॒ स्वा उ॒त श्वे॒त॒व
सु॒ धि॒ति॒न्नि॒रेके ॥ २ ॥ वा॒युर॒ग्रे गा य॑ज्ञ॒प्री॒स्साक॑ङ्ग॒न्मन॑सा य॒ज्ञम् ॥ शि॒वो
नि॒युद्भि॒श्शि॒वाभिः ॥ ३ ॥ प्र॒या॒भि॒र्या॒सि दा॒श्वाः॒स॒म॒च्छा॑ नि॒युद्भि॒र्वाय॑ इ॒ष्टये॒
दु॒रो॒णे ॥ नि॒नो रयि॑ः सु॒ भो॒ज॒सं॒युव॑स्व नि॒वीर॑ङ्ग॒व्यम॑श्च॒यश्च॒राधः ॥ ४ ॥ वा॒यो
ये ते॒ स॒ह॒स्रि॒णो र॒था॒स॒स्तेभि॒रा॒गहि ॥ नि॒यु त्वा न्त॑सोम॒ पी॒तये ॥ ५ ॥ ए॒कं
या॒च द॒शभि॑श्च॒ स्व॒भूते॒ द्रा॒भ्यामि॒ष्टये॒ वि॒ःश॒ती च ॥ ति॒स्रभि॑श्च॒ वह॑से त्रि॒ः
श॒ता॒च॒नि॒युद्भि॑ र्वा॒य इ॒ह॒ता॒वि॒मु॒ञ्च ॥ ६ ॥ नि॒यु॒त्वा॒न्वाय॑ आ॒ग ह्य॒यः शु॒क्रो

शु० य० क० शा०

१४८

द० ३ अ० ९ अ० ४

अयामि ते ॥ गन्तासि सुन्वतो गृहम् ॥ ७ ॥ वायौ शुक्रो अयामिते मध्वो
अग्रान्दिविष्टिषु ॥ आयाहि सोमपीतये स्याहो देव नियुत्वंता ॥ ८ ॥ आ नो नियुद्धि
शशतिनीभिरध्वरः सहस्रिणीभिरुपयाहि यज्ञम् ॥ वायौ अस्मिन्स्वने मादयस्व
यूयम्पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥ ९ ॥ तवं वायकृतस्पते त्वष्टुर्जामातरद्भुत ॥
अवाः स्यावृणीमहे ॥ १० ॥ ३

हिरण्य गर्भ इत्येषः ॥ ये नद्यौरुया पृथिवीच दृढ्वा येन स्वस्तभित्तं
येन नाकः ॥ यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥
यङ्कन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षेताम्मनसा रेजमाने ॥ यत्राधिसूर उदि
तो विभाति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २ ॥ आपो हयद्गृहीतीर्विश्रमाय
नार्भन्दधाना जनयन्तीरग्निम् ॥ ततो देवानाः समवर्तता सुरैः कस्मै देवा

यं ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥ ३ ॥ य॒श्चि॒दा॒पो॑ मा॒हिना॒ पर्य॑प॒श्यद्व॒क्षन्दर्धा॑ना ज॒नय॑न्तीर्यं
 ज॒म ॥ यो दे॒वेष्व॒धि दे॒व एक॑ आसीत्कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥ मा॒नो
 हि॒ःसी॒ज्जनि॒ता यः पृ॒थि॒व्या यो वा॒दि॒र्व स॒त्य॒धर्मा॑ ज॒जान॑ ॥ य॒श्चाप॑श्चन्द्रा
 बृ॒हती॒र्ज॒जान॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥ प्र॒जाप॑ते न॒त्वदे॒तान्य॒न्यो वि॒श्वा
 जा॒तानि॑ परि॒ता ब॑भूव ॥ य॒त्का॒मास्ते॒ जुहु॑मस्तन्नो॑ अस्तुव॒यः स्या॑मप॒तयो॑ र
 यी॒णाम् ॥ ४ ॥ ४

अ॒ग्न आ॒यूः॒षि प॒वस॑ आ॒सुवो॑र्जमिषञ्चनः ॥ आ॒रे॒र्बा॒धस्व॑ दु॒च्छु॒नाम् ॥ १ ॥
 अ॒ग्ने प॒र्वस्व॑ स्व॒र्पा अ॒स्मे व॒र्चस्सु॒वीर्य॑म् ॥ द॒ध॒द्र॒यि॒स्मयि॒षो॒र्षम् ॥ २ ॥ अ॒ग्नि
 ऋ॒षिःप॒र्व॒मानः॑ पा॒ञ्च॒जन्यः॑ पु॒रोहि॑तः ॥ त॒मी॒महे॑ मा॒हा॒ग॒यम् ॥ ३ ॥ अ॒भि॒त्वा
 शू॒र॒नो॒जु॒मोऽहु॒धा इ॒व धे॒नवः॑ ॥ ई॒शा॒न॒मस्य॑ ज॒ग॒तस्स॒र्व॒द॒श॒मी॒शा॒नमि॒न्द्र त॒स्यु

र्बः ॥ ४ ॥ नत्वावीर॑अन्यो दि॒व्यो न पार्थि॒वो न जा॒तो न जनि॑ष्यते ॥ अ॒श्रा
 यन्तो म॒धव॑न्निन्द्र॒ वाजिनो॑ ग॒व्यन्त॑स्त्वा ह॒वामहे ॥ ५ ॥ त्वामि॒द्धि ह॒वामहे
 सा॒तौ वाज॑स्य का॒रवः ॥ त्वाँवृ॒त्रेऽबि॒न्द्र स॒त्पति॑न्नर॒स्त्वाङ्गा॒ष्ठास्व॑र्वतः ॥ ६ ॥
 स॒त्वन्नि॑श्चि॒त्र वज्र॑हस्त धृ॒ष्णुया मह॑स्त॒वानो अ॒द्रि॒वः ॥ गाम॑श्च॒ रथ्य॑मिन्द्र॒ स
 ङ्कि॒र स॒त्वावाज॑न्न जि॒ग्युर्बे ॥ ७ ॥ क॒या न॑श्चि॒त्र आ॒भुव॑दु॒ती स॒दावृ॑ध॒स्सखा ॥
 क॒या श॑चि॒ष्ठया वृ॒ता ॥ ८ ॥ क॒स्त्वा स॒त्यो म॒दोना॑म्म॒हि॒षो म॒त्सद॑न्ध॒सः ॥
 दृ॒ढ॒लाचि॑दारु जेव॒सु ॥ ९ ॥ अ॒भीषु॑ण॒स्सखी॑नाम॒विता ज॑रि॒तृणा॑म् ॥ श॒त॒म्भ
 वा॒स्यूत॑र्ये ॥ १० ॥ य॒ज्ञाय॑ज्ञा॒वो अ॒ग्नये॑ गि॒रा गि॒रा च॒दक्ष॑से ॥ प्र॒प्र॒वय॑म॒मु
 त॑आ॒तवै॑द॒स॒मि॒ग्रय॑मि॒त्रन्न॑श॒सि॒षम् ॥ ११ ॥ उ॒र्जो न॑पा॒त॒ सहि॑ना य॒म॒स्म
 यु॒दर्श॑म॒ हव्य॑दा॒तये ॥ भुव॑द्वाजे॒ष्ववि॒ता भुव॑द्ध॒ध उ॒त॒त्रा॒ता त॑नूना॒म् ॥ १२ ॥ ५

सँवत्सरोऽसि परिवत्सरोऽसीदावत्सरोऽसीद्वत्सरोऽसि वत्सरोऽसि ॥ उष
सस्ते कल्पन्तामहोरात्रस्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्ताम्मासास्ते कल्पन्तामृ
तवस्ते कल्पन्ताः सँवत्सरस्ते कल्पन्ताम् ॥ १ ॥ प्रेत्या एतै सञ्चाञ्च प्रचसा
रय ॥ सुपर्णचिदसि तया देवतयाङ्गिर स्वद्भ्रुवस्सीद ॥ २ ॥ ६ ॥ हरिः ॐ
समास्त्वा दश ॥ १० ॥ ऊर्ध्वा द्वादश ॥ १२ ॥ पीवो अन्नादश ॥ १० ॥
हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥ ४ ॥ अग्नआयूषिद्वादश ॥ १२ ॥ सँवत्सरोद्वे ॥ २ ॥
षडनुवाकेषु पञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इषेदेवस्य समाः पञ्चाशत् ॥ इति शुक्लयजुर्वेद
काण्व संहितापाठे एकोनविंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ ॥ होतायक्षत्समिधेन्द्रमिळस्पदे नाभा पृथिव्या अधि ॥ दिवो वर्षम
न्तसमिध्यत ओजिष्ठश्चर्षणी सहौ ववे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥ होतायक्ष

तनूनपातमू॒तिभिर्जे॒तारमप॑ राजितम् ॥ इन्द्र॑न्देवः॒ स्वर्वि॑द॒स्पथि॑भिर्मधु॒मत्त
 मे॒र्नरा॑शः॒ सैन॑ तेजसा वे त्वाज्यस्य होत॑र्यज ॥ २ ॥ होता॑यक्षदि॒ळाभिरिन्द्र॑मीळितमा
 जु॒ह्वानम॑र्मर्त्यम् ॥ दे॒वो दे॒वैस्सवी॑र्यो वज्र॑हस्तः पुर॒न्दरो॑ वे त्वाज्यस्य होत॑र्यज ॥ ३ ॥
 होता॑ यक्षद्वहि॒षीन्द्रि॑षद्व॒षद्व॒षभ॑न्नर्योपसम् ॥ वसु॑मी रु॒द्रैरा॑दित्यैस्सयु
 ग्भिर्बा॒हि॒रास॑द॒द्रे त्वाज्य॑स्य होत॑र्यज ॥ ४ ॥ होता॑ यक्षदोजोन वीर्यः॒ सहो॑ द्वा॒र
 इन्द्र॑मवर्धयन् ॥ सु॒प्राय॑णा अ॒स्मिन्यज्ञे॑ वि॒श्रय॑न्तामृतावृ॒धो द्वा॒र इन्द्रा॑य मी॒द्वलु
 षे व्य॑न्त्वाज्यस्य होत॑र्यज ॥ ५ ॥ होता॑ यक्षदु॒षे इन्द्र॑स्य धेनू सु॒दुधे॑ मातरा
 मही ॥ स वा॒तरौ न तेज॑सा वत्समिन्द्रमवर्ध॑ता॒व्वीता॑माज्यस्य होत॑र्यज ॥ ६ ॥
 होता॑यक्षद्वै॒व्या होता॑रा भिषजा सखा या हवि॑षेन्द्रि॒भ्यज्यतः॑ ॥ कवी
 दे॒वौ प्र॑चेतसा इन्द्रा॑य धत्त इन्द्रि॑य॒व्वीता॑माज्यस्य होत॑र्यज ॥ ७ ॥ होता॑ यक्ष

त्ति॒लो दे॒वी नं भेष॒जन्त॒यं चि॒धात॒वोप॒स इ॒ळा सर॒स्वती भा॒रती म॒हीः ॥ इन्द्र॑
 पत्नी॒हविष्म॒तीव्य॒न्वाज्य॒स्य हो॒त॒र्यज ॥ ८ ॥ हो॒ता यक्ष॒त्वष्टा॒रमिन्द्र॑न्दे॒व
 स्मिभ॒षजः॑ सु॒यज॑ङ्घृ॒त श्रि॒यम् ॥ पु॒रु रू॒पः॑ सु॒रेत॑स॒मघो॒न मिन्द्रा॒य त्वष्टा द
 धी॒दिन्द्रि॒याणि वे त्वाज्य॑स्य हो॒त॒र्यज ॥ ९ ॥ हो॒ता यक्ष॒द्वन॑स्पतिः॑ श॒मितारः॑
 श॒तक॑तु॒न्धियो जो॒ष्टार॑मिन्द्रि॒यम् ॥ म॒ध्वा स॒मञ्ज॑न॒पथि॒भिस्सु॒गेभि॒स्स्वदा॑ति य
 ज॒मम॑धु॒ना द्यू॒तेन वे त्वाज्य॑स्य हो॒त॒र्यज ॥ १० ॥ हो॒ता यक्ष॑दिन्द्रः॑ स्वाहाज्य
 स्य स्वाहा मे॒दस॑स्स्वाहा स्तो॒कानाः॑ स्वाहा स्वाहा कृ॒तीनाः॑ स्वाहा ह॒व्यसू॒क्ती
 नाम् ॥ स्वाहा दे॒वा आज्य॑पाजु॒षाणा इन्द्र॑ आज्य॒स्य व्य॑न्तु हो॒त॒र्यज ॥ ११ ॥ १
 दे॒वम्ब॒र्हि॒रिन्द्रः॑ सु॒दे॒वन्दे॒वैर्वी॒रव॑स्ती॒र्णव्वे॒द्याम॒वर्ध॑यत् ॥ व॒स्तो नृ॒तम्प्रा॒क्तो
 भृ॒तः॒रा॒याब॑र्हिष्म॒तोऽत्य॑गा॒द्भु॒वने वसु॑धेय॒स्य वे॒तुय॑ज ॥ १ ॥ दे॒वीर्द्वार॑ इन्द्रः॑

स० तै० दे० दे० वी० र्वा० यि० म० न्न० व० र्ध० यन् ॥ आव० त्से० न० त० र० णे० न० कु० म० रो० णं० च० मी० वि० ता० पा० र्वा० णं०
 रे० णु० क० का० ट० न्नु० द० न्तो० ऽव० सु० व० ने० व० सु० धे० र्ग० स्य० व्य० न्तु० य० जं० ॥ २ ॥ दे० वी० उ० षा० सा० न० क्ते०
 न्द्र० ध्य० जे० प्र० य० त्य० ह० ह० ता० म् ॥ दे० वी० वि० शः० प्रा० या० सि० द्वा० सु० प्री० ते० सु० धि० ते० व० सु० व० ने० व० सु० धे०
 र्ग० स्य० वी० तौ० य्य० जं० ॥ ३ ॥ दे० वी० जो० ष्ठी० व० सु० धि० ती० दे० व० मि० न्द्र० म० व० र्ध० ता० म् ॥ अ० यो० ऽव्य०
 न्या० धा० द्वे० षा० स्या० न्या० व० क्ष० द्र० सु० वा० र्थी० णि० य० ज० म० ना० य० शि० क्षि० ते० व० सु० व० ने० व० सु० धे० र्ग० स्य०
 वी० तौ० य्य० जं० ॥ ४ ॥ दे० वी० ऊ० र्जा० हु० ती० दु० धे० सु० दु० धे० प० य० से० न्द्र० म० व० र्ध० ता० म् ॥ इ० ष० मू० र्ज० म० न्या०
 व० क्ष० त्सा० ग्धि० स० पी० ति० म० न्या० न० वे० न० पू० र्व० न्द० य० मा० ने० पु० रा० णे० न० न० व० म० धा० ता० मू० र्ज० मू० र्जा० हु० ती०
 ऊ० र्ज० र्ग० य० मा० ने० व० सु० वा० र्थी० णि० य० ज० म० ना० य० शि० क्षि० ते० व० सु० व० ने० व० सु० धे० र्ग० स्य० वी० तौ० य्य० जं० ॥ ५ ॥
 दे० वा० दै० व्या० हो० तो० रा० दे० व० मि० न्द्र० म० व० र्ध० ता० म् ॥ ह० ता० ध० श० सा० आ० भा० ष्ठा० ऽव० व० सु० वा० र्थी० णि०
 य० ज० म० ना० य० शि० क्षि० तो० व० सु० व० ने० व० सु० धे० र्ग० स्य० वी० तौ० य्य० जं० ॥ ६ ॥ दे० वी० स्ति० त्वा० स्ति० त्वा०

दे॒वीः प॒तिमि॒न्द्रम॒वर्ध॑यन् ॥ अ॒स्पृ॒क्षद्भार॑ती दि॒वः॑ रु॒द्रैर्यज्ञं॑ सर॒स्वती॒ला वसु॑म
 ती गु॒हान्व॑सुवने॒ वसु॑धेर्यस्य व्यन्तु यजं ॥ ७ ॥ दे॒वइ॒न्द्रो नरा॑शंस॒स्त्रि वरू॑थ
 स्त्रि॒बन्धु॑रो दे॒वमि॒न्द्रम॒वर्ध॑यत् ॥ श॒तेन॑ शि॒तिपृ॒ष्ठाना॑भा॒हित॑स्सह॒स्रेण॑ प्र॒वर्त॑ते मि॒त्रा
 वरु॑णे॒दस्य॑ हो॒लम॒हतो॑बृ॒हस्प॑तिस्तो॒त्रमा॒श्विना॑ध्व॒र्यव॑वसुवने॒ वसु॑धेर्यस्य वेतुयजं ॥ ८ ॥
 दे॒वो दे॒वैर्व॑नस्पतिर्हि॒रण्य॑पर्णो॒ मधु॑शा॒खस्सु॑पि॒प्पलो॑दे॒वमि॒न्द्रम॒वर्ध॑यत् ॥ दि॒वम
 ग्रे॒णास्पृ॑क्ष॒दान्त॑रि॒क्षस्पृ॑थि॒वीर्म॑द॒हीद्व॑सुवने॒ वसु॑धेर्यस्य वेतुयजं ॥ ९ ॥ दे॒वम्ब
 हि॒र्वारि॑तीना॒न्दे॒वमि॒न्द्रम॒वर्ध॑यत् ॥ स्वा॒सस्य॑मि॒न्द्रेणा॑स॒न्नम॒न्या ब॒र्हीः॑ प्य॒भ्यभू॑
 द्र॒सुवने॑ वसु॒धेर्य॑स्य वेतु यजं ॥ १० ॥ दे॒वो अ॒भिस्त्रि॑ष्ट॒कृदे॒वमि॒न्द्रम॒वर्ध॑यत् ॥
 स्त्रि॒ष्ट॒कृन्नि॑स्त्रि॒ष्ट॒कृत्स्वि॑ष्टम॒द्य क॑रोतुनो॒ वसु॑वने॒ वसु॑धेर्यस्य वेतु यजं ॥ ११ ॥
 अ॒भि॒म॒द्य हो॒तार॑म॒वृणी॑तायै॒य्यज॑मानः प॒चन्प॑त्नीः प॒चन्पु॑रो॒लाश॑म्ब॒भान्नि॒द्रां यच्छा॑

शुं० य० क० शा०

१९२

द० ३ अ० १० अ० ३

ग॒म् ॥ सू॒प॒स्था अ॒द्य दे॒वो व॒नस्प॑तिर॒भव॒दिन्द्रा॑यच्छा॒गेन ॥ अ॒धत्त॑म्मो॒दस्तः॑
प्र॒ति प॒च॒ताग्र॑भी॒दवी॑वृ॒धत॑ पु॒रोळा॑शेन ॥ त्वा॒मद्य॑ ऋ॒षे ॥ १२ ॥ २

हो॒ता य॒क्षत्स॑मि॒धान॑म्म॒हद्य॑शस्सु॒समि॑द्धँ॒व्यरे॑ण्यम॒ग्निमि॑न्द्र॒व्यो ध॑स॒म् ॥
गा॒यत्री॑ञ्छ॒न्द इन्द्र॑य॒न्यवि॑ङ्गा॒व्यो द॒धद्वे॑त्वा॒ज्यस्य॑ हो॒त॒र्यज॑ ॥ १ ॥ हो॒ताय॑
क्ष॒त्तनू॑न॒पात॑मु॒द्भिद॑य्यङ्ग॒र्भम॑दि॒तिर्द॑धे शु॒चिमि॑न्द्र॒व्यो ध॑स॒म् ॥ उ॒ष्णिह॑ञ्छ॒न्द
इन्द्र॑य॒न्दि॒त्यवा॑हङ्गा॒व्यो द॒धद्वे॑त्वा॒ज्यस्य॑ हो॒त॒र्यज॑ ॥ २ ॥ हो॒ता य॒क्षदी॑ले॒न्य
मी॒ळित॑वृ॒षव॑ह॒न्तम॑मि॒ळाभि॑री॒ड्यः स॒हस्सो॑मि॒न्द्रव्यो॑ ध॒स॒म् ॥ अ॒नुष्टु॑भञ्छ
न्द इन्द्र॑य॒मप॒ञ्चावि॑ङ्गा॒व्यो द॒धद्वे॑त्वा॒ज्यस्य॑ हो॒त॒र्यज॑ ॥ ३ ॥ हो॒ता य॒क्षत्सु॑ब॒
हि॒षम्पू॑ष॒णव॑न्तम॒र्त्यः सी॑द॒न्तम्ब॑र्हि॒षि प्रि॒येऽमृ॑तेन्द्र॒व्यो ध॑स॒म् ॥ बृ॒हती॑ञ्छ
न्द इन्द्र॑य॒न्नि॒वत्स॑ङ्गा॒व्यो द॒धद्वे॑त्वा॒ज्यस्य॑ हो॒त॒र्यज॑ ॥ ४ ॥ हो॒ता य॒क्षद्व॑य

च॒स्वती॒स्सु॒प्रा॒यणा॒ ऋ॒ता॒ बृ॒धो॒ द्वा॒रो॒ दे॒वीर्हि॒र॒ण॒य॒यी॒र्ब्र॒ह्मा॒ण॒मि॒न्द्र॒व्यो॒ध॒स॒म् ॥ ५ ॥
 छि॒न्त्य॒च्छ॒न्द॒इ॒हे॒न्द्रि॒य॒न्तु॒र्य॒वा॒ह॒ङ्गा॒व्यो॒द॒ध॒द्व॒य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ ५ ॥ हो॒ता॒
 य॒क्ष॒सु॒पे॒श॒सा॒ सु॒शि॒ले॒ बृ॒हती॒ उ॒भे॒न॒क्तो॒षा॒सान॒ द॒र्श॒ते॒ वि॒श्व॒मि॒न्द्र॒व्यो॒ध॒स॒म् ॥
 त्रि॒ष्टु॒भ॒ञ्छ॒न्द॒इ॒हे॒न्द्रि॒य॒म्प॒ष्ठ॒ वा॒ह॒ङ्गा॒व्यो॒द॒ध॒द्वी॒ता॒मा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ ६ ॥
 हो॒ता॒ य॒क्ष॒त्प्र॒चे॒त॒सा॒ दे॒वा॒ना॒मु॒त्त॒मै॒य॒शो॒ हो॒ता॒रा॒ दै॒व्या॒ क॒वी॒ स॒यु॒जे॒न्द्र॒व्यो॒ध॒स॒म्
 ॥ ज॒ग॒ती॒ञ्छ॒न्द॒इ॒न्द्रि॒य॒मे॒न॒इ॒वा॒ह॒ङ्गा॒व्यो॒द॒ध॒द्वी॒ता॒मा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ ७ ॥
 हो॒ता॒ य॒क्ष॒त्पे॒श॒स्व॒ती॒स्ति॒स्त्रो॒ दे॒वीर्हि॒र॒ण॒य॒यी॒र्भा॒र॒ती॒बृ॒हती॒र्म॒ही॒ःप॒ति॒मि॒न्द्र॒व्यो॒ध॒स॒म् ॥
 वि॒रा॒ज॒ञ्छ॒न्द॒इ॒हे॒न्द्रि॒य॒न्धे॒नु॒ङ्गा॒न्न॒व्यो॒द॒ध॒द्व॒य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ ८ ॥ हो॒ता॒
 य॒क्ष॒सु॒रे॒त॒स॒न्त्वा॒र॒म्पु॒ष्टि॒व॒र्ध॒न॒रू॒पा॒णि॒ बि॒भ्र॒त॒म्पृ॒थ॒व्यु॒ष्टि॒मि॒न्द्र॒व्यो॒ध॒स॒म् ॥
 द्वि॒प॒द॒ञ्छ॒न्द॒इ॒न्द्रि॒य॒मु॒क्षा॒ण॒ङ्गा॒न्न॒व्यो॒द॒ध॒दे॒ त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ ९ ॥

शु० य० क० शा०

११३

द० ३ अ० १० अ० ३

होता॑यक्षद्वनस्पति॑ शमितार॑ शतक्रतु॑ हिरण्यपर्णमुक्थिन॑ रशनाम्बि
भ्रत॑व्वशिमभगमिन्द्रव्यवयोधसम् ॥ ककुभञ्छन्द इहेन्द्रियवशवैवेहतङ्गाव्वयो
दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज॑ ॥ १० ॥ होता॑यक्षस्त्वाहा॑ कृतीरग्निङ्गुहपतिमृथग्वरु
णम्भेषजङ्गविङ्क्षत्रमिन्द्रव्यवयोधसम् ॥ अति॑च्छन्दसञ्छन्द इन्द्रियम्बृहदृषभङ्गा
व्वयोदधद्वयन्त्वाज्यस्य होतर्यज॑ ॥ ११ ॥ ३

देवम्बाहिर्वयो धसन्देवमिन्द्रजवर्धयत् ॥ गाय॑त्रि च्छन्दसेन्द्रियश्चक्षुरिन्द्रे
वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्येवेतु यज॑ ॥ १ ॥ देवीद्वारो वयोधस॑ शुचिमिन्द्र
मवर्धयन् ॥ उष्णिहाच्छन्दसेन्द्रियन्ताणमिन्द्रे वयो दधद्वसुवनेवसु धेयस्य व्य
न्तु यज॑ ॥ २ ॥ देवी उषासा नक्ता देवमिन्द्रव्यवयो धसन्देवी देवमवर्धताम् ॥
अनुष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियम्बलमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य दीप्तौयज॑ ॥ ३ ॥

दे॒वी जो॒ष्टी वसु॑धिती दे॒वमिन्द्र॑व्यो॒धस॑न्दे॒वी दे॒वम॑वर्धताम् ॥ बृ॒ह॒त्या च्छ॑न्द॒
 से॒न्द्रि॒यः श्रो॒त्रमि॑न्द्रे॒वयो द॑ध॒द्रसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒ताय॑ज ॥ ४ ॥ दे॒वी उ॒र्जा
 हु॒ती दु॒धे प॒यसे॑न्द्र॒वयो ध॑स॒न्दे॒वी दे॒वम॑वर्धताम् ॥ प॒ङ्क॒था च्छ॑न्द॒से
 न्द्रि॒यः शु॒क्रमि॑न्द्रे॒वयो द॑ध॒द्रसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒ताय॑ज ॥ ५ ॥ दे॒वा दे॒व्या
 हो॒तारा दे॒वमिन्द्र॑व्यो ध॑स॒न्दे॒वौ दे॒वम॑वर्धताम् ॥ त्रि॒ष्टु॒भा च्छ॑न्द॒से॒न्द्रि॒यन्ति॒व
 षि॒मि॒न्द्रे व॒यो द॑ध॒द्रसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒ताय॑ज ॥ ६ ॥ दे॒वीस्ति॒स्त्रस्ति॒स्त्रो दे॒वी
 र्ध॒यो ध॑स॒म्पति॑मिन्द्र॒मव॑र्धयन् ॥ जग॑त्या च्छ॑न्द॒से॒न्द्रि॒यः शू॒षमि॑न्द्रे॒वयो द॑ध॒
 द्रसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य व्यन्तु॒ यज ॥ ७ ॥ दे॒वो न॒राश॑स्त्रो दे॒वमिन्द्र॑व्यो ध॑स॒
 न्दे॒वो दे॒वम॑वर्धयत् ॥ वि॒रा॒जा च्छ॑न्द॒से॒न्द्रि॒यः रू॒पमि॑न्द्रे॒वयो द॑ध॒द्रसु॒वने॑ व
 सु॒धेय॑स्य वेतु॒ यज ॥ ८ ॥ दे॒वो व॒नस्प॑तिर्दे॒वमिन्द्र॑व्यो ध॑स॒न्दे॒वो दे॒वम॑वर्ध

यत् ॥ द्विपदा च्छन्दसेन्द्रियम्भगमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु
 यज ॥ ९ ॥ देवम्बाहिर्वीरितीनान्देवमिन्द्रव्यो धसन्देवन्देवमवर्धयत् ॥
 ककुभा च्छन्दसेन्द्रिययश इन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ १० ॥
 देवो अग्निस्त्रिष्वष्टकृद्देवमिन्द्रव्यो धसन्देवो देवमवर्धयत् ॥ अतिच्छन्दसा
 च्छन्दसेन्द्रियङ्क्षत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ ११ ॥
 अग्निमद्य होतारमवृणितार्ययजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोळाशम्बध्नन्निन्द्राय
 वयो धसे छागम् ॥ सू०स्था अद्यदेवो वनस्पतिरभवदिन्द्राय वयो धसे छागेन ॥
 अघत्तम्मैदस्तःप्रति पचताग्रभीदवी बृधतपुरोळाशेन ॥ त्वामद्य ऋषे ॥ १२ ॥
 ॥हारिः ॐ ॥

होतायक्षदेकादश ॥ ११ ॥ देवम्बाहिर्द्वादश ॥ १२ ॥ होतायक्षदेकादश ॥ ११ ॥

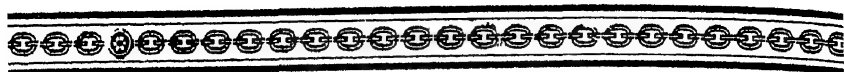
देवम्बर्हिर्द्वादश ॥ १२ ॥ चतुरनुवाकेषु षट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ प्राणाय
 वाजस्य होतायज्यग्रतः षट्चत्वारिंशत् ॥ कारिकांतु प्रवक्ष्यामि जनानां हितका
 म्यया ॥ आदावेतांच स्मृत्वाथ ब्रूयाद्येनं क्रमाद्बुधः ॥ १ ॥ होतायक्षत्समीहैवत
 नूनपातमूतिभिः ॥ इळाभिर्बर्हिर्बीन्द्रश्चचतुर्णांवेतु विद्यते ॥ २ ॥ ओजोव्यन्तुह्युषे दे
 व्यानयोर्वीतां वदेत्सदा ॥ तिस्रो व्यन्तुच त्वष्टारं वनस्पतिंवेतु कथ्यते ॥ २ ॥
 इंद्रव्यंत्वितिचब्रूयादनुवाकेप्रथमे तथाः ॥ अर्धर्चाद्वितीयेतु वक्ष्यते प्रथमंपदम् ॥ ४ ॥
 देवंबर्हिवस्तोर्वेतु देवीर्द्वारावत्सयोस्तथा ॥ व्यंत्वाथ देवी उषासा नक्तादेवीर्विश
 स्ततः ॥ ५ ॥ देवीजोष्ट्रथ चायावीदेवीउर्जाहुतीतथा ॥ इषमूर्जं चापिदेवा द्वे
 व्याहृताघशं सदा ॥ ६ ॥ चतुर्वीतामितिज्ञेयं देवीस्तिस्रोऽस्पृक्षदिह ॥ देव इन्द्रश
 तेनाथ देवोदेवैर्दिवंतथा ॥ ७ ॥ देवंबर्हिश्च स्वासस्थं देवोऽग्निस्त्रिष्टुक्तथा ॥ स्वि

शु० य० क० शा०

द० ३ अ० १० अ० ०

ष्टकुर्वंश्च पंचानामेतासां वेतुसर्वदा ॥ ८ ॥ अग्निमद्य सुपस्थाश्चाघ
त्वामद्ययथाक्रमम् ॥ तृतीयेतु प्रवक्ष्यामि पुनरर्द्धचशःक्रमात् ॥ ९ ॥
होतायक्षत्समीहैव गायत्रीस्यवीततः ॥ तनूनपातमुष्णीहं दित्यवाहं यथाक्रमम्
॥ १० ॥ ईळेन्यंचानुष्टुभंतुमुपंचावीं सुबार्हर्षिम् ॥ बृहती विवत्सांमध्येतु उक्त्वा वेतु
चतुस्रषु ॥ ११ ॥ व्यचस्वतीं पंक्तिचाथ तुर्यवाहंच व्यंतुहि ॥ सुपेशसा त्रिष्टुभंच
पष्ठवाहसमंतथा ॥ १२ ॥ प्रचेतसाचजगतीमनङ्गाहं तदुत्तरम् ॥ द्वयोर्वीतां चाधि
गम्य पेशस्वतीश्चसर्वदा ॥ १३ ॥ विराजव्यंतु धेनुं हि सुरेतसमथापिच ॥ द्विपदं
बोध्यमुक्षाणं वनस्पतिं ककुभंवशम् ॥ १४ ॥ तयोस्तु वेत्विहब्रूयात्स्वाहा कृतीर्य
थाक्रमम् ॥ व्यंत्वातिच्छन्दसंपूर्वमेवं ज्ञेयं तृतीयके ॥ १५ ॥ पुनरन्यं प्रवक्ष्यामि
हानुवाकं चतुर्थकम् ॥ देवं बर्हिश्च गायत्र्या चक्षुर्वेतु सदाबुधः ॥ १६ ॥ देवीद्वा

रस्तूष्णिहाच प्राणंव्यंतु वदेत्क्रमम् ॥ देव्युषासानुष्टुभाच बलंवीतां वदेत्स
 दा ॥ १७ ॥ देवी जोष्ठीबृहत्याथश्रोत्रवीतांच कथ्यते ॥ देवीऊर्जाहुती पंक्त्या
 शुक्रंवीतां क्रमेणतु ॥ १८ ॥ देवाद्वैव्याश्च वीतांतु त्रिष्टुभाथ त्विषीहतु ॥ देवी
 स्तिस्रःपतिं व्यंतुं जगत्याशूषमुत्तरे ॥ १९ ॥ देवो नराशंवेत्वाथविराजारूपमित्य
 पि ॥ देवो वनस्पतिर्वेतु द्विपदांचभगंस्मृतम् ॥ २० ॥ देवंबर्हिश्च ककुभा यशो
 वेति क्रमेणच ॥ देवोऽग्निरतिच्छन्दसाक्षत्रं वेतुनित्यशः ॥ २१ ॥ अग्निमद्यसुप
 स्थाश्चाघत्तात्वामृच एवहि ॥ एवं बिंशतिमेऽध्यायेऽनुवाकेषु चतुस्त्रषु ॥ २२ ॥
 यःस्मरोत्कारिकांप्रेक्ष्यवारंवारं बुधोयदा ॥ सनरो निश्चलोभूत्वा वक्तुं शक्नोतिसर्व
 दा ॥ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे बिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

॥ इति तृतीयोदशकः समाप्तः ॥

॥ अथ चतुर्थदशकप्रारंभः ॥

हरिः३० ॥ समिद्धो अञ्जकुदरम्मतीनाङ्गतमग्ने मधुमत्पिन्वमानः ॥ वाजी व
 हन्वाजिनञ्जातवेदो देवानौव्वक्षि प्रियमा सधस्थम् ॥ १ ॥ घृतेनाञ्जन्तसम्पथो
 देवयानान्प्रजानन्वाज्ययेतु देवान् ॥ अनु त्वा ससेप्रदिशसचन्ताः स्वधामसै
 यजमानाय धेहि ॥ २ ॥ ईड्यश्वासि वन्यश्च वाजिन्नाशुश्वासि मेध्यश्च ससे ॥
 अग्निष्ट्वा देवैर्वसुभिस्सजोषाः प्रतित्ववह्निव्वहतुजातवेदाः ॥ ३ ॥ स्तीर्णम्बर्हिस्सुष्टु
 रीमा जुषाणोरु पृथुप्रथमानमपृथिव्याम् ॥ देवेभिर्युक्तमदितिस्सजोषास्योनङ्क
 णवाना सुविते दधातु ॥ ४ ॥ एता उवस्सुभगा विश्वरूपा विपक्षोभिश्चश्य
 माणा उदातैः ॥ ऋधास्सतीः कवपश्शुम्भमाना दारोदेवीस्सुप्रायणा भव
 न्तु ॥ ५ ॥ अन्तरा भित्रावरुणा चरन्ती मुख्यज्ञानामभि सञ्चिदाने ॥ उ
 षासा वाः सुहिरण्ये सुशिल्पे ऋतस्य योना इह सादयामि ॥ ६ ॥ प्रथमा वाः

सरथिना सुवर्णां देवौ पश्यन्तौ सुवर्नानि विश्वा ॥ अपिप्रयश्चोदनावाग्मिमा
 ना होतारा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ७ ॥ आदित्यै नो भारती वष्टु यज्ञं
 सरस्वती सह रुद्रैर्न आवीत् ॥ इळोपहूता वसुभिस्सजोषा यज्ञज्ञो देवीरमृतै
 बु धत्त ॥ ८ ॥ त्वष्टा वीरन्देवकामञ्जजान त्वष्टुरवा जायत आशुरश्वः ॥
 त्वष्टेदं विवश्चम्भुवर्नञ्जजान वहोः कर्तारिभिह यक्षिहोतः ॥ ९ ॥ अश्वो घृते
 न त्मन्यासर्मक्त उप देवौरऋतुशः पार्थ एतु ॥ वनस्पतिर्देवलोकम्प्रजानन्नग्नि
 नाहव्या स्वदितानि वक्षत् ॥ १० ॥ प्रजापतेस्तपसा वावृधानस्सद्यो जातो दधि
 षे यज्ञमग्ने ॥ स्वाहा कृतेन हविषापुरोगा याहिसाध्या हरिरदन्तुदेवाः ॥ ११ ॥
 केतुङ्कणवन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसे ॥ समुषद्विरजायथाः ॥ १ ॥ जीमूतं
 स्येव भवति प्रतीक्यद्दर्मी याति समदासुपस्थे ॥ अनाविद्धया तन्वा जयत्व०

सत्त्वा॒ वर्म॑णो॒ महि॒मापि॑ प॒र्तु ॥ २ ॥ धन्व॑ना॒ गा धन्व॑नाजि॒अये॑म धन्व॑ना ती॒व्रा
स्स॒मदो॑ जये॒म ॥ धनु॑श्श॒खोर॑प॒काम॑ङ्क॒णोति॑ धन्व॑ना सर्वाः प्र॒दिशो॑ जये॒म ॥ ३ ॥
ते आ॒चर॑न्ती॒ सम॑ने॒व योषा॑ मा॒तेव॑ पु॒त्राभ्भि॑भृ॒तामु॑प॒स्थे ॥ अ॒प श॑ब्द॒न्विध्य॑ता॒
सँ॒वि॒व॒दाने॑ आ॒त्मा इ॒मे वि॑ष्फुर॒न्ती॑ अ॒मित्रा॑न् ॥ ४ ॥ व॒क्ष्य॑न्ती वे॒दाग॑नी॒गन्ति॑
कर्ण॑म्प्रि॒यः स॒खाय॑म्प॒रिष॑स्व॒जाना॑ ॥ योषे॑व शि॒ङ्के॑ वि॒तता॑धि धन्व॑ञ्ज्या इ
यः॒ सम॑ने पा॒रय॑न्ती ॥ ५ ॥ अ॒हि॒रि॒व भो॒गैः पर्ये॑ति बा॒हु॒ञ्ज्याया॑ हे॒ति॒र्म्प॒रि॒बा
ध॑मानः ॥ ह॒स्त॒घ्नो वि॒श्वो व॒युना॑नि वि॒द्वान्पु॒मान्पु॒मां॑ सम्प॒रि॒पातु॑ वि॒श्वतः॑ ॥ ६ ॥
ब॒ह्वीना॑म्पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्राश्चि॒श्वाकृ॑णोति॒ सम॑ना॒वग॑त्य ॥ इ॒षुधि॑स्सङ्काः॒ पृ॒त॒नाश्च
सर्वाः॒ पृ॒ष्ठे नि॒र्नद्धो॑ जयति प्र॒सूतः॑ ॥ ७ ॥ सु॒पर्ण॑व्व॒स्तेमृ॒गो अ॒स्या द॒न्तो गो
भि॒स्स॒र्व॒द्वा प॑तति प्र॒सूता॑ ॥ य॒त्रा॒नर॑स्सश्च वि॒च द्र॑वन्ति॒ तत्रा॑स्मभ्य॒मिष॑व॒श

शु० य० क० शा०

१५२

द० ४ अ० १ अ० २

मै॒य॒श॒सन् ॥ ८ ॥ व॒न॒स्य॒ते वी॒ड्व॒ङ्गो॒हि भू॒या अ॒स्मत्स॒खा प्र॒तर॒ण॒स्सु॒वीरः ॥ गो
भि॒स्सन्न॒द्धो अ॒सि॒वी॒ळ्य॒स्वा॒स्था॒ता॒ते ज॒यतु॒ जे॒त्वा॒नि ॥ ९ ॥ रथे॒ तिष्ठ॑न्नयति वा
जि॒नःपु॒रो यत्न॑यत्वा कामयते सु॒षार॒थिः ॥ अ॒भी शू॒ना॒म्महि॒मा॒न॒म्प॒नाय॒त म॒नःप॒
श्चाद॒नु य॒च्छन्ति॒ रश्म॑यः ॥ १० ॥ आ॒ज॒ङ्घ॒न्ति सान्वे॑षाञ्ज॒घनो॑रुप॒जिघ॑ते ॥ अ
श्वा॒जनि॒ प्र॒चे॒त॒सोऽश्वा॒न्त॒स॒म॒त्सु चोद॑य ॥ ११ ॥ उप॑श्वासय पृथि॒वीमु॒त॒द्या॒म्पु॒रु
बा॒ते म॒नु॒ताँव्वि॒ष्टि॒तज्ज॑र्गत् ॥ स॒हु॒न्दु॒भे स॒जूरि॒न्द्रेण॑दे॒वैर्दू॒राह॑वी॒योअ॒प॒से॒ध॒श॒त्रू
न् ॥ १२ ॥ २

यद॒क्र॒न्दः प्रथ॑मञ्जा॒र्य॒मा॒न उ॒द्य॒न्त॒स्समु॒द्रादु॒त॒वा पु॒री॒षात् ॥ इ॒येन॑स्य॒ प॒क्षा
ह॒रि॒ण॒स्य बा॒हू उप॑स्तुत्य॒म्महि॒ जा॒त॒न्ते अ॒र्वन् ॥ १ ॥ य॒मेन॑ द॒त्त॒न्नि॒त्रत॑ए॒ न॒मा
यु॒न॒गि॒न्द्र ए॒ण॒म॒प्रथ॑मो अ॒र्ध्य॑तिष्ठत् ॥ ग॒न्ध॒र्वो अ॒स्य र॒शना॑र्म॒य॒भ्णात्सू॒राद॑श्चै

द्वसवो॒ निर॑तष्ट ॥ २ ॥ अ॒सि॒ यमो॒ अस्या॑दित्यो अ॒र्वन्न॑सि त्रि॒तो गुह्ये॑न व्र॒ते
 न ॥ अ॒सि सोमै॑न स॒मया वि॒पृक्त आ॒हुस्ते त्री॑णिदि॒वि बन्ध॑नानि ॥ ३ ॥
 त्री॒णि त आ॒हुर्दिवि॒ बन्ध॑नानि त्री॒ण्यप्सु॒बीण्य॑न्तस्समु॒द्रे ॥ उ॒तेव॑मे वरु॒णश्छ
 न्स्य॒र्वन्य॑त्रा त आ॒हुःपर॑मज्जनि॒वम् ॥ ४ ॥ इ॒मा ते॑ वाजि॒न्नव॒ मार्ज॑नानीमा
 श॒फानां॑ स॒नितु॑र्निधाना ॥ अत्रा॑ ते भद्रा र॒क्षना॑ अपश्य॒मृत॑स्यया अ॒भिरक्ष॑
 न्ति गो॒पाः ॥ ५ ॥ आ॒त्मान॑न्ते म॒नस्रा॑द॒जाना॑मवो दि॒वा प॑तयन्त॒स्पत॑ङ्गम् ॥
 शि॒रो अप॑श्य॒म्पथि॑भिस्सु॒गोभिरे॑णुभिर्जे॒हमान॑म्प॒तात्रि ॥ ६ ॥ अत्रा॑ ते रू॒पमु॑त्त
 म॒मप॑श्यज्जिगी॒षमा॑णमिष आ प॒दे गोः ॥ य॒दा ते॒ मर्तो॑ अनु॒ भोग॑मानळा
 दि॒दग्र॑सिष्ट ओष॒धीर॑जीगः ॥ ७ ॥ अनु॒ त्वा र॑थो अनु॒ मर्यो॑ अ॒र्वन्न॑नु गावोऽ
 नु॒भगः॑ क॒नीना॑म् ॥ अनु॒ व्राता॑ स॒स्तव॑ स॒ख्यमी॑शु॒रनु॑दे॒वा म॑मिरे वी॒र्य॑न्ते ॥ ८ ॥

श्रु० य० क० शा०

१६८

द० ४ अ० १ अ० ३

हिरण्यश्रृङ्गोऽयो अस्य पादा मनो जवा अवर इन्द्र आसीत् ॥ देवा इदस्य
हविरद्यमायन्यो अर्वन्तम्प्रथमो अध्यतिष्ठत् ॥ ९ ॥ ईमान्तां सस्सल्लिकमध्य
मासस्सःशूरणासो दिव्यासो अत्याः ॥ हःसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षि
षुर्दिव्यमज्जमश्र्वाः ॥ १० ॥ तव शरीरम्पतयिष्णव वन्तव चित्तव्वाते इव ध्र
जीमान् ॥ तव श्रृङ्गाणि विद्धिता पुरुत्रारेण्येषु जम्भुराणाचरन्ति ॥ ११ ॥ उप
प्रागाच्छसनंवाज्यवीं देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ॥ अजःपुरोनीयते नाभिर
स्यानु पश्चात्कवयो यन्तिरेभाः ॥ १२ ॥ उप प्रागात्परमैद्यत्सधस्थमर्वाअ
च्छा पितरम्मातरञ्च ॥ अथा देवाज्जुष्टं तमो हि गम्या अथाशास्ते दाशुषे
वार्याणि ॥ १३ ॥ ३ ॥

समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ॥ आच वह मित्र

महश्चिकित्वान्वन्दुतः कविरसि प्रचेताः ॥ १ ॥ तनूनपात्पथ ऋतस्य यानान्म
ध्वा समञ्जस्त्वदयासुजिह्व ॥ मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्देवत्वाचकृणुध्वर
न्नः ॥ २ ॥ नराशूंसस्य महिमानमेषामुप स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ॥ ये सुक्र
तवइशुचयो धियन्धास्स्वदन्तिदेवा उभयानि हव्या ॥ ३ ॥ आजुह्वान ईड्यो
वन्धश्चार्वा ह्यग्रे वसुभिस्सजोषाः ॥ त्वन्देवानामसि यह्व होता स एनान्यक्षी
षितो यजीयान् ॥ ४ ॥ प्राचीनम्बर्हिः प्रदिशा पृथिव्या वस्तौ रस्या वृज्यते
अग्रे अह्वाम् ॥ व्युप्रथते वितरँव्वरीयो देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ ५ ॥
व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम्पतिभ्यो नजनयइशुम्भमानाः ॥ देवीर्द्वीरो बृह
तीर्विश्वमिन्वा देवेभ्यो भवत सुप्रायणाः ॥ ६ ॥ आसुष्वयन्ती यजते उपाके
उषासानक्ता सदतान्नियोनौ ॥ दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे अधिश्रियःशुक्र

शु० य० क० शा०

१६१

द० ४ अ० १ अ० ४

पि॒श॒न॒द॒धो॒ने ॥ ७ ॥ दे॒व्या॒ हो॒ता॒रा प्र॒थ॒मा सु॒वा॒चा॒मि॒मा॒ना य॒ज्ञ॒म॒नु॒षो य॒ज
ह्यै ॥ प्र॒चो॒द॒य॒न्ता वि॒द॒थे॒षु का॒रु॒प्रा॒ची॒न॒अ॒थो॒तिः प्र॒दि॒शा दि॒श॒न्ता ॥ ८ ॥
आ॒नो य॒ज्ञ॒म॒भार॑ती॒ तू॒य॒मे॒त्वि॒ळा म॒नु॒ष्व॒दि॒ह चे॒त॒य॒न्ती ॥ ति॒स्रो दे॒व॒र्वि
हि॒रे॒द॒स्यो॒न॒ सर॑स्वती॒ स्व॒प॒स॒स॒द॒न्तु ॥ ९ ॥ य॒इ॒मे द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी
ज॒नि॒त्री रू॒पै॒र॒पि॒ शृ॒ङ्गु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥ त॒म॒द्य हो॒तरि॑षितो॒ य॒जी॒या॒न॒दे
व॒न्त्वा॒ष्टा॒र॒मि॒ह य॑क्षि॒वि॒द्रान् ॥ १० ॥ उ॒पा॒व॒स॒ज॒ त॒म॒न्या॒ स॒म॒ञ्ज॒न॒दे॒वा
ना॒म्पा॒थ ऋ॒तु॒था ह॒वी॒षि ॥ व॒न॒स्प॒ति॒श॒मि॒ता दे॒वो अ॒ग्नि॒स्स्व॒द॒न्तु ह॒व्य॒म॒मु
ना॒ घृ॒तेन॑ ॥ ११ ॥ स॒द्यो जा॒तो द्य॒मि॒मी॒त य॒ज्ञ॒म॒ग्नि॒दे॒वाना॑म॒भ॒व॒त्पु॒रो॒गाः ॥ अ
स्य॒हो॒तुः प्र॒दि॒श॒यु॒तस्य॑वा॒चि॒स्वाहा॑ कृ॒तः॒ह॒वि॒र॒द॒न्तु॒दे॒वाः ॥ १२ ॥ ४

अ॒ग्नये॑ गा॒य॒त्राय॑ त्रि॒ष्टुते॑ रा॒थ॒न्त॒रा॒या॒ष्टा॒क॒पा॒ल इ॒न्द्रा॒य त्रै॒ष्टु॒भा॒य प॒ञ्च॒द॒शा॒य॒वा

द्वैतायै॒काद॒शक॒पालो॒ वि॒श्वेभ्यो॒ दे॒वेभ्यो॒ जा॒गते॒भ्यस्स॒प्तद॒शेभ्यो॒ वैरू॒पेभ्यो॒ द्वाद॒
 श॒कपालो॒ मि॒त्रावरु॑णाभ्यामा॒नुष्टु॒भाभ्या॒मेक॒विंश॒ाभ्या॒वैरा॒जाभ्या॒म् ॥ प॒यस्या॒
 बृ॒हस्प॒तये॒ पा॒ङ्क्ताय॒ त्रि॒णवा॒यं शा॒क्राय॑ च॒रुस्स॑वि॒त्र औ॒ष्णिहा॒य त्र॒यस्त्रिं॑शाय॒
 रै॒वता॒य द्वा॒दश॒कपालः॒ प्रा॒जाप॒त्यश्च॒रुर॒दित्यै॒ विष्णु॑प॒त्न्यै च॒रु॒मये॒ वैश्वा॒नरा॒य द्वा॒
 द॒शक॒पालो॒ऽनु॒मत्या॒ अष्टा॑क॒पालः ॥ १ ॥ ५

आग्ने॒यःकृ॒ष्ण॒ग्रीव॒स्सार॒स्वती॒ मे॒षी ब॒भ्रस्सौ॒म्यः पौ॒ष्ण॒इ॒श्यामः॒ शि॒ति॒पृ॒ष्ठो ब॒र्हि
 स्प॒त्यःशि॒ल॒पोवै॒श्वदे॒वः ॥ ऐ॒न्द्रो॒ऽरु॒णो मा॒रुतः॒ कल्मा॑ष॒ ऐ॒न्द्रा॒ग्नस्स॑हि॒तो॒ऽधो॒रा
 म॒स्सा॒वि॒त्रो वा॒रुणः॒ कृ॒ष्ण ए॒क॒शि॒ति॒पा॒त्पे॒त्वः ॥ १ ॥ ६

अ॒ग्नये॒ऽनी॒क॒वते॒ रोहि॒ता॒ग्नि॒ज॒र॒न॒ड्वा॒न॒धो॒रा मो॒सा॒वि॒त्रो पौ॒ष्णो॒र॒ज॒त॒ना॒भी वैश्च
 दे॒वौ पि॒श॒ङ्गौतू॒ प॒रौ ॥ मा॒रुतः॒ कल्मा॑ष॒ आग्ने॒यः कृ॒ष्णो॒ऽज॒स्सार॒स्वती॒मे॒षीवा॒रुणः

शु० य० क० शा०

१११

द० ४ अ० २ अ० १

पेत्वं ॥ १ ॥ ७ ॥ हरिःॐ ॥

समिद्धोअञ्जनेकादश ॥ ११ ॥ केतुङ्कण्वन्द्वादश ॥ १२ ॥ यदकन्दल्ययोद
श ॥ १३ ॥ समिद्धोअद्यद्वादश ॥ १२ ॥ अग्नयेगायत्राय ॥ १ ॥ आग्नेयःकृष्णग्री
वः ॥ १ ॥ अग्नयेऽनीकवतइत्यैकैका ॥ १ ॥ सप्तानुवाकेष्वेकपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥

इतिशुक्लयजुर्वेदकाणवसँहितापाठेष्वकत्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ अस्याजरासो दमामरिर्त्वा अर्चद्धूमासो अग्नयःपावकाः ॥ श्रिवती
चयः श्वात्रासौ भुरण्यवो वनर्षदो वायवो नसोमाः ॥ १ ॥ हरयो धूमकेतवो
वार्तजूता उपद्यवि॥यतन्ते वृथेगग्नयः ॥ २ ॥ यजानो मित्रावरुणा यजा देवौ२
ऋतम्बृहत् ॥ अग्ने यक्षि स्वन्दर्मम् ॥ ३ ॥ युक्ष्वाहि देवहूतमौ२अश्वौ२अग्ने रथी
रिव ॥ निहोता पूर्व्यस्संदः ॥ ४ ॥ द्वे विरूपे चरतस्स्वर्थे अन्यान्या वत्समुपधा

पयेते ॥ हरिरन्यस्याम्भवति स्वधावाञ्छुक्रो अन्यस्यान्ददशे सुवर्चोः ॥ ५ ॥ अ-
 यमिह प्रथमो धायि धातुभिर्होता यजिष्ठो अध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्रत्रानो भृगवो
 विरुचुर्वनेषु चिह्नैर्विविशोर्विशे ॥ ६ ॥ त्रीणि शतात्रीसहस्राण्यग्निनिबिः ॥ श-
 च्चिदेवा नवचासपर्यन् ॥ औक्षन्धृतैरस्तृणन्बर्हिर्स्मा आदिद्धोतरन्य सादय-
 न्त ॥ ७ ॥ मूर्धानन्दिवो अरतिर्मृथिव्या वैश्वानरमृत आजातमग्निम् ॥ कविः
 सम्राजमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्त देवाः ॥ ८ ॥ अग्निर्वृत्राणि जङ्घनद-
 द्रविणस्युर्विपन्यया ॥ समिद्धः शुक्राहुतः ॥ ९ ॥ विश्वेभिस्सोम्यम्मध्वम् इन्द्र-
 ण वायुना ॥ पिबा मित्रस्य धामभिः ॥ १० ॥ आयदिषे नृपतिन्तेजआनदशु-
 चिरेतो निषिक्तन्यौरभीकैः ॥ अग्निदशर्धमनवय्य्युवानः स्वाध्यञ्जनयत्सूदय-
 च्च ॥ ११ ॥ अग्ने शर्धमहते सौभगाय तव्युम्नान्युत्तमानि सन्तु ॥ सञ्जीस्पत्यः

सु॒यम॑मा॒कृणु॑ष्व शत्रू॒यता॑म॒भिति॑ष्ठा म॒हाः॒ सि ॥ १२ ॥ त्वा॒ हिम॑न्द्र॒तम॑र्क॒शो
 कै॒व॒वृम॑हे म॒हि॒नःश्रो॑ण्य॒ग्ने ॥ इ॒न्द्र॒न्न॒त्वा श॑र्व॒सा दे॒वता॑ वा॒यु॒र्मृ॒णन्ति॑ राध॒सानृ॑त
 माः ॥ १३ ॥ त्वे॒अ॒ग्ने स्वा॑हु॒त प्रि॒यास॑स्सन्तु सूर्यः ॥ य॒न्ता रो॒ये म॒घवा॑नो ज
 ना॒ना मूर्वा॑न्द॒यन्त॑ गो॒नाम् ॥ १४ ॥ श्रु॒धि श्रु॑त्कर्णं व॒ह्निभि॑र्दे॒वैर॒ग्ने॒सया॑व॒भिः ॥
 आसी॑दन्तु ब॒र्हिषि॑ मि॒त्रो अ॒र्य॒मा प्रा॑त॒र्योवा॑णो अ॒ध्वर॑म् ॥ १५ ॥ वि॒श्वेषा॑म॒दि
 तिर्य॑क्षि॒याना॑न्वि॒श्वेषा॑म॒तिथि॑र्मानु॒षाणाम् ॥ अ॒ग्निर्दे॒वाना॑म॒व आ॒वृ॒णान॑स्सु॒सृ॒ळी
 को भ॑वतु जा॒तवै॑दाः ॥ १६ ॥ म॒हो अ॒ग्नेस्स॑मि॒धान॑स्य श॒र्मण्य॑ना॒गा मि॒त्रे वरु॑णे
 स्व॒स्तये ॥ श्रेष्ठ॑स्याम स॒वितु॑स्स॒र्वीम॑नि ते॒दे॒वाना॑म॒वो अ॒द्यावृ॑णीम॒हे ॥ १७ ॥ १

आ॒र्प॒श्चि॒त्पि॒प्यु॒स्त॒र्यो॒न गा॒वो न॑क्ष॒न्तृज्ज॑रि॒ता र॑स्त इ॒न्द्र ॥ या॒हि वा॒युर्न॑ नि
 शु॒तो नो॒ अच्छा॑त्व॒ः हि॒धीभि॑र्द॒यसे॒ विवा॑जान् ॥ १ ॥ गा॒व उ॒पा॒वता॑व॒तस्म॑ही य

जस्यरप्सुदो ॥ उभाकर्णौ हिरण्यया ॥ २ ॥ यदद्य सूर उदितेजनागं मिलो अर्य
 मा ॥ सुवातिसविता भगः ॥ ३ ॥ आसुते सिञ्चत श्रियः रोदस्योरभिश्चियम् ॥
 रसादधीत वृषभम् ॥ तम्प्रत्नथायैवेनश्चोदयत् ॥ ४ ॥ आतिष्ठन्तम्परि विश्वे अ
 भूषञ्छ्रियो वसानश्चरति स्वरोचिः ॥ महत्तद्वृणो असुरस्य नामाविश्वरूपो अमु
 तानि तस्यौ ॥ ५ ॥ प्रवो महे मन्दमानायान्धसोऽर्चोविश्वानराय विश्वाभुवे ॥
 इन्द्रस्य यस्य सुमखः सहोमहिश्रवो नृमणश्चरोदसी सपर्यतः ॥ ६ ॥ बृहन्निदि
 ध्माएषाम्भूरि दस्तमृथुस्वरः ॥ येषामिन्द्रो युवासखा ॥ ७ ॥ इन्द्रेहि मत्स्यन्ध
 सेविश्वेभिस्सोमपर्वभिः ॥ महारभिष्टिरोजसा ॥ ८ ॥ इन्द्रोवृत्तमवृणोच्छ्रद्धनी
 तिः प्रसायिनाममिनाद्वपणीतिः ॥ अहन्यः समुशयग्वनेष्वाविर्धेना अकृणोद्रा
 म्याणाम् ॥ ९ ॥ कुतस्त्वमिन्द्रमाहिनस्सन्नेको यासि सप्तते किन्तइत्या ॥ सम्पृ

शु० य० क० शा०

१६४

द० ४ अ० २ अ० ३

छ॒से॒ स॒म॒रा॒णः॒शु॒भ॒ानै॒र्वो॒चे॒स्त॒न्नो॒ हरि॒वो॒ य॒त्तै॒अ॒स्मे ॥ म॒हौ॒र॒इ॒न्द्रो॒य ओ॒ज॒सा क॒
दा॒च॒न॒स्त॒री॒र॒सि क॒दा॒च॒न प्र॒यु॒च्छ॒सि ॥ १० ॥ आ॒त॒त्त इ॒न्द्रा य॒वः॒प॒न॒न्ता॒भिय ऊ॒
र्व॒ङ्गो॒म॒न्त॒न्ति॒तृ॒त्सान् ॥ स॒कृ॒त्स॒र्व॒य्ये पु॒रु॒षा॒म॒म॒ही॒ सह॒स्र॒धा॒रा॒म॒बृ॒हती॒न्दु॒क्ष
न् ॥ ११ ॥ इ॒मा॒न्ते॒ धि॒य॒म॒भ॒रे म॒हो म॒ही॒म॒स्य स्तो॒त्रे धि॒ष॒णा य॒त्त॒आ॒न॒जे ॥
त॒मु॒त्स॒वे॒च॒ प्र॒स॒वे॒च॒ सा॒स॒हि॒मि॒न्द्र॒न्दे॒वा॒स॒श॒र्व॒सा॒म॒द॒न्न॒नु ॥ १२ ॥ २

वि॒भ्रा॒ड॒बृ॒ह॒त्पि॒ब॒तु सो॒म्य॒म॒म॒ध्वा॒यु॒र्द॒ध॒य॒ज्ञ॒प॒ता अ॒वि॒हृ॒त॒म् ॥ वा॒र्त॒ज॒त॒ो यो अ॒
भि॒र॒क्ष॒ति॒त्स॒ना प्र॒जाःपु॒षो॒ष पु॒रु॒षा वि॒रा॒ज॒ति ॥ १ ॥ उ॒दु॒त्य॒ज्जा॒त॒वै॒द॒स॒न्दे॒व॒व॒ह
न्ति॒ के॒त॒वः ॥ दृ॒शे वि॒श्वा॒य सूर्य॑म् ॥ २ ॥ ये॒ना पा॒व॒क च॒र्क्ष॒सा भु॒र॒ण्य॒न्त॒ज्ज
नौ॒र॒अ॒नु ॥ त्व॑र्व॒रुण॑ प॒श्य॒सि ॥ ३ ॥ दै॒व्या अ॒ध्व॒र्यू आ॒ग॒त॒ रथे॑न सूर्य॑त्व॒चा॥
म॒ध्वा य॒ज्ञ॒ सम॑ञ्ज॒ाथे ॥ त॒म॒प्र॒त्न॒थाय॑व्वे॒नश्चो॑द॒य॒च्चि॒त्र॒न्दे॒वा॒नाम् ॥ ४ ॥ आ॒न

इ॒ळाभिर्वि॒दथे॒सुश॒स्ति वि॒श्वान॑र॒स्सवि॒ता दे॒व ए॒तु ॥ अ॒पि॒यथा॑ यु॒वानो॑ म॒त्स॒था
नो॑ वि॒श्व॒अ॒ग॒द॒भि पि॒त्रे म॒नीषा ॥ ५ ॥ य॒द॒द्य क॑च्च॒वृ॒ह॒न्नु॒द॒गा॒अ॒भि सूर्य॑ ॥
सर्व॑न्तादिन्द्र तेवशे ॥ ६ ॥ तर॑णिर्वि॒श्वदर्श॑तो ज्योतिष्क॒द॒सि सूर्य॑ ॥ वि॒श्व॒मा
भा॒सि रो॒चन॑म् ॥ ७ ॥ तत्सूर्य॑स्य दे॒वत्व॑न्तन्म॒हित्व॑म्म॒ध्या क॑तोर्वि॒त॒तः स॒अ॒भा
र ॥ य॒दे॒द॒यु॒क्त ह॒रि॒त॒स्स॒ध॒स्था॒दा॒द्रा॒वी॒वा॒स॒स्त॒नु॒ते सि॒म॒सौ ॥ ८ ॥ तन्मि॒त्र॒स्य
वरु॑णस्याभिचक्षे सूर्यो रू॒प॒ङ्क॒णु॒ते द्यो॒रु॒प॒स्थे ॥ अ॒न॒न्त॒म॒न्य॒द्र॒श॒द॒स्य पा॒जः कृ॒
ष्णम॒न्य॒ङ्घ्रि॒रि॒त॒स्स॒म्भ॑रन्ति ॥ ९ ॥ ब॒ण॒म॒हौ॒२अ॒सि सूर्य॑बळा॒दित्य॑ म॒हौ॒२अ॒सि ॥
म॒ह॒स्ते स॒तो म॑हि॒मा पे॒न॒स्य॒तेऽद्वा॒दे॒व म॒हौ॒२अ॒सि ॥ १० ॥ ब॒द॒सूर्य॑ श्रव॒सा म
हौ॒२अ॒सि स॒खा दे॒व म॒हौ॒२अ॒सि ॥ म॒ह्ना दे॒वा॒ना॒म॒सु॒र्यः पु॒रो॒हि॒तो वि॒भु॒ज्योति॑र
दा॒भ्य॒म् ॥ ११ ॥ आ॒र॒य॒न्त इ॒व सूर्य॑न्वि॒श्वे॒दिन्द्र॑स्य भक्षत ॥ व॒सू॒नि जा॒ते ज॒न

मान॒ और्ज॑सा॒ प्रति॑भाग॒न्नदी॑धि॒म ॥ १३ ॥ अ॒द्या दे॒वा उ॒दिता॒ सूर्य॑स्य॒ निर॒ह
सः पि॒पृता॒ निर॑व॒द्यात् ॥ तन्नो॑ मि॒त्रो वरु॑णो॒ माम॒हन्ता॑म॒दि॒तिस्सि॒न्धुः पृथि॒वी
उ॒त॒द्यौः ॥ १३ ॥ आ॒कृ॒ष्णेन॒ रज॑सा॒ वर्त॑मानो॒ निवे॑श॒र्यन्न॒मृत॑म्म॒र्त्यञ्च ॥ हि॒रण्य
येन॒ सवि॑ता॒ रथे॒ना दे॒वो योति॑ भु॒वंना॒नि पश्य॑न् ॥ १४ ॥ ३

प्र॒वा॒वृ॒जे सु॒प्र॒या ब॒हिरे॑षा॒मा वि॒श्यती॑व॒वीरि॑ट इ॒याते ॥ वि॒शाम॑को॒रुष॑सः॒पूर्व
हू॒तौ वा॒युः पू॒षास्व॑स्त॒ये नि॒यु॒त्वा॒न् ॥ १॥ इ॒न्द्रवा॒यू बृ॒हस्प॑ति॒र्मित्रा॑ग्नि॒मू॒षण॑म्भ
ग॒म् ॥ आ॒दि॒त्यान्मा॑रु॒तङ्ग॒णम् ॥ २॥ वरु॑णः॒ प्रा॒विता॒ भुव॑न्मि॒त्रो वि॒श्वोभि॑रु॒तिभिः॑ ॥
कर॑तान्न॒स्सुरा॑र्ध॒सः ॥ ३ ॥ अधि॑न इ॒न्द्रैर्षो॑व्वि॒ष्णो स॒जात्या॑नाम् ॥ इ॒ताम॑रु॒तोअ
श्वि॒ना ॥ त॒म॒प्र॒ब्र॒थायै॑व्वेनश्चो॒दय॑द्ये॒दे॒वास आ॒न इ॒ळाभि॑र्वि॒श्वेभि॑स्सो॒म्य॒म॒ध्वो
मा॑सश्च॒र्षणी॑धृ॒तः ॥ ४ ॥ अ॒ग्न इ॒न्द्र वरु॑ण मि॒त्र दे॒वाश्श॑र्द्धः॒ प्रय॑न्त॒ मारु॑तो॒त

विष्णो ॥ उभा नासत्या रुद्रो अधश्चाः पूषा भगस्सरस्वती जुषन्त ॥ ५ ॥ इन्द्राग्नी
 मित्रावरुणादितिः स्वः पृथिवीन्याममरुतः पर्वता अपः ॥ हुवे विष्णुस्पृषणम्ब्रह्म
 णस्पतिम्भगन्नुशः सः सवितारमृतये ॥ ६ ॥ अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्र
 हत्ये भरहूतौ सजोषाः ॥ यशः सते स्तुवते धारि पञ्च इन्द्र ज्येष्ठा अस्माँरअ
 वन्तु देवाः ॥ ७ ॥ अर्वाञ्चो अद्या भवता यजत्रा आवो हार्दिभयमानोव्ययेयम् ॥
 त्राध्वन्नो देवा निजुरो वृकस्य त्राध्वङ्कर्तादवपदो यजत्राः ॥ ८ ॥ विश्वे अद्य म
 रूतो विश्व ऊती विश्वे भवन्त्वग्नयस्समिद्धाः ॥ विश्वेनो देवा अत्रसागमन्तु वि
 श्वमस्तुद्रविण्ववाजो अस्मे ॥ ९ ॥ विश्वे देवाः शृणु नेमः हवस्मेये अन्तरिक्षे य
 उपद्यविष्ठ ॥ ये अग्निजिह्वा उतवा यजत्वा आसद्यास्मिन्त्रहिषि मादयध्वम् ॥ १० ॥
 देवेभ्योहि प्रथमैर्यज्ञियैभ्योऽमृतत्वः सुवसि भागमुत्तमम् ॥ आदिद्वामानः स

वित॒व्यू॒णु॒वे नू॒चीनाजी॒विता मानु॒षेभ्यः ॥ ११ ॥ ४

प्र॒वायुम॒च्छा बृ॒हती म॒नीषा बृ॒हद्र॒यि॒न्वि॒श्ववा॒र॒ रथ॒प्रा॒म् ॥ द्य॒त द्यो॒मानि॒यु
तः प॒त्ये॒मानः क॒विः क॒विमि॒यक्ष॒सि प्र॒यज्यो ॥ १ ॥ इ॒न्द्र॒वायू इ॒मं सु॒ताउ॒पप्र॒यो
भि॒राग॑तम् ॥ इ॒न्द्र॒वोवा मु॒शन्ति॒हि ॥ २ ॥ मि॒त्र॒ हु॒वे पू॒तद॑क्ष॒व॒रुण॒श्चरि॒शद॑
सम् ॥ धि॒र्य॒ङ्घृ॒ताची॑ सा॒ध॒न्ता ॥ ३ ॥ द॒क्षा यु॒वाक॑व॒स्सुता ना॒स॒त्या वृ॒क्त॒र्वाहि॑
षः ॥ आ॒र्या॒त॒ रु॒द्र॒व॒र्तनी ॥ त॒म॒प्र॒ब॒थायै॒वने॒श्चो॒द॒यत् ॥ ४ ॥ वि॒द॒द्यदी॑ स॒र॒मा
रु॒णम॑द्र॒मेहि॒ पा॒थः पू॒र्व्य॑ स॒ध्र॒य॒क्कः ॥ अ॒ग्न॒त्रय॑त्सु॒प॒द्यक्ष॑रा॒णा म॒च्छा॒र॒व॒म॒प्रथ॒मा
जा॒न॒ती॒गात् ॥ ५ ॥ न॒हि स्प॒श॒मवि॒द॒न्न॒न्यम॒स्माद्वै॒श्वान॒रा॒त्पु॒र ए॒ता॒र॒म॒ग्नेः ॥ ए॒मे
न॒म॒बृ॒ध॒न्न॒मृ॒ता अ॒म॒त्यै॒वै॒श्वान॒र॒ङ्क्षै॒बजि॑त्या॒य दे॒वाः ॥ ६ ॥ उ॒ग्रा वि॒घ॒निना॒ मृ
ध॒इ॒न्द्रा॒ग्नी ह॒वाम॑हे ॥ ता॒नो मृ॒ळा॒त ई॒दृशे॑ ॥ ७ ॥ उ॒पा॒स्मै गा॒य॒ता न॒रः प॒र्व॒मा

नायेन्द्वे ॥ अभिदेवाँश्इयक्षते ॥ ८ ॥ ये त्वाहिहृत्ये मघवन्नवर्धन्ये शम्भवे ह
 रिवो ये गइष्टौ ॥ यत्वा नूनमनुमदन्ति विप्राः पिबेन्द्र सोमः सगणो मरुद्भिः
 ॥ ९ ॥ जनिष्ठा उग्रस्सहसे तुराय मन्द्र ओजिष्ठो बहुलाभिमानः ॥ अवर्धनिन्द्र
 स्मरुतश्चिदत्र माता यद्दीरन्दधनद्धनिष्ठा ॥ १० ॥ आतून इन्द्र वृत्रहन्नस्माकम
 धर्मागहि ॥ महान्महीभिरूतिभिः ॥ ११ ॥ त्वमिन्द्र प्रतूर्तिष्वभि विश्वा असि
 स्पृधः ॥ अशस्तिहा जनिता विश्वतूरसि त्वन्तूर्य तरुष्यतः ॥ १२ ॥ अनुते शु
 र्मन्तुरयन्तमीयतुःक्षोणी शिशुत्नमातरा ॥ विश्वास्ते स्पृधः श्रथयन्त मन्येवैवृत्रं
 ज्यदिन्द्र तूर्वसि ॥ १३ ॥ यज्ञो देवानाम्प्रत्येति सुम्नमादित्यासो भवता मृळय
 न्तः ॥ आवोऽर्वाची सुमतिर्वैवृत्यादहोश्चिद्या वरिवो वित्तरासत् ॥ १४ ॥ अदब्धे
 भिस्सवितः पायुभिष्टवः शिवेभिरथ परिपाहिनो गर्यम् ॥ हिरण्यजिह्वस्सुविताय

शु० प० क० शा०

१६६

द० ४ अ० २ अ० ६

नन्यसे रक्षा माकिर्नो अवशः सईशत ॥ १५ ॥ ५

प्रवीरया शुचयो दद्विरेवामध्वत्रुभिर्मधु मन्तस्तुतासः ॥ वह वायो नियुतो
याह्यच्छा पिबा सुतस्यान्धसो मदाय ॥ १ ॥ गाव उगवतावतम्मही यज्ञस्य
रप्सुदा ॥ उभा कर्णौ हिरण्यया ॥ २ ॥ काव्ययोराजानैषु कत्वा दक्षस्य दुरोणे ॥
रिशादसा सधस्थआ ॥ ३ ॥ दैव्या अध्वर्यु आर्गतः रथेन सूप्रैस्त्वचा ॥ मध्वा
यज्ञः समआथे ॥ तम्प्रलथायैञ्जेनश्चोदयत् ॥ ४ ॥ तिरश्चीनो विततो रश्मिरेषा
मधस्त्विदासीः दुपरिस्विदासीः ३ ॥ रेतोधा ओसन्महिमानं आपन्स्त्वचा अवस्ता
त्प्रयतिः परस्तात् ॥ ५ ॥ आरोदसी अगृणदा स्वर्महजातैद्यदेनमगतो आधार
यन् ॥ सोऽध्वराय परिणीयते कविरत्योन वाजसातये चनोहितः ॥ ६ ॥ उक्थे
भिर्वृलहन्त माया मन्दाना चिदा गिरा ॥ आङ्गूषैरावित्राततः ॥ ७ ॥ उपन

स्सूनवो गिरःशृण्वन्त्वमृतस्यये ॥ सुमृत्तीका भवन्तुनः ॥ ८ ॥ ब्रह्मोणि मेमत
 यदशः सुतासःशुष्म इयति प्रभृतो मेअद्रिः ॥ आशासते प्रतिहर्यन्त्युक्थेमाहरी
 वहतस्ता नोअच्छ ॥ ९ ॥ अनुत्तमाते मघवन्न किनुनत्वा वीरअस्ति देवतावि
 दानः ॥ नजार्यमानो नशतेन जातो यानि करिष्या कृणुहि प्रवृद्ध ॥ १० ॥
 तदिदोस भुवनेषु उयेष्ट्यतो जज्ञउग्रस्त्वेष नृम्णः ॥ सद्यो जज्ञानो निरिणाति
 शन्ननुयैव्विश्वे मदन्त्यूमाः ॥ ११ ॥ इमा उत्वा पुरूवसो गिरो वर्धन्तु यामम ॥
 पावकवर्णाः शुचयो विपश्चितोऽभिस्तोमैरनूषत ॥ १२ ॥ यस्यायैव्विश्व आयो
 दासःशेवधिपा अरिः ॥ तिरश्चिदये रुशमे पवीरवि तुभ्येत्सो अज्यतेरायिः ॥ १३ ॥
 अयः सहस्वमृविभिस्सहस्कृतस्समुद्र इव पप्रथे ॥ सत्यस्सो अस्य माहिमा गृणे
 शवो यज्ञेषु विप्रराज्ये ॥ १४ ॥ अदब्धेभिस्सवितः पायुभिष्ट्वः शिवेभिर्द्यपारि

शु० य० क० शा०

१६७

द० ४ अ० ३ अ० १

पाहि॒नो ग॒र्यम् ॥ हि॒र॒ण्यजिह्व॒सुवि॒ताय॒ नव्य॑से र॒क्षामाकि॑र्णो अ॒घश॑सईश
त ॥ १५ ॥ ६ ॥ हरिःॐ ॥

अस्याजरासस्सप्तदश ॥ १७ ॥ आपश्चिद्द्वादश ॥ १२ ॥ विभ्रादचतुर्दश ॥ १४ ॥
प्रवावृजएकादश ॥ ११ ॥ प्रवायुम्पञ्चदश ॥ १५ ॥ प्रवीरयेतिच ॥ १५ ॥ षडनु
वाकेषुचतुरशीतिः ॥ ८४ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेद्वात्रिंशतिमोऽव्या
यः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ यज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवन्तदु सुप्तस्य तथैवेति ॥ दूरङ्गमञ्ज्योति
षाञ्ज्योतिरेकन्तन्मे मनीशिशवसङ्कल्पमस्तु ॥ १ ॥ पितुन्नुस्तोषम्महो धर्माणन्त
विषीम् ॥ यस्य त्रितो व्योजसा वृत्रविवर्पमर्दयत् ॥ २ ॥ अन्विदनुमते त्वम्मन्या
सैशश्च नस्कृधि ॥ क्रत्वे दक्षाय नोहितु प्रणआयुं॑ षितारिषः ॥ ३ ॥ सिनीवा

लि पृथुष्टुके यादेवानामसि स्वसा ॥ जुषस्व हव्यमाहुतस्प्रजान्देविदिदिङ्निहिनः
 ॥ ४ ॥ पञ्च नद्यस्सरस्वतीमपियन्ति सखीतसः ॥ सरस्वती तुपञ्चधासो देशेऽ
 भवत्सरित् ॥ ५ ॥ त्वमग्ने प्रथमो अङ्गिराऋषिर्देवोदेवानामभवत्शिवस्सखा॥ तव
 व्रते कवयौ विद्वानापसोऽजायन्त मरुतो भ्राजदृष्टयः ॥ ६ ॥ त्वन्नोअग्ने तवदेव
 पायुभिर्मघोनो रक्षतन्वंश्च वन्द्य ॥ त्वाता लोकस्य तनये गवामस्यनिमेषः रक्ष
 माणस्तव व्रते ॥ ७ ॥ उत्तानायामवभरा चिकित्वान्त्सद्यःप्रवीतावृषणञ्जान ॥
 अरुषस्तूपोरुशदस्य पाज इळायास्पुत्रो वयुर्नेऽजनिष्ट ॥ ८ ॥ इळायास्त्वा पदेव
 यन्नाभा पृथिव्या अधि ॥ जातवेदो निर्धामहामै हव्याय वोद्वळेवे ॥ ९ ॥ प्रमन्म
 हेशवसानाय शूषमाङ्गूषाङ्गिर्वणसे अङ्गिरस्वत् ॥ सुवृक्तिभिस्तुवत ऋग्मियाया
 चीमार्कमरे विश्रुताय ॥ १० ॥ प्रवो महे महिनमो भरध्वमाङ्गूष्यः शवसाना

य॒साम् ॥ ये॒नानः॑पू॒र्वं पि॒तरः प॒दज्ञा अ॒र्चन्तो अ॒ङ्गिर॑सो॒गा अ॒र्वि॒न्दन् ॥ ११ ॥ इ॒
 च्छ॒न्ति॒त्वा सो॒म्यास॑स्सखा॒यस्सु॒न्वन्ति सोम॑न्द॒धाति प्र॒याः॒सि ॥ ति॒ति॒क्षन्ते अ॒
 भि॒श॒स्ति॒ज्जनाना॑मिन्द्र त्वदा कश्चन हि॒प्र॒केतः ॥ १२ ॥ न॒तै दू॒रे पर॑मा
 चि॒द्रजाः॒स्या तु प्र॒याहि॒ हरि॑वो ह॒रि॒भ्याम् ॥ स्थि॒राय वृ॒ष्णे स॒र्वना
 कृ॒ते मा यु॒क्ता ग्रा॒वा॒णस्समि॒धाने अ॒ग्नौ ॥ १३ ॥ अ॒षा॒ह॒ळ्यु॒त्सु
 पृ॒त॒ना सु॒प॒त्रिः॒ स्व॒र्षाम॑प्सा॒वृ॒जन॑स्य गो॒पाम् ॥ भ॒रेषु॒जाः सु॒क्षि॒तिः सु॒श्र
 व॑स॒अ॒र्य॒न्त॒न्त्वाम॑नु॒मे॒दम सोम ॥ १४ ॥ सोमो॑ धे॒नुः सोमो॑ अ॒र्वन्त॑माशुः
 सोमो॑ वी॒र॒ङ्गम॑र्ण्यन्द॒दाति ॥ सा॒द॒न्य॒विवि॒द्ध्यः॒ स॒भेय॑म्पि॒तृश्र॒वणै॑र्यो॒द॒दा॒श
 द॒स्मै ॥ १५ ॥ त्वमि॒मा ओष॑धी॒स्सोम॒ विश्वा॑स्त्वम॒पो अ॒जन॑यस्त्व॒ङ्गाः ॥ त्वमा॑त॒
 त॒न्थोर्व॑न्त॒रि॒क्षन्व॒ज्योति॑षा॒ वित॑मो॒ वव॑र्थ ॥ १६ ॥ दे॒वेन॑ नोम॒न॒सा दे॒वसो॑म

रा॒यो भा॒गः स॒हसा॒वन्न॒भि॒यु॒ध्य ॥ मा॒त्वा॒त॒न॒दी॒शि॒षे वी॒र्य॒स्यो॒भयै॒भ्यः प्र॒चि॒कि॒त्सा
 ग॒ई॒ष्टौ ॥ १७ ॥ अ॒ष्टौ व्य॒ख्य॒त्क॒कु॒भः पृ॒थि॒व्या॒स्त्री ध॒न्व यो॒ज॒ना स॒प्त सि॒न्धून् ॥
 हि॒र॒ण॒या॒क्ष॒स्स॒वि॒ता दे॒व आ॒गा॒द्द॒ध॒द्र॒त्ना॒दा॒शु॒षे॒वा॒र्यो॒णि॥ १८ ॥ हि॒र॒ण्य॒पा॒णि॒स्स॒वि॒ता
 वि॒च॒र्ष॒णि॒रु॒भे द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी अ॒न्त॒री॒य॒ते ॥ अ॒पा॒मी॒वा॒म्बा॒ध॒ते वे॒ति॒सू॒र्य॒म॒भि
 कृ॒ष्णेन॒ र॒ज॒सा द्या॒मृ॒णो॒ति ॥ १९ ॥ हि॒र॒ण्य॒ह॒स्तो अ॒सुर॒स्सु॒नी॒थ॒स्सु॒मृ॒ळी॒क॒स्स॒व॒वा
 या॒त्व॒र्वा॒ङ् ॥ अ॒प॒से॒ध॒न्न॒क्ष॒सो या॒तु॒धा॒ना॒न॒स्थ॒दि॒वः प्र॒ति दो॒ष॒ङ्ग॒णा॒नः ॥ २० ॥ ये॒ते
 प॒न्था॒स्स॒वि॒तः पू॒र्व्या॒सो॒रे॒ण॒व॒स्सु॒कृ॒ता अ॒न्त॒रि॒क्षे ॥ ते॒भि॒र्नो अ॒द्य॒पि॒थि॒भि॒स्सु॒गे॒भी॒र॒क्षा
 च॒नो अ॒धि॒च ब्रू॒हि दे॒व ॥ २१ ॥ उ॒भा पि॒व॒त॒मा॒श्वि॒नो भा॒न॒श॒श॒र्म य॒च्छ॒तम् ॥ अ
 वि॒द्वि॒या॒भि॒रू॒ति॒भिः ॥ २२ ॥ अ॒म॒स्व॒ती॒मि॒श्वि॒ना वा॒र्च॒म॒स्मे कृ॒त॒न्नो द॒द्या॒ वृ॒ष॒णा
 म॒नी॒षाम् ॥ अ॒द्य॒त्ये॒ज॒से॒नि॒ह्वे वाँ॒वृ॒धे च॒नो भ॒व॒तँ॒व्वा॒ज॒सा॒तौ ॥ २३ ॥ द्या॒भि

र॒क्तु॒भिः॒ परि॒पात॒मस्मान॒रिष्टे॒भिर॒श्विना॒ सौभे॒गेभिः॑ ॥ तन्नो॑ मि॒त्रो व॒रुणो॑ माम
 ह॒न्ताम॒दि॒तिस्सिन्धुः॒ पृथि॒वीउ॒तद्यौः॑ ॥ २४ ॥ आ॒कृ॒ष्णेन॒ रज॑सा॒ वर्त॑मानो नि॒वेश
 र॒न्नमृ॒तस्मर्त्य॑ञ्च ॥ हि॒रण्ये॒नस॒विता॒ रथे॒ना दे॒वोया॑ति॒भुव॑नानि॒पश्य॑न् ॥ २५ ॥ १
 आ॒रा॒त्रि पा॒र्थिवः॑ र॒जः पि॒तुर॑प्रा॒यिधाम॑भिः ॥ दि॒वस्सदा॑सि बृ॒हती॒ विति॑
 ष॒स आ॒त्वेष॑व्वर्तते॒ तमः॑ ॥ १ ॥ उ॒षस्त॑च्चि॒त्तमा॒भरा॑स्मभ्य॒व्वाजि॑नीवति ॥ येन॑
 तो॒कञ्च॒ तन॑यञ्च॒ धाम॑हे ॥ २ ॥ प्रा॒तर्जि॑त॒भग॑मु॒ग्रं हु॒वेम॒ वय॑स्पु॒त्रम॒दि॒तेयो॑
 वि॒ध॒र्ता ॥ आ॒ध्रश्चि॒द्यस्मन्य॑मानस्तु॒रश्चि॒द्राजा॑ चि॒द्यस्म॑भ॒गभ॑क्षीत्याह ॥ ३ ॥ पू॒ष
 न्त॒र्वव॑ते॒ वय॑न्नरि॒ष्येम॒ कदा॑चन ॥ स्तो॒तार॑स्त॒ इह॑स्मसि ॥ ४ ॥ प॒थस्प॑थः॒ परि॑
 प॒तिव्व॑चस्या॒ कामे॑न॒ कृतो॑ अ॒भ्या॒नळ॑कम् ॥ स॒नो रा॑सच्छु॒रुध॑श्चन्द्रा॒ग्राधि॑र्यन्धिय
 ॥ सी॒षधा॑ति॒ प्र॒पूषा॑ ॥ ५ ॥ त्री॒णिप॑दा वि॒च॒क्रमे॒ विष्णु॑र्गो॒पा अ॒दाभ्यः॑ ॥ अतो॑

धर्माणि धारयन् ॥ ६ ॥ तद्विप्रासो विपन्यवो जायवाः सस्समिन्धते ॥ विष्णो
 र्थत्परमम्पदम् ॥ ७ ॥ घृतवती भुवनानामभिश्रियोर्वी पृथ्वीमधुदुधै सुपेशसा ॥
 द्यावोपृथिवीवरुणस्य धर्मेणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥ ८ ॥ ये नस्सप
 त्नाअपते भवन्तिवन्द्राग्निभ्यामव बाधामहे तान् ॥ वसवो रुद्रा आदित्या उपरि
 स्पृशस्मोग्रज्वेत्तारमधिराजमक्रन् ॥ ९ ॥ आनासत्याग्निभिरेकादशौरिहदेवभिर्यात
 म्मधुपेर्यमश्विना ॥ प्रायुस्तारिष्टन्नीरपाः सि मृक्षतः सेधतन्द्वेषो भवतः सचा
 भुवा ॥ १० ॥ एषवस्तोमो मरुत इयङ्गीर्मीन्दार्यस्य मान्यस्य कारोः ॥ एषाया
 सीष्ट तन्वै वयाँन्विद्यामेषँववृजनञ्जीरदानुम् ॥ ११ ॥ सहस्तोमास्सहछन्दसआ
 वृतस्सहप्रमा ऋषयस्सस दैव्याः ॥ पूर्वेषाम्पन्थामनुद्वय धीरा अन्वालेभिरे रथ्यो
 नरश्मीन् ॥ १२ ॥ आयुष्यैव्वर्चस्यः रायस्योषमौङ्गिदम् ॥ इदः हिरण्यैव्वर्चस्व

ज्ञे॒त्वा॒या॒वि॒श॒ता॒दु॒मा॒म॥१३॥ न॒त॒द्र॒क्षाः॑ ॥ सि॒न॒पि॒शा॒चा॒स्तर॒न्ति॒दे॒वा॒ना॒मो॒र्जः॑ प्र॒थ॒म॒जः॑
 ह्ये॒तत् ॥ यो॒बि॒भर्ति॑ दा॒क्षा॒यणः॑ ॥ हि॒र॒ण्यः॑ स॒दे॒वेषु॑ कृ॒णु॒ते दी॒र्घ॒मा॒यु॒स्स॒म॒नु॒
 व्येषु॑ कृ॒णु॒ते दी॒र्घ॒मा॒युः॑ ॥ १४ ॥ यदा॒र्ब॒घ्न॒न्दा॒क्षा॒यणा॒हि॒र॒ण्यः॑ श॒तानी॑का॒य सु॒म॒
 न॒स्य॒मा॒नाः॑ ॥ त॒न्म आ॒र्ब॒घ्ना॒मि श॒त॒शर॑दा॒या॒यु॒ष्माञ्ज॒रद॑ष्टि॒र्यथा॑स॒म् ॥ १५ ॥ उ॒त
 नोऽहि॒र्बु॒ध्न्यः॑ शृ॒णो॒त्वज॒ एक॑पा॒त्पृ॒थि॒वी सं॒मु॒द्रः॑ ॥ वि॒श्वे दे॒वा ऋ॒तावृ॒धो॒हु॒वा॒ना॒स्तु॒
 ताम॒न्त्रोः॑ क॒वि॒श॒स्ता अ॒व॒न्तु ॥ १६ ॥ इ॒मा गि॒र आ॒दि॒त्ये॒भ्यो दृ॒त॒स्नू॒स्स॒ना॒द्रा॒ज
 भ्यो जु॒ह्वो॒जु॒हो॒मि ॥ शृ॒णो॒तु मि॒त्रो अ॒र्य॒मा भ॒गो॒न॒स्तु॒वि॒जा॒तो वरु॑णो द॒क्षो अ॑
 शः ॥ १७ ॥ स॒प्त ऋ॒षयः॑ प्र॒ति॒हि॒ता॒श॒री॒रे स॒प्त॒र॒क्ष॒न्ति स॒द॒म॒प्र॒मा॒द॒म् ॥ स॒प्ता
 प॒स्व॒व॒र्प॒तो लो॒क॒मी॒यु॒स्त॒व जा॒य॒तो अ॒स्व॒प्न॒जौ स॒त्र॒स॒दो॒च दे॒वौ ॥ १८ ॥ उ॒त्ति॒ष्ठ
 ब्र॒ह्म॒ण॒स्प॒ते दे॒व॒य॒न्त॒स्त्वे॒महे॑ ॥ उ॒प॒प्र॒य॒न्तु॒म॒रु॒त॒स्सु॒दा॒न॒व इ॒न्द्र॒प्रा॒शू॒र्भ॒वा स॒चो॑ ॥ १९ ॥

प्र॒नू॒न॒म्ब्र॒ह्म॒ण॒स्पति॑र्मन्त्र॒वद॒त्युक्थ्य॑म् ॥ यस्मि॒न्निन्द्रो॑ वरु॒णो मि॒त्रो अ॒र्य॒मा दे॒वा
ओ॒को॒सि च॒क्रिरे ॥ २० ॥ ब्र॒ह्म॒ण॒स्पते॑ त्वमस्य यन्ता सू॒क्तस्य॑ बो॒धित॑नयश्च
जि॒न्व ॥ वि॒श्वन्त॒द्र॒य्यद॑वन्ति दे॒वा बृ॒हद॑दे॒म वि॒दथै॑सु॒वीराः ॥ यद्म॑विश्वा वि
श्व॒क॒र्म॒यो॒नः पि॒ता॒न्न॒पते॑ऽन्नस्य नोदेहि ॥ २१ ॥ २ हरिःॐ

य॒ज्जाग्र॑तः पञ्चविंशतिः ॥ २५ ॥ आ॒रा॒त्र्ये॒कविं॑शतिः ॥ २१ ॥ द्वयो॑रनुवाकयोः
ष॒द॒च॒त्वा॒रि॑शत् ॥ ४६ ॥ प्रा॒णाय॑वाजस्य होता यज्जाग्र॑तश्च ष॒द॒च॒त्वा॒रि॑शत् ॥ इति॑ शु

क्ल॒य॒जुर्वे॑दकाणवसँहितापाठेत्रयस्त्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिः ॐ॥ दे॒व स॒वितः॑ प्र॒सु॒व य॒ज्ञ॒म्प्र॒सु॒व य॒ज्ञ॒प॒ति॒म्भ॒र्गाय ॥ दि॒व्यो ग॑न्ध
र्वः के॒त॒पूः के॒त॒न्नः पु॒नातु॑ वा॒च॒स्पति॑र्वाच॒न्न॒स्वद॑तु ॥ १ ॥ तत्स॑वि॒तुर्वे॑ण्यम्भ
र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ॥ धियो॒ यो नः॑ प्र॒चोद॑यात् ॥ २ ॥ वि॒श्वानि॑ दे॒व स॒वि

शु० य० क० शा०

१७१

द० ४ अ० ४ अ० १

तु॒रि॒ता॒नि॒प॒रा सु॒व ॥ यद्भ॒द्र॒न्त॒न्न आ॒सु॒व ॥ ३ ॥ वि॒भ॒क्ता॒र॒ः ह॒वाम॒हे व॒सो॒श्चि॒
त्र॒स्य रा॒ध॒सः ॥ स॒वि॒ता॒रे॒न्तृ॒च॒क्ष॒सम् ॥ ४ ॥ ब॒ह्म॒णे ब्रा॒ह्म॒ण॒क्ष॒त्राय॑ रा॒ज॒न्य॒म्मरु॒
द्भ्यो वै॒श्य॒न्त॒र्षे॒शु॒द्र॒न्त॒र्षे॒ त॒स्कर॒न्ना॒र॒काय॑ वी॒र॒ह॒णम् ॥ पा॒प्म॒ने क्ली॒ब॒मा॒क्रया॒
या अ॒यो॒गू॒ङ्ग॒माय॑ पु॒ःश्च॒लू॒म॒ति॒क॒ष्टाय॑ मा॒ग॒धम् ॥ ५ ॥ नृ॒त्ताय॑ सू॒त॒ङ्गी॒ताय॑ शै
लू॒ष॒न्ध॒र्माय॑ स॒भा॒च॒र॒न्ना॒रि॒ष्ठाय॑ भी॒म॒लम् ॥ न॒र्माय॑ रे॒भ॒ः ह॒साय॑ का॒रि॒मा॒न॒न्दाय॑
स्त्री॒ष॒ख॒म्प्र॒मदे॑ कु॒मारी॑ पु॒त्र॒म्मे॒धाय॑ रथ॒का॒र॒न्धै॒र्याय॑ त॒क्षा॒णम् ॥ ६ ॥ त॒र्प॒से कौ
ला॒ल॒म्मा॒याय॑ क॒र्मा॒र॒ः रू॒पाय॑ म॒णि॒का॒र॒ः शु॒भे व॒प॒ः श॒र॒व्या॒याइ॒षु॒का॒र॒ः हे॒त्यै
ध॒नु॒ष्का॒रम् ॥ क॒र्म॒णे॒ज्या॒का॒र॒न्दि॒ष्टाय॑ रज्जु॒स॒र्ज॒म्मृ॒त्यवे॑ मृ॒ग॒यु॒म॒न्त॒काय॑ श्व॒नि॒ने
म् ॥ ७ ॥ न॒दी॒भ्यः पौ॒ञ्चि॒ष्ट॒मृ॒क्षी॒का॒भ्यो नै॒वा॒द॒म्पु॒रु॒ष॒व्या॒घ्राय॑ दु॒र्म॒द॒ङ्ग॒न्ध॒र्वा॒प्सरो
भ्यो ब्रा॒त्यम् ॥ प्र॒यु॒ग्म्य उ॒न्म॒त्त॒ः सर्प॑दे॒व॒ज॒ने॒भ्योऽप्र॑ति॒प॒द॒म॒र्ये॒भ्यः कि॒त॒व॒मी॒र्य॒ता

या अ॒र्कित॒वम्पि॒शाचे॒भ्यो॑ बि॒दल॒का॒री॒य्या॒तु॒धा॒नै॒भ्यः॒ क॒ण्ट॒की॒का॒री॒म् ॥ ८ ॥ १
 स॒न्ध॒ये॒ जार॑ङ्गे॒हा॒यो॒प॒प॒ति॒मा॒त्यै॑ परि॒वित्त॑न्नि॒क्त्यै॑ परि॒वि॒वि॒दा॒न॒म॒रा॒ध्या॒ण॒दि॒धि॒
 भुः॒ प॒ति॒न्नि॒ष्कृत्यै॑ पे॒श॒स्का॒री॒ः स॒ज्ज्ञा॒ना॒य॒ स्म॒र॒का॒री॒म् ॥ प्र॒का॒मो॒द्या॒यो॒प॒स॒द॒व्व
 णी॒या॒नु॒रु॒ध॒म्ब॒ला॒यो॒ प॒दाम्॥१॥उ॒त्सा॒दे॒भ्यः॒कु॒ब्ज॒म्प्र॒मु॒दे॒ वाम॑न॒न्द्वा॒भ्य॒स्त्वाम॑ः स्व
 प्ना॒या॒न्ध॒म॒ध॒र्मा॒य॒ ब॒धि॒र॒म्प॒वि॒त्रा॒या॒भि॒ष॒ज॒म् ॥ प्र॒ज्ञा॒ना॒य॒ न॒क्ष॒त्र॒द॒र्श॒मा॒शि॒क्षायै॑ प्र
 श्चि॒न॒मु॒प॒शि॒क्षा॒या॒ अ॒भि॒प्र॒श्चि॒न॒म॒म॒र्या॒दा॒यै॑ प्र॒श्न॒वि॒वा॒क॒म् ॥२॥ अ॒र्मे॒भ्यो॒ ह॒स्ति॒प॒ञ्ज॒वा
 या॒श्च॒प॒म्पु॒ष्ट्यै॑ गो॒पा॒ल॒व्वी॒र्या॒या॒वि॒पा॒ल॒न्ते॒जे॒से॒ज॒पा॒ल॒मि॒र॒यै॑ की॒ना॒श॒म् ॥ की॒ला
 ला॒य॒ सु॒रा॒का॒र॒म्भ॒द्रा॒य॒ गृ॒ह॒प॑ः श्रे॒य॒से॒ वि॒त्त॒ध॒मा॒ध्य॒क्षा॒या॒नु॒क्ष॒त्ता॒र॒म् ॥३॥ भा॒यै॒दा
 र्वा॒हा॒र॒म्प्र॒भा॒या॒अ॒ग्न्ये॒ध॒म्भ॒द्र॒स्य॒वि॒ष्ट॒पा॒य॒।भि॒पे॒क्ता॒र॒व्वी॒र्या॒या॒ना॒का॒य॒ परि॑वे॒ष्टा॒र॒म् ॥
 दे॒व॒लो॒का॒य॒ पे॒शि॒ता॒र॒म्भ॒नु॒ष्य॒लो॒का॒य॒ प्र॒का॒रि॒ता॒र॑ः स॒र्व॒भ्यो॒ लो॒के॒भ्य॑ उ॒प॒से॒त्ता॒र॑

सर्वं ऋतै॒ वधा॒यौ॒पम॒न्थितार॒स्मेधा॒य वा॒सः प॒त्नूली॒म्प्रका॒माय॑ रज॒यि॒वीम् ॥३॥
 ऋ॒तये॑ स्तेन॒हृद॒यैर्वै॒रह॒त्याय॒ पि॒शुनै॒र्विवि॒क्तैश्च॑ क्ष॒त्तार॒सौप॒द्रष्ट॒याया॒नुक्ष॒त्तार॒म्ब
 ला॒यानु॒ चर॒म्भू॒न्ने परि॒ष्कन्द॒म् ॥ प्रि॒याय॑ प्रि॒यवा॒दिन॒मरि॒ष्ट्या अ॒श्वसा॒दः स्व
 गा॒य॑ लो॒काय॑ भा॒गदु॒घैर्वि॒ष्टाय॒ नाका॒य परि॒वेष्टा॒रम् ॥ ५ ॥ २
 म॒न्यवे॑ऽय॒स्ताप॒ङ्को॒धाय॒ निस॑र॒य्यो॒गाय॒ योक्ता॑ः शो॒काया॒भिस॑र्ता॒रङ्क्ष॒मा
 य वि॒मोक्ता॑र॒मुत्कू॒लनि॒कूले॒भ्यस्त्रि॒ष्टि॒नम् ॥ वपु॑षे मा॒नस्कृ॒तः शी॒लाया॒ञ्जनी॒कारी
 त्त्रि॒ङ्क्षैको॒शका॒री॒य्यमा॒यासू॒म् ॥ १ ॥ य॒माय॑ य॒मसू॒मर्थ॒र्भ्योऽव॑तो॒काः स॑व्व
 त्सरा॒य पर्या॒यिणी॒म्पारि॒वत्स॒राया॒विजा॒तामि॒दाव॒त्सरा॒याती॒वरी॒मिद्व॒त्सरा॒याति॒ष्क
 द्वी॒रीम् ॥ व॒त्सरा॒य वि॒जर्ज॑राः स॑व्वत्स॒राय॒ पलि॒क्री॒मु॒भ्योऽजि॒नस॒न्धः सा॒ध्येभ्य॑
 श्र॒र्म॒न्नम् ॥ २ ॥ स॒रो॒भ्यो धै॒वर॒मुप॒स्था॒वरा॒भ्यो दा॒शैर्वै॒शन्ता॒भ्यो वै॒न्द॒न्न॒द्वला

भ्यःशौष्कलम् ॥ पारार्थ सागारमवारार्थकैवर्त्तनतीर्थेभ्यःअन्द्विषमेभ्योमैनालम् ॥
 स्वनेभ्यःपर्णकङ्कुहाभ्यः किरातः सानुभ्यो जम्भकभ्यःतिभ्यः किम्बूरुषम् ॥३॥
 बीभत्साथै पौल्कसैव्यर्णीय हिरण्यकरनुल्लभै पणिजस्यश्चादोषाय ग्लाघिनै
 विवश्चेभ्यो भूतेभ्यस्तिष्ठनलम् ॥ भूतै जगत्तरातूतै स्वयनभालै जनत्रादिनै
 ठ्ठयृध्याअपगल्भः संः शरणं मलिङ्गम् ॥ ४ ॥ अक्षराजार्थ कितवङ्कृतायादि
 नवदर्शन्त्रेताथै कल्पिनन्दापराधाधिनिमित्तमास्तकन्दाय तभास्याणुस्मृत्यवैगोव्य
 च्छमन्तकाय गोघातम् ॥ क्षुधे योगैतिवृत्तरत्नविभक्तमात्र उपतिष्ठति दुष्कृता
 यंचरकाचार्यम्याप्मनै सैलगम् ॥ ५ ॥ ३

प्रतिश्रुत्काया अर्तनङ्घोषाय भयमन्ताय बहुवादिनमनन्ताय मूकः शब्दा
 याळम्बरघातम् ॥ महत्से वीणावादङ्ककोशाथ तूणत्रधममवरस्परार्थ शङ्खधमव्व

नीय वनपमन्यतोऽरणयायदावपम् ॥ १ ॥ नर्माय पु०श्चलू० हसायकारौथ्यादसे
 शाबल्याङ्ग्यामणयङ्गणकमभि क्रोशकन्तान्महसे ॥ वीणावादस्याणिघ्नन्तूणवध्म
 न्तान्मृत्यायानन्दाय तलवम् ॥ २ ॥ अग्नयेऽपीवानमृथिव्यै पीठसर्पिणैव्वायवे
 चाण्डालमन्तरिक्षायवः शनर्तिनन्दिवेखलतिः सूर्याय हर्यक्षम् ॥ नक्षत्रेभ्यः कि
 र्मिरेज्वन्द्रमसे किलासमहं शुक्लम्पिङ्गाक्षः रात्र्यै कृष्णम्पिङ्गाक्षम् ॥ ३ ॥ अथै
 तानद्यौ विरूपानालभतेति शुक्लञ्चाति कृष्णञ्चाति दीर्घञ्चाति ह्रस्वञ्च ॥ अति
 स्थूलञ्चाति कृशञ्चाति कूल्वञ्चाति लोमशञ्चाशूद्रा अब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः ॥
 मागधः पु०श्चलोहोबः कितवोऽशूद्राब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः ॥ ४ ॥ हरिः ॐ
 देवसवितरष्ट ॥ ८ ॥ सन्धयेजारम्यञ्च ॥ ५ ॥ मन्यवेच ॥ ५ ॥ प्रतिश्रुत्वा
 ये चतस्रः ॥ ४ ॥ चतुरनुवाकेषु द्वाविंशतिः ॥ २२ ॥ इति शुक्लयजुर्वेदकाण्व

संहितापाठे चतुस्त्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ सहस्रंशीर्षा पुरुषस्सहस्राक्षस्सहस्रपात् ॥ सभूमिः सर्वतस्पृत्वा
त्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ १ ॥ पुरुष एवेदः सर्वयद्भूतयश्च भाव्यम् ॥ उतामृत
त्वस्येशानो यदन्नैनातिरोहति ॥ २ ॥ एतावानस्य महिमतो ज्यायाःश्चपूरुषः ॥
पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥ ३ ॥ विपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पा
दोऽस्येहाभवत्पुनः ॥ ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशानानशने अभि ॥ ४ ॥ ततो वि
राळजायत विराजो अधि पूरुषः ॥ सजातो अत्यरिच्यत पश्चान्नमिमथो पुरः ॥ ५ ॥
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतस्सम्भृतम्पृषदाज्यम् ॥ पशूःस्ताःश्चके वायव्यानारण्या आ
म्याश्चये ॥ ६ ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतःक्वचस्सामानि जज्ञिरे ॥ छन्दांसि जज्ञिरे
तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ ७ ॥ तस्मादश्वा अजायन्त येके चोभयादतः ॥

गा॒र्वो॒ह ज॒ज्ञिरे॒ तस्मा॑त्तस्मा॒ज्जाता॒ अजा॑वर्यः ॥ ८ ॥ तै॒यज्ञ॑म्बर्हि॒षि प्रौ॒क्षन्पु॑रु॒ष
 ज्ञा॒तम॑ग्रतः॥ तेन॑ दे॒वा अ॑यजन्त सा॒ध्या ऋ॑षयश्च॒ये ॥ ९ ॥ यत्पु॑रु॒षव्य॑द॒धुःक
 ति॒था व्य॑कल्पयन् ॥ मुख॑ङ्कि॒मस्या॑सीत्कि॒म्बाहू॑कि॒मूरू॒ पाद॑ उच्येते ॥ १० ॥ ब्रा
 ह्म॒णोऽस्य॒ मुख॑मासीद्बा॒हूरा॑जन्यःकृतः ॥ ऊ॒रू तद॑स्य यद्वै॒श्यः प॒द्भ्याः शू॒द्रोअ
 जा॒यत ॥ ११ ॥ च॒न्द्रमा॑मन॒नसो॒ जात॑श्चक्षो॒स्सूर्यो॑ अजायत ॥ श्रो॒त्राद्वा॒युश्च॒ प्राण
 श्चमु॒खाद्ग॒ग्निरे॒जायत ॥ १२ ॥ नाभ्या॑ आसीद॒न्तरि॑क्षः शी॒र्ष्णो द्यौ॑स्समवर्तत ॥
 प॒द्भ्याम्भू॒मिर्दि॒शःश्रो॒त्रात्तथा॑ लो॒काँर॑कल्पयन् ॥ १३ ॥ यत्पु॑रु॒षेण॒ हवि॑षादे॒वा
 य॒ज्ञम॑र्तन्वत॥ वसन्तोऽस्यासी॒दाज्य॑ङ्घ्री॒ष्म इ॒ध्मश्शर॑द्ध॒विः ॥ १४ ॥ स॒प्तास्या॑स
 न्परि॒धयि॑ब्रि॒हस्प॑त॒ समि॑धः कृताः ॥ दे॒वा य॒यज्ञ॑न्त॒न्वाना॑ अ॒त्रघ्न॑न्पु॒रुष॑म्पशुम् ॥ १५ ॥
 य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वास्तानि॒ धर्मा॑णि प्रथ॒मान्य॑सन् ॥ तेह॒ नाक॑म्महि॒मानं

स्सचन्त यत्र पूर्वे साध्यास्सन्ति देवाः ॥ १६ ॥ १

अद्भ्यस्सम्भृतः पृथिव्यै रसाच्च विश्वकर्मणस्समं वर्तताग्रे ॥ तस्य त्वष्ट्रा
विदधेद्रपमेति तन्मर्त्यस्य देवत्वमा जानमग्रे ॥ १ ॥ वेदाहमेतम्पुरुषम्महान्तं
मादित्यवर्णन्तमंसःपरस्तात् ॥ तमेवविदित्वाति मृत्युमेति नान्यःपन्था विद्य
तेऽयनाय ॥ २ ॥ प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तरजायमानो बहुधा विजायते ॥
तस्य योनिम्परिपश्यन्ति धीरास्तस्मिन्हतस्थुर्भुवनानि विश्वां ॥ ३ ॥ यो देवे
भ्य आतपति यो देवानांम्पुरोहितः ॥ पूर्वो यो देवेभ्यो जातो नमो रुचाय
ब्राह्मणे ॥ ४ ॥ रुचम्ब्राह्मअनयन्तो देवा अग्रे तदर्बुवन् ॥ यस्त्वैवम्ब्राह्मणो
विद्यान्तस्य देवा असन्वशे ॥ ५ ॥ श्रीश्चते लक्ष्मीश्च पत्न्या अहोरात्रे पार्श्वे
नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्यात्तम् ॥ इष्णन्निषाणामुम्मं इषाण सर्वलोकम्मं

इषाण ॥ ६ ॥ २ ॥

तदे॒वाग्नि॒स्तदो॒दित्य॒स्तद्वायु॒स्तदु॑ च॒न्द्रमाः ॥ तदे॒व शु॒क्रन्तद्ब्र॒ह्म तदा॒पस्त॒
त्प्रजा॒रपि॑तिः ॥ १ ॥ सर्वे॒निमेषा॑ ज॒ज्ञिरे॒ विद्युतः॑ पु॒रुषा॒दाधि॑ ॥ नैन॑मूर्ध्व॒न्नतिर्य॑ञ्च
म॒ध्ये परि॑जग्र॒भत् ॥ २ ॥ नतस्य॑ प्र॒तिमा॒ अस्ति॑ यस्य॒नाम॑ मह॒द्यशः॑ ॥ हिरण्य॑
ग॒र्भं इत्ये॒षः ॥ ३ ॥ एषो॒हदे॒वः प्र॒दिशो॑ऽनु॒ सर्वाः॑ पूर्॒वोह॑ जा॒तस्स॒उग॑र्भे॒ अन्तः॑ ॥ स
ए॒व जा॒तस्स॒जनि॒ष्यमा॑णः प्र॒त्यङ्म॒जना॑स्तिष्ठति॒ सर्वतो॑ मुखः ॥ यस्मान्न॒जा
तइ॒त्येषः॑ ॥ ४ ॥ वे॒नस्त॒त्पश्य॑न्निहि॒ तद्गुहा॑ सद्य॒त्त विश्व॑म्भवत्ये॒कनी॒ळम् ॥ तस्मि॒न्नि
दः॑ सञ्च॒विचै॑ति॒ सर्वः॑ स॒ओतः॑ प्रो॒तश्च॑ वि॒भूः प्र॒जासु॑ ॥ ५ ॥ प्र॒तद्वो॑चे॒दमृत॑न्नु
वि॒द्वान्गन्ध॑र्वो॒ धाम॑ वि॒भृत॑द्गुहा॒ सत् ॥ त्रीणि॑ प॒दानि॑ नि॒हिता॒गुहा॒स्यय॑स्तानि
वे॒द स॒पितुः॑ पि॒तास॑त् ॥ ६ ॥ स॒नो ब॒न्धुर्ज॑नि॒ता स॒विधा॒ता धा॒मानि॑ वे॒द भुव॑

नानि विश्वा ॥ यत्र देवा अमृतमानशानास्तृतीये धामन्नध्यैर्यन्त ॥ ७ ॥ परी-
 त्यभूतानि परीत्य लोकान्परीत्यसर्वोऽप्रदिशोदिशश्च ॥ उपस्थाय प्रथमजा मृत-
 स्यात्मनात्मानमभिसंविवेश ॥ ८ ॥ परिद्यावापृथिवी सद्य इत्वा परिलोकान्परी-
 दिशःपरिस्वः ॥ ऋतस्य तन्तुविवृतं त्विचृत्य तदपश्यत्तदभवत्तदासीत् ॥ ९ ॥
 सदैव सस्पति मद्भुताभिप्रयमिन्द्रस्य काम्यम् ॥ सनिस्मेधामयासिषः स्वाहा ॥ १० ॥
 याम्मेधान्देवगणाः पितरश्चोपासते ॥ तयामामद्य मेधयाग्ने मेधाविनङ्कुरु स्वा-
 हा ॥ ११ ॥ इदस्मे ब्रह्मच क्षत्रञ्चोभे श्रियमश्नुताम् ॥ मार्धि देवा दधतु श्रिय-
 मुत्तमान्तस्यैते स्वाहा ॥ १२ ॥ ३

अपेतो यन्तु पणयोऽसुम्ना देवपीयवः ॥ अस्य लोकस्सुतावतः ॥ १ ॥ यभि-
 रहोभिरवतुभिर्व्यक्तैर्ग्यमो ददात्ववसानमस्मै ॥ सविता ते शरीरेभ्यः पृथिव्या

लो॒कमिच्छ॒तु ॥ तस्मै॑ शु॒ज्यन्तामु॒स्त्रियाः ॥ २ ॥ वा॒युः पु॒नातु॑ स॒विता पु॒ना
 त्वमे॒भ्राज॑सा सूर्यस्य वर्चसा ॥ वि॒मुच्य॑न्तामु॒स्त्रियाः ॥ ३ ॥ अ॒श्वत्थे॒वो नि
 ष॒र्दन॑म्पण॑वो वसतिष्ठता ॥ गो॒भाज॑ इ॒त्कि॒लास॑थ यत्स॒नव॑थ पू॒रुष॑म् ॥ ४ ॥
 स॒विता ते॒ शरी॑राणि मा॒तुरु॒स्थ आ॒वप॑तु ॥ तस्मै॑ पृथि॒वि श॑म्भ॒व ॥ प्र॒जा
 प॑तौ त्वा दे॒वता॑या मु॒पोद॑के लोके नि॒दधा॑भ्यसौ ॥ ५ ॥ पर॑म्भृ॒त्यो अ॒नुप॑रे
 हि प॒न्थाँय॑स्तेअन्य इ॒तरो॑ दे॒वयान॑तु ॥ च॒क्षुष्म॑ते शृ॒ण्वते॑ ते ब्र॒ह्मीमि॑ मानः
 प्र॒जाः री॒रिषो॑ मोत दी॒रान् ॥ ६ ॥ श॒ब्दात्त॑दशः॒ हिते॑ दृ॒णिद॑शन्ते भ॒वान्वि॑ष्ट
 काः ॥ श॒न्ते भ॑वन्त्व॒ग्नयः॒ पार्थि॑वसो मा॒त्वाभि॑ शू॒शुच॑न् ॥ ७ ॥ क॒ल्प॑न्ता
 न्ते दि॒शस्तु॒भ्यमा॑पः शि॒वर्त॑मास्तु॒भ्यम्भ॑वतु सि॒न्धवः ॥ अ॒न्तरि॑क्षः शि॒वन्तु॒भ्य
 क॒ल्प॑न्तान्ते दि॒शस्स॑र्वाः ॥ ८ ॥ अ॒श्मन्व॑ती री॒यते॑ सः॒भध्व॑मुत्तिष्ठत प्र॒तर॑

तासखायः ॥ अत्रा जहीमोऽशिवाये असञ्छिवान्वयमुत्तरेमाभिवाजान् ॥१॥ अपा-
 धमपु किल्बिषमपेकृत्यामपो रपः ॥ अत्रा मार्ग त्वमस्मदर्प दुःष्वप्यः सुवा ॥१०॥
 सुमित्रियान आप ओषधयस्सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि यश्च
 वयन्द्भिष्मः ॥ ११ ॥ अनड्वाहमन्वारभामहे स्वस्तये ॥ सन इन्द्रइव देवेभ्यो
 वह्निस्सन्तारणो भव ॥ १२ ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वः पश्यन्त उत्तरम् ॥ देवन्देवता
 सूर्यमर्गन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥ १३ ॥ अग्नआयूःषि पवस आसुवोर्जमिषश्चनः ॥
 आरे बाधस्वदुच्छुर्नाम् ॥ १४ ॥ आयुष्मानग्ने हविषा वृधानो घृतप्रतीको घृतयो
 निरेधि ॥ घृतम्पीत्वा मधुचारु गव्यम्पितेव पुत्रमभिरक्षतादिमान्त्स्वाहा ॥१५॥
 इमञ्जीवेभ्यः परिधिन्दधामि मैषान्तु गादपरो अर्थमेतम् ॥ शतञ्जीवन्तुशरदः
 पुरुचीरन्तर्मृत्युन्दधताम्पर्वतेन ॥ १६ ॥ परीमे गार्मनेषत पर्यशिमहृषत ॥ देवे

स्व॒क॒तुं श्र॒वः॒क॒इ॒मौ॒२आ॒द॒ध॒र्ष॒ति ॥ १७ ॥ क॒व्या॒द॒म॒ग्नि॒प्र॒हि॒णो॒मि॒दु॒र्य॒म॒राज्य॒
 द्भ॒च्छ॒तु रि॒प्र॒वाहः॥इ॒ह॒वा॒य॒मि॒त॒रो जा॒तवे॒दा दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यै॒र्व॒ह॒तु प्र॒जान॑न् ॥१८॥
 व॒ह॒व॒पा॒जा॒तवे॒दः पि॒तृ॒भ्यो यत्रै॑ नान्वे॒त्य नि॒हि॒ता॒न॒प॒रा॒के ॥ मे॒द॒सः॒कु॒ल्या उ॒प॒ता
 न्त्स्व॑व॒न्तु स॒त्या ए॒षा॒मा॒शि॒र्ष॒स्स॒न्तु का॒मा॒स्स्वाहा॑ ॥ १९॥ स्यो॒ना॒पृ॒थि॒वि॒नो भ॒वा
 नृ॒क्ष॒रा नि॒वे॒श॒नी ॥ य॒च्छां न॒द॒श॒र्म स॒प्र॒थोः ॥ अ॒प॒न॒द॒शो॒शु॒च॒द॒ध॒म् ॥२०॥ अ॒स्मा
 त्स्व॒म॒धि जा॒तो॒ऽसि॒ त्व॒द॒य॒आ॒य॒ता॒म्पुनः॑ ॥ अ॒सौ स्व॒र्गा॒य लो॒काय॑ स्वाहा॑ ॥ अ॒प॒
 न॒द॒शो॒शु॒च॒द॒ध॒म् ॥ २१ ॥ ४ ॥ हरिःॐ

सह॒स्र॒शी॒र्षा॒षो॒डश॑ ॥ १६ ॥ अ॒द्भ॒द्य॒स्स॒म्भृ॒तःष॒ट् ॥ ६ ॥ तदे॒वा॒ग्नि॒र्द्वा॒द॒श ॥१७॥
 अ॒पे॒तो॒य॒न्त्वे॒क॒विं॒श॒तिः ॥२१॥ च॒तु॒र॒नु॒वा॒केषु॒प॒ञ्च॒प॒ञ्चा॒शत् ॥५५॥ अ॒ग्ने॒स्त॒नू॒र॒सि
 सह॒स्र॒शी॒र्षा॒च॒प॒ञ्च॒प॒ञ्चा॒शत् ॥ इति॑ शु॒क्लय॒जुर्वे॒द का॒ण्व॒सँहि॒तापा॒ठेप॒ञ्चविं॑शति

तमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ ऋचँ॒वाच॒स्पृष॑धे॒ मनो॒ यजुः॒ प्रप॑धे॒ सामं॒ प्राण॑स्पृष॑धे॒ चक्षुः॒ श्रोत्र॑
स्पृष॑धे ॥ वा॒गो॒ज॒स्सहो॒जो म॑यि॒ प्राणा॑पानौ ॥ १ ॥ यन्मे॑ छि॒द्रश्चक्षु॑षो हृ॒दय॑
स्यम॒नसो॒ वा॒ति॒तृ॒णम्बृ॒हस्प॑तिर्मे॒ तद॑धातु ॥ शन्नो॑भवतु॒ भुव॑नस्य॒ यस्प॑तिः ॥ २ ॥
भूर्भुव॑स्स्वः ॥ तत्स॑वि॒तुर्व॑रे॒ण्यम्भ॑र्गो॒देव॑स्य॒ धीम॑हि ॥ धि॒यो॒यो॒नः प्र॑चोदयात् ॥ ३ ॥
क॒र्या॒निश्चि॒त्र आ॑भुव॒दुती॒ सदा॑वृ॒धस्स॒खा ॥ क॒या श॑चि॒ष्ठया॒ वृता॑ ॥ ४ ॥ क॒स्त्वा॒सत्यो॑
म॒दा॒ना॒म्म॒हिष्ठो॑ म॒त्सद॑न्ध॒सः ॥ दृ॒ष्ट्वाचि॑ दारु॒जेव॑सु ॥ ५ ॥ अ॒र्भ॒षुण॑स्स॒खी
नाम॑वि॒ता ज॑रि॒तृणा॑म् ॥ श॒त॒म्भ॑वा॒स्यूति॑भिः ॥ ६ ॥ क॒या त्वन्न॑ उ॒त्याभि॒ प्रमे॑
न्द॒से वृष॑न् ॥ क॒या स्तो॒तृभ्य॒ आभ॑र ॥ ७ ॥ इन्द्रो॑ वि॒श्वस्य॒ राज॑ति ॥ शन्नो॑
अस्तु॒ द्वि॒पदे॒ शञ्च॑तु॒ष्पदे॒ ॥ ८ ॥ शन्नो॑ मि॒त्रश॑व॒रुण॑श्शन्नो॒ भव॑त्व॒र्यमा॒ ॥ ९ ॥

न्नइन्द्रो बृहस्पतिश्शन्नो विष्णुरुक्रमः ॥ ९ ॥ शन्नो वातः पवताञ्शन्नस्तपतु
 सूर्यः ॥ शन्नः कनिकदेवः पर्जन्यो अभि वर्षतु ॥ १० ॥ अहानि शम्भवन्तु न
 शश्नरात्रिः प्रतिधीयताम् ॥ शन्नं इन्द्राग्नी भवतामवोभिश्शन्न इन्द्रावरुणा रात
 हव्या ॥ शन्नं इन्द्रापूषणा वाजसातौ शमिन्द्रासोमा सुविताय दैव्योः ॥ ११ ॥
 शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ॥ दैव्योरभिस्रवन्तु नः ॥ १२ ॥ स्योना
 पृथिविनो भवानृक्षरा निवेशनी ॥ यच्छानश्शर्म सप्रथाः ॥ १३ ॥ आपोहिष्ठा म
 योभुवस्तान ऊर्जे दधातन ॥ महे रणाय चक्षसे ॥ १४ ॥ योवैशिश्रवतमोरसस्त
 स्य भाजयतेहनः ॥ उशतीरिव मातरः ॥ १५ ॥ तस्मा अरङ्गमामवो यश्यश्च
 याय जिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ १६ ॥ द्यौश्शान्तिरन्तरिक्षञ्च शान्तिः पृथिवी
 शान्तिरापश्शान्तिरोर्बधयश्शान्तिः ॥ वनस्पतयश्शान्तिश्शान्तिरेवशान्तिः ॥ १७ ॥

द॒ते॒ह॒मा॒मि॒त्रस्य॑ मा॒च॒क्षु॒षा॒ सर्वा॑णि भू॒तानि॒ समी॑क्षन्ताम् ॥ मि॒त्रस्या॒हश्च॒क्षु॒
 षा॒स॒र्वा॑णि भू॒तानि॒ समी॑क्षे ॥ मि॒त्रस्य॒ च॒क्षु॒षा॒ समी॑क्षामहे ॥१८॥ द॒ते॒ह॒मा ॥
 ज्यो॒क्ते॒ स॒न्द॒दि॒शी जी॒व्या॒सञ्ज्यो॒क्ते॒ स॒न्द॒दि॒शीजी॒व्या॒सम् ॥ १९ ॥ नम॑स्ते हर॑से शो
 चि॒षे॒नम॑स्ते अ॒स्त्वि॒षे ॥ अ॒न्यास्ते॑ अ॒स्मत्त॑पन्तु हे॒तयः॒ पाव॑को अ॒स्मभ्य॑ ॥ शि
 वो॒भ॒व ॥ २० ॥ नम॑स्ते अ॒स्तु वि॒द्युते॒ नम॑स्ते॒स्तन॑यि॒त्रवे॑ ॥ नम॑स्ते भगव॒न्नस्तु॑
 य॒तस्स्व॑र॒समी॑ह॒से ॥ २१ ॥ यतो॑ य॒तस्समी॑ह॒से ततो॑नो अ॒भय॑ङ्कुरु ॥ श॒न्नःकुरु॑
 प्र॒जाभ्यो॑ऽभय॒न्नः प॒शुभ्यः॑ ॥ २२ ॥ सु॒मि॒त्रि॒यान॒ आप॒ ओष॑धय॒स्सन्तु॑दु॒र्मि॒त्रिया॒
 स्तस्मै॑ सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि॒यश्च॒ वय॑न्दि॒व्यः ॥२३॥ तच्च॒क्षुर्दे॒वाहि॑त॒म्पु॒स्ताच्छु॑
 क्रमु॒च्च॒रेत् ॥ पश्ये॑म शर॑द॒शत॑ज्जी॒वेम॒ शर॑द॒शत॑ ॥ शृ॒णु॒याम॑शर॑द॒शतम् ॥२४॥
 ॥१॥ हरिःॐ ॥

ऋचँ॒वाच॒मित्येकानु॒वाकेचतुर्विंशतिः ॥ २४ ॥ इति॑ शुक्लयजुर्वेद॒काणवसँहिता

पाठे षट्त्रिंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ॥

हरिःॐ ॥ दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः प्र॑स॒वेऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑म्पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑म् ॥
आ॒दे॒दे नारि॑रसि ॥ १ ॥ यु॒ञ्जते॑ म॒न उ॒त यु॒ञ्जते॑ धियो॒ वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒ह
तो वि॒पश्चितः॑ ॥ वि॒हो॒त्वा द॒धे व॒युना॒विदे॒क इ॒न्मही॑ दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि
ष्टुतिः ॥ २ ॥ दे॒वी द्या॒वा पृथि॒वी म॒खस्य॑ वाम॒द्यशि॑रो रा॒ध्यास॑न्दे॒वय॒जने॑ पृ
थि॒व्याः ॥ म॒खाय॑त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ॥ ३ ॥ दे॒व्यो व॒स्त्रियो॑ भू॒तस्य॑ प्र
थ॒मजा॑ म॒खस्य॑ वोऽ॒द्य शि॑रो रा॒ध्यास॑न्दे॒व य॒जने॑ पृथि॒व्याः ॥ म॒खाय॑ त्वा म
ख॒स्य त्वा शी॒र्ष्णे ॥ ४ ॥ इ॒त्यग्रे॑ आसी॒र्मख॑स्य तेऽ॒द्यशि॑रो रा॒ध्यास॑न्दे॒वय॒ज
ने पृथि॒व्याः ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ॥ ५ ॥ इ॒न्द्रस्यो॑ज॒स्थ म

खस्य॑ वो॒ऽद्यशिरो॑ रा॒ध्यास॑न्दे॒वय॑जने पृथि॒व्याः ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒
 ष्णो ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ ६ ॥
 प्रै॒तु ब्र॒ह्मण॑स्पतिः प्रदे॒व्येतु॑ सु॒नुता॑ ॥ अ॒च्छा॒वीर॑न्नर्ये॒भ्यः किरा॑धस॒न्देवा॑ यज्ञ
 न्नय॑न्तुनः ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा
 शी॒ष्णो ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ ७ ॥ म॒खस्य॑ शिरो॑ऽसि ॥ म॒
 खा॒य त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ म॒खस्य॑ शिरो॑ऽसि ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑
 त्वा शी॒ष्णो ॥ म॒खस्य॑ शिरो॑ऽसि ॥ म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ म॒खा
 य॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो म॒खाय॑ त्वा शी॒ष्णो म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑
 त्वा शी॒ष्णो ॥ ८ ॥ अ॒श्वस्य॑ त्वा वृ॒ष्ण॑ऽश॒क्रा धूप॑यामि दे॒वय॑जने पृथि॒व्याः ॥
 म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒ष्णो ॥ अ॒श्वस्य॑ त्वा वृ॒ष्ण॑ऽश॒क्रा धूप॑यामि दे॒वय॑

शु० य० क० शा०

१८०

द० ४ अ० ७ अ० १

जने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ अश्वस्य त्वा वृष्णश्श
क्वा धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखा
य त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे मखाय त्वा मखस्य
त्वा शीर्ष्णे ॥ १ ॥ ऋजवेत्वा साधवेत्वा सुधित्वैत्वा ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शी
र्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शी
र्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखाय त्वा सूर्यस्य त्वा तपसे ॥ देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु

पृथिव्यास्सः स्पृशेत्पाहि ॥ आर्चिरसि शोचिरसि तपोऽसि ॥ १ ॥ अनाद्य
द्या पुरस्तादग्नेराधिपत्य आयुर्मेदाः पुत्रवती दक्षिणत इन्द्रस्याधिपत्ये प्रजाम्मे
दाः ॥ सुषदापश्चाद्देवस्य सवितुराधिपत्ये चधुर्मेदा आश्रुतिरुत्तरतो धातुराधि
पत्ये रायस्पोषम्मेदाः ॥ विधुतिरुपरिष्टादबुहस्यते राधिपत्य ओजोमेदा विश्वा

भ्यो॒ माना॒ष्ट्राभ्य॒ स्या॒हेम॒नो र॒श्वा॒सि ॥ २ ॥ स्वा॒हां मरु॒द्भिः पार॑श्रियस्व दि॒
वस्सः॑ सृ॒ष्ट॒श॒स्याहि॑॥मधु॒ मधु॒ ॥ ३ ॥ २

गर्भो॑ दे॒वाना॑म्पिता म॒तीना॑म्पतिःप्र॒जाना॑म् ॥ सन्दे॒वो दे॒वेन॑ सवि॒त्रागत॑सः
सूर्ये॑ण रोचते ॥ १ ॥ सम॒ग्नि॒रग्नि॑ना॒गत स॒न्दे॒वेन॑ सवि॒त्वासः॑ सूर्ये॑णारोचिष्ट ॥
स्वाहा॒ सम॒ग्निस्त॑र्पसा॒गत स॒न्दे॒व्येन॑ सवि॒त्वासः॑ सूर्ये॑णारुरुचत ॥ २ ॥ धर्ता
दि॒वो वि॒र्भाति॒ तर्प॑सस्पृथि॒व्यान्ध॒र्ता दे॒वो दे॒वाना॑मम॒र्त्यस्त॑पोजाः ॥ वाच॑मस्मे
निय॑च्छ दे॒वायु॑वम् ॥३॥ अ॒प॒श्य॒ज्ञोपा॑मनिपद्यमानमाच॒परा॑व पथि॒भिश्चर॑न्तम् ॥
सस॒ध्रीची॑स्सवि॒षूची॑र्वसान आ॒व॒री॒वर्ति॒ भुव॑नेष्वन्तः ॥ ४ ॥ विश्वा॑साम्भुवा॒मप॑ते
विश्व॑स्य मनसस्प॑ते विश्व॑स्य वचसस्प॑ते सर्व॑स्य वचसस्प॑ते ॥ दे॒वश्च॑त्स्वन्दे॒वध॑र्म
दे॒वो दे॒वान्पा॒ह्यत्रा॑वीर॒नु वा॒न्दे॒व वी॑तये ॥ मधु॒ मा॒ध्वी॒भ्याम्भु॑माधू॒ची॒भ्याम् ॥

शु० य० क० शा०

१८१

द० ४ अ० ७ अ० ३

हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्योय त्वा ॥ ऊर्ध्वो अध्वरन्दिवि देवेषु
धेहि ॥ ५ ॥ पिता नोऽसि पिता नो बोधि नमस्ते अस्तु मामां हिंसीः ॥
त्वष्टृमन्तस्त्वा सपेम पुत्रान्पशून्मयि धेह्यरिष्टाहः सहपत्या भूयासम् ॥ ६ ॥
अहः केतुना जुषताः सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥ रात्रिः केतुना जुषताः सु
ज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥ ७ ॥ ३ ॥ हरिःॐ ॥

देवस्य त्वा दश ॥ १० ॥ यमाय तिस्रः ॥ ३ ॥ गर्भोदेवानां सप्त ॥ ७ ॥
न्यनुवाकेषु विंशतिः ॥ २० ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे सप्तत्रिंश
तितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्तोभ्याम् ॥
आददेऽदित्यै राक्षोसि ॥ १ ॥ इळ एहादित एहि सरस्वत्येहि ॥ असावेह्य

सावेहासावेहि ॥ २ ॥ अदित्यै रात्रासीन्द्राण्या उष्णीवं ॥ पूषासि घर्माय
 दीप्त्व ॥ ३ ॥ अश्विभ्यास्पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्त्रेन्द्राय पिन्वस्व ॥ स्वाहे
 न्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत् ॥ ४ ॥ यस्ते स्तनदशशयो योर्मयोभूयोरित्नधा वसु
 विद्यस्सुदत्तः ॥ येन विश्वा पुष्यसि वार्योणि सरस्वतितमिह धातवेऽकः ॥ उर्व
 न्तरिक्षमन्वेमि ॥ ५ ॥ गायत्रञ्छन्दोऽसि त्रैष्टुभञ्छन्दोऽसि द्यावापृथिवीभ्यान्त्वा
 परिगृह्णाम्यन्तरिक्षेणोपयच्छामि ॥ इन्द्राश्विना मधुनस्सारघस्य घर्मस्पात वस
 वोयजतवाद् ॥ स्वाहा सूर्यस्य रश्मये वृष्टिवर्नये ॥ ६ ॥ ?

समुद्रार्यत्वा वार्ताय स्वाहा सरिरार्यत्वा वार्ताय स्वाहा ॥ अनाधृष्यायत्वा
 वार्ताय स्वाहा प्रतिधृष्यायत्वा वार्ताय स्वाहा ॥ अत्रस्यर्वत्वा वार्ताय स्वाहा शि
 मिदार्यत्वा वार्ताय स्वाहा ॥ १ ॥ इन्द्रायत्वा वसुमते रुद्रवर्ते स्वाहेन्द्रायत्वादि

द्य॒वते॒ स्वाहा॑ ॥ इन्द्रा॑य॒त्वाभि॒माति॒घ्ने स्वाहा॑ स॒वित्रे॒त्वं ऋ॒मुमते॑ वि॒भुमते॑ वा॒ज
 वते॒स्वाहा॑ बृह॒स्पत॑ये॒त्वा वि॒श्वदे॒व्याव॑ते स्वाहा ॥ २ ॥ य॒माय॒ त्वाङ्गि॑र॒स्वते॒ पितु॑
 मते॒स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॑ घ॒र्माय॒ स्वाहा॑ घ॒र्मःपि॒त्रे ॥ ३ ॥ वि॒श्वा आ॒शा दक्षि॑ण॒सत्स
 वा॒न्दे॒वान॑याळिह ॥ स्वाहा॑ कृत॒स्य घ॒र्मस्य॒ मर्चोः॒ पित्र॑तमश्चि॒ना ॥ ४ ॥ दि॒वि
 धा॒इम॑य्य॒ज्ञमि॑य्य॒ज्ञनि॑दु॒विधाः॑ ॥ स्वाहा॑ अ॒ग्नये॒यज्ञि॑या॒यश॑य्य॒जुर्भ्यः॑ ॥ अ॒श्विना॑घ॒र्मम्पा
 तः॑ हा॒र्द्वीन॑म॒हर्दि॑वाभि॒रूति॑भिः ॥ त॒न्त्रायि॑णे नमो द्यावा॒पृथि॒वीभ्या॑म् ॥ ६ ॥ अ
 पो॒ताम॑श्चि॒ना घ॒र्मम॑नु॒द्यावा॑पृथि॒वी अ॒म॒साता॑म् ॥ इ॒हैव॑रा॒तय॑स्सन्तु ॥ ७ ॥ इ
 वे पि॒न्वस्वो॒जे पि॒न्वस्व॒ ब्रह्म॑णे पि॒न्वस्व॒ क्षत्रा॑य॒ पिन्व॑स्व द्यावा॒पृथि॒वीभ्या॑म्पि॒न्व
 स्व ॥ ध॒र्मो॒सि सु॒ध॒र्मो॒न्यस्मे॒ नृ॒म्णा नि॒ धार॑य॒ ब्रह्म॑ धार॑य॒ क्षत्र॑न्धार॑य॒ विश॑न्धा
 रय ॥ ८ ॥ २

स्वाहा॑ पू॒ष्णे शर॑से स्वाहा॒ श्राव॑भ्यस्स्वाहा॑ प्रति॒रेभ्यः॑ ॥ स्वाहा॑ पि॒तृभ्य॑ ऊ॒
 र्वर्वा॑हि॒भ्यो घ॑र्मपाव॑भ्यस्स्वाहा॒ द्यावा॑पृथि॒वीभ्याः॑ स्वाहा॒ विश्वे॑भ्यो दे॒वेभ्यः॑ ॥१॥
 स्वाहा॑ रु॒द्राय॑ रु॒द्रहू॑तये स्वाहा॒ सञ्ज्यो॑तिषाज्योतिः ॥ अहः॑ के॒तुना॑जुषताः सु॒
 ज्योति॑ज्योतिषास्वाहारात्रिः के॒तुना॑जुषताः सु॒ज्योति॑ज्योतिषास्वाहा॑ ॥ मधु॑ हु॒त
 मिन्द्र॑तमे अ॒ग्रा अ॒श्याम॑ते दे॒वघ॑र्म नमस्ते अ॒स्तुमा॑मा॒ हि॒ःसीः ॥ २ ॥ ३

अ॒भीम॑म्महि॒मा दि॒व्यवि॑प्रो बभूव सप्र॒थाः ॥ उ॒तश्र॑वसा पृथि॒वीः स॒ःसी॑द
 स्वम॑हो॒ऽसि रो॑चस्वदे॒व वी॑तमः ॥ वि॒धूम॑मग्ने अ॒रुष॑स्मि॒येभ्य॑ सृजप्र॑शस्त
 दर्श॑तम् ॥ १ ॥ ४

याते॑ घ॒र्म दि॒व्या शु॒ग्या गा॑य॒त्याः ह॒विर्धो॑ने ॥ सा॒त आ॒प्याय॑तान्निष्ठ॒याय॑
 ता॒न्तस्यै॑ ते स्वाहा॑ ॥ याते॑ घ॒र्मान्त॑रिक्षे शु॒ग्या त्रि॒ष्टुभ्या॑ग्नी॒ध्रे ॥ सा॒त आ॒प्याय॑

तान्निष्ठयायतान्तस्यै ते स्वाहो ॥ यतैर्घर्मपृथिव्याः शुग्याजगत्याः सदस्याः ॥
 सात आव्यायतान्निष्ठयायतान्तस्यै ते स्वाहो ॥ १ ॥ क्षत्रस्यत्वा परस्पाय ब्रह्मण
 स्तन्वम्पाहि ॥ विशस्त्वा धर्मेणा वयमनुक्रामाम सुविताय नव्यसे ॥ २ ॥ चतु
 स्स्वाक्तिर्नाभिर्ऋतस्य सप्रथास्तनो विश्वायुस्सप्रथास्सनस्सर्वोयुस्सप्रथाः ॥ अपद्वे
 बोअपह्वरोऽन्यव्रतस्य सश्चिम ॥ ३ ॥ घर्मेतत्ते पुरीषन्तेन वर्धस्वचा चप्यायस्वा॥
 वधिषीमहि च वयमाचप्यासिषीमहि ॥ ४ ॥ अचिक्रदद्वषा हरिर्महान्मिबो नद
 शतः ॥ सःसूर्येण दिद्युतदुदधिर्निधिः ॥ ५ ॥ सुमिलियान आपओषधयस्सन्तु
 दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि यश्च वयन्द्विष्मः ॥ ६ ॥ उद्वयन्तमसस्प
 रिस्वः पश्यन्त उत्तरम् ॥ देवन्देवत्रा सूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् ॥ एधोऽस्येधिषी
 महि समिदसि तेजोऽसि तेजो मयि धेहि ॥ ७ ॥ ५

याव॑ती द्यावा॑ पृथि॒वी याव॑च्च सप्त॒ सिन्ध॑वो वित॒स्थिरे ॥ ताव॑न्तमिन्द्र॒ ते
 ब्र॒ह्म॑मूर्जो॒ गृह्णा॑म्यक्षि॒ तम्म॑यि॒ गृह्णा॑म्यक्षितम् ॥ १ ॥ मयि॒ त्यादि॑न्द्रियम्बु॒हन्म
 यि॒ दक्षो॑मयि॒ क्रतुः॑ ॥ ध॒र्म॒स्त्रि॒शु॒ग्वि॒राज॑ति॒ वि॒राजा॑ज्योतिषा॒ सह॒ ब्र॒ह्म॑णा॒ तेज
 सा॒ सह॑ ॥ पर्य॑सो॒ रेत॒ आ॒भृ॒तन्त॑स्य॒ दो॒ह॒म॒शी॒म॒ह्य॒त्तरा॑मु॒त्तरा॑ ॥ २ ॥ ६
 त्विष॑स्सँववृ॒क॒त्वे॒ दक्ष॑स्य॒ ते सु॒षु॒म्णस्य॑ ते सु॒षु॒म्णा॒ग्नि॒हुतः॑ ॥ इन्द्र॑ पी॒तस्य
 प्र॒जा॒प॒ति॒ भक्षि॑तस्य॒ मधु॑मत॒ उप॒हू॒त॒ उप॒हू॒तस्य॑ भक्षयामि ॥ १ ॥ ७ ॥ हरिः॑
 दे॒वस्य॑ त्वा षट् ॥ ६ ॥ समु॒द्राय॑त्वाष्ट ॥ ८ ॥ स्वाहा॑पू॒ष्णे॒द्वे ॥ २ ॥ अ
 भी॒ममे॒का ॥ १ ॥ या॒ते सप्त॑ ॥ ७ ॥ याव॑ती द्वे ॥ २ ॥ त्विष॑स्सँववृ॒गे॒का ॥ १ ॥
 स॒प्तानु॑वा॒केषु॑ स॒प्तविंश॑तिः ॥ २७ ॥ इति॑ शु॒क्लयजु॑र्वेद॒ काण्व॑ संहितापाठे अष्टा
 त्रिंशोऽध्यायः ॥ हरिः॑

शु० य० क० शा०

१८४

द० ४ अ० ९ अ० १

हरिःॐ ॥ स्वाहा प्रा॒णेभ्यस्साधि॑ पति॒केभ्यः॑ पृथि॒व्यै स्वाहा॒ग्नये॑ स्वाहा॒न्तरि॑
क्षाय॒ स्वाहा वा॒यवे॑ स्वाहा दि॒वे स्वाहा सू॒र्याय॑ स्वाहा ॥ दि॒ग्भ्यस्स्वाहा॑ च
न्द्राय॒ स्वाहा नक्ष॑त्रेभ्यस्स्वाहा॒द्भ्यस्स्वाहा॑ वरु॒णाय॑ स्वाहा ॥ नाभ्यै॒ स्वाहा॑ पू॒ता
यस्वाहा॑ ॥ १ ॥ १

वा॒चे स्वाहा॑ प्रा॒णाय॑ स्वाहा॑ प्रा॒णाय॑ स्वाहा॑ ॥ चक्षु॑षे स्वाहा च
क्षु॑षे स्वाहा श्रो॒त्राय॑ स्वाहा श्रो॒त्राय॑ स्वाहा॑ ॥ १ ॥ मन॑सः॒काममा॑कू॒तिं॒वाच॑स्स
त्यम॑शीय ॥ प॒शूना॑ रूपम॒न्नस्य॑ रसो यशः॒श्रीः॒श्रय॑ता॒म्मयि॑स्वाहा॑ ॥ २ ॥ २

प्राजा॑पति॒स्साम्भ्रिय॑माण॒स्सम्राट्स॑मृ॒तो वैश्वे॑दे॒वस्स॑ सन्नो॒ घर्मः॒प्रवृ॑क्तस्तेज
उ॒र्ध्वत॑ आ॒श्विनः॒ पर्य॑स्यानीय॒माने॑ पू॒षा वि॒ष्यन्द॑माने॒ मारु॑तः॒क्वथ॑न् ॥ मै॒त्रश॑र
सि सन्ता॑प्य॒माने॑ वा॒यव्यो॑ ह्यि॒यमा॑ण आ॒ग्नेयो॑ हू॒यमा॑नो वा॒युतः॑ ॥ १ ॥ ३ ॥

स॒वि॒ता प्र॒थ॒मेऽह॒न्नाग्नि॒र्द्विती॒ये वा॒युस्तृ॒तीये आ॒दित्य॑श्चतु॒र्थे च॒न्द्र॒माः प॒ञ्च॒म
ऋ॒तुः ष॒ष्ठे म॒रुत॑स्स॒प्त॒मे बृ॒हस्प॑तिर॒ष्ट॒मे ॥ मि॒त्रो न॒व॒मे व॒रु॒णो द॒श॒म इ॒न्द्र॑ ए॒काद॑शे
वि॒श्वे दे॒वा द्वा॒द॒शे ॥ १ ॥ ४

उ॒ग्रश्च॑भी॒मश्च॒ध्वान्त॑श्च॒धुनि॑श्च ॥ सा॒स॒ह्राः॒श्वाभि॑यु॒गवा॑च॒वि॒क्षिप॑स्स्वा॒हो ॥ १॥ ५
अ॒ग्निः॒ हृद॑ये॒नाश॑निः॒ हृद॑या॒ग्रेण॑ प॒शु॒पाति॑ङ्क॒रत्न॑ हृद॑ये॒न भ॑व॒य॒क्ता ॥ श
र्व॒म॒त॑स्त्वा॒भ्या मी॒शान॑म॒मन्यु॑ना॒ महा॑दे॒वम॑न्तः प॒र्श॒व्ये नो॒ग्र॒न्दे॒व॒वनि॑ष्ठ॒ना व॑सि
ष्ट ह॒नु॒शि॒ङ्गी॒नि को॒श्या॒भ्याम् ॥ १ ॥ ६

उ॒ग्र॒छो॒हि॒तेन॑ मि॒त्रः॒ सौ॒त्र॒त्येन॑ रु॒द्रन्दो॑त्र॒त्येने॒न्द्र॒म॒प्रकी॑लेन॒ म॒रु॒तो ब॑लेन॒ सा
ध्या॒न्प्र॒मु॒दा ॥ भ॒व॒स्य॑ क॒ण्ठ॒र्यः॒ रु॒द्र॒स्यान्तः॑ पा॒र्श्व॒च॒र्म॒हादे॑व॒स्यय॑कु॒च्छ॒र्वस्य॑ व
मि॒ष्टः प॑शु॒प॒तैः पु॒री॒त॒ ॥ १ ॥ ७

शु० य० क० शा०

१८९

द० ४ अ० ९ अ० ९

लो॒र्म॒भ्य॒स्स्वाहा॒ लो॒र्म॒भ्य॒स्स्वाहा॒ त्व॒चे स्वाहा॒ त्व॒चे स्वाहा॒ लो॒हि॒ताय॒ स्वाहा॒
लो॒हि॒ताय॒ स्वाहा॒ मे॒द॒से स्वाहा॒ मे॒द॒से स्वाहा॒ ॥ मा॒ः॒से॒भ्य॒स्स्वाहा॒ मा॒ः॒से॒भ्य॒
स्स्वाहा॒ स्ना॒व॒भ्य॒स्स्वाहा॒ स्ना॒व॒भ्य॒स्स्वाहा॒स्थ॒भ्य॒स्स्वाहा॒स्थ॒भ्य॒स्स्वाहा॒ म॒ज्ज॒भ्य॒
स्स्वाहा॒ म॒ज्ज॒भ्य॒स्स्वाहा॒ ॥ रे॒ते॒से स्वाहा॒ पा॒य॒त्रे स्वाहा॒ ॥ १ ॥ ८

आ॒या॒साय॒ स्वाहा॒ प्रा॒या॒साय॒ स्वाहा॒ सँ॒ग॒या॒साय॒ स्वाहा॒ वि॒या॒साय॒ स्वाहा॒द्या॒
साय॒ स्वाहा॒ ॥ शु॒चे॒स्वाहा॒ शो॒च॒ते स्वाहा॒ शो॒का॒य॒ स्वाहा॒ ॥ १ ॥ त॒र्प॒से स्वाहा॒
त॒र्प्य॒मा॒नाय॒ स्वाहा॒ त॒प्ताय॒ स्वाहा॒ ॥ नि॒ष्कृ॒त्यै स्वाहा॒ प्रा॒र्य॒श्चि॒त्यै स्वाहा॒ भेष॒
जाय॒ स्वाहा॒ ॥ २ ॥ य॒माय॒ स्वाहा॒न॒र्त॒काय॒ स्वाहा॒ मृ॒त्य॒त्रे॒स्वाहा॒ ॥ ब्र॒ह्म॒ह॒त्यायै॒
स्वाहा॒ वि॒श्वे॒भ्यो दे॒वे॒भ्य॒स्स्वाहा॒ द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒भ्या॒ः॒स्वाहा॒ ॥ ३ ॥ ९ हरिः॒ ॐ ॥
स्वाहा॒प्रा॒ण॒ेभ्य॒एका॒ ॥ १ ॥ वा॒चे॒द्वे ॥ २ ॥ प्र॒जा॒प॒ति॒स्स॒मि॒त्र॒य॒मा॒णः ॥ १ ॥ स

विता प्रथमे ॥ १ ॥ उग्रश्च ॥ १ ॥ अग्निः हृदयेन ॥ १ ॥ उग्रैर्होहिनेन ॥ १ ॥
लोमभ्यस्स्वाहाचेत्येकैका ॥ १ ॥ आयासायतिलः ॥ ३ ॥ नवानुवाकेषु द्वादश ॥ १२ ॥
इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहि नापाठे एकोन वत्वारिंशोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ ॥ ईशावास्यमिदं सर्वय्यतिक्रम्य जगत्या अगतम् ॥ तेन त्यक्तेन भु
ञ्जीथा मागृधः कस्य स्विद्धनम् ॥ १ ॥ कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषे च्छत् ॥
समाः ॥ एवन्त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरैः ॥ २ ॥ असुर्या नाम
ते लोका अन्धेन तमसा वृताः ॥ ताः स्ते प्रेत्याभिर्गच्छन्ति ये के चात्मह नो
जनाः ॥ ३ ॥ अनेज देहमनसोजनी यो नैनं देवा अप्सु वन्तुर्वमर्शा ॥ तद्धा
वन्तोऽन्यानत्येति तिष्ठन्तस्मिन्नपो मातरिश्वा दधाति ॥ ४ ॥ तद्वैजति तद्वैज
ति तद्वै तद्वन्तिके ॥ तदन्तरस्य सर्वस्य तदुसर्वस्यास्य बाह्यतः ॥ ५ ॥ य

स्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति॥ सर्वभूतेषु चात्मानन्ततो न विजुगुप्सते॥६॥
यस्मिन्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः॥ तत्र को मोहः कश्च शोकः एकत्वमनुप-
श्यतः॥७॥ स पर्यगच्छुः कर्म कायमवगमस्नाविरेः शुद्धमपायविद्धम्॥ कविर्मनीषी-
परिभूस्स्वयम्भूर्याथातथ्यतोऽर्थान्वयदधाच्छाश्र्वतीभ्यस्समाभ्यः॥ ८॥ अन्धन्तमः
प्रविशन्ति ये विद्यामुपासते॥ ततो भूय इव ते तमोय उविद्यायाः रताः॥ ९॥
अन्यदेवाहुर्विद्ययान्यदाहुर्विद्यया॥ इति शुश्रुम धीराणाँय्येनस्तद्धि च चक्षि-
रे॥ १०॥ विद्याश्चाविद्याश्च यस्तद्वेदो भयः सह॥ अविद्यया मृत्युन्तीर्त्वा वि-
द्यामृतमश्नुते॥ ११॥ अन्धन्तमः प्रविशन्ति ये सम्भूतिमुपासते॥ ततो भूय
इव ते तमोय उ सम्भूत्याः रताः॥ १२॥ अन्यदेवा हुस्सम्भवादन्यदाहु रसम्भ-
वात्॥ इति शुश्रुम धीराणाँय्येनस्तद्धि च चक्षिरे॥ १३॥ सम्भूतिश्च विनाशञ्च-

यस्तद्वेदो भयः सह ॥ विनाशेन मृत्युन्तीत्वाँ सम्भूत्यामृतमश्नुते ॥ १४ ॥ हि
 रण्मयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितम्मुखम् ॥ तत्त्वम्बूषन्नपावृणु सत्य धर्माय दृष्ट
 ये ॥ १५ ॥ पूषन्नेकैर्बेयमसूर्य प्राजापत्य व्यूहरश्मीन्समूह तेजो यत्ते रूपङ्क
 ल्याणतमन्तर्ते पश्यामि ॥ योऽसावसौ पुरुषस्सोऽहमस्मि ॥ १६ ॥ वायुरनिलमनु
 तमथेदम्भस्मान्तः शरीरम् ॥ ॐ३ क्रतोस्मरं कृतः स्मरकतो स्मरं कृतः स्मर ॥
 १७॥ अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्निश्चानि देव वयुनानि विद्वान् ॥ युयोध्यस्म
 ज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिर्विविधेय ॥ १८॥ १ हरिःॐ॥

ईशावास्यमित्येकानुवाके अष्टादश ॥ १८॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहिता
 पाठे चत्वारिंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहिता समाप्ता.॥

इयं संहिता वे.शा.रा.रा. सुब्रह्मण्यशास्त्री, घनपाठी, वेदशालाध्यापकः, आनन्दवन;
वे. शा. रा. रा. सुब्रह्मण्यशास्त्री, घनपाठी, वेदशालाध्यापकः, कंची, वे. शा.

रा.रा. चिदंबरशास्त्री, घनपाठी, इंजिकोह्ले, वे. शा. रा. रा. गुरुनाथभट्ट

ऐनाधूर, मुरगोड; वे. शा. रा. रा. शंकरावधानी हावनूर, वेद

शालाद्वितीयाध्यापकः, आनन्दवन; वे. शा. रा. रा.

नारायणशास्त्री शांडवीकर, संस्कृतशालाद्विती-

याध्यापकः, आनन्दवन, इत्येतैः

संस्कृता-संशोधिताच.

सा-आनन्दवन-अगड्यां “श्री शेषाचल” मुद्रणालये

यह्यो गुडो कुलकर्णी, एतैः मुद्रयित्वा प्रकाशिता.

शकाब्दाः १८३६. सन् १९१५.

मौल्यं—रूप्यचतुष्टयम् (४-०-०).

॥ इति चतुर्थोदशकः समाप्तः ॥

॥ इति सुखयुक्तावस्थेति ॥

